

TC
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI
COĞRAFYA BİLİM DALI

**NÜFUS COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR ARAŞTIRMA: İSTANBUL İLİNDE
İKAMET EDEN YABANCI UYRUKLULAR**

Yüksek Lisans Tezi

ELİF KANDEMİR

İSTANBUL – 2020

TC
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI
COĞRAFYA BİLİM DALI

**NÜFUS COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR ARAŞTIRMA: İSTANBUL İLİNDE
İKAMET EDEN YABANCI UYRUKLULAR**

Yüksek Lisans Tezi

ELİF KANDEMİR

Danışman: PROF. DR. MEHMET AKİF CEYLAN

İSTANBUL - 2020

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Özet	V
Abstract	VI
Önsöz.....	VII
Tablo Listesi.....	IX
Grafik Listesi.....	XII
Harita Listesi	XII
Fotoğraf Listesi	XII
Kısaltmalar	XIII

GİRİŞ

1. Çalışma Sahasının Konumu, Sınırları ve Bazı Özellikleri	1
2. İstanbul'un Nüfus Gelişimi	2
3. Türkiye'de İkamet İzni Bulunan Yabancılar	5
4. Çalışmanın Konusu, Amacı ve Kapsamı	17
5. Malzeme ve Yöntem.....	18
6. Kavramlar	19

BİRİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL İLİNDE İKAMET EDEN YABANCI UYRUKLU NÜFUSUN ÜLKELERE DAĞILIŞI VE BAŞLICA ÖZELLİKLERİ

1.1. Avrupa Kıtası Ülkeleri.....	23
1.2. Asya Kıtası Ülkeleri	28
1.3. Afrika Kıtası Ülkeleri	39
1.4. Amerika Kıtası Ülkeleri.....	45
1.5. Okyanusya Kıtası Ülkeleri	48

İKİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL İLİNDE İKAMET EDEN YABANCI UYRUKLU NÜFUSUN İLÇELERE DAĞILIŞI VE BAŞLICA ÖZELLİKLERİ

2.1. Adalar İlçesi.....	56
-------------------------	----

2.2.Arnavutköy İlçesi	57
2.3.Ataşehir İlçesi	60
2.4.Avcılar İlçesi.....	63
2.5.Bağcılar İlçesi	66
2.6.Bahçelievler İlçesi	69
2.7.Bakırköy İlçesi.....	72
2.8.Başakşehir İlçesi	77
2.9.Bayrampaşa İlçesi.....	81
2.10.Beşiktaş İlçesi	85
2.11.Beykoz İlçesi	90
2.12.Beylikdüzü İlçesi	95
2.13.Beyoğlu İlçesi	99
2.14.Büyükçekmece İlçesi.....	103
2.15.Çatalca İlçesi.....	107
2.16.Çekmeköy İlçesi	110
2.17.Esenler İlçesi.....	114
2.18.Esenyurt İlçesi	118
2.19.Eyüpsultan İlçesi	123
2.20.Fatih İlçesi	127
2.21.Gaziosmanpaşa İlçesi	133
2.22.Güngören İlçesi	137
2.23.Kadıköy İlçesi.....	141
2.24.Kâğıthane İlçesi	145
2.25.Kartal İlçesi.....	149
2.26.Küçükçekmece İlçesi	153
2.27.Maltepeİlçesi	157
2.28.Pendik İlçesi	161
2.29.Sancaktepe İlçesi	165
2.30.Sarıyer İlçesi	170
2.31.Silivri İlçesi	174
2.32.Sultanbeyli İlçesi	178
2.33.Sultangazi İlçesi.....	182

2.34.Şile İlçesi	185
2.35.Şişli İlçesi	188
2.36.Tuzla İlçesi	193
2.37.Ümraniye İlçesi.....	197
2.38.Üsküdar İlçesi	201
2.39.Zeytinburnu İlçesi.....	205

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İSTANBUL İLİNDE İKAMET EDEN YABANCI UYRUKLU NÜFUSLA İLGİLİ BAŞLICA SORUNLAR

3.1.Yabancı Uyruklu Nüfusun Karşılaştığı Başlıca Sorunlar	213
3.1.1.Politika ve Mevzuatla İlgili Sorunlar	213
3.1.2. Dille İlgili Sorunlar	214
3.1.3. Konaklama Sorunları	215
3.1.4. Ekonomik Sorunlar	215
3.1.5. Algı ve Yaklaşım Sorunları	216
3.1.6. Diğer Sorunlar.....	217
3.2. Yabancı Uyruklu Nüfustan Kaynaklanan Başlıca Sorunlar	218
3.2.1. İstihdam Sorunları.....	218
3.2.2.Güvenlik Sorunları.....	220
3.2.3.Eğitim Sorunları	221
3.2.4. Diğer Sorunlar.....	221

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	223
-------------------------------	------------

KAYNAKÇA	227
-----------------------	------------

ÖZET

İnsanlar, birey ya da kitleler halinde yaşadıkları köyü, ili, ülkeyi ya da kıtayı geçici ya da kalıcı olarak değiştirmektedirler. Bu yer değiştirme hareketleri, bazen öğrenim görme, daha konforlu bir hayat yaşama, inançlarını ve yaşam tarzlarını daha özgürce dile getirme ve yaşama isteği gibi sebeplerle insanların kendi tercihleri doğrultusunda gerçekleşmektedir. Bazen de sel, deprem, heyelan gibi doğal afetler, bazen de savaş, tehcir gibi sebeplerle can ve mal güvenliğini kaybetme endişesiyle zorunlu olarak yaşadıkları yeri değiştirmektedirler.

Ülkemiz ve özellikle İstanbul, ulaşım, coğrafi, tarihi, kültürel, ekonomik ve daha pek çok çekicilikleriyle yüzyıllardır ülkelerini terk eden insanların yaşamayı tercih ettiği mekânlardan biri olmuştur. Bununla birlikte ülkemizde yaşayan yabancıların bir kısmı Türkiye’de vatandaşlık alıp burada sürekli olarak yaşamak isterken, bir kısmı ülkelerindeki karışıklık bittiği takdirde ülkelerine dönmek istemekte, bir kısmı da Avrupa ve Amerika kıtalarına geçmek için Türkiye’yi geçiş güzergâhı olarak kullanmakta ve uygun bir zamanda gitmeyi düşünmektedir.

Nüfus Coğrafyası Açısından Bir Araştırma: İstanbul İlinde İkamet Eden Yabancı Uyruklular adlı bu çalışmada 2017 ve 2020 yıllarında İstanbul ilinde ikamet izni ile yaşayan yabancılar incelenmiştir. Tez üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Türkiye’de ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun illere ve ülkelere dağılışı verilmiştir. Tezin birinci bölümünde İstanbul ilinde ikamet eden yabancıların kıtalara ve ülkelere göre dağılışı açıklanmıştır. Tezin ikinci bölümünde alfabetik sıralı olarak her ilçede ikamet eden yabancıların ülkelere göre dağılışı açıklanmış, yabancıların yaş ve cinsiyet dağılımlarına özlü şekilde değinilmiştir. Tezin üçüncü bölümünde ise, yabancıların yaşadıkları sorunlar ve yabancılardan kaynaklanan sorunlar hakkında bilgiler verilmiştir. Son yıllarda büyük boyutlara ulaşan yabancı uyruklu nüfusla ilgili ülkemizin yeni politikalar geliştirmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, Yabancı Uyruklu Nüfus, İkamet İzni, Göç.

ABSTRACT

People change the village, province, country or continent in which they live as individuals or in masses, either temporarily or permanently. These movements of displacement are happened in the direction of people's own choices sometimes like due to receive education, to live a better life, to express their beliefs and lifestyles more freely. Sometimes natural disasters just as floods, earthquakes, landslides, and sometimes due to reasons just as war, deportation people mandatory are changed the places where they live with the concern of losing their safety of life and property.

Our country and especially Istanbul has been one of places chosen by people to live who have left their countries for centuries because of its transportation, geographical, historical, cultural and economic and many other attractions. However, while some of the foreigners who live in our country want to become citizen in Turkey and live here permanently, some of them want to go back to their countries if things get better, and some of them also use Turkey as transition route in order to pass to Europa and American continents and they are thinking of going at the appropriate time.

In this study called, *A Research in Terms of Population Geography: Foreign Nationals Residing in Istanbul Province*, the foreigners living with a residence permit in Istanbul in 2017 and 2020 were examined. This thesis consists of three parts. In prologue, the foreign nationals residing in Turkey are given the population distribution according to provinces and countries. In the first part of thesis, the distribution of foreigners residing in Istanbul province is explained by their continents and countries. In the second part of thesis, the distribution of foreigners residing in each district by country is explained in alphabetical order, and the age and gender distributions of foreigners are briefly mentioned. In the third part of thesis, information is given about the problems experienced by foreigners and the problems caused by foreigners. Our country needs to develop new policies regarding to the foreign population which has reached a large portion in recent years.

Key Words: Istanbul, Foreign Population, Residence Permit, Immigration.

ÖNSÖZ

“Nüfus Coğrafyası Açısından Bir Araştırma: İstanbul İlinde İkamet Eden Yabancı Uyruklular” adlı bu yüksek lisans çalışması 2019-2020 yılları arasında hazırlanmıştır. İstanbul ilinde yaşayan ve ikamet izni bulunan yabancı uyruklu nüfus hakkında daha önce benzer bir çalışma yapılmadığından bu çalışma bu konudaki eksikliği gidermek amacıyla hazırlanmıştır. İstanbul, Avrupa ve Asya kıtaları arasında geçiş yolu güzergahında bulunması, su yolu ile Karadeniz’den Akdeniz’e açılan kapı olması, diğer ulaşım ağlarının da gelişmiş olması gibi sebeplerle her zaman yurtlarını terk eden ya da terk etmek zorunda bırakılan insanların tercihi olmuştur. Siyasi ve ekonomik çalkantıların hiç durulmadığı Ortadoğu Coğrafyası’nın bir parçası olması da İstanbul’un göç edenlerin mekânı olmasında etkisi büyüktür. İstanbul gibi bir megapolde yaşayan yabancı uyruklu nüfusun tespiti; şehirdeki istihdam, eğitim, sağlık ve güvenlik gibi birçok alanda planlama yapılması ve önlemler alınması bakımından gereklilik arz etmektedir.

Tez üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde ilk önce İstanbul ve ülkemizdeki yabancı uyruklu nüfusa temas edilmiş, daha sonra tezin amacı, tezde kullanılan yöntem ve malzemeye kısaca değinilmiştir. Tezin birinci bölümünde İstanbul ilinde ikamet eden yabancı uyruklular geldikleri kıtalara göre sınıflandırılarak ülkelere dağılışı ele alınmıştır. İkinci bölümde İstanbul ilindeki her ilçe ayrı başlıklar halinde incelenmiştir. Bu bölümde İstanbul ili ilçelere ayrılarak her ilçe sınırları, konumu, nüfusu ve ekonomik özellikleriyle özlü şekilde tanıtılmış ve daha sonra yabancı uyruklu nüfusun ülkelere dağılışı diğer ülke ve ilçelerle mukayese edilerek açıklanmıştır. Yine nüfusun yaş ve cinsiyet özellikleri birkaç paragraf halinde ifade edilmiştir. Dolayısıyla burası tezin en kapsamlı bölümünü meydana getirmiştir. Üçüncü bölümde ise İstanbul ilinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaşadığı sorunlar ve yabancı uyruklu nüfustan kaynaklanan sorunlar fazla ayrıntıya girmeden bazı örnekler üzerinden irdelenmiştir.

Tezde TÜİK’ten alınan 2017 ve 2020 yılına ait güncel veriler kullanılmıştır. Çalışma için anket formları hazırlanmış ancak ülkemizde yaşanan pandemi sebebiyle uygulanmasında sıkıntılar yaşandığından iptal edilmiştir. Aynı şekilde mülakat yapılması ve fotoğrafların

alınmasında da çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır. Tezin metni grafik, fotoğraf ve haritalarla anlatım bakımından zenginleştirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamın her aşamasında benden desteğini ve emeğini esirgemeyen, beni en doğru şekilde yönlendiren tez danışmanım kıymetli hocam Prof. Dr. Mehmet Akif CEYLAN'a teşekkürü bir borç bilirim. Lisans ve Yüksek Lisans ders aşamalarında emeği geçen ve beni motive eden bütün hocalarıma teşekkürlerimi sunarım. Bu zorlu süreçte bana hep destek olan sevgili eşim Serhat KANDEMİR'e ve yaramazlık yapmayarak tez çalışmalarına zaman ayırmamı sağlayan sevgili oğullarım Cihat ve Eymen'e çok teşekkür ederim. Ayrıca tezi hazırlarken katkılarını sunan çok sayıda kişi ve kuruma da teşekkürlerimi arz ederim.

Elif KANDEMİR

İstanbul- 2020

TABLO LİSTESİ

Tablo 1:	İstanbul'un 1885-1896-1914 Sayımlarına Göre Nüfus Miktarları	3
Tablo 2:	Türkiye'de İkamet İzni Bulunan Yabancılar	6
Tablo 3:	Türkiye'de İkamet İzni Bulunan Yabancıların Ülkelere Dağılışı	9
Tablo 4:	Türkiye'de Yabancı Uyrukluların En Fazla İkamet İzni Bulunan 20 İl	12
Tablo 5:	İstanbul'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Değişimi	17
Tablo 1.1:	İstanbul'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Kıtalar Dağılışı	23
Tablo 1.2:	İstanbul'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Ülkelere Dağılışı.....	25
Tablo 1.3:	İstanbul'da İkamet Eden Asyalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı.....	35
Tablo 1.4:	İstanbul'da İkamet Eden Afrikalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı	43
Tablo 1.5:	İstanbul'da İkamet Eden Amerikalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı	47
Tablo 2.1:	İstanbul'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun İlçelere Dağılışı.....	50
Tablo 2.2:	İstanbul İlinde Yabancı Uyruklu Nüfusun İlçe Nüfuslarına Oranı	52
Tablo 2.3:	Adalar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	56
Tablo 2.4:	Adalar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	57
Tablo 2.5:	Arnavutköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	59
Tablo 2.6:	Arnavutköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.....	60
Tablo 2.7:	Ataşehir' İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	62
Tablo 2.8:	Ataşehir'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	63
Tablo 2.9:	Avcılar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	65
Tablo 2.10:	Avcılar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.....	66
Tablo 2.11:	Bağcılar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	68
Tablo 2.12:	Bağcılar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	69
Tablo 2.13:	Bahçelievler'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	71
Tablo 2.14:	Bahçelievler'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	72
Tablo 2.15:	Bakırköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	75
Tablo 2.16:	Bakırköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.....	76
Tablo 2.17:	Başakşehir'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	79
Tablo 2.18:	Başakşehir'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	81
Tablo 2.19:	Bayrampaşa İlçesinde İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	83
Tablo 2.20:	Bayrampaşa'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	85
Tablo 2.21:	Beşiktaş'ta İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	88
Tablo 2.22:	Beşiktaş'ta İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	90

Tablo 2.23:	Beykoz'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	92
Tablo 2.24:	Beykoz'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	94
Tablo 2.25:	Beylikdüzü'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	97
Tablo 2.26:	Beylikdüzü'nde İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	98
Tablo 2.27:	Beyoğlu'nda İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	101
Tablo 2.28:	Beyoğlu'nda İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	103
Tablo 2.29:	Büyükcçekmece'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	105
Tablo 2.30:	Büyükcçekmece'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı ..	107
Tablo 2.31:	Çatalca İlçesinde İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	108
Tablo 2.32:	Çatalca'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.....	110
Tablo 2.33:	Çekmeköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	112
Tablo 2.34:	Çekmeköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	113
Tablo 2.35:	Esenler'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	115
Tablo 2.36:	Esenler'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.....	117
Tablo 2.37:	Esenyurt'ta İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	120
Tablo 2.38:	Esenyurt'ta İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	122
Tablo 2.39:	Eyüpsultan'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	124
Tablo 2.40:	Eyüpsultan'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.....	126
Tablo 2.41:	Fatih'te İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	131
Tablo 2.42:	Fatih'te İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	132
Tablo 2.43:	Gaziosmanpaşa'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	134
Tablo 2.44:	Gaziosmanpaşa'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı..	136
Tablo 2.45:	Güngören'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	138
Tablo 2.46:	Güngören'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.....	141
Tablo 2.47:	Kadıköy'de İkamet Eden Yabancı uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	143
Tablo 2.48:	Kadıköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	145
Tablo 2.49:	Kağıthane'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı.....	147
Tablo 2.50:	Kağıthane'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	149
Tablo 2.51:	Kartal'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	151
Tablo 2.52:	Kartal'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.....	153

Tablo 2.53:	Küçükçekmece’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	155
Tablo 2.54:	Küçükçekmece'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı ..	157
Tablo 2.55:	Maltepe’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	159
Tablo 2.56:	Maltepe'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	161
Tablo 2.57:	Pendik’te İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	163
Tablo 2.58:	Pendik'te İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	165
Tablo 2.59:	Sancaktepe’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	168
Tablo 2.60:	Sancaktepe'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	169
Tablo 2.61:	Sarıyer’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	172
Tablo 2.62:	Sarıyer'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	174
Tablo 2.63:	Silivri’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	176
Tablo 2.64:	Silivri'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	178
Tablo 2.65:	Sultanbeyli’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	180
Tablo 2.66:	Sultanbeyli'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	181
Tablo 2.67:	Sultangazi’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	183
Tablo 2.68:	Sultangazi'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	185
Tablo 2.69:	Şile’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	187
Tablo 2.70:	Şile'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	188
Tablo 2.71:	Şişli’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	191
Tablo 2.72:	Şişli'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	193
Tablo 2.73:	Tuzla’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	195
Tablo 2.74:	Tuzla'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	197
Tablo 2.75:	Ümraniye’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	199
Tablo 2.76:	Ümraniye'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	201
Tablo 2.77:	Üsküdar’a İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı	204
Tablo 2.78:	Üsküdar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	205
Tablo 2.79:	Zeytinburnu’nda İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı ve Ülkelere Dağılışı ..	210
Tablo 2.80:	Zeytinburnu'nda İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı	211

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.	Türkiye’de İkamet İzni Bulunan Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı	7
Grafik 2.	Türkiye’de İkamet Eden Yabancı Nüfusun Oransal Dağılımı	11
Grafik 1.1.	İstanbul’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Kıtalar Dağılımı	23
Grafik 1.2.	İstanbul’da İkamet Eden Avrupalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı (2017)	28
Grafik 1.3.	İstanbul’da İkamet Eden Asyalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı (2017)	34
Grafik 1.4.	İstanbul’da İkamet Eden Afrikalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı (2017)	45
Grafik 1.5.	İstanbul’da İkamet Eden Amerikalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı (2017)	47

HARİTA LİSTESİ

Harita 1.1.	İstanbul’da İkamet Eden Avrupalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı	26
Harita 1.2.	İstanbul’da İkamet Eden Asyalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı	36
Harita 1.3.	İstanbul’da İkamet Eden Afrikalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı	41
Harita 1.4.	İstanbul’da İkamet Eden Amerikalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı	46
Harita 2.1.	İlçelere Göre En Fazla İkamet İzni Bulunan Yabancılar (2017)	54
Harita 2.2.	İlçelere Göre En Fazla İkamet İzni Bulunan Yabancılar (2020)	55

FOTOĞRAF LİSTESİ

Foto 2.1.	Beşiktaş’ta Türkmenistan uyruklu birine ait işyeri (Kaynak: zomato.gov)	87
Foto 2.2.	Profesör Naci Şensoy Caddesi’nde Suriyeli bir göçmene ait işyeri	129
Foto 2.3.	Kadıköy’de Türkmenistan uyruklu bir göçmene ait işyeri	142
Foto 2.4.	Sancaktepe İnönü Mahallesi’nde Afgan uyruklu birine ait işyeri	167
Foto 2.5.	Şişli Esentepe Mahallesi’nde Irak uyruklu bir yabancıya ait işyeri	190
Foto 2.6.	Zeytinburnu Ahmet Yesevi Caddesi’nde Afganistanlı bir göçmenin işyeri	207
Foto 2.7.	Zeytinburnu’nda Türkmenistanlı bir göçmene ait işyeri	208
Foto 2.8.	Zeytinburnu Veliefendi Mahallesi’nde Suriyeliye ait bir işyeri	209
Foto 3.1.	Sancaktepe Osmangazi Caddesi’nde Senegalliye ait seyyar tezgah	219

KISALTMALAR

TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
GİGM	: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
Yy	: Yüzyıl
S	: Sayı
s	: Sayfa
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AFAD	: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi

GİRİŞ

1. Çalışma Sahasının Konumu, Sınırları ve Bazı Özellikleri

Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan İstanbul, coğrafi konumu sebebiyle çok önemli bir noktada bulunmaktadır. 28°01' ve 29°55' doğu boylamları ile 41°33' ve 40°28' kuzey enlemleri arasında yer alan İstanbul ili; 5461 km² yüzölçümüyle, Türkiye topraklarının % 0.7'sini kaplamaktadır. İstanbul ili; kuzeyde Karadeniz; güneyde Marmara Denizi; batıda Ergene Havzasının su bölümü çizgisi; doğuda Kocaeli Platosunun kabaca orta kesimlerine tekabül eden tepe karakterindeki yükseltilerle çevrilidir. Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan en yakın transit karayolu İstanbul üzerinden geçmekte ve şehir Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin deniz yoluyla dünyaya açılan kapısıdır. Transit geçişlerle ülkeler arası ithalat ve ihracatta önemli bir ulaşım merkezidir. Ulaşım, sanayi, turizm, ticaret, kültür, eğitim ve sağlık gibi olanaklar açısından da Türkiye'nin hiçbir ilinin sahip olmadığı imkânlara sahiptir. Hatta diğer şehirlere hizmetler de İstanbul'dan yapılmaktadır. Bu gibi durumlar İstanbul'u hem iç göçler hem de dış göçler açısından çekici hale getirmektedir.

İstanbul'da yerleşim alanları 1950'li yıllara kadar genellikle tarihi çekirdek olarak tanımlanabilecek tarihi bölgede yoğunlaşmıştır. Şehir; Avrupa yakasında tarihi yarımada, yarımadanın kuzeyinde Karaköy ve Beyoğlu; Anadolu yakasında ise Üsküdar ve Kadıköy çekirdeklerinden oluşan üç ana bölgede kurulmuştur (Gökburun, 2017: 111).

İstanbul ili sınırları içinde 25'i Avrupa yakasında, 14'ü ise Anadolu yakasında olmak üzere toplamda 39 ilçe yer almaktadır. İstanbul ilinde ilk belediye benzeri teşkilat 1855 yılında Şehremaneti adıyla kurulmuş, Cumhuriyet sonrası bir süre belediye hizmetleri Valilik tarafından verilmiştir. 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı belediyeler yasasıyla İstanbul, 10'u il belediye sınırlarına dâhil olan toplamda 16 şubeye ayrılmıştır. 1954 yılında Şişli, 1957 yılında ise Zeytinburnu'nun ilçe olmasıyla idari sınırlarda ilk değişiklik yaşanmıştır. Artan nüfus ve genişleyen şehir sınırları sebebiyle sonraki yıllarda da idari sınırlarda değişiklikler devam etmiştir. 1963 yılında Gaziosmanpaşa; 1987 yılında Büyükçekmece, Kâğıthane, Pendik ve Ümraniye; 1989 yılında Küçükçekmece; 1990 yılında Bayrampaşa; 1992 yılında Güngören, Maltepe, Tuzla, Sultanbeyli; 1993 yılında Esenler; 2008 yılında Arnavutköy, Ataşehir,

Başakşehir, Beylikdüzü, Çekmeköy, Esenyurt, Sancaktepe ve Sultangazi'nin de ilçe statüsüne kavuşmasıyla ilçe sayısı 39'a ulaşmıştır (tr.m.wikipedia.org). Bu ilçeler 964 mahalleye ayrılmıştır. Ancak bunların 151'i esasen köy statüsünde olup, 2008 yılında çıkarılan 5747 sayılı kanun ile mahalle kapsamına alınmıştır. Bu yeni yasaya göre 'belde' ve 'beldeler' isimlendirmesi de kaldırılmıştır. Arnavutköy ilçesinde 8 köy, Başakşehir ilçesinde 1 köy, Beykoz ilçesinde 20 köy, Çatalca ilçesinde 27 köy, Çekmeköy ilçesinde 4 köy, Eyüp ilçesinde 7 köy, Pendik ilçesinde 5 köy, Sancaktepe ilçesinde 1 köy, Sarıyer ilçesinde 8 köy, Silivri ilçesinde 13 köy ve Şile ilçesinde 57 köy mahalle haline getirilmiştir.

2. İstanbul'un Nüfus Gelişimi

İstanbul, Roma İmparatorluğu döneminde başkent yapıldığından beri, hep gözbebeği şehirler arasında yer almış ve günümüze kadar en çok nüfuslu şehirlerden biri olmuştur. Roma döneminden sonra, Osmanlı İmparatorluğu tarafından fethedilmesiyle başkent yapılmış ve dönemin önemli bilim insanları ve zanaatçıları şehre davet edilmiştir. Bu durum şehirde bilim, sanat ve ticaret faaliyetlerinin artmasına ve hatta ticaret merkezi olmasına vesile olmuştur. Öncelikle iş ve aş arayan her vatandaş için İstanbul bir kurtuluş kapısı olarak görülmüştür. Bu sebeple İmparatorluğun her yerinden insanlar şehre yerleşmiştir. Daha sonra devlet dağılıp, kendi toprakları yeni devletin sınırları dışında olanların bir kısmı da şehirde kalmaya devam etmiştir. Cumhuriyet döneminde başlayan sanayileşme hareketleriyle ülkemizde özellikle köyden şehre göçler hızlanmış ve İstanbul en çok göç alan ilimiz olmuştur. Şüphesiz ki bunda ekonomik sebepler ve İstanbul ilindeki iş imkânlarının büyük katkısı vardır.

Roma İmparatorluğu'na başşehir yapıldığı döneme kadar küçük bir şehir görünümünde olan İstanbul, Roma - Bizans döneminde "dünyanın en büyük şehri" olma unvanına iki kez sahip olmuştur. MS 5. yy. ortalarından 7. yy. ortalarına kadar olan dönemde 500.000'e yaklaşan nüfusu ile çağının en büyük şehriydi. 12. yy. başına kadar 400.000'i aşan nüfusuyla yine dünyanın en büyük şehri olmuştur. Ancak nüfus artışı bir süre devam ettikten sonra azalmaya başlamış ve fetih öncesi dönemde 500.000'e kadar düşmüştür. Ömer Lütfi Barkan'ın 1520-1535 yılları içinde yaptığı hesaplara göre 16. yy.da % 58'si Müslüman, % 42'si Gayrimüslim olmak üzere 480.000 kişidir. 4. Murat'ın 1638'de yaptırdığı sayım sonuçlarına dayanan Evliya Çelebi'ye göre civar mahallelerle birlikte 1.500.000'e yaklaşıyorsa da birçok yabancı seyyaha göre asrın sonunda şehrin nüfusu 700.000

civarındadır. Bu nüfusla İstanbul “dünyanın en büyük şehri” olma unvanını yeniden elde etmiştir. Osmanlı Hükümeti’nin 1885’teki resmi sayımına göre şehrin nüfusu 873.565’tir (Bozdoğan, 2011: 201-202).

İstanbul’un 1885–1896 ve 1914 sayımlarına göre nüfusu ve Müslümanlar ile Gayrimüslimlerin oranı tablo 1’deki gibidir. Buna göre 1885 itibariyle gayrimüslimlerin İstanbul’da çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu durum, şehirdeki ekonomik faaliyetlerin cazibesi dolayısıyla taşradan gelen Osmanlı tebaası Hristiyanlardan (özellikle de Rumlardan) kaynaklanmıştır. Aynı dönemde ecnebi tabiiyetinde olan ve tabiiyeti bilinmeyenlerin toplamı 129.234 kişidir. Bu sayı İstanbul nüfusunun yaklaşık % 15’ine tekabül etmekteydi. 1896 yılında Müslümanlar küçük bir farkla da olsa şehirde çoğunluğa ulaşmıştır. 19. yy.da İstanbul’un nüfusunun artışıdaki temel sebebin doğumlardan daha çok 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı’nın etkisiyle Balkanlardan gelen göçmenlerle ülkenin diğer vilayetlerinden yapılan göçlerden kaynaklandığı söylenebilir. 1914 yılında ise; Müslümanların İstanbul’un nüfusundaki payının artma sebebi, Balkan Savaşları sebebiyle kaybedilen topraklardaki Müslüman nüfusun şehre göç etmesidir (Bozdoğan, 2011).

Tablo 1. İstanbul’un 1885-1896-1914 Sayımlarına Göre Nüfus Miktarı (Kişi).

Yıl	Müslüman	Oranı (%)	Gayrimüslim	Oranı (%)	Toplam
1885	384 410	44.00	488 655	56.00	873 563
1896	520 194	50.49	510 040	49.51	1 030 234
1914	520 434	57.19	389 553	42.81	909 987

Kaynak: Bozdoğan, 2011: 202.

Cumhuriyet döneminin ilk nüfus sayımı 1927’de yapılmıştır. Bu sayıma göre, İstanbul şehremaneti sınırlarında yaşayan nüfus 680.857 kişidir. Şehrin nüfusu 1935’te 741.148’e, 1940’ta 793.949’a, 1945’te 860.558’e ve 1950’de ise 983.041’e yükselmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan 27 yıl sonra dahi, İstanbul 1914 yılındaki nüfusuna ulaşamamıştır. İstanbul’un nüfusunun ülke nüfusuna oranı 1927’de % 5, 1935’te % 4.6, 1940’ta % 4.5, 1945’te % 4.6 ve 1950’de % 4.7 olmuştur. Müslümanların şehrin nüfusundaki oranı 1927’de % 65 iken 1935’te % 70’e, 1950’de % 84’e yükselmiştir.

İstanbul'un belediye sınırları içindeki nüfusu 1955'te 1.268.771, 1960'ta 1.466.535, 1965'te 1.742.978, 1970'te 2.132.407, 1975'te 2.547.364 ve 1980'de 2.772.708'dir. İstanbul'da yabancı tabiiyetindeki nüfus 1970'te 17.855 iken 1980'de 10.303'e düşmüştür.

3030 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle İstanbul belediyesi büyükşehir belediyesine dönüştürülerek sınırları genişletilmiştir. Yeni ilçe belediyeleri kurulmuştur. 1985'te şehrin nüfusu 5.475.982, 1990'da 6.629.431, 2000'de 8.803.468 olmuştur. Bu dönemde İstanbul'un nüfusu % 9 artmıştır. Ancak bu artış, büyükşehir belediye sınırlarının genişlemesinden kaynaklanmıştır. Aynı dönemde ülke nüfusunun yıllık artış oranı % 2.33'tü. 5216 sayılı kanun ile İBB sınırları il sınırlarına kadar genişletilmiştir. İl nüfusu 2007 yılı sonu itibarıyla 12.573.836, 2010'da 13.255.685 ve 2019'da 15.519.267 olmuştur. Şehrin nüfusunun artış hızı kanun sebebiyle % 6.1 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde ülke nüfusu % 0.13 civarında artış göstermiştir.

İl nüfusunun 1980'de % 68.8'i Avrupa'da, % 31.2'si Asya'daydı. Bu yıldan sonra Asya'da yaşayanların oranında kısmi bir artış görülmüştür. 2010 yılında Avrupa'nın payı % 64.7'ye gerilerken, Asya'nın payı % 35.3'e yükselmiştir (Bozdoğan, 2011).

Cumhuriyet döneminde özellikle 1950'lerde başlayan sanayileşme ile ortaya çıkan nüfus hareketlerinde İstanbul, ülkemizin her bölgesinden göç almayı başarmış ve iç göç hareketlerine katılan nüfusun en çok tercih ettiği il olmuştur.

İstanbul sadece ülke içinden değil, ülke dışından da önemli oranda göç alan bir ilimizdir. İstanbul'un asırlardan bu yana gelen ve muhtemelen hiçbir zaman azalmayacak öneminden dolayı ülkemizde İstanbul hakkında yazılmış birçok tez ve makale çalışması vardır. Bu çalışmalar genellikle şehir ve bölge planlamacıları, sosyologlar ve iktisatçılar tarafından yapılmıştır. Bu branşlar ve coğrafyacıların çalışmalarında genellikle son yıllarda ülkelerindeki iç savaştan dolayı ülkemize iltica eden Suriyeliler konu edilmiştir. Ancak bir ilin tüm ilçelerinde ikamet eden bütün yabancılar hakkında bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma bu konudaki eksikliği giderme gayesiyle ortaya çıkmıştır.

3. Türkiye’de İkamet İzni Bulunan Yabancılar

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün (GİGM) 2018 yılı verilerine göre, Türkiye’de 3.6 milyon geçici koruma ve 400 bini uluslar arası koruma olmak üzere 4 milyon yabancı bulunmaktadır. Geçici ve uluslararası koruma kapsamındaki yabancılar ile ikamet iznine sahip toplam yabancı sayısı 5.2 milyonu aşmakta olup, toplam ülke nüfusu içerisindeki payı % 6.4’e erişmektedir (Yakar ve Südaş, 2019: 131).

Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) yabancı nüfus verileri, ADNKS sistemine kayıtlı, ikamet iznine sahip ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı olmayan yabancıları kapsamaktadır. Dolayısıyla ülkedeki tüm yabancıları temsil etmemektedir. Türkiye’de ikamet izinleri “*kısa dönem ikamet izni, aile ikamet izni, öğrenci ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, insani ikamet izni ve insan ticareti mağduru ikamet izni*” olmak üzere altı farklı şekilde verilmektedir. Kısa dönem ikamet izni her defasında en fazla 2 yıllık sürelerle, aile ikamet izni, her defasında en fazla 3 yıllık sürelerle, öğrenci ikamet izni, öğrenim süresine göre ve insani ikamet izni, her defasında en fazla 1 yıllık sürelerle verilir. İnsan ticareti mağduru ikamet izni ise, başlangıçta 30 gün süreli olarak verilir ve toplam süresi 3 yılı geçmeyecek şekilde her defasında en fazla altı aylık sürelerle uzatılabilir (Dış Göç Politikası, 2018: 44).

Türkiye’de ikamet izni alan yabancıların sayısında yıllara göre önemli artışlar meydana gelmiştir (Tablo 2). Gerçekten 2005–2020 yılları arasında Türkiye’de ikamet izni bulunan yabancılar incelendiğinde, bazı istisnalar dışında sürekli bir artış görülmektedir. 2005 yılında 178.964 olan yabancı nüfus 1 yıl sonra % 11.8 artarak 200.058’e; daha sonraki yıl % 12.5 artarak 225.208’e ulaşmıştır. 2008 yılında ise yabancı nüfusta 50.282 azalma olmuş ve yabancı nüfus 174.926’ya düşmüştür. 2008 yılında yaşanan % 28.7’lik azalma bu 15 yıllık süreçteki en yüksek düşüş oranı olmuştur. Daha sonra 2009 yılında da yabancı nüfusta % 6 oranında bir azalma gözlenmiştir. 2010 yılında yabancı nüfus 18.975 artarak 182.301’e; 2011 yılında 51.967 artarak 234.268’e, 2012 yılında ise 87.280 artarak 321.548’e ulaşmıştır. 2012 yılında görülen % 37.3’lük artış 2018 yılındaki % 44’lük artıştan sonraki en yüksek artış oranı olmuştur. 2012 yılındaki bu artış; 2011 yılının Mart ayında Suriye’de iç savaş çıkması sonucunda ülkelerinde can ve mal güvencesi kalmayan insanların ülkemize göç etmesiyle açıklanabilir.

2013 yılında yabancı uyruklu nüfusun 7.856 kişi azaldığı gözlenmiştir; bundan sonra 2019 yılına kadar sürekli olarak artmıştır. 2014 yılında yabancı nüfus % 21 artmış; 2015 ve 2016 yıllarında nüfus artmakla birlikte artış hızında bir azalma görülmüştür. 2017 yılında nüfus artış hızı % 29'a yükselmiş ve nüfus 133.934 artarak 595.151'e ulaşmıştır. 2018 yılında bu sayıya 261.319 nüfus daha eklenerek 856.470 kişiye ulaşmıştır. 2019 yılında bu nüfusa 244.560 kişi daha eklenerek yabancı nüfus 1.101.030'a çıkmıştır. 2020 yılında ise yabancı nüfus 35.764 kişi azalarak 1.065.236'ya düşmüştür. 2020 yılındaki düşüş ise; 2020 yılının Şubat ayında Suriye'nin İdlib şehrinde verdiğimiz 33 şehidin ardından ülkemizin mültecilerin çıkışı için Avrupa'ya açılan sınır kapılarını açması sonucu, göçmenlerin bir kısmının Avrupa ülkelerine göç etmesi ve bir kısmının da ülkelerine dönmesiyle açıklanabilir.

Tablo 2. Türkiye'de İkamet İzniyle Bulunan Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı.

Yıllar	Yabancı Uyruklu Nüfus	Artış Hızı (%)
2005	178.964	-
2006	200.058	11.8
2007	225.208	12.5
2008	174.926	- 28.7
2009	163.326	-6.0
2010	182.301	11.6
2011	234.268	28.5
2012	321.548	37.3
2013	313.692	- 2.5
2014	379.804	21.1
2015	422.895	11.4
2016	461.217	9.0
2017	595.151	29.1
2018	856.470	44.0
2019	1.101.030	28.5
2020	1.065.236	- 3.3

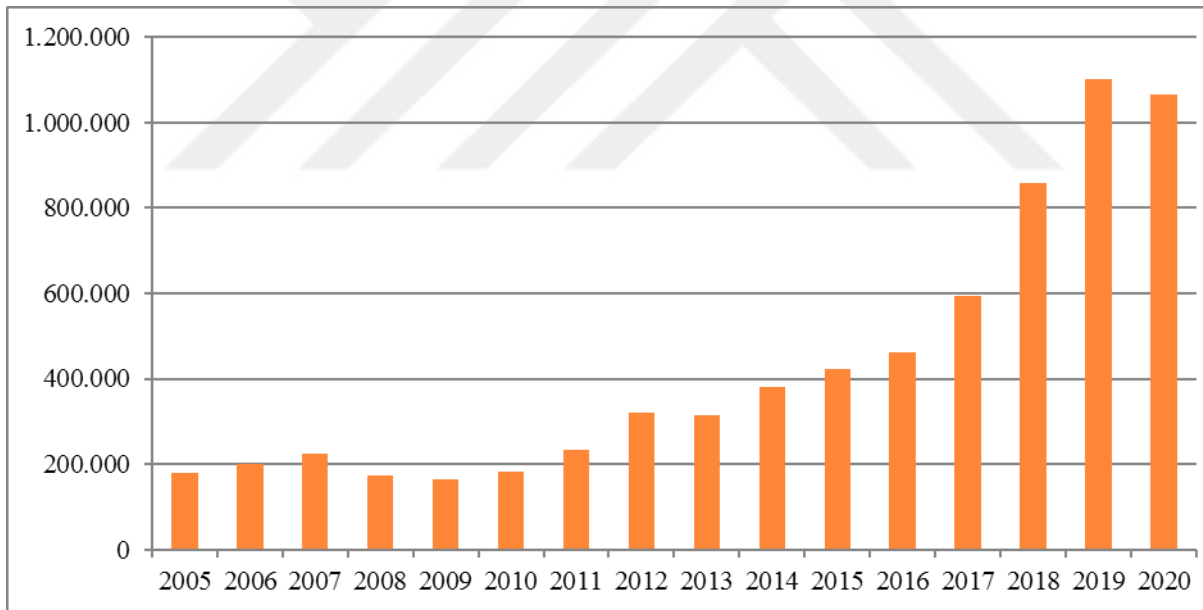
Kaynak: <https://www.goc.gov.tr/>, 2020.

Tablo 2 incelendiğinde, 2008, 2009, 2013 ve 2020 yılları dışında sürekli olarak yabancı uyruklu nüfusta bir artış görülmüştür. Yabancı uyruklu nüfus 2005-2015 yılları arasında % 136 artmış ve bu süreçte mutlak artış 243.931 olmuştur. 2015-2019 yılları arasında

ise yabancı nüfus % 160 artmış ve bu dönemde mutlak artış 678.135 olmuştur. Buna göre son 5 yıldaki artış hızı ve mutlak artış miktarları, bundan önceki 10 yılın mutlak artış ve artış hızlarını geçmiştir. 2005-2019 arasında yabancı uyruklu nüfusa 922.066 nüfus katılmış ve nüfus % 500 artış göstermiştir.

Nüfus artış hızının en düşük olduğu yıl -% 28.7 ile 2008 yılıdır. Nüfus artış hızının en yüksek olduğu yıl ise % 44'lük artışla 2018 yılıdır. Onu % 37'lik artışla 2012 yılı ve % 29'luk artışla 2017 yılı takip etmektedir. Mutlak nüfus artışlarına bakıldığında ise; 2018 yılı 261.319 mutlak artış ile ilk sıradadır (Grafik 1). Bu yıl aynı zamanda % 44 ile nüfus artış hızının da en yüksek olduğu yıldır. 2019 yılı 244.560 mutlak artış ile 2. sırada yer almaktadır. 2017 yılı mutlak artış 133.319 olarak görülmüş ve bu yıl hem mutlak artış hem de artış hızı bakımından 3. sırada yer almaktadır.

Grafik 1. Türkiye’de İkamet İzni Bulunan Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı.

Kaynak: <https://www.goc.gov.tr/>, 2020.

Türkiye’de ikamet izni bulunan yabancıların ülkelere dağılışı incelendiğinde (Tablo 3), en kalabalık 10 ülke içinde Almanya uyruklulardan başka Avrupalı yabancı ve Mısır uyruklulardan başka Afrikalı yabancı olmadığı görülmektedir. Asya kıtası kökenli yabancılar, İstanbul özelinde olduğu gibi Türkiye genelinde de çoğunluğu oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde en kalabalık grubu 283.934 nüfus ile **Irak** uyruklular oluşturmaktadır. Iraklılar, ülkedeki tüm yabancıların yaklaşık % 23'ünü oluşturmaktadır. Bu da kabaca her 4 yabancından birinin Iraklı olduğu anlamına gelmektedir. Bu nüfusun yaklaşık % 9'u (24.549) İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Iraklılar, ülke genelinde en kalabalık grubu oluştururken; İstanbul ilinde en kalabalık 4. grubu teşkil etmektedir.

Ülkedeki 2. kalabalık grubu 120.409 nüfusla **Afganistan** uyruklular oluşturmaktadır. Afganistan uyruklular, ülkedeki tüm yabancıların yaklaşık % 10'unu teşkil etmektedir. Bu nüfusun yaklaşık % 15'i (18.108) İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Afganistan uyruklular, ülke genelinde 2. kalabalık grubu oluştururken; İstanbul ilinde 6. kalabalık grubu teşkil etmektedir.

Ülkedeki 3. kalabalık grubu 87.955 nüfus ile **Suriye** uyruklular oluşturmaktadır. Suriye uyruklular, ülkedeki tüm yabancıların yaklaşık % 7'sini teşkil etmektedir. Bu nüfusun yaklaşık % 35'i (30.400) İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Kabaca her 3 Suriye uyrukludan biri İstanbul'da yaşamaktadır. Suriye uyruklular, ülke genelinde 3. kalabalık grup iken İstanbul ilinde en kalabalık grubu teşkil etmektedir.

Ülkemizdeki 4. kalabalık yabancı grubunu 82.031 nüfus ile **Alman** uyruklular oluşturmaktadır. Almanlar, tüm yabancıların yaklaşık % 7'sini teşkil etmektedir. Bu nüfusun da yaklaşık % 22'si (17.704) İstanbul'da ikamet etmektedir. Kabaca her 5 Alman uyrukludan biri İstanbul'da yaşamaktadır. Almanlar, ülkemizde 4. kalabalık grubu oluştururken; İstanbul ilinde 7. kalabalık grubu teşkil etmektedir. Ülke genelinde ve İstanbul özelinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülke içinde yer alan tek Avrupa kıtası ülkesi Almanya olmuştur.

Ülkemizdeki 5. kalabalık yabancı grubunu 68.839 nüfus ile **İran** uyruklular oluşturmaktadır. İran uyruklular, ülkedeki tüm yabancıların yaklaşık % 6'sını teşkil etmektedir. Bu nüfusun da yaklaşık % 19'u (12.795) İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Kabaca her 5 İran uyrukludan biri İstanbul'da yaşamaktadır. İran uyruklular, ülke genelinde 5. kalabalık grubu oluştururken; İstanbul ilinde 8. kalabalık grubu teşkil etmektedir.

Ülkemizdeki 6. kalabalık yabancı grubunu 68.146 nüfus ile **Türkmenistan** uyruklular oluşturmaktadır. Türkmenistan uyruklular, ülkedeki tüm yabancıların yaklaşık % 6'sına karşılık gelmektedir. Bu nüfusun da yaklaşık % 45'i (30.294) İstanbul ilinde ikamet

etmektedir. Kabaca her 2 Türkmenistan uyrukludan biri İstanbul’da yaşamaktadır. Türkmenistan uyruklular, ülke genelinde 6. kalabalık grubu oluştururken; İstanbul ilinde 2. kalabalık grubu teşkil etmektedir.

Tablo 3.Türkiye’de İkamet İzni Bulunan Yabancıların Ülkelere Dağılışı (2018).

Ülkeler	Toplam	Erkek	Kadın
Irak	283 934	149 229	134 705
Afganistan	120 409	69 993	50 416
Suriye	87 955	52 511	35 444
Almanya	82 031	39 059	42 972
İran	68 839	35 908	32 931
Türkmenistan	68 146	28 514	39 632
Azerbaycan	61 807	29 605	32 202
Özbekistan	34 090	9 704	24 386
Rusya Federasyonu	33 441	10 615	22 826
Mısır	26 162	16 724	9 438
Gürcistan	19 920	3 242	16 678
Kırgızistan	19 552	5 364	14 188
Libya	19 479	12 057	7 422
Ukrayna	18 471	3 395	15 076
Kazakistan	16 828	6 345	10 483
Avusturya	15 993	8 666	7 327
Filistin	15 749	9 806	5 943
Yemen	14 978	9 810	5 168
Çin	13 837	8 099	5 738
Ürdün	11 999	7 416	4 583
Birleşik Krallık	11 701	5 626	6 075
Bulgaristan	8 667	3 068	5 599
Moldova	8 500	1 480	7 020
Fas	8 406	1 710	6 696
Somali	7 770	4 173	3 597
Amerika Birleşik Devletleri	7 658	3 969	3 689
Yunanistan	6 245	2 950	3 295
Hollanda	5 699	3 080	2 619
Pakistan	5 379	3 831	1 548
Nijerya	5 045	4 199	846
Cezayir	4 930	2 303	2 627
Endonezya	4 538	1 341	3 197
Tacikistan	3 621	1 873	1 748
Suudi Arabistan	3 488	2 207	1 281
Filipinler	3 295	373	2 922
Güney Kore	3 093	1 595	1 498
Fransa	3 089	1 554	1 535
Arnavutluk	3 047	1 389	1 658
Diğer ülkeler	73 135	38 692	34 443
Bilinmeyen	108	76	32
Toplam	1 211 034	601 551	609 483

Kaynak:<http://www.tuik.gov.tr/>.2018.

Ülkemizde 7.kalabalık yabancı grubu 61.807 nüfus ile **Azerbaycan** uyruklulardır. Azerbaycan uyruklular, ülkedeki tüm yabancıların yaklaşık % 5'ini teşkil etmektedir. Bu nüfusun da yaklaşık % 34'ü (20.632) İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Bu da her 3 Azeri'den birinin İstanbul'da yaşadığı anlamına gelmektedir. Azerbaycan uyruklular, ülke genelinde 7. kalabalık grubu oluştururken; İstanbul ilinde 5. kalabalık grubu teşkil etmektedir.

Ülkemizde 8. kalabalık yabancı grubunu 34.090 nüfus ile **Özbekistan** uyruklular oluşturmaktadır. Özbekistan uyruklular, ülkedeki tüm yabancıların yaklaşık % 3'ünü teşkil etmektedir. Bu nüfusun da yaklaşık % 75'i (25.247) İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Diğer bir deyişle her 4 Özbekistan uyrukludan 3 tanesi İstanbul'da yaşamaktadır. Özbekistan uyruklular ülke genelinde 8. kalabalık grubu oluştururken; İstanbul ilinde 3. kalabalık grubu teşkil etmektedir.

Ülkemizde 9. kalabalık yabancı grubunu 33.441 nüfus ile **Rus** uyruklular oluşturmaktadır. Ruslar, ülkedeki tüm yabancıların yaklaşık % 3'ünü teşkil etmektedir. Bu nüfusun da yaklaşık % 22'si (6.984) İstanbul'da ikamet etmektedir. Kabaca her 5 Rus uyrukludan biri İstanbul'da yaşamaktadır. Rus uyruklular ülke genelinde 9. kalabalık grubu oluştururken; İstanbul ilinde 13. kalabalık grubu teşkil etmektedir.

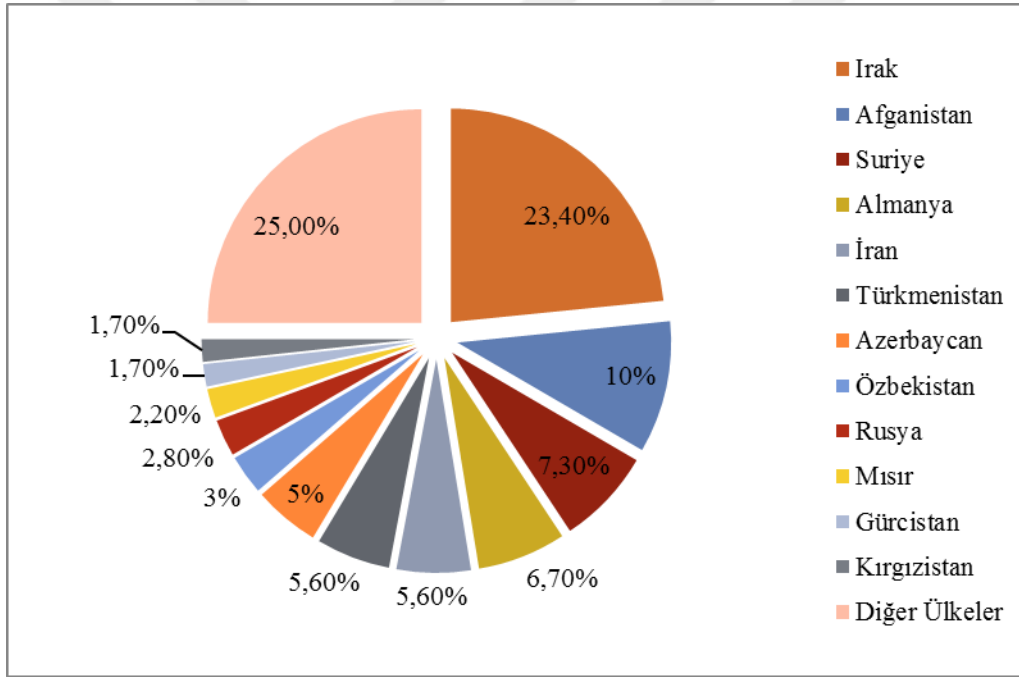
Ülkemizde 10. kalabalık yabancı grubunu 26.162 nüfus ile **Mısır** uyruklular oluşturmaktadır. Mısır uyruklular, ülkedeki tüm yabancıların % 2'sini teşkil etmektedir. Bu nüfusun da yaklaşık % 47'si (12.099) İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Ülke genelinde Mısırlıların oranı düşük olmasına karşın, bu nüfusun yaklaşık yarısının İstanbul'da yaşadığı görülmektedir. Mısır uyruklular, ülke genelinde 10.; İstanbul ilinde 9. kalabalık grubu oluşturmaktadır. Aynı zamanda ülke genelinde ve İstanbul özelinde en kalabalık grubu teşkil eden 10 ülke içinde yer alan tek Afrika kıtası ülkesi Mısır olmuştur.

Bu 10 ülkeden gelen yabancıların toplamı, ülkemizdeki tüm yabancıların % 71.6'sını oluşturmaktadır. Geriye kalan 28.4'lük kısım diğer ülke vatandaşlarından meydana gelmektedir. Tablo 3'te yer alan diğer ülke vatandaşlarının her birinin oranı % 2'nin altında bulunmaktadır.

Türkiye'de ikamet izni bulunan yabancılardan nüfusları 20.000'in altında olanlar; Gürcistan, Kırgızistan, Libya, Ukrayna, Kazakistan, Avusturya, Filistin, Yemen, Çin, Ürdün,

Birleşik Krallık uyruklu yabancılarıdır. Bulgaristan, Moldova, Fas, Somali, Amerika Birleşik Devletleri, Yunanistan, Hollanda, Pakistan, Nijerya, Cezayir, Endonezya, Tacikistan, Suudi Arabistan, Filipinler, Güney Kore, Arnavutluk ve Fransa uyruklu yabancıların nüfusları ise; 10.000'in altındadır. Bunlardan başka sayıları 3.000'den az olan Nepal, Danimarka, Lübnan, Hindistan, Tunus, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Belarus ve Sudan vatandaşları ve sayıları 2.000'den az olan Kuzey Makedonya, İtalya, Kosova, Romanya, İsveç, Norveç, Etiyopya, Ermenistan, Kanada, Japonya, Belçika, Senegal, Sırbistan, Kuveyt, Moğolistan, Tayland, Bosna Hersek, İspanya ve Gana vatandaşları ülkemizin çeşitli illerinde ikamet etmektedir. Nüfusları 1000'den az olan ülke vatandaşlarının toplamı ise 24.299'dur.

Grafik 2.Türkiye’de İkamet Eden Yabancı Nüfusun Oransal Dağılımı.

Kaynak:<http://www.tuik.gov.tr/>.20018.

Türkiye’de ikamet izni bulunan yabancıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde, toplam yabancı nüfusunda erkek ve kadın nüfusun birbirine yakın olduğu görülmektedir. Ancak ülkeler özelinde bakıldığında bazı ülkelerde önemli farklar ortaya çıkmaktadır. Afrika kıtası ve Arap ülkelerinden gelenlerde erkek nüfusun daha fazla olduğu dikkati çekmektedir. Asya ve Avrupa ülkelerinden gelenlerde kadın ve erkek nüfusu birbirine yakındır. Ancak Çin uyruklu nüfusta erkek oranı daha fazladır. Diğer taraftan Türk Cumhuriyetleri’nden ve Doğu

Avrupa ülkelerinden gelen nüfusta kadın nüfusun daha fazla olduğu göze çarpmaktadır. Afrika ülkeleri içinde sadece Fas'tan gelenlerde kadın nüfus daha fazladır.

Erkeklerin fazla olduğu ülkeler içinde yer alan Afganistan'dan 120.409 nüfus gelmiştir. Bu nüfusun 69.993'ü erkek ve 50.416'sı kadınlardan oluşmaktadır. Afganistan uyruklu yabancıların % 58'i erkek nüfustur.

Suriye uyrukluların sayısı 87.955'tir. Bu nüfusun 52.511'i erkek ve 35.444'ü kadınlardan oluşmaktadır. Suriye uyruklu nüfusun % 60'ı erkeklerden meydana gelmektedir.

Mısır uyrukluların sayısı 26.112'dir. Bu nüfusun 16.724'ü erkek ve 9.438'ü kadınlardan oluşmaktadır. Mısır uyruklu nüfusun % 65'ini erkek nüfus teşkil etmektedir.

Libya uyrukluların sayısı 19.479'dur. Bu nüfusun 12.057'i erkek ve 7.422'si kadınlardan oluşmaktadır. Libya uyruklu nüfusun % 62'sini erkek nüfus teşkil etmektedir.

Filistin uyrukluların sayısı 15.749'dur. Bu nüfusun 9.806'sı erkek ve 5.943'ü kadınlardan oluşmaktadır. Filistin uyruklu nüfusun % 63'ünü erkek nüfus teşkil etmektedir.

Yemen uyrukluların sayısı 14.978'dir. Bu nüfusun 9.810'u erkek ve 5.168'i kadın nüfustan oluşmaktadır. Yemen uyruklu nüfusun % 66'sını erkek nüfus teşkil etmektedir.

Çin uyrukluların sayısı 13.837'dir. Bu nüfusun 8.099'u erkek ve 5.738'i kadın nüfustan oluşmaktadır. Çin uyrukluların % 59'unu erkek nüfus teşkil etmektedir.

Ürdün uyrukluların sayısı 11.999'dur. Bu nüfusun 7.416'sı erkek ve 4.583'ü kadınlardan oluşmaktadır. Ürdün uyruklu yabancıların % 62'sini erkek nüfus teşkil etmektedir.

Nijerya uyrukluların sayısı 5.045'tir. Bu nüfusun 4.199'u erkek ve 846'sı kadınlardan oluşmaktadır. Nijerya uyrukluların % 82'sini erkek nüfus teşkil etmektedir.

Suudi Arabistan uyrukluların sayısı 3.488'dir. Bu nüfusun 2.207'si erkek ve 1.281'i kadınlardan oluşmaktadır. Suudi Arabistan uyrukluların % 63'ünü erkek nüfus teşkil etmektedir.

Göç hareketlerinde kadınların varlığı da erkekler kadar yoğun olmasına karşın, onların bu konudaki rolleri uzun yıllar ihmal edilmiştir. Kadınlar, göç ettikleri yerlerde genellikle bakıcılık işleriyle ilgilenmektedirler. Bazen, yaşlılara, bazen engelli bireylere bazen de çocuklara bakıcılık yapmaktadırlar. Ancak çocuk bakımı yapan bir dadı genellikle evin yemek ve genel düzeni gibi işlerinden de sorumludur (Deniz, 2018). Özellikle son yıllarda ülkemizde işgücüne katılan kadınların sayısında bir artış yaşandığı için annelerin de çocuklarının bakımı için yardımcı ihtiyacı doğmaktadır. Filipinlilerin yaklaşık % 51'i İstanbul'da ikamet etmektedir. Son zamanlarda özellikle Filipinli dadılar, aracı firmalar yardımıyla ülkemize gelmektedir. Bu firmalar daha çok ekonomik bakımdan üst sınıfla çalıştıklarından ofislerini de İstanbul ilinin daha prestijli semtlerinde açmışlardır. Bakıcı olarak gelen kadınlar da işyerlerine ulaşım kolaylığı sebebiyle buralara yakın semtlerde ev kiralamışlardır (Deniz ,2018).

Kadınların fazla olduğu ülkelerden Türkmenistan'dan ülkemize 68.146 nüfus gelmiştir. Bunların 28.514'ü erkek ve 39.632'si kadınlardan oluşmaktadır. Türkmenistan uyrukluların % 59'unu kadınlar teşkil etmektedir.

Özbekistan uyrukluların sayısı 34.090'dur. Bunların 9704'ü erkek ve 24.386'sı kadınlardan oluşmaktadır. Türkmenistan uyrukluların % 70'ini kadınlar teşkil etmektedir.

Rusya uyrukluların sayısı 33.441'dir. Bunların 10.605'i erkek ve 22.826'sı kadınlardan oluşmaktadır. Rusya uyrukluların % 68'ini kadınlar teşkil etmektedir.

Gürcistan uyrukluların sayısı 19.920'dir. Bu göçmenlerin 3.242'si erkek ve 16.678'i kadınlardan oluşmaktadır. Gürcistan uyrukluların % 84'ünü kadınlar teşkil etmektedir.

Kırgızistan uyrukluların sayısı 19.552'dir. Bunların 5.364'ü erkek, 14.188'i kadınlardan oluşmaktadır. Kırgızistan uyrukluların % 73'ünü kadınlar teşkil etmektedir.

Ukrayna uyrukluların sayısı 18.471'dir. Bunların 3.395'i erkek ve 15.076'sı kadınlardan oluşmaktadır. Ukrayna uyrukluların % 82'sini kadınlar teşkil etmektedir. Göç İdaresi raporlarına göre, Ukraynalılar en fazla sırasıyla: İstanbul, Ankara, Bursa ve Antalya illerinde ikamet etmektedir (www.hürriyet.com.tr). 2017 yılı itibariyle İstanbul'da 4.841, Antalya'da 2.633, Bursa'da 1.027, Ankara'da 707, İzmir'de 588, Muğla'da 486, Kocaeli'nde

193, Aydın'da 138, Mersin'de 114, Adana'da 110 Ukrayna vatandaşı ikamet etmektedir. Türkiye'nin diğer şehirlerinde ise Ukrayna vatandaşlarının sayısı yüzden fazla değildir. Ayrıca, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Erzincan ilinde etnik Ahıska Türkleri olan binden fazla Ukrayna vatandaşı yaşamaktadır (www.turkey.mfa.gov.ua/tr).

Kazakistan uyrukluların sayısı 16.828'dir. Bunların 6.345'i erkek ve 10.483'ü kadın nüfustan oluşmaktadır. Kazakistan uyrukluların % 62'sini kadınlar teşkil etmektedir.

Bulgaristan uyrukluların sayısı 8.667'dir. Bunların 3.068'i erkek ve 5.599'u kadınlardan oluşmaktadır. Bulgaristan uyrukluların % 63'ünü kadınlar teşkil etmektedir.

Moldova uyrukluların sayısı 8.500'dür. Bunların 1.480'i erkek ve 7.020'si kadınlardan oluşmaktadır. Moldova uyrukluların % 83'ünü kadınlar teşkil etmektedir.

Fas uyrukluların sayısı 8.406'dır. Bunların 1.710'u erkek ve 6.696'sı kadınlardan oluşmaktadır. Fas uyrukluların % 80'ini kadınlar teşkil etmektedir.

Endonezya uyrukluların sayısı 4.538'dir. Bunların 1.341'i erkek ve 3.197'si kadınlardan oluşmaktadır. Endonezya uyrukluların % 70'ini kadınlar teşkil etmektedir.

Filipinler uyrukluların sayısı 3.295'tir. Bunların 373'ü erkek ve 2.922'si kadınlardan oluşmaktadır. Filipinler uyrukluların % 89'unu kadınlar teşkil etmektedir.

Türkiye'de ikamet izni bulunan yabancıların illere dağılışı (Tablo 4) incelendiğinde, yabancı nüfusun büyükşehirlerde yoğunlaştığı görülmektedir. Yabancı uyrukluların en fazla ikamet izni bulunan 20 ile bakıldığında Yalova, Çorum, Aksaray, Kırşehir, Kütahya ve Uşak illeri dışındakiler büyükşehir illeridir. TÜİK'in ADNKS kayıtlarına göre Türkiye'deki yabancı nüfus sayısı 2017 yılında 595.470 iken; bu rakam 2018 tarihli ADNKS kayıtlarına göre 856.470'e ulaşmıştır. Bu yılda görülen % 44'lük artış aynı zamanda 2005-2020 yılları arasında görülen en yüksek artış oranıdır.

Türkiye'de en fazla yabancıların ikamet izni bulunduğu il 327.871 yabancı nüfus miktarı ile İstanbul'dur (Tablo 4). Türkiye genelindeki tüm yabancıların yaklaşık % 38,3'ü İstanbul'dadır. Kabaca her 2 veya 3 yabancıdan biri İstanbul ilinde ikamet etmektedir. En fazla yabancıların ikamet ettiği 2. il 84.472 yabancı nüfus miktarı ile Ankara'dır. Tüm

yabancıların yaklaşık % 9.9'u Ankara ilinde ikamet etmektedir. Kabaca her 10 yabancıdan biri Ankara ilinde ikamet etmektedir. Yabancıların en fazla bulunduğu 3. il 57.423 yabancı nüfusuyla Antalya ilidir. Tüm yabancıların yaklaşık % 6.7'si Antalya ilinde ikamet etmektedir. Ülkemizdeki tüm yabancıların yaklaşık % 55'i yani yarıdan fazlası bu 3 ilde ikamet etmektedir.

Tablo 4. Türkiye’de Yabancı Uyrukluların En Fazla İkamet İzni Bulunan İlk 20 İl.

İller	Yabancı Uyruklulu Nüfus	Oran (%)
İstanbul	327.871	38.3
Ankara	84.472	9.9
Antalya	57.423	6.7
Bursa	26.198	3.1
İzmir	26.075	3.1
Samsun	20.921	2.5
Mersin	17.384	2.1
Sakarya	15.586	1.8
Muğla	15.195	1.8
Gaziantep	15.052	1.8
Konya	14.957	1.7
Eskişehir	13.953	1.6
Yalova	13.160	1.5
Çorum	11.954	1.4
Aksaray	10.480	1.2
Kayseri	10.038	1.2
Adana	9.396	1.1
Kırşehir	8.829	1.0
Kütahya	8.487	1.0
Uşak	8.409	1.0
Diğer	140.630	16.2
Toplam	856.470	100

Kaynak: TÜİK, 2018, ADNKS.

En fazla yabancıların ikamet ettiği 4. il 26.198 yabancı nüfusuyla Bursa ilidir. Tüm yabancıların yaklaşık % 3.1'i Bursa ilinde ikamet etmektedir. Yabancı sayısına göre 5. il 26.075 yabancı nüfusu ile İzmir'dir. İzmir ilinde tüm yabancıların yaklaşık % 3.1'i ikamet

etmektedir. En fazla yabancının ikamet ettiği 6. il 20.921 yabancı nüfus miktarıyla Samsun ilidir. Tüm yabancıların yaklaşık % 2.5'i Samsun ilinde ikamet etmektedir. En fazla yabancının ikamet ettiği 7. il 17.384 olan yabancı nüfus miktarıyla Mersin ilidir. Mersin'de tüm yabancıların yaklaşık % 2.1'i ikamet etmektedir. Geriye kalan illerdeki yabancı miktarı % 1'in altındadır. En fazla yabancının ikamet ettiği 10 ilin hepsi büyükşehir illeridir. Yukarıda adı geçen 7 il ile birlikte Sakarya, Muğla ve Gaziantep illerinde ikamet eden yabancı nüfus miktarı, tüm yabancıların yaklaşık % 71'ini oluşturmaktadır.

Tablo 4'te gösterilen 20 ilde ikamet eden yabancıların miktarı 715.840'dır. Bu da ülkemizdeki tüm yabancıların yaklaşık % 84'üne tekabül etmektedir. Geriye kalan % 16'lık yabancı nüfus, ülkemizin diğer illerinde ikamet etmektedir.

Türkiye 'de ikamet eden yabancı uyruklu nüfus miktarı sürekli bir değişim halindedir. 16.09.2020 tarihi itibarıyla ülkemizde ikamet izni bulunan yabancı nüfus miktarı 916.956'dır. Bu nüfusun 629.552'si kısa dönem izni, 83.372'si öğrenci ikamet izni, 73.480'i aile ikamet izni ile ülkemizde ikamet etmektedir. Geriye kalan kısım ise; uzun dönem ikamet izni, insani ikamet izni ve insan ticaret mağduru ikamet izni ile ülkemizde barınmaktadır. Kısa dönem izni ile ülkemizde en fazla ikamet edenler Irak, Suriye ve Türkmenistan vatandaşlarıdır. 108.336 Iraklı, 79.687 Suriyeli ve 68.993 Türkmenistanlı yabancı ülkemizde kısa dönem ikamet izni ile bulunmaktadır.

Öğrenci ikamet izni ile ülkemizde en fazla ikamet edenler Azerbaycan, Türkmenistan ve Irak vatandaşlarıdır. Azerbaycan'dan 11.733 öğrenci, Türkmenistan'dan 10.922 öğrenci, Irak'tan 5.184 öğrenci, öğrenci ikamet izni ile ülkemizde ikamet etmektedir. Türkiye'de aile ikamet izni ile en fazla ikamet edenler Azerbaycan, Rusya ve Ukrayna vatandaşlarıdır. 10.606 Azerbaycanlı, 6.089 Rus ve 5.593 Ukraynalı aile ikamet izni ile Türkiye'de bulunmaktadır (goç.gov.tr).

Tablo 5'te son 5 yılda (2016 - 2020) İstanbul'da ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun miktarı ve değişimi Türkiye toplamı ile mukayese edilerek açıklanmak amacıyla verilmiştir. Türkiye'de yabancı uyruklu nüfus sürekli artmış; sadece 2020 yılında bir miktar azalma görülmüştür. İstanbul'daki yabancı nüfus ise, 2019 yılı haricinde sürekli olarak artış göstermiştir. 2016 yılında İstanbul'da ikamet eden yabancı uyruklu nüfus, Türkiye'deki tüm

yabancıların % 23.2'sine tekabül etmektedir.2017 yılında yabancı uyruklu nüfus yaklaşık % 60 oranında artış göstererek 166.044'e ulaşmış ve buna göre İstanbul'da tüm yabancıların % 28'i ikamet etmektedir.2018 yılında İstanbul'daki yabancı nüfus yaklaşık 2 katı artışla 327.871'e ulaşmış ve tüm yabancılar içindeki payı % 38.2 olmuştur.2018 yılı aynı zamanda son 15 yılda Türkiye'deki yabancı nüfus artışının ve son 5 yılda İstanbul'daki yabancı nüfus artış hızının en yüksek olduğu yıldır.2019 yılında Türkiye'deki yabancı nüfus artmasına karşın İstanbul'daki yabancı nüfus yaklaşık % 40 oranında azalmış ve 201.957'ye düşmüştür. Tüm nüfus içindeki payı ise, % 18'e gerilemiştir.2020 yılında ülke genelindeki yabancı nüfus bir miktar azalırken, İstanbul'daki yabancı nüfus % 50 oranında artmış ve 306.455'e ulaşmıştır. Tüm yabancılara oranı ise, % 28.8 'dir. Bu verilere göre yabancı uyruklu nüfus miktarında yıllık değişimlerin yüksek olduğu görülmektedir. Yabancı nüfus miktarının azalma sebepleri arasında; ikamet süreleri dolan yabancı uyruklu nüfusun kayıtdışı görünmesi, Suriye özelinde Zeytinalı, Fırat Kalkanı ve Barış Pınarı Harekâtları ve benzeri sebeplerle bir kısım Suriyeliler'in geri dönmesi ve Yunanistan'a geçişlere izin verilmesi gösterilebilir.

Tablo 5.İstanbul'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Değişimi (2016 - 2020).

Yıllar	Türkiye	İstanbul	Oranı (%)
2016	461.217	106.957	23.2
2017	595.151	166.044	27.9
2018	856.470	327.871	38.2
2019	1.101.030	201.957	18.3
2020	1.065.236	306.455	28.8

Kaynak:<https://www.goc.gov.tr>.

4. Çalışmanın Konusu, Amacı ve Kapsamı

Tez çalışmasının konusu; *Nüfus Coğrafyası Açısından Bir Araştırma: İstanbul İlinde İkamet Eden Yabancı Uyruklular*'dır. Bu konuyu seçmenin başlıca sebebi, konunun daha önce hiç araştırılmamış olmasıdır. İstanbul gibi bir metropolde ikamet eden yabancıların sayısının, yaş gruplarının ve cinsiyet durumlarının bilinmesi öncelikle eğitim, sağlık, güvenlik, kalkınma, konut temini vb. her alanda planlama yapmak ve kaynakları doğru kullanabilmek için elzemdir. Tez çalışması, İstanbul ilinde ikamet ve çalışma izni olan yabancı uyruklu nüfusun geldiği ülkeleri ve İstanbul ilindeki dağılışıını incelemeyi amaçlamaktadır. İstanbul

ilinin her ilçesi için ayrı ayrı tablolar oluşturulmuş, yabancıların geldiği ülkeler/kıtalar karşılaştırılarak açıklanmış ve ayrıca yabancı nüfusun yaş ve cinsiyet özelliklerine temas edilmiştir.

Tezde aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır;

1. İstanbul ve ilçelerinde hangi uyruklular yoğunluktadır ve sayıları kaçtır?
2. İlçelerdeki yabancı uyrukluların cinsiyet dağılışı nedir?
3. Yaş gruplarına göre ilçelerdeki yabancı dağılımı ne durumdadır?
4. En çok yabancı uyruklu nüfus alan ilçeler hangileridir?
5. Nüfusuna oranla en çok göç alan ilçeler hangileridir?

TÜİK'in yabancı nüfus verileri, ADNKS sistemine kayıtlı, ikamet iznine sahip ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı olmayan yabancıları kapsamaktadır. Dolayısıyla ülkedeki veya İstanbul ilindeki tüm yabancıları temsil etmemektedir. Bu bağlamda tezin kapsamı da İstanbul ilinde ikamet iznine sahip olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan yabancı uyruklu nüfusla sınırlı tutulmuştur.

5. Malzeme ve Yöntem

Tezin birinci bölümünde İstanbul ilinde ikamet eden yabancılar hakkında genel bilgiler verilmiştir. İstanbul'a gelen yabancılar geldikleri kıtaya göre ayrılarak sınıflandırılmış ve nüfusun kıtalara dağılışı açıklanmıştır. Bu bölümde her bir kıta için ayrı tablo ve grafikler hazırlanmıştır. İkinci bölümde İstanbul ilinde ikamet eden yabancı uyrukluların dağılışı gösterilmiştir. Bu amaçla ilçeler alfabetik sıraya göre dizilmiş ve her bir ilçedeki yabancılar uyruklarına göre çoktan aza göre sıralanmıştır. Yine aynı şekilde yabancıların cinsiyet ve geniş yaş gruplarına göre bilgilendirilmesi yapılmıştır. Üçüncü bölümde özlü olarak yabancıların karşılaştığı sorunlar ve yabancıların oluşturduğu sorunlar irdelenmiştir.

Bu çalışmada araştırma metodu olarak istatistiki bilgiler, kütüphane araştırmaları, akademik makaleler ve az sayıda tezler kullanılmıştır. Öncelikle TÜİK'ten İstanbul'da ikamet izni bulunan yabancı uyruklu nüfusla ilgili veriler alınmış, bunlar sınıflandırılarak tablolar

haline getirilmiştir. Daha sonra başta ülkelere ve ilçelere dağılışı olmak üzere özlü şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Açıklamalar harita, fotoğraf ve grafiklerle desteklenmiştir. Keza tez hazırlama sürecinde göç ve göç sorunlarıyla ilgili literatür taraması da yapılmıştır.

Tezde söz konusu olan “yabancı nüfus”, “yabancı uyruklu nüfus” tanımlaması ve tabloların doğru yorumlanabilmesi için aşağıda bazı gerekli bilgiler özlü şekilde verilmiştir:

1. Yabancı nüfus;

a. İkamet veya çalışma izni olarak ADNKS’de kayıtlı olan ve tabiiyeti (vatandaşlık ülkesi) Türkiye Cumhuriyeti dışındaki ülkeler olan,

b. En az üç aylık alınmış ikamet veya çalışma izni veya izin yerine geçen belgesi referans tarihinde devam eden ve tabiiyeti (vatandaşlık ülkesi) Türkiye Cumhuriyeti dışındaki ülkeler olan ve

c. İzinle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığından çıkan ve adres beyanında bulunmak suretiyle ülkede ikamet eden kişileri kapsamaktadır.

2. Yabancı nüfusu 150 ve üzerinde olan ilçeler değerlendirilmiştir. Türkiye toplamı için gözlem değeri 500’ün altında olan ülkeler “diğer” altında toplanmıştır.

3. Gözlem sayısı 3’ten az olan ülkeler “C” simgesi ile gizlenmiştir. Belirtilen koşullarda hücre değerlerine sahip ilçeler için gizlemede en az iki ülke kapsamıştır (ikincil gizleme).

4. “-“ Bilgi yoktur.

6. Kavramlar

Bu bölümde göçle ilgili bazı terimler hakkında bilgi verilmesi yerinde olacaktır.

Göç: Uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmektir. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna mülteciler, yerinden edilmiş kişiler ve ekonomik göçmenler dâhildir.

İkametgâh: Bir kişinin fiziki olarak bulunduğu ve vatanı olarak gördüğü yer; o an için başka bir yerde ikamet ediyor olsa bile, bir kişinin dönmeyi ve kalmayı düşündüğü gerçek, sabit, asıl ve daimi vatanı.

Kayıtlı/ Belgeli Göçmen: Bir ülkeye yasal olarak giriş yapmış ve kabul kriterlerine uygun şekilde ülkede kalan göçmen.

Azınlık: Devletler hukukunda azınlıkla ilgili olarak genel kabul gören bir tanım bulunmamakla beraber azınlıklar, bir devletteki genel nüfusa göre sayıca daha az olan, hakim konumda bulunmayan, genel nüfustan farklı etnik, dini ve ya dil özellikleri taşıyan ve zımnen kendi kültür, gelenek, din veya dilin muhafaza etmek için dayanışma içindeki gruplar olarak nitelenebilir.

Çalışma Amaçlı Göç: İstihdam amacıyla kişilerin anavatanından ayrılarak başka bir devlete gitmeleri.

Daimi İkamet: Ev sahibi devlet tarafından vatandaş olmayan kişilere verilen daimi (sınırsız) yaşama ve çalışma iznidir.

Gezgin İşçi: Mutat olarak belli bir ülkede ikamet eden ancak iş icabı kısa sürelerle başka bir devlete veya devletlere seyahat etmesi gereken göçmen işçi.

Kültürel Uyum: Belirli bir kültürden gelen kişilerin, grupların ya da sınıfların yabancı bir kültürün unsurları (fikirleri, söylemleri, değerleri, normları, davranışları, kurumları) aşamalı olarak benimsemesidir.

Kültürel Oryantasyon: Ev sahibi ülke hakkında bilgi edinmek isteyen göçmenlere sunulan eğitim kursları.

Beyin Göçü: Eğitim görmüş ve yetenekli kişilerin çatışma ya da fırsat azlığı gibi sebeplerle menşe ülkelerden üçüncü bir ülkeye göçü.

Beyin Gücü Kazanımı: Eğitim görmüş ve yetenekli kişilerin üçüncü bir ülkeden kabul eden ülkeye göçü. Tersine beyin göçü olarak da adlandırılır.

Düzenli Göç: Tanınan yasal haklar kullanılarak gerçekleşen göç.

Düzensiz Göç: Gönderen, transit ve alıcı ülkelerin düzenleme normlarının dışında gerçekleşen hareketler. Hedef ülkeleri açısından, bir ülkeye yasadışı giriş yapmak veya bir ülkede yasadışı şekilde kalmak veya çalışmak anlamına gelmektedir.

Göçmen Statüsü: Ev sahibi ülkenin göç kanunlarına göre bir göçmene verilen statü.

Üçüncü Ülke: Bir kişinin menşei ülkesi dışındaki ülkedir.

Vatansız (Haymatlos): Herhangi bir devletin kanunlarının işleyişi çerçevesinde vatandaş olarak sayılmayan kişidir (PerruchoudandRedpath-Cross, 2009).*

* Kavramların geniş açıklamaları için *Göç Terimleri Sözlüğü* (Uluslararası Göç Örgütü Yayını)'ne bakılabilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL İLİNDE İKAMET EDEN YABANCI UYUKLU NÜFUSUN ÜLKELERE DAĞILIŞI VE BAŞLICA ÖZELLİKLERİ

İstanbul ilinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun ülkelere dağılışı, coğrafi bir sistem olan kıtalar dikkate alınarak sınıflandırılmıştır. İstanbul'da her kıtadan yabancı uyruklu nüfus ikamet etmektedir. Asya kıtasından 31 ülkeden, Avrupa kıtasından 26 ülkeden, Afrika kıtasından 14 ülkeden, Amerika kıtasından 3 ülkeden ve Okyanusya kıtasından ise sadece kıta ülkesi Avustralya'dan gelen yabancı uyruklular ilde yaşamaktadır.

Asya kıtası hem ülke sayısı itibariyle hem de İstanbul iline gönderdiği nüfus itibariyle ilk sıradadır. 2017 verilerine göre İstanbul'da ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun % 68'i Asya kıtasından gelmiştir. Onu % 18.9 ile Avrupa kıtası takip etmektedir. Afrikalı yabancılar % 11'lik bölümü oluştururken, Amerika kıtasından gelenlerin oranı % 1.3'tür. Avustralya'dan gelenler ise % 0.1'lik grubu oluşturmaktadır (Tablo 1.1).

2020 yılına gelindiğinde ise bu oranlarda önemli değişiklikler görülmektedir. Asya kıtasından gelenlerin nüfusu % 100'den fazla artış göstermiş; aynı zamanda tüm yabancılar içindeki payını % 73'e çıkararak ilk sıradaki yerini korumuştur. Avrupalı nüfus ise yaklaşık %13'lük bir artış göstermiş ancak tüm yabancılar içindeki payı % 11'e düşmüştür. Afrikalı nüfusun artış miktarı % 100'ü geçmiştir; aynı zamanda tüm yabancılar içindeki payı % 14'e yaklaşarak 2. sıraya yerleşmiştir. Amerika kıtasından gelen 3 ülkeye 2020 yılında Küba ve Kolombiya'dan gelenlerde eklenmiştir. Amerika kıtasından gelen nüfus % 50 oranında artış göstermiş ancak tüm yabancı nüfus içindeki payları azalmıştır. Okyanusya kıtasından gelenlerde ise sadece 62 nüfus artmıştır.

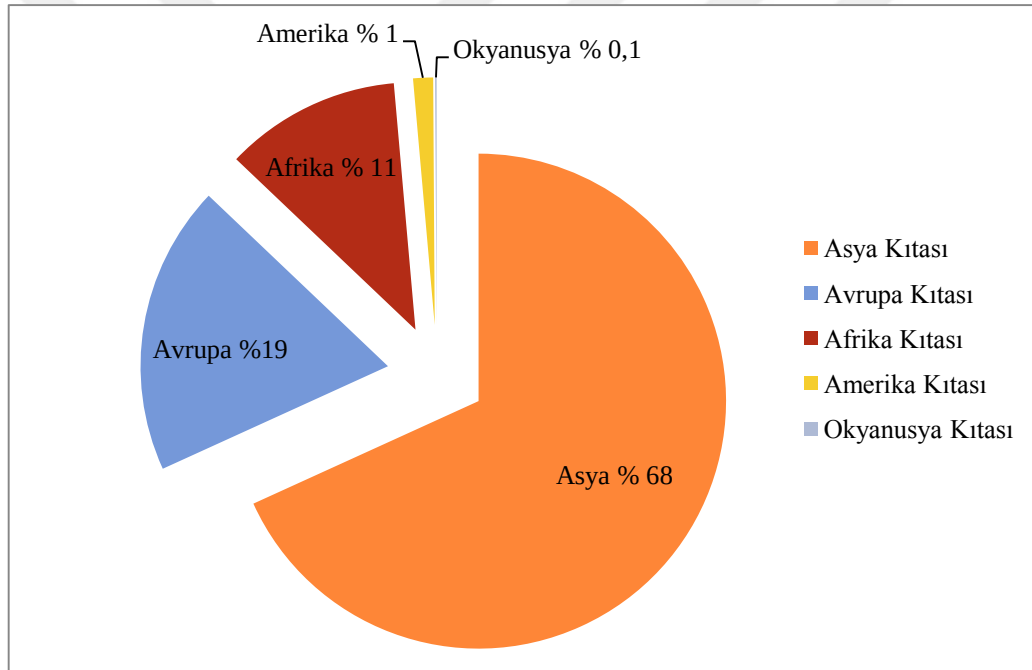
Asya kıtasından gelen yabancılar tek başına, diğer kıtalardan gelen tüm yabancıardan daha fazla bir değer oluşturmaktadır. Aynı şekilde Avrupa kıtasından gelen yabancılar da Afrika, Amerika ve Okyanusya'dan gelen yabancıların toplamından daha fazla bulunmaktadır (Grafik 1.1).

Tablo 1.1. İstanbul’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Kıtalar Dağılışı.

Yılı	Nüfus	Avrupa	Asya	Afrika	Amerika	Okyanusya	Toplam
2017	Miktarı	60.858	219.666	37.044	4.442	326	322.336
	Oranı (%)	18.9	68.2	11.5	1.3	0.1	100
2020	Miktarı	68.667	443.509	83.514	6.224	388	602.302
	Oranı (%)	11.45	73.65	13.81	1.04	0.05	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Grafik 1.1. İstanbul’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Kıtalar Dağılımı.

Kaynak: TÜİK, 2017.

1. 1. Avrupa Kıtası Ülkeleri

Avrupa kıtasının yüzölçümü 10.180.000 km²'dir. Kıtada 64 ülke bulunmakta ve kıtanın toplam nüfusu 2020 yılı itibari ile 247.588.314'dür. Kurşunlugil'in Kaiser'den aktardığına göre; Avrupa'dan Türkiye'ye göç olgusu 3 temele dayanmaktadır: Türkiye'nin 1980'lerden itibaren siyasi ve ekonomik açıdan dünyaya açılması; 1980'lerin ortalarından itibaren Türkiye'nin tatil bölgesi olarak tercih edilmesi ve memnun kalan Avrupalılar'ın

Ülkemizde uzun süre kalmak istemeleri ve Türkiye'nin 2005 yılından itibaren AB'ye tam üyelik olasılığının artmış olması. Kaiser aynı zamanda Türkiye'de yaşayan AB vatandaşlarını 7 başlıkta toplamıştır: AB şirket ya da kurumları tarafından gönderilen görevli kişiler, Türk vatandaşlarının AB vatandaşı eşleri, çift uluslu AB-Türk ailelerin çocukları, emekli AB vatandaşları, alternatif bir yaşam arayışında olan AB vatandaşları, Türk kökenli AB vatandaşları ve Boğaziçi Almanları. Görüşme yapılan AB vatandaşları özellikle İstanbul'da trafikten çok rahatsız olduklarından genellikle Ortaköy, Beşiktaş, Beyoğlu ve Kadıköy gibi merkeze yakın, ulaşımı kolay bölgelerde yaşamayı tercih etmişlerdir (Kurşunlugil, 2010: 53-57).

İstanbul ilinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaklaşık % 19'unu Avrupa kökenli yabancılar oluşturmaktadır. Bu da her 5 yabancı uyrukludan birinin Avrupalı olduğu anlamına gelir. Avrupa kıtasının 26 ülkesinden İstanbul iline nüfus hareketi yaşanmıştır. Avrupalı yabancılar arasında Almanya uyruklular en kalabalık etnik grubu oluşturmaktadır. Tüm Avrupalıların % 29'unu oluşturan **Alman** uyruklu yabancıların sayısı 17.704'tür. Her 3 Avrupalı yabancıdan biri Alman'dır (Tablo 1.2, Harita 1.1). Almanların en yoğun yaşadığı 3 ilçe Maltepe, Kadıköy ve Ümraniye'dir. Maltepe'de 1.040, Kadıköy'de 1.024, Ümraniye'de 998 Alman vatandaşı ikamet etmektedir. Maltepe ilçesinde aynı zamanda en kalabalık yabancı grubunu oluştururken, Kadıköy ilçesinde 4., Ümraniye ilçesinde 3. kalabalık grubu teşkil etmektedir. Maltepe'de her 5 yabancıdan biri, Kadıköy'de her 10 yabancıdan biri, Ümraniye'de her 9 yabancıdan biri Alman uyrukludur.

Maltepe, şkdar, Pendik, Kartal, Büyükçekmece, Tuzla, Adalar ve Çatalca ilçelerinde Alman uyruklular en kalabalık yabancı uyruklu grubunu oluşturmaktadır. Maltepe ilçesinde 1.040, şkdar ilçesinde 969, Pendik ilçesinde 730, Kartal ilçesinde 699, Büyükçekmece ilçesinde 554, Tuzla ilçesinde 298, Adalar ilçesinde 48, Çatalca ilçesinde ise 43 Almanya vatandaşı ikamet etmektedir. Beyoğlu ve Silivri ilçelerinde ise Almanlar en kalabalık 2. grubu oluşturmaktadır. Beyoğlu ilçesinde 505, Silivri ilçesinde ise 176 Alman vatandaşı ikamet etmektedir. 2020 yılına gelindiğinde de Alman uyrukluların nüfusu 19.819'a yükselmiş ve ilk sıradaki yerini korumuştur.

Tablo 1.2.İstanbul’da İkamet Eden AvrupalıNüfusun Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülke Adı	Yabancı Uyruklu Nüfus	Oranı (%)	Ülke Adı	Yabancı Uyruklu Nüfus	Oranı (%)
Almanya	17 704	29.1	Almanya	19 819	28.8
Moldova	7 146	11.7	Rusya	8 948	13.1
Rusya	6 984	11.5	Ukrayna	6 251	9.1
Ukrayna	6 284	10.4	Moldova	5 869	8.6
Bulgaristan	3 709	6.1	Bulgaristan	4 387	6.3
Avusturya	2 678	4.4	Yunanistan	3 780	5.6
Arnavutluk	1 954	3.2	Avusturya	3 101	4.6
Yunanistan	1 915	3.1	Birleşik Krallık	2 270	3.3
Birleşik Krallık	1 697	2.8	Arnavutluk	1.869	2.7
Fransa	1 645	2.7	Fransa	1 732	2.5
Makedonya	1 122	1.9	Hollanda	1 301	1.9
İtalya	1 116	1.8	İtalya	1 118	1.6
Hollanda	1084	1.7	K. Makedonya*	1 000	1.5
Romanya	907	1.5	Romanya	917	1.4
Belarus	696	1.2	Sırbistan	835	1.2
Sırbistan	692	1.2	İsveç	745	1.1
İspanya	653	1.1	İspanya	710	1.1
Kosova	582	1.0	Belarus	689	1.0
Bosna Hersek	507	0.9	Kosova	589	0.8
Danimarka	351	0.6	Bosna Hersek	567	0.8
Diğer	1 432	2.1	Diğer	2 061	3.0
Toplam	60 858	100	Toplam	68 667	100

*Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İstanbul’da yaşayan Almanların daha çok Boğaz kıyılarında yerleştikleri dikkati çekmektedir. İstanbul’a gelen ilk grup Kaiser Wilhelm ile birlikte gelenlerdir. Bu grubun birçoğu saatçi, asker ve endüstri ile uğraşan kişilerdi. Krupp ve Huber Köşkleri Osmanlı İmparatorluğu’nda Alman etkisinin göstergesidir. İkinci kuşak ise Nazi Almanya’sından kaçarak gelen tanınmış kişilerdir. Ancak bunların dışında fakir Alman aileler de Anadolu’ya yerleşmiştir.Günümüzde sanayi ile uğraşan, Türkiye’nin sahil kesimlerinde yaşayan Almanlar

*Makedonya Cumhuriyeti’nin adı 12 Haziran 2018 tarihinde Kuzey Makedonya olarak değiştirilmiştir.

veya Türklerle evlenip Türkiye'ye yerleşen Almanlar üçüncü kuşak olarak sayılabilir (tr.m.wikipedia.org).

Harita 1.1. İstanbul'da İkamet Eden Avrupalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı.

Kaynak: TÜİK verilerine göre hazırlanmıştır. 2017.

Avrupalı yabancılardan 2017 yılında en kalabalık 2. grubu **Moldova** uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. İstanbul'da ikamet eden Moldova uyrukluların sayısı 7.146'dır. Tüm Avrupalı yabancıların yaklaşık % 12'sine tekabül etmektedir. Moldovalıların en yoğun oldukları 3 ilçe Fatih, Şişli ve Sarıyer'dir. Fatih'te 1.499, Şişli'de 458, Sarıyer'de 432 Moldova uyruklu yabancı ikamet etmektedir. Moldova uyruklular Fatih ilçesinde 10., Şişli ilçesinde 10. ve Sarıyer ilçesinde 7. kalabalık yabancı grubunu oluşturmaktadır. Moldovalılar hiçbir ilçede en kalabalık yabancı grubunu oluşturamışlardır. 2020 yılına gelindiğinde Moldova uyruklu nüfus 5.869'a düşmüş ve tüm Avrupalı nüfus içinde 4. sıraya gerilemiştir.

Avrupalı yabancılardan en kalabalık 3. grubu **Rus** uyruklular oluşturmaktadır. İstanbul'da ikamet eden Rus uyrukluların sayısı 6.984'tür. Tüm Avrupalı yabancıların % 11.5'ini oluşturmaktadırlar. Rus uyruklu yabancıların en yoğun yaşadığı 3 ilçe Başakşehir,

Beylikdüzü ve Fatih'tir. Başakşehir'de 1.113, Beylikdüzü'nde 509 ve Fatih'te 488 Rusya vatandaşı ikamet etmektedir. Rus uyruklu vatandaşlar Başakşehir ilçesinde 5., Beylikdüzü ilçesinde 4., Fatih ilçesinde 22. kalabalık grubu oluşturmaktadırlar. Rus uyruklular hiçbir ilçede en kalabalık yabancı grubu oluşturmamışlardır. 2020 yılına gelindiğinde Ruslar'ın nüfusu 8.948'e yükselmiş ve tüm Avrupalı nüfus içinde 2. sıraya yükselmiştir.

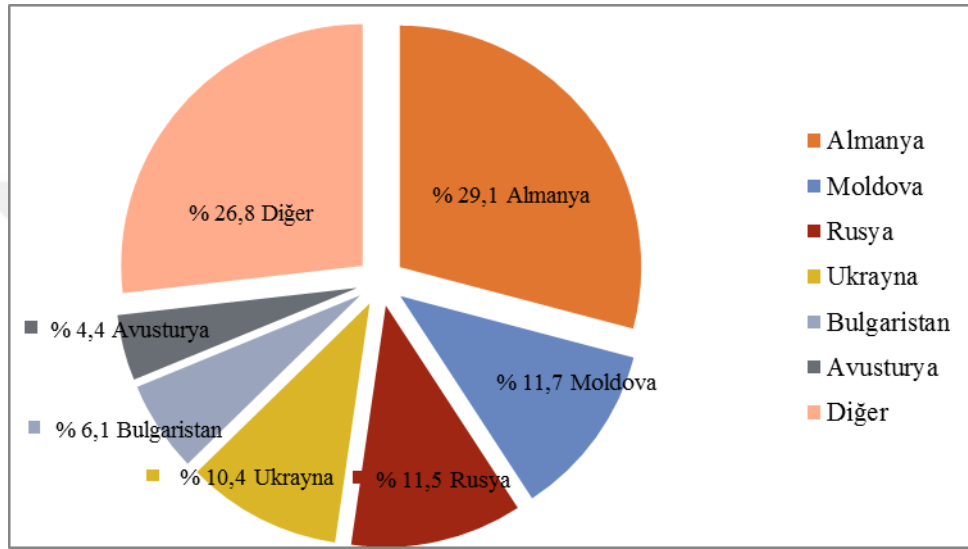
Avrupalı nüfusun 4. büyük grubunu **Ukrayna** uyruklu yabancılar meydana getirmektedir. İstanbul'da ikamet eden Ukrayna uyrukluların sayısı 6.284'tür. Bu da tüm Avrupalı yabancıların % 10'una tekabül etmektedir. Yani her 10 Avrupalı'dan 1'i Ukrayna uyrukludur. Ukraynalılar'ın en fazla bulunduğu 3 ilçe; Fatih, Şişli ve Esenyurt'tur. Fatih ilçesinde 813, Şişli ilçesinde 387 ve Esenyurt ilçesinde 365 Ukrayna vatandaşı ikamet etmektedir. Ukrayna uyruklu yabancılar, Fatih ilçesinde 15., Şişli ilçesinde 11., Esenyurt ilçesinde 17. kalabalık yabancı grubunu oluşturmaktadır. Ukrayna uyruklular hiçbir ilçede en kalabalık yabancı grubu olamamıştır. 2020 yılına gelindiğinde Ukrayna uyruklu nüfus 33 azalarak 6.251'e düşmüş ancak tüm Avrupalı nüfus içinde 3. sıraya yükselmiştir.

İstanbul ilinde ikamet eden en kalabalık 5. grubu **Bulgar** uyruklular teşkil etmektedir. Tüm Avrupalı yabancıların % 6'sı Bulgar uyrukludur. Bulgar uyrukluların en yoğun olduğu 3 ilçe; Avcılar, Esenyurt ve Bağcılar'dır. Avcılar'da 656, Esenyurt'ta 366, Bağcılar'da 243 Bulgar vatandaşı ikamet etmektedir. Bulgar uyruklu yabancılar Avcılar ilçesinde 4., Esenyurt ilçesinde 16., Bağcılar ilçesinde 10. kalabalık yabancı grubunu oluşturmaktadır. Hiçbir ilçede en kalabalık grup olmamışlardır. 2020 yılına gelindiğinde Bulgar uyruklu nüfus 4.387'ye yükselmiş ve 5. sıradaki yerini korumuştur.

İstanbul ilinde, ikamet eden 6. büyük yabancı grubunu **Avusturya** uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. Tüm Avrupalıların % 4.4'ünü Avusturya uyruklulardan meydana gelmektedir. Avusturya uyrukluların en yoğun olduğu 3 ilçe; Pendik, Maltepe ve Üsküdar'dır. Pendik'te 171, Maltepe ve Üsküdar ilçelerinde 125 Avusturya vatandaşı ikamet etmektedir. Avusturya uyruklular da hiçbir ilçede en kalabalık grubu oluşturmamışlardır. 2020 yılına gelindiğinde Avusturya uyruklu nüfus 3.101'e yükselmiş; ancak tüm Avrupalı nüfus içinde 7. sıraya gerilemiştir.

Yukarıda değinilen 6 ülkeden gelen yabancıların oranı % 73.2'ye tekabül etmektedir. Geriye kalan % 26,8'lik kısmı ise 20 Avrupa kıtası ülkesinin vatandaşlarından oluşmaktadır (Grafik 1.2). Ayrıca tabloda gösterilenlerin dışında 337 İsveç, 312 Polonya, 297 Belçika, 215 İsviçre, 197 Norveç ve 74 Finlandiya vatandaşı İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Bunlar tabloda diğer başlığı altında toplanmıştır.

Grafik 1.2.İstanbul'da İkamet Eden Avrupalı Nüfusun Ükelere Dağılımı.

Kaynak: TÜİK, 2017.

1.2. Asya Kıtası Ülkeleri

Asya kıtasının yüzölçümünü 44.580.000 km'dir. Kıtada 48 ülke bulunmakta ve kıtanın toplam nüfusu 2020 yılı itibari ile 4.621.362.296'ya ulaşmaktadır. Asya kıtasından gelen nüfusun ülkelerinde meydana gelen siyasi iç karışıklıklar sebebiyle güvenlik endişesi taşıyarak ülkelerini terk edenler ve ekonomik sebeplerle ülkemize göç edenler olarak sınıflandırmak mümkündür. Afganistan, Suriye ve Irak gibi Arap ülkelerinden gelen nüfus ve Çin'in Doğu Türkistan Bölgesinden gelen Uygur Türkleri 1. grubu teşkil ederken; Türk Cumhuriyetleri'nden gelen nüfus ve Moldova, Ukrayna, Gürcistan, Filipinler gibi ülkelere gelen yabancılar 2. grubu oluşturmaktadır.

Asya kıtasından 31 ülkeden İstanbul iline nüfus hareketleri meydana gelmiştir. Asya kıtası, İstanbul iline en çok insan gönderen kıta durumundadır. İstanbul ilinde ikamet eden Asya kıtasından gelen yabancıların, tüm yabancılara oranı 2017 yılı itibariyle % 68'e

ulaşmaktadır. Asya kıtasından gelenler arasında ilk sırayı ülkelerinde ortaya çıkan iç savaş sebebiyle vatanlarını terk etmek zorunda kalan **Suriye** uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. Tüm Asyalı nüfus arasında Suriyeliler'in oranı % 14 civarındadır (Tablo 1.3). Suriye'den İstanbul iline 30.400 nüfus gelmiştir. Suriyeliler'in en fazla bulunduğu ilçeler; Fatih, Esenyurt, Başakşehir, Avcılar, Bağcılar ve Zeytinburnu ilçeleridir. Fatih ilçesinde 8.524, Esenyurt ilçesinde 4.427, Başakşehir ilçesinde 3.541, Avcılar ilçesinde 1.726, Bağcılar ilçesinde 1.044 ve Zeytinburnu ilçesinde 1.002 Suriyeli ikamet etmektedir. Diğer ilçelerde Suriyeli nüfus 1.000 nüfusun altındadır. Fatih, Esenyurt, Bağcılar ve Başakşehir ilçesindeki Suriyeliler aynı zamanda bu ilçelerdeki en kalabalık yabancı grubunu oluştururken; Avcılar ilçesindeki Suriyeliler ilçedeki en kalabalık 3. grubu, Zeytinburnu ilçesindekiler ise en kalabalık 4. yabancı uyruklu nüfus grubunu oluşturmaktadır.

Fatih ilçesindeki Suriyeliler, ilçedeki tüm yabancıların % 17'sini, Esenyurt ilçesindeki Suriyeliler ilçedeki tüm yabancıların % 15'ini ve Başakşehir ilçesindeki Suriyeliler ilçedeki tüm yabancıların % 20'sini oluşturmaktadır. Bunların dışında aldıkları yabancı uyruklu nüfus sayısı diğer ilçelere nazaran fazla olmayan Esenler ve Sultanbeyli ilçelerinde de Suriyeliler en kalabalık grubu oluşturmaktadır. Esenler ilçesinde 777, Sultanbeyli ilçesinde ise 131 Suriyeli ikamet etmektedir. Ayrıca Büyükçekmece, Eyüpsultan, Gaziosmanpaşa ve Sultangazi ilçesinde ikamet eden Suriyeliler, bu ilçelerdeki 2. kalabalık yabancı nüfus grubunu teşkil etmektedir.

Suriyeli nüfusun ikamet etmediği bir ilçe bulunmamaktadır. Suriyeliler'in en az yaşadığı ilçeler; Adalar, Şişli ve Silivri ilçeleridir. Adalar ilçesinde 6, Şile ilçesinde 8 ve Silivri ilçesinde 53 Suriye uyruklu yabancı ikamet etmektedir. 2020 yılına gelindiğinde ise Suriye uyruklu nüfus % 100'den fazla artarak 61.662'ye ulaşmış ancak tüm Asyalı nüfus içinde 2. sıraya gerilemiştir.

Asya kıtasından gelen yabancı uyruklu nüfus arasında 2. sırayı 30.294 kişi ile **Türkmenistan** almaktadır. Türkmenistan uyruklarının oranı da Suriyeliler gibi % 14 civarındadır. Türkmenistan uyruklu yabancıların en yoğun yaşadığı ilçeler; Fatih, Avcılar, Esenyurt, Kadıköy, Ümraniye ve Bahçelievler ilçeleridir. Fatih ilçesinde 3.404, Avcılar ilçesinde 2.021, Esenyurt ilçesinde 1.970, Kadıköy ilçesinde 1.609, Ümraniye ilçesinde 1.578 ve Bahçelievler ilçesinde 1.527 Türkmenistanlı ikamet etmektedir.

Ümraniye ilçesindeki Türkmenler ilçedeki tüm yabancılar arasında 1.sırayı; Avcılar, Kadıköy ve Bahçelievler ilçelerindeki Türkmenler ilçedeki tüm yabancılar arasındaki 2. sırayı; Fatih ilçesindeki Türkmenler ilçedeki tüm yabancılar arasındaki ilk 4. sırayı; Esenyurt ilçesindeki Türkmenler ise ilçedeki tüm yabancılar arasında 6. sırayı almaktadır. Ümraniye ilçesindeki Türkmenler ilçedeki tüm yabancıların % 19'unu; Avcılar ilçesinde Türkmenler ilçedeki tüm yabancıların % 15'ini, Kadıköy ilçesindeki Türkmenler ilçedeki tüm yabancıların % 14'ünü; Bahçelievler ilçesindeki Türkmenler ilçedeki tüm yabancıların % 12'sini oluşturmaktadır. Bunlardan başka Türkmenler Kâğıthane, Şişli, Sarıyer, Güngören, Beşiktaş, Beyoğlu, Beykoz, Arnavutköy ve Şile ilçelerinde en kalabalık yabancı grubunu teşkil etmektedir.

Kâğıthane ilçesinde 1.308, Şişli ilçesinde 1.190, Sarıyer ilçesinde 1.052, Güngören ilçesinde 789, Beşiktaş ilçesinde 772, Beyoğlu ilçesinde 538, Beykoz ilçesinde 532, Arnavutköy ilçesinde 439, Şile ilçesinde ise 37 Türkmenistan uyruklu vatandaş yaşamaktadır. Ayrıca Bakırköy, Çekmeköy, Ataşehir, Sancaktepe ve Sultanbeyli ilçelerindeki Türkmenistan uyruklular, bulundukları ilçelerdeki en kalabalık 2. yabancı nüfus grubunu teşkil etmektedir. Türkmenistan uyruklu yabancıların ikamet etmediği bir ilçe bulunmamaktadır. En az yaşadığı ilçeler Adalar, Şile ve Çatalca'dır. Adalar'da 30, Şile'de 37, Çatalca'da 39 Türkmenistan uyruklu yabancı ikamet etmektedir. 2020 yılına gelindiğinde Türkmenistan uyruklu nüfus yaklaşık % 360 artarak 108.068'e ulaşmış ve tüm kıta ülkeleri içinde ilk sıraya yükselmiştir. Asya kıtası içindeki oranı da % 24'ü geçmiş ve buna göre İstanbul ilindeki Asyalı her 4 yabancından biri Türkmenistan uyruklu olmuştur.

Asya kıtasından gelenlerin 3. kalabalık grubunu sayıları 25.247'ye ulaşan **Özbekistan** uyruklular oluşturmaktadır. Tüm Asyalılar içindeki oranları % 11.4'tür. En yoğun yaşadıkları ilçeler; Fatih, Kadıköy ve Ümraniye'dir. Fatih ilçesinde 5.797, Kadıköy ilçesinde 1.951, Ümraniye ilçesinde 1.081 Özbekistan uyruklu yabancı ikamet etmektedir. Fatih ilçesindeki Özbekler ilçedeki 3. en kalabalık nüfus grubu oluştururken, Ümraniye ilçesindekiler en kalabalık 2. grubu, Kadıköy'dekiler ise en kalabalık yabancı grubunu oluşturmaktadır. Fatih ilçesindeki Özbek uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 11 iken, Kadıköy ilçesindeki Özbekistan uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı %18 ve Ümraniye'deki Özbeklerin ilçedeki tüm yabancılara oranı % 13'tür. Bu 3 ilçeden başka Ataşehir, Çekmeköy ve

Sancaktepe ilçelerinde ikamet eden Özbekistan uyruklular bulundukları ilçede en kalabalık yabancı grubunu oluşturmuşlardır. Ataşehir ilçesinde 985, Çekmeköy ilçesinde 548 ve Sancaktepe ilçesinde 403 Özbekistan uyruklu vatandaş ikamet etmektedir.

Ayrıca Beykoz, Kartal, Maltepe, Pendik, Şile, Tuzla ve Üsküdar ilçelerinde ikamet eden Özbekler, bulundukları ilçede en kalabalık 2. yabancı grubunu teşkil etmektedir. Özbekistan uyrukluların yaşamadığı bir ilçe bulunmamaktadır. En az bulundukları ilçeler, Adalar, Çatalca ve Şile ilçeleridir. Adalar ilçesinde 21, Çatalca ilçesinde 28, Şile ilçesinde ise 32 Özbekistan vatandaşı ikamet etmektedir. 2020 yılına gelindiğinde Özbekistan uyruklu nüfus 32.704'e yükselmiş ancak tüm Asya ülkeleri arasında 5. sıraya gerilemiştir.

Asyalı yabancı uyruklular arasında 4. kalabalık grubu 24.549 nüfus ile **Iraklılar** meydana getirmektedir. Iraklılar'ın tüm Asyalılar arasındaki oranı % 11.4'tür. Iraklı yabancıların en yoğun yaşadığı ilçeler; Fatih, Esenyurt ve Avcılar'dır. Fatih ilçesinde 6.424, Esenyurt ilçesinde 3.312, Avcılar ilçesinde 2.701 Irak uyruklu yabancı ikamet etmektedir. Fatih ilçesindeki Iraklılar, ilçedeki 2. kalabalık grubu; Esenyurt ilçesindeki Iraklılar, ilçedeki 3.kalabalık grubu; Avcılar ilçesindeki Iraklılar, ilçedeki en kalabalık yabancı grubunu teşkil etmektedir. Diğer ilçelerde Iraklılar en kalabalık grup olamamıştır.

Fatih ilçesinde ikamet eden Iraklılar, ilçedeki tüm yabancıların % 13'ünü, Esenyurt ilçesinde ikamet eden Iraklılar, ilçedeki tüm yabancıların % 11'ini, Avcılar ilçesinde ikamet eden Iraklılar, ilçedeki tüm yabancıların % 20'sini oluşturmaktadır. Keza Bağcılar, Başakşehir, Beylikdüzü ve Güngören ilçelerinde ikamet eden Iraklılar, bulundukları ilçedeki 2. kalabalık yabancı grubunu oluşturmuştur. Bütün ilçelerde Iraklı nüfus ikamet etmektedir. En az bulundukları ilçeler; Adalar, Şile ve Çatalca ilçeleridir. Adalar ilçesinde 4, Şile ilçesinde 8, Çatalca ilçesinde 11 Irak uyruklu nüfus ikamet etmektedir.2020 yılına gelindiğinde Iraklı nüfus % 60 oranında artış göstererek 40.042'ye ulaşmış ve tüm Asyalı göçmenler içinde 3. sıraya yükselmiştir.

İstanbul'da Asya kökenli yabancılar arasında 5. sırayı 20.632'ye ulaşan nüfusları ile **Azeriler** almaktadır. Tüm Asyalılar içindeki oranı % 9.3'tür. Azerbaycan uyruklu yabancıların en yoğun yaşadığı ilçeler; Fatih, Gaziosmanpaşa ve Küçükçekmece ilçeleridir. Fatih ilçesinde 2.361, Gaziosmanpaşa ilçesinde 2.175, Küçükçekmece ilçesinde 1.758 Azerbaycan uyruklu

nüfus yaşamaktadır. Fatih ilçesinde Azerbaycanlılar ilçedeki 5. kalabalık grubu oluştururken; Gaziosmanpaşa ve Küçükçekmece’de en kalabalık grubu oluşturmaktadır. Gaziosmanpaşa ilçesindeki Azerbaycan uyruklular, ilçedeki tüm yabancıların % 38’ine tekabül etmektedir.

Küçükçekmece ilçesindeki Azerbaycan uyruklular, ilçedeki tüm yabancıların % 13’ünü ve Fatih ilçesindekiler ise ilçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 5’ini oluşturmaktadır. Bunlardan başka Bayrampaşa ve Sultangazi ilçesinde ikamet eden Azerbaycanlılar da bu ilçelerde en kalabalık yabancı grubunu teşkil etmektedir. Bayrampaşa ilçesinde 1.171, Sultangazi ilçesinde 704 Azerbaycan uyruklu nüfus ikamet etmektedir. Azerbaycan uyruklu nüfusun olmadığı bir ilçe bulunmamaktadır. En az yaşadıkları ilçeler; Şile, Adalar ve Çatalca ilçeleridir. Şile ilçesinde 13, Adalar ilçesinde 14 ve Çatalca ilçesinde 42 Azerbaycan uyruklu nüfus ikamet etmektedir. 2020 yılına gelindiğinde ise Azeri uyrukluların nüfusu 25.504’e ulaşmış ancak tüm Asya kökenli nüfus içinde 7. sıraya gerilemiştir.

Asyalı yabancılar arasında 6. sıra 18.108 nüfus ile **Afganistan** uyruklulara aittir. Tüm Asyalılar içindeki oranları % 8.2’dir. Afganistan uyruklu yabancıların en yoğun yaşadığı ilçeler; Zeytinburnu, Esenyurt ve Beylikdüzü ilçeleridir. Zeytinburnu’nda 6.364, Esenyurt’ta 4.163 ve Beylikdüzü’nde 3.542 Afganistan uyruklu nüfus ikamet etmektedir. Bu 3 ilçede tüm Afganların yaklaşık % 78’i ikamet etmektedir. Diğer ilçelerdeki nüfusları 500’ün altındadır. Zeytinburnu ve Beylikdüzü ilçesindeki Afganistan uyruklular, ilçedeki tüm yabancılar arasında ilk sırada yer alırken; Esenyurt ilçesindekiler ise ilçedeki 2. kalabalık yabancı grubunu oluşturmaktadır. Afgan uyruklular bunlardan başka ilçelerde en kalabalık grup değillerdir.

Zeytinburnu ilçesindeki Afganlar, ilçedeki tüm yabancıların % 41’ini, Beylikdüzü ilçesindekiler, ilçedeki tüm yabancıların % 32’sini, Esenyurt ilçesindekiler ise, ilçedeki tüm yabancıların % 14’ünü oluşturmaktadır. Afganistan uyruklular Adalar ilçesi dışında bütün ilçelerde ikamet etmektedir. En az yaşadıkları ilçeler; Şile, Çatalca ve Arnavutköy ilçeleridir. Şile ilçesinde 3’ten az, Çatalca ilçesinde 4 ve Arnavutköy ilçesinde 10 Afganistan uyruklu nüfus ikamet etmektedir. 2020 yılına gelindiğinde ise Afgan nüfus % 62 oranında artış göstererek 29.665’e ulaşmış ve 6. sıradaki yerini korumuştur.

Asyalı yabancılar arasında 7. sırayı 12.795 nüfus ile **İran** uyruklular teşkil ederken, tüm Asyalılar içindeki oranları % 5.7'dir. İran uyrukluların en yoğun yaşadığı ilçeler; Esenyurt, Şişli ve Fatih ilçeleridir. Esenyurt ilçesinde 2.178, Şişli ilçesinde 1.122, Fatih ilçesinde 1.046 İran uyruklu yabancı ikamet etmektedir. Esenyurt ilçesinde ikamet eden İran uyruklular, ilçedeki en kalabalık 5. grubu; Şişli ilçesinde ikamet eden İran uyruklular ilçedeki en kalabalık 2. grubu; Fatih ilçesinde ikamet eden İran uyruklular, ilçedeki 13. kalabalık yabancı nüfus grubunu temsil etmektedir.

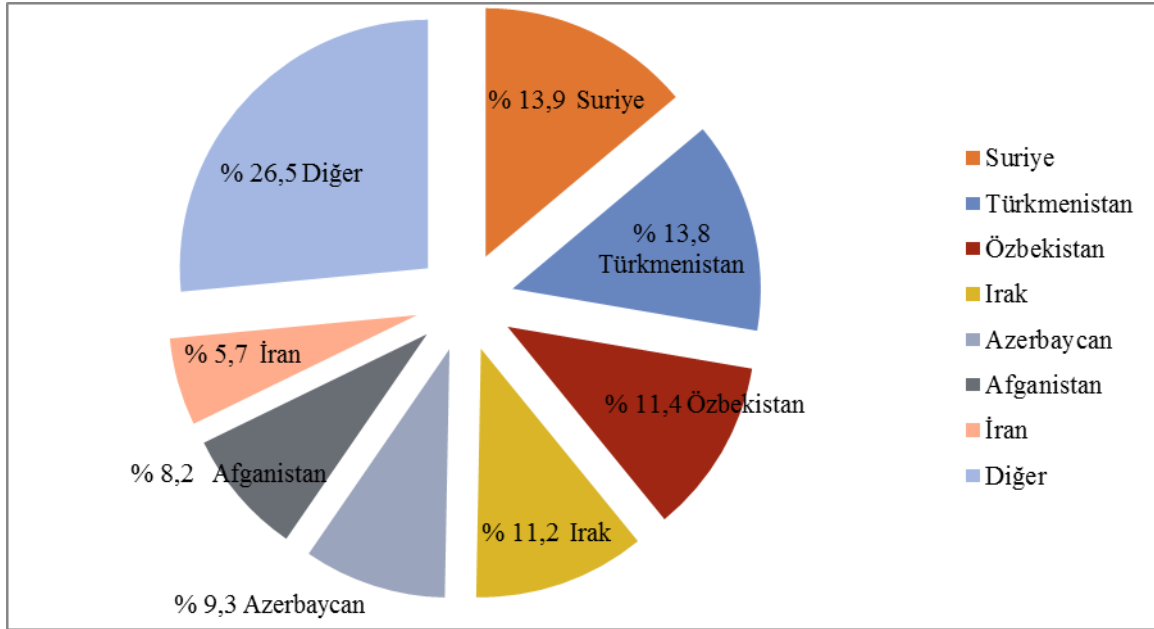
Esenyurt ilçesindeki İranlılar, ilçedeki tüm yabancıların % 7'sini; Şişli ilçesindeki İranlılar, ilçedeki tüm yabancıların %8'ini; Fatih ilçesindeki İranlılar, ilçedeki tüm yabancıların % 2'sini oluşturmaktadır. İran uyruklular hiçbir ilçede en kalabalık yabancı grubunu oluşturmamışlardır. En yoğun yaşadıkları Şişli ilçesi dışında da hiçbir ilçede 2. kalabalık grup olamamışlardır. 2020 yılına gelindiğinde ise İran uyruklu nüfus yaklaşık 3 kat artarak 36.707'ye ulaşmış ve tüm kıta ülkeleri içinde 4.sıraya yükselmiştir. İngiliz Sunday Times Gazetesinin haberine göre özellikle zengin İranlılar, ülkelerinde yaşanan kılık kıyafet ve içki gibi yasaklardan dolayı ve ülkelerinde her türlü muhalefete toleranssızlık gibi sebeplerle Türkiye'ye özgürlük ve alkol serbestliği nedeniyle gelmektedir. Vizesiz seyahat edebilecekleri çok az ülkeden biri olması da Türkiye'yi tercih etme sebepleridir (haberglobal.com.tr). Rejim baskısı ve ekonomik sebeplerle çok sayıda İranlı yönetmen, ressam ve müzisyen de İstanbul'a göç etmektedir (hurriyet.com.tr).

Suriye, Türkmenistan, Özbekistan, Irak, Azerbaycan, Afganistan ve İran uyruklu yabancıların toplamı, İstanbul ilinde ikamet eden toplam Asyalı nüfus topluluklarının % 73.5'ini oluşturmaktadır. Geriye kalan % 26.5'lik kısmı, 24 ülkeden gelen Asyalı nüfus toplulukları meydana getirmektedir (Grafik 1.3).

Asyalı yabancı nüfus içinde 8. sırayı 11.948 nüfus ile **Gürcistan** uyruklular almaktadır. Tüm Asyalılar içindeki oranları % 5.4'tür. Gürcistan uyrukluların en yoğun yaşadığı ilçeler; Fatih, Kadıköy ve Eyüpsultan ilçeleridir. Fatih ilçesinde 1.727, Kadıköy ilçesinde 1.402, Eyüpsultan ilçesinde ise 1.153 Gürcistan uyruklu nüfus ikamet etmektedir. Eyüpsultan ilçesindeki Gürcistan uyruklular, ilçedeki en kalabalık yabancı grubunu; Kadıköy ilçesindekiler en kalabalık 3. yabancı grubunu; Fatih ilçesindekiler ise; en kalabalık 8. yabancı grubunu oluşturmaktadır. Eyüpsultan ilçesindeki Gürcistan uyruklular, ilçedeki tüm

yabancıların % 17'sini; Fatih ilçesindekiler, ilçedeki tüm yabancıların % 3.4'ünü; Kadıköy ilçesindekiler ise; ilçedeki tüm yabancıların % 13'ünü oluşturmaktadır.

Grafik 1.3.İstanbul'da İkamet Eden Asyalı Nüfusun Ükelere Dağılımı (2017).

Kaynak: TÜİK, 2017.

Gürcistan uyruklular, Eyüpsultan ilçesi dışında hiçbir ilçede en kalabalık grubu oluşturmamışlardır. Adalar, Sarıyer ve Beşiktaş ilçelerinde ise 2. kalabalık yabancı grubunu meydana getirmektedir. Beşiktaş ilçesinde 603, Sarıyer ilçesinde 726, Adalar ilçesinde ise 36 Gürcistan uyuklu nüfus ikamet etmektedir. Gürcistan uyrukluların bulunmadığı bir ilçe yoktur. En az yaşadıkları ilçeler; Şile, Çatalca ve Adalar ilçeleridir. Şile ilçesinde 12, Çatalca ilçesinde 22 ve Adalar ilçesinde 36 Gürcistan uyuklu nüfus ikamet etmektedir. 2020 yılına gelindiğinde ise Gürcistan uyuklu nüfus 1.904 azalarak 10.044'e düşmüş ve tüm kıta ülkeleri içinde 12. sıraya gerilemiştir.

Asya kıtasından gelen nüfus arasında sayıları 6.542'ye ulaşan 9. sırayı **Çin Halk Cumhuriyeti** uyruklular almaktadır. Tüm Asyalılar içindeki oranların % 3'tür. Çin uyrukluların en yoğun yaşadığı ilçeler; Zeytinburnu, Küçükçekmece ve Fatih ilçeleridir. Zeytinburnu ilçesinde 1.325, Küçükçekmece ilçesinde 1.233, Fatih ilçesinde 791 Çin uyuklu nüfus yaşamaktadır. Bu 3 ilçede İstanbul ilindeki Çin uyuklu nüfusun yaklaşık % 52'si ikamet etmektedir. Diğer ilçelerdeki nüfusu 400'ün altındadır. Zeytinburnu ilçesinde ikamet

eden Çin uyruklu nüfus, ilçedeki en kalabalık 2. grubu; Küçükçekmece ilçesindeki Çin uyruklu nüfus, ilçedeki 3. kalabalık grup; Fatih ilçesindeki Çin uyruklu nüfus ise ilçedeki 16. kalabalık grup olmuştur. Küçükçekmece ilçesindeki Çin uyruklu nüfus, ilçedeki tüm yabancıların % 9.4'ünü; Zeytinburnu ilçesindekiler % 8.5'ini; Fatih ilçesindekiler ise sadece % 1.6'sını oluşturmaktadır.

Tablo 1.3.İstanbul'da İkamet Eden Asyalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülke Adı	Yabancı Uyruklu Nüfus	Oranı (%)	Ülke Adı	Yabancı Uyruklu Nüfus	Oranı (%)
Suriye	30 400	13.9	Türkmenistan	108 068	24.4
Türkmenistan	30 294	13.8	Suriye	61 662	13.8
Özbekistan	25 247	11.4	Irak	40 042	9.5
Irak	24 549	11.2	İran	36 707	8.3
Azerbaycan	20 632	9.3	Özbekistan	32 704	7.4
Afganistan	18 108	8.2	Afganistan	29 665	6.7
İran	12 795	5.7	Azerbaycan	25 504	5.8
Gürcistan	11 948	5.4	Filistin	23 638	5.3
Çin	6 542	3.0	Yemen	13 128	3.0
Filistin	5 061	2.4	Çin	12 568	2.8
Kırgızistan	4 982	2.3	Ürdün	11 882	2.7
Yemen	4 757	2.2	Gürcistan	10 044	2.5
Ürdün	3 610	1.7	Kırgızistan	5 115	1.2
Kazakistan	2 796	1.3	Pakistan	4 951	1.1
Tacikistan	2001	0.9	Kazakistan	4 237	1.0
Güney Kore	1810	0.8	Tacikistan	3 047	0.7
Pakistan	1782	0.8	Lübnan	2 934	0.7
Filipinler	1 679	0.8	Suudi Arabistan	2 455	0.6
Ermenistan	1 504	0.7	Filipinler	1 926	0.5
Suudi Arabistan	1 295	0.6	Güney Kore	1 922	0.5
Diğer	7 874	3.6	Diğer	11 310	2.5
Toplam	219 666	100	Toplam	443 509	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Çin uyruklular yalnızca Silivri ilçesinde en kalabalık yabancı nüfus grubunu meydana getirmektedir. Silivri ilçesinde Çin uyruklu nüfus 231 iken, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 16'dır. Adalar ve Şile ilçeleri dışında Çin uyruklu nüfus bütün ilçelerde ikamet etmektedir. En az yaşadıkları ilçeler; Çatalca, Arnavutköy ve Sultangazi ilçeleridir. Çatalca ilçesinde sayıları 3'ten az, Arnavutköy ilçesinde sayıları 5, Sultangazi ilçesinde ise 12'dir.

2020 yılına gelindiğinde ise Çin uyruklu nüfus yaklaşık % 100 artarak 12.568'e ulaşmış ancak tüm Asyalı nüfus içinde 10. sıraya gerilemiştir.

Harita 1.2. İstanbul'da İkamet Eden Asyalı Nüfusun Ülkelere Dağılımı.

Kaynak: TÜİK verilerine göre hazırlanmıştır. 2017.

Asyalı yabancı uyruklu nüfus içinde 10. sıra 5.061 nüfus ile **Filistin** uyruklulara aittir. Tüm Asyalılar içindeki oranları % 2,4'tür. En yoğun yaşadıkları ilçeler; Fatih, Esenyurt ve Başakşehir ilçeleridir. Fatih ilçesinde 1.650, Esenyurt ilçesinde 714, Başakşehir ilçesinde 593 Filistin uyruklu nüfus ikamet etmektedir. Sadece Fatih ilçesinde, İstanbul ilinde ikamet eden tüm Filistinliler'in yaklaşık % 33'ü ikamet etmektedir. Bu da her 3 Filistinli'den birinin Fatih ilçesinde yaşadığını göstermektedir. Bu 3 ilçede ikamet eden Filistinliler, İstanbul ilindeki tüm Filistinliler'in yaklaşık % 60'ına tekabül etmektedir. Başakşehir ilçesinde ikamet eden Filistinliler, ilçedeki 8. kalabalık grubu; Fatih ilçesindekiler 9. kalabalık grubu; Esenyurt ilçesindekiler ise 12. kalabalık grubu oluşturmaktadır.

Fatih ve Başakşehir ilçelerinde ikamet eden Filistinliler, bu ilçelerdeki tüm yabancıların % 3'ünü; Esenyurt ilçesinde ikamet edenler ise, bu ilçedeki tüm yabancıların %

2,4'ünü teşkil etmektedir. Bütün ilçelerde Filistinli nüfusu görmek mümkündür. En az yaşadıkları ilçeler; Adalar, Beykoz ve Sultanbeyli'dir. Bu ilçelerdeki sayıları 3'ten azdır.2020 yılına gelindiğinde ise Filistin uyruklu nüfus yaklaşık % 470 artarak 23.638' ulaşmış ve tüm Asyalı nüfus içinde 8. sıraya yükselmiştir.

Asya kıtasından gelen yabancı nüfus arasında 11. sıra 4.982 kişi ile **Kırgızistan** uyruklulara aittir. Tüm Asyalılar içindeki payı %2.3'tür. En yoğun yaşadıkları ilçeler; Fatih, Esenyurt ve Zeytinburnu ilçeleridir. Fatih ilçesinde 1.238, Esenyurt ilçesinde 289, Zeytinburnu ilçesinde 281 Kırgızistan uyruklu yabancı ikamet etmektedir. Sadece Fatih ilçesinde tüm Kırgızlar'ın yaklaşık % 25'i ikamet etmektedir. Bu da her 4 Kırgızistan uyruklu nüfustan birinin Fatih ilçesinde yaşadığını göstermektedir. Bu 3 ilçede, tüm Kırgızistan uyrukluların yaklaşık % 37'si ikamet etmektedir. Zeytinburnu ilçesindeki Kırgızlar, ilçedeki 10. kalabalık grubu; Fatih ilçesindekiler 11. kalabalık grubu; Esenyurt ilçesindekiler ise 18. kalabalık grubu oluşturmaktadır. Fatih ve Zeytinburnu ilçesinde ikamet den Kırgızlar, bu ilçelerdeki tüm yabancıların % 2'sine; Esenyurt ilçesinde ikamet edenler ise buradaki tüm yabancıların % 12'sine tekabül etmektedir. Bütün ilçelerde Kırgızistan uyruklu yabancı görmek mümkündür. En az bulundukları ilçeler; Adalar, Şile ve Çatalca ilçeleridir. Adalar ilçesinde sayıları 3'ten az, Şile ilçesinde 6 ve Çatalca ilçesinde 10'dur.2020 yılına gelindiğinde ise; Kırgız nüfusu sadece 133 artarak 5.115'e ulaşmış ancak Asya kökenli nüfus içinde 13. sıraya gerilemiştir.

Asyalı yabancı nüfus içinde 12. sıra 4.757 kişi ile **Yemen** uyruklulara aittir. Tüm Asyalı yabancılara oranı % 2.2'dir. En yoğun yaşadıkları ilçeler; Fatih, Esenyurt ve Avcılar ilçeleridir. Fatih ilçesinde 1.238, Esenyurt ilçesinde 1.089 ve Avcılar ilçesinde 565 Yemen uyruklu yabancı ikamet etmektedir. Fatih ilçesinde tüm Yemen uyrukluların % 24'ü ikamet etmektedir.3 ilçede ikamet eden Yemenliler, İstanbul ilindeki tüm Yemen uyrukluların yaklaşık % 61'ine tekabül etmektedir. Avcılar ilçesindeki Yemenliler, ilçedeki en kalabalık 5. grubu; Esenyurt ilçesindekiler, ilçedeki 5. kalabalık grubu; Fatih ilçesindekiler ise 11. kalabalık grubu oluşturmaktadır. Avcılar ilçesinde ikamet eden Yemen uyruklular, ilçedeki tüm yabancıların % 4.3'ünü; Esenyurt ilçesindekiler, ilçedeki tüm yabancıların % 3.6'sını; Fatih ilçesindekiler ise, ilçedeki tüm yabancıların % 2.4'ünü teşkil etmektedir. Yalnızca Adalar ilçesinde Yemen uyruklu yabancı yoktur. En az yaşadıkları yerler; Beykoz, Çatalca ve

Şile'dir. Bu ilçelerdeki nüfusları 3'ten azdır.2020 yılına gelindiğinde ise; Yemen uyruklular yaklaşık 3 kat artarak 13.128'e ulaşmış ve tüm Asyalı nüfus içinde 8. sıraya yükselmiştir. Bu artışta özellikle ülkedeki iç savaşın önemli rolü olmuştur.

Asya kıtasından gelen yabancılardan 13. sıra 3 610 nüfus ile **Ürdün** uyruklularındır. Tüm Asyalılara oranı ise % 1.7'dir. En yoğun yaşadıkları yerler; Başakşehir, Fatih ve Esenyurt ilçeleridir. Başakşehir ilçesinde 625, Fatih ilçesinde 504, Esenyurt ilçesinde 443 Ürdün uyruklu ikamet etmektedir. Bu 3 ilçede ikamet eden Ürdünlüler, tüm Ürdünlüler'in % 43'üne tekabül etmektedir. Başakşehir ilçesinde ikamet eden Ürdünlüler, bu ilçedeki 7. kalabalık grubu; Esenyurt ilçesindekiler 14. kalabalık grubu; Fatih ilçesindekiler ise 20. kalabalık grubu oluşturmaktadır. Başakşehir ilçesinde ikamet eden Ürdünlüler, bu ilçedeki tüm yabancılardan % 3'ünü oluştururken; Fatih ve Esenyurt ilçesindeki Ürdünlüler, bu ilçelerdeki tüm yabancılardan % 1'ini teşkil etmektedir. Çatalca ilçesi dışında bütün ilçelerde Ürdünlü nüfus ikamet etmektedir. En az yaşadıkları ilçeler; Adalar, Şile ve Sultanbeyli ilçeleridir. Adalar ve Şile ilçelerinde sayıları 3'ten az, Sultanbeyli ilçesinde ise 3'tür.2020 yılına gelindiğinde ise; Ürdün uyruklular 3 kattan fazla artış göstererek 11.882'ye ulaşmış ve tüm Asyalı nüfus içinde 11. sıraya yükselmiştir.

Asya kıtasından gelenler arasında 14. sırada 2.796 nüfusu ile **Kazakistan** uyruklular yer almaktadır. Tüm Asyalılara oranı % 1.3'tür. En yoğun yaşadıkları yerler; Fatih, Esenyurt ve Zeytinburnu ilçeleridir. Fatih ilçesinde 381, Esenyurt ilçesinde 192 ve Zeytinburnu ilçesinde 181 Kazakistan vatandaşı ikamet etmektedir. Bu 3 ilçede ikamet eden Kazakistan uyruklular, tüm Kazakistanlıların % 27'sine denk gelmektedir. Fatih ve Esenyurt ilçelerinde ikamet eden Kazakistan uyruklu nüfus, bu ilçelerdeki 23. kalabalık grubu, Zeytinburnu ilçesinde ikamet edenler ise 14. kalabalık grubu oluşturmaktadır. Zeytinburnu ilçesinde ikamet eden Kazakistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 1 iken; Fatih ve Esenyurt ilçelerinde bu oran % 1'in altındadır.Bütün ilçelerde Kazakistan vatandaşı bulunmaktadır.En az yaşadıkları yerler; Adalar, Şile ve Çatalca ilçeleridir.Adalar ve Şile ilçelerinde nüfusları 3'ün altında; Çatalca ilçesinde ise 3'tür.2020 yılına gelindiğinde ise; Kazakistan uyruklu nüfus yaklaşık % 52 oranında artış göstererek 4.237'ye ulaşmış ancak tüm Asyalı nüfus içinde 15. sıraya düşmüştür.

Yukarıda açıklanan 14 ülkenin uyruğunda olan nüfus, tüm Asyalı nüfusun yaklaşık % 89'una tekabül etmektedir. Geriye kalan % 11'lik kısmı diğer 17 ülkenin vatandaşları oluşturmaktadır. Bunlardan başka oranları % 1'in altında kalan **Tacikistan, Pakistan, Güney Kore, Filipinler, Ermenistan ve Suudi Arabistan** vatandaşları da ikamet etmektedir. Ayrıca İstanbul ilinde 1.182 Endonezya, 1.068 Nepal, 984 Lübnan, 943 Hindistan, 912 KKTC, 869 Japonya, 660 Moğolistan, 582 Tayland, 294 Malezya, 247 Bangladeş ve 133 Kuveyt vatandaşı ikamet etmektedir. Bunlar tabloda diğer başlığı altında toplanmış ve tüm Asyalı yabancı nüfusun % 3.6'sına tekabül etmektedir. Bu ülke vatandaşlarından yalnızca Nepal uyruklular Arnavutköy ilçesinde 2. büyük yabancı grubunu oluşturmaktadır. 1.068 Nepal vatandaşının 419'u yani yaklaşık % 40'ı Arnavutköy ilçesinde ikamet etmektedir.

3. Afrika Kıtası Ülkeleri

Afrika kıtasının yüzölçümü 30.370.000 km'dir. Kıtada 54 ülke bulunmaktadır. Kıtanın nüfusu 2020 yılı itibari ile 1.324.919.744'tür. Özdil'in belirttiğine göre; Afrikalılar ekonomik sebeplerle göç edenler ve sığınma amaçlı göç edenler olarak ayrılır. Nijerya, Gana, Senegal ve Demokratik Kongo Cumhuriyetleri'nden gelen göçmenler, ekonomik sebeplerle ülkemize gelmektedir. Doğu Afrika, Somali, Ruanda, Eritre ve Etiyopya'dan gelen yabancılar ise ülkelerindeki karışıklıktan dolayı ülkemize sığınan göçmenleri teşkil etmektedir. Afrikalılar 1990'lı yıllarda ülkemize ilk gelmeye başladıklarında o zamanlar harabe olan Cihangir semtinde yerleşmeyi tercih etmişlerdir. Daha sonraki yıllarda Cihangir bugünkü mutena haline gelince Tarlabası ve Laleli'nin arka sokaklarına yönelmişlerdir. İlk geldikleri zaman ülkemizde gayriresmi olarak bulunduklarından illegal durumlarını daha rahat saklayabilecekleri mahalleleri tercih etmişlerdir (bianet.org) .

Afrikalı göçmenler son yıllara Avcılar ve Beylikdüzü gibi il merkezinden uzak ilçelerde de yaşamaya başlamışlardır. Konut kiralарının ucuzluğu, metro ulaşımının kolaylığı gibi sebepler, buraları tercih nedenleridir. Avcılar ilçesindeki Afrikalı göçmenlerin çoğunluğu üniversite öğrencisidir. Geriye kalan kısmı ise; ticaretle özellikle de kendi ülkelerine ihracat ve ithalat işleriyle uğraşanlar oluşturmaktadır. Ticaretle uğraşanlarda bavul ticareti yaygındır. Daha çok giyim eşyası dükkanı, kuaför ve restoran açmışlardır (milliyet.com).

Eyüpsultan ilçesinde resmi adı Kâtip Kasım Cami Sokağı, “Somalili Sokağı” olarak bilinmektedir. Bu sokak ve ona bağlı birkaç sokakta Somalili yabancılar, diğer Afrikalı göçmenler ve yerli vatandaşlarla birlikte yaşamaktadır. Buradaki Afrikalılar, daha çok kuru temizleme, çamaşırhane ve internet kafe işletme gibi işler yapmaktadır. Kendi işi olmayan Afrikalılar ise çok düşük ücretlerle çalışmaktadır (www.akşam.com).

Afrikalı göçmenlerin önemli bir kısmı ise; ülkelerine gelerek kendini menajer olarak tanıtan kişilere inanarak futbolcu olma hayaliyle Türkiye’ye gelen yabancılardır. Özellikle Senegalli göçmenler bu şekilde gelip paralarını kaptırdıkları kişiler tarafından yüzüstü bırakılmıştır. Bu kişiler umduklarını bulamayınca ülkeleri ile ihracat ve ithalat işine yönelmektedir. Özellikle Senegalliler işportacılık yapmaktadır. Afrikalı göçmenlerin çok az kısmı yüksekokul yada özel dersanelerde İngilizce öğretmenliği yapmaktadır. Tipik meslekleri seyyar satıcılıktır. Saat ve parfüm satıcılığı özellikle Senegalliler’in elindedir. Bunların dışında kargoculuk ve tercümanlık işi yapmaktadırlar. Senegalli göçmenlerin genel olarak eğitim seviyeleri düşük ancak kadınlarda eğitim seviyesi daha yüksektir.Önemli bir sayıya ulaşan Nijeryalılar eğitime önem vermekte; önemli bir kısmı üniversite öğrencisi ya da başka bir ülkede eğitim almış olup ülkemizde ticaret yapmaktadır (Şaul,2013).

Afrika kıtasından özellikle Kuzey Afrika bölümünden İstanbul iline yoğun göçler yaşandığı görülmektedir. Bu kıtada Mısır, Libya, Cezayir ve Fas’tan gelen göçmenler, Tüm Afrikalı yabancıların yaklaşık % 76’sını oluşturmaktadır. Batı Afrika ülkesi Nijerya’dan gelen göçmenler de eklenince bu oran % 86’ya ulaşmaktadır. Bu ülkelerin nüfusunun çoğunluğu Müslüman olan ülkeler olduğu da dikkati çekmektedir.

Afrika kıtası, Asya ve Avrupa kıtalarından sonra İstanbul iline en çok nüfus gönderen kıta olmuştur. Toplam 37.044 nüfus ile Afrika ülkeleri uyrukluların tüm yabancı uyruklulara oranı % 11.5’tir. Afrikalı nüfus içinde de en büyük pay, 12.099 kişi ile Mısır uyruklu yabancılar aittir (Harita 1.3). **Mısır** uyrukluların tüm Afrikalılara oranı yaklaşık % 33’tür.Diğer bir deyişle her 3 Afrikalı yabancından biri Mısır uyrukludur (Tablo 1.4).

Mısır uyruklu yabancıların en yoğun yaşadığı ilçeler; Esenyurt, Fatih, Bahçelievler ve Başakşehir ilçeleridir. Esenyurt ilçesinde 2.411, Fatih ilçesinde 2.301, Bahçelievler ilçesinde 1.951, Başakşehir ilçesinde 1.713 Mısır vatandaşı ikamet etmektedir. Esenyurt

ilçesinde ikamet eden Mısırlılar ilçedeki 4. büyük yabancı grubunu; Başakşehir ilçesindekiler 3., Fatih ilçesindekiler 7.; Bahçelievler ilçesindekiler 1. büyük yabancı grubunu temsil etmektedir. Bahçelievler ilçesindeki Mısırlılar ilçedeki tüm yabancıların % 16'sını; Başakşehir ilçesindekiler ilçedeki tüm yabancıların % 10'unu; Esenyurt ilçesindeki Mısırlılar, ilçedeki tüm yabancıların % 8'ini; Fatih ilçesindeki Mısırlılar ise ilçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 5'ini oluşturmaktadır. Bu 4 ilçede ikamet eden Mısır vatandaşları, İstanbul ilindeki tüm Mısırlılar'ın yaklaşık % 70'ine karşılık gelmektedir.

Harita 1.3. İstanbul'da İkamet Eden Afrikalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı.

Kaynak: TÜİK verilerine göre hazırlanmıştır. 2017.

Mısır uyruklu nüfus Başakşehir ilçesi dışında hiç bir ilçede çoğunluk yabancı kesimi oluşturmamışlardır. Çatalca ilçesi dışında bütün ilçelerde Mısır uyruklular ikamet etmektedir. En az yaşadıkları yerler; Adalar, Şile ve Silivri ilçeleridir. Adalar ilçesinde 3, Şile ilçesinde 6, Silivri ilçesinde 8 Mısır uyruklu yabancı ikamet etmektedir. 2020 yılına gelindiğinde ise; Mısırlı nüfus % 100'den fazla artarak 25.846'ya ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur.

İstanbul'da Afrikalılar içinde 2. sırayı 11.000'e yaklaşan nüfusu ile **Libya** uyruklular almaktadır. Tüm Afrikalı nüfus içinde payı yaklaşık % 30'dur. Libya uyrukluların en yoğun yaşadığı ilçeler; Fatih, Başakşehir, Esenyurt ve Şişli ilçeleridir. Fatih ilçesinde 2.351, Başakşehir ilçesinde 1.188, Esenyurt ilçesinde 1.328 ve Şişli ilçesinde 1.045 Libya vatandaşı ikamet etmektedir. Bu 4 ilçede ikamet eden Libyalılar, İstanbul ilindeki tüm Libya uyruklu nüfusun yaklaşık % 55'ine tekabül etmektedir.

Fatih ilçesinde ikamet eden Libya uyruklular, ilçedeki en kalabalık 6. grubu; Esenyurt ilçesindekiler en kalabalık 7. grubu; Şişli ve Başakşehir ilçesindekiler ise bu ilçelerdeki 4. kalabalık yabancı grubunu oluşturmuşlardır. Fatih ilçesinde ikamet eden Libyalılar, ilçedeki tüm yabancıların % 5'ini; Esenyurt, Şişli ve Başakşehir ilçelerindeki Libyalılar ise, bu ilçelerdeki yabancı nüfusunun % 7'sini teşkil etmektedir. Libya uyruklular sadece Bayrampaşa ilçesinde 812 nüfus ile 2. en büyük yabancı grubunu meydana getirmektedir. Adalar, Şile ve Sancaktepe dışında bütün ilçelerde Libya vatandaşları ikamet etmektedir. En az yaşadıkları yerler; Silivri, Sultanbeyli ve Arnavutköy ilçeleridir. Buralardaki nüfusları 3'ten azdır. 2020 yılına gelindiğinde ise; Libyalı nüfus % 70 civarında artış göstererek 18.720'ye ulaşmış ve 2. sıradaki yerini korumuştur.

İstanbul ilinde ikamet eden Afrikalı yabancılar içinde 3. büyük grup 3.753 nüfus ile **Nijerya** uyruklulardır (Tablo 1.4). Tüm Afrikalı nüfus içindeki payları % 10'dur. Diğer bir ifadeyle her 10 Afrikalı göçmenden biri Nijeryalıdır. En yoğun yaşadığı ilçeler; Şişli, Esenyurt ve Kâğıthane ilçeleridir. Şişli ilçesinde 1.103, Esenyurt ilçesinde 952, Kâğıthane ilçesinde 344 Nijerya vatandaşı ikamet etmektedir. Bu 3 ilçede tüm Nijerya uyrukluların % 64'ü yaşamaktadır. Sadece Şişli ilçesinde tüm Nijeryalılar'ın % 30'u bulunmakta; yani her 3 Nijeryalı'dan biri Şişli ilçe sınırları içinde oturmaktadır. Şişli ilçesinde ikamet eden Nijeryalılar ilçedeki 3. en büyük yabancı grubunu; Esenyurt ilçesindekiler ilçedeki 9. büyük grubu; Kâğıthane ilçesindekiler ise 8. büyük yabancı grubunu oluşturmaktadır.

Şişli ilçesinde ikamet eden Nijerya uyruklular ilçedeki tüm yabancıların % 8'ini; Esenyurt ilçesindekiler ilçedeki yabancıların % 3'ünü; Kâğıthane ilçesindekiler ise ilçedeki tüm yabancıların % 4'ünü teşkil etmektedir. Adalar, Şile, Sultangazi ve Sultanbeyli dışında bütün ilçelerde yer almaktadırlar. Beykoz, Çatalca, Bayrampaşa, Maltepe, Esenler ve Arnavutköy ilçelerinde nüfusları 3'den daha azdır. 2020 yılına gelindiğinde ise; Nijeryalı

nüfus yaklaşık % 80 oranında artış göstererek 6.753'e ulaşmış ancak tüm Afrikalı nüfus içinde 5. sıraya gerilemiştir.

Mısır, Libya ve Nijerya uyruklu nüfusun toplamı, İstanbul ilinde ikamet eden tüm Afrikalı yabancıların % 72.2'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 27.8'lik kısmını ise diğer 11 Afrika ülkesinin vatandaşları oluşturmaktadır.

İstanbul'da Afrikalı nüfus arasında 4. büyük grup 3.374 nüfus ile **Fas** uyruklulardır. Tüm Afrikalı yabancılar içindeki payları % 9'dur. En yoğun yaşadıkları yerler; Fatih, Şişli ve Beyoğlu ilçeleridir. Fatih ilçesinde 943, Şişli ilçesinde 353, Beyoğlu ilçesinde 322 Fas uyruklu nüfus ikamet etmektedir. Bu 3 ilçede ikamet eden Fas uyruklular, il sınırları içindeki tüm Faslılar'ın % 48'ine tekabül etmektedir. Kabaca her 2 Faslı'dan biri bu ilçelerde yaşamını sürdürmektedir.

Tablo 1.4.İstanbul'da İkamet Eden Afrikalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülke Adı	Yabancı Uyruklu Nüfus	Oranı (%)	Ülke Adı	Yabancı Uyruklu Nüfus	Oranı (%)
Mısır	12 099	32.7	Mısır	25 846	31.0
Libya	10 921	29.5	Libya	18 720	22.3
Nijerya	3 753	10.0	Fas	8 390	10.0
Fas	3 374	9.1	Cezayir	6 854	8.2
Cezayir	1 666	4.5	Nijerya	6 753	8.1
Tunus	1 084	2.8	Somali	3 073	3.6
Etiyopya	687	1.9	Tunus	2 286	2.7
Somali	686	1.9	Sudan	1 889	2.3
Sudan	573	1.6	Etiyopya	1 765	2.0
Gana	544	1.5	Senegal	1 610	2.0
Kamerun	495	1.4	Uganda	1 172	1.4
Senegal	483	1.3	Eritre	918	1.0
Uganda	345	0.9	Kamerun	756	0.8
Güney Afrika	334	0.9	Diğer	3 860	4.6
Toplam	37 044	100	Toplam	83 514	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Faslılar, Fatih ilçesindeki tüm yabancılar arasında 14.; Şişli'de 13.; Beyoğlu'nda 6. sırada yer almaktadır. Fatih ilçesindeki Faslılar, ilçedeki tüm yabancıların % 2'sini; Şişli ilçesindekiler % 2.5'ini; Beyoğlu ilçesindekiler ise % 5'ini oluşturmaktadır. Adalar ilçesi dışında bütün ilçelerde Fas uyruklu yabancı ikamet etmektedir. Şile, Çatalca ve Arnavutköy en az bulundukları ilçelerdir. Şile ilçesinde nüfusları 3'ten az, Çatalca ilçesinde 3 ve

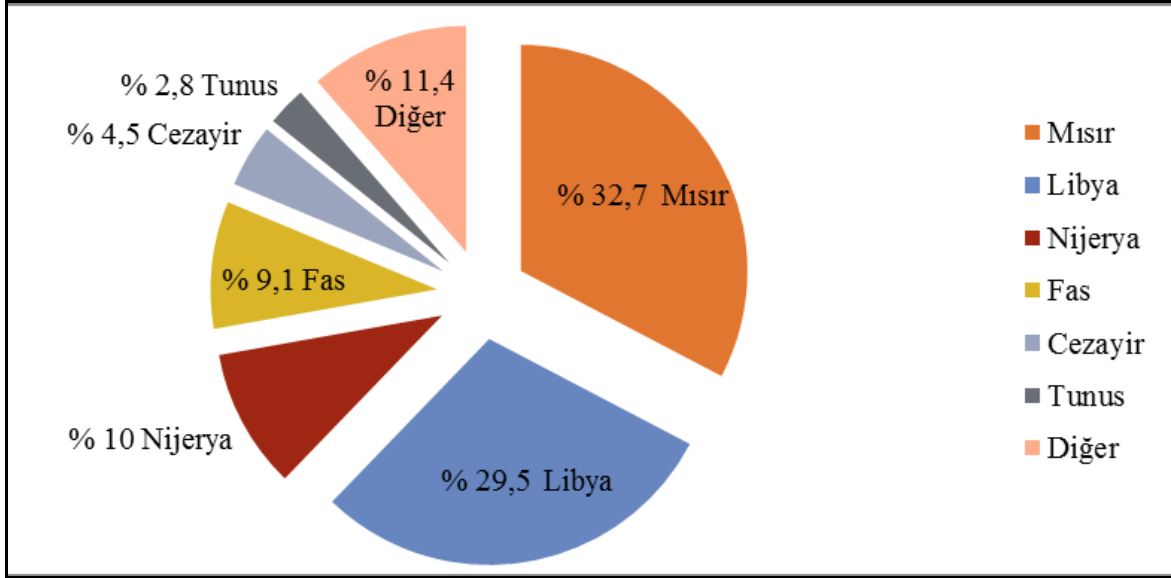
Arnavutköy ilçesinde 8 olarak kayıtlara geçmiştir.2020 yılına gelindiğinde ise; Faslı nüfus % 150 civarında artış göstererek 8.390'a ulaşmış ve tüm Afrikalı nüfus içinde 3. sıraya yükselmiştir.

Afrikalı nüfus arasında 5. büyük grubu 1.666 nüfus ile **Cezayir** uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. Tüm Afrikalı yabancılar içindeki payları % 4.5'tir.En fazla bulundukları yerler; Fatih, Esenyurt ve Başakşehir ilçeleridir. Fatih ilçesinde 600, Esenyurt ilçesinde 191, Başakşehir ilçesinde 68 Cezayir uyruklu nüfus ikamet etmektedir. Fatih ilçesinde İstanbul'daki tüm Cezayirliler'in % 40'ı ikamet etmektedir. Fatih ilçesindeki Cezayir uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılar içindeki payı % 1; Esenyurt ve Başakşehir ilçelerinde ise % 1'in altındadır. Şile dışında tüm ilçelerde Cezayir uyruklu yabancı nüfus yer almaktadır. Adalar ve Çatalca ilçelerinde sayıları 3'ten az ve Sultanbeyli ilçesinde ise 3'tür.2020 yılına gelindiğinde ise; Cezayirli nüfus % 300'den fazla artış göstererek 6.854'e ulaşmış ve tüm Afrikalı nüfus içinde 4. sıraya yükselmiştir.

İstanbul'da Afrikalı nüfus içinde 6. sırada 1.084 nüfus ile **Tunus** uyruklular gelmektedir (Tablo 1.4).Tunuslular'ın tüm Afrikalılara oranı yaklaşık % 3'tür.En yoğun yaşadıkları yerler; Fatih, Şişli ve Beyoğlu ilçeleridir. Fatih ilçesinde 318, Şişli ilçesinde 84, Beyoğlu ilçesinde 65 Tunus uyruklu vatandaş ikamet etmektedir. Fatih ilçesinde tüm Tunus uyrukluların yaklaşık % 30'u ikamet etmektedir. Yani her 3 Tunuslu'dan biri Fatih ilçesinde yaşamaktadır. Beyoğlu ilçesindeki Tunus uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılar içindeki oranı % 1 iken Fatih ve Şişli ilçesindekilerin oranı ise % 1'in altındadır. Çatalca ve Şile ilçeleri dışında bütün ilçelerde Tunus uyruklu yabancılar ikamet etmektedir. Adalar, Sultanbeyli ve Arnavutköy ilçelerinde sayıları 3'ten azdır.2020 yılına gelindiğinde ise; Tunuslu nüfus 2 katından fazla artarak 2.286'ya ulaşmış ancak tüm Afrikalı nüfus içinde 7. sıraya gerilemiştir.6. sıraya ise Somali uyruklular yerleşmiştir.

Mısır, Libya, Nijerya, Fas, Cezayir ve Tunus uyruklu nüfusun toplamı, İstanbul ilinde ikamet eden tüm Afrikalı yabancıların % 88.6'sını oluşturmaktadır. Geriye kalan % 11.4'lük kısmı ise diğer 8 ülke vatandaşları teşkil etmektedir (Grafik 1.4). Etiyopya, Somali, Sudan, Gana, Kamerun ve Senegal vatandaşlarının, tüm Afrikalı nüfusa oranı % 2'nin altındadır. Uganda ve Güney Afrika vatandaşlarının tüm Afrikalılara oranı ise % 1'in altındadır.

Grafik 1.4.İstanbul’da İkamet Eden Afrikalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı.

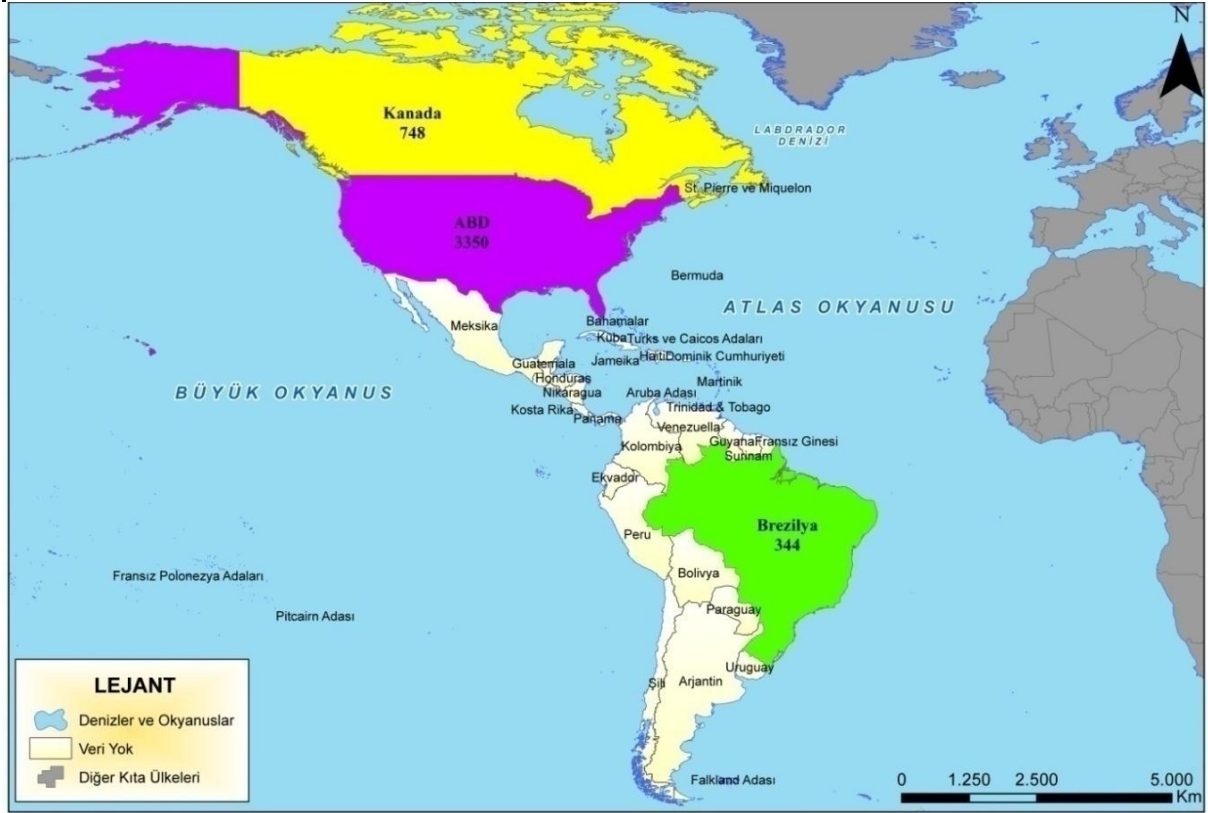
Kaynak: TÜİK, 2017.

1.4. Amerika Kıtası Ülkeleri

Kuzey ve Güney Amerika Kıtalarını yüzölçümü toplamı 42.549.000 km² dir.Bu iki kıtada 35 ülke bulunmaktadır.Kuzey ve Güney Amerika kıtalarının toplam nüfusu ise 2020 yılı itibariyle 999.482.044’dür.Amerika kıtasından gelen yabancı uyruklu nüfus, İstanbul ilinde ikamet eden tüm yabancılardan % 1.3’ünü teşkil etmektedir.Bu kıtadan yalnız 3 ülkeden İstanbul iline nüfus hareketleri yaşanmıştır.Kuzey Amerika’dan Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’dan; Güney Amerika’da ise Brezilya’dan nüfus hareketleri meydana gelmiştir.

Amerika kıtasından gelen nüfus arasında en büyük pay 3.350 nüfus ile **Amerika Birleşik Devletleri** uyruklularına aittir (Harita 1.4). Bu ülkenin Amerika kıtasının içindeki payı % 75’tir (Tablo 1.5).Diğer bir ifadeyle bu kıtadan gelen her 4 yabancı uyrukludan 3’ü ABD vatandaşıdır (Grafik 1.5). En fazla yaşadıkları yerler; Beşiktaş, Kadıköy, Sarıyer, Üsküdar ve Beyoğlu ilçeleridir. Beşiktaş ilçesinde 408, Kadıköy ilçesinde 389, Sarıyer ilçesinde 284, Üsküdar ilçesinde 262 ve Beyoğlu ilçesinde 245 ABD vatandaşı ikamet etmektedir. Bu 5 ilçede tüm ABD vatandaşlarının yaklaşık % 50’si yaşamaktadır.

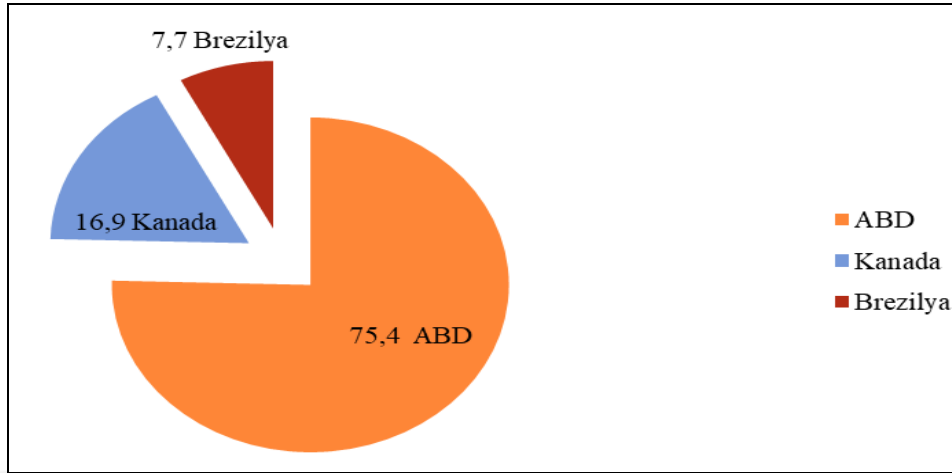
Harita 1.4.İstanbul’da İkamet Eden Amerikalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı.

Kaynak: TÜİK verilerine göre hazırlanmıştır. 2017.

Beşiktaş ilçesindeki ABD vatandaşları, ilçedeki en kalabalık 6. grubu; Kadıköy ilçesindekiler en kalabalık 5. grubu; Sarıyer ilçesindekiler en kalabalık 9. kalabalık grubu; Üsküdar ilçesindekiler en kalabalık 7. grubu; Beyoğlu ilçesindekiler ise en kalabalık 9. grubu oluşturmaktadır. ABD vatandaşları Beşiktaş, Kadıköy ve Beyoğlu ilçelerinde tüm yabancıların % 4’ünü; Sarıyer ve Üsküdar ilçelerinde ise tüm yabancıların % 3’üne tekabül etmektedir. Bu veriler en yoğun yaşadıkları yerlerde de çoğunluğa ulaşamadıkları anlamına gelmektedir. Çatalca ve Arnavutköy ilçeleri dışında bütün ilçelerde ABD vatandaşı ikamet etmektedir.2020 yılına gelindiğinde ise Amerika Birleşik Devletleri uyruklular % 30 civarında artış göstererek 4.321’e ulaşmış ve tüm kıta içindeki ilk sırayı korumuştur.

Grafik 1.5.İstanbul’da İkamet Eden Amerikalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı (%).

Kaynak: TÜİK,2017.

Tablo 1.5.İstanbul’da İkamet Eden Amerikalı Nüfusun Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülke Adı	Yabancı Uyruklu Nüfus	Oranı (%)	Ülke Adı	Yabancı Uyruklu Nüfus	Oranı (%)
ABD	3 350	75.4	ABD	4 321	69.5
Kanada	748	16.9	Kanada	1 202	19.4
Brezilya	344	7.7	Brezilya	439	7.0
-	-	-	Kolombiya	214	3.4
-	-	-	Küba	48	0.7
Toplam	4 442	100	Toplam	6 224	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Amerika kıtasından gelen yabancılar arasında 2. sırayı 748 nüfus ile **Kanada** uyruklular almaktadır. Amerika kıtasından gelen yabancılar içindeki payı % 17’dir.En yoğun yaşadıkları yerler; Beşiktaş, Başakşehir, Kadıköy ve Şişli ilçeleridir. Beşiktaş ilçesinde 74, Başakşehir ilçesinde 66, Kadıköy ilçesinde 55 ve Şişli ilçesinde ise 51 Kanada vatandaşı ikamet etmektedir. Çatalca, Sultanbeyli ve Sancaktepe dışında bütün ilçelerde Kanada vatandaşı ikamet etmektedir.2020 yılına gelindiğinde ise; Kanadalı nüfus % 60 oranında artış göstererek 1.202’ye ulaşmış ve kıta içindeki 2. sırayı korumuştur.

Amerika kıtasından gelen yabancılar arasında 3. sıra 344 nüfus ile Güney Amerika ülkesi olan **Brezilya** uyruklulara aittir. Tüm Amerika kıtasından gelenlere oranı % 7.7'dir. En yoğun yaşadıkları yerler; Bakırköy, Beşiktaş, Kadıköy ve Sarıyer ilçeleridir. Bakırköy ilçesinde 39, Beşiktaş ilçesinde 33, Kadıköy ilçesinde 32 ve Sarıyer ilçesinde ise 30 Brezilya vatandaşı ikamet etmektedir. Sultanbeyli, Adalar, Çatalca, Gaziosmanpaşa, Silivri ve Şile ilçelerinde Brezilya uyruklu nüfus bulunmamaktadır. 2020 yılına gelindiğinde ise; Brezilyalı nüfus % 28 civarında artış göstererek 439'a ulaşmıştır. 2017 yılında bu 3 ülkeden yabancılar İstanbul'a gelirken; 2020 yılında bunlara 214 nüfus ile Kolombiya uyruklular ve 48 nüfus ile Küba uyruklular eklenmiştir.

1.5. Okyanusya Kıtası Ülkeleri

Büyük Okyanus ve Hint Okyanusu arasında yer alan Okyanusya kıtasının yüzölçümünü 8.526.000 km²'dir. Kıtada 14 ülke yer almaktadır. Toplam kıta nüfusu ise 2020 itibari ile 35.669.267'dir.

Okyanusya kıtasından yalnızca kıta ülkesi Avustralya'dan İstanbul iline nüfus hareketleri yaşanmıştır. İstanbul ilindeki tüm yabancılar içindeki payı % 0,1'dir. İstanbul ilinde 326 Avustralya vatandaşı ikamet etmektedir. En fazla bulundukları yerler; Beşiktaş, Sarıyer, Beyoğlu ve Kadıköy ilçeleridir. Beşiktaş ilçesinde 42, Sarıyer ilçesinde 40, Beyoğlu ilçesinde 39 ve Kadıköy ilçesinde 33 Avustralya vatandaşı bulunmaktadır. 2020 yılında ise; Avustralya uyruklu nüfus 388'e ulaşmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL İLİNDE İKAMET EDEN YABANCI UYRUKLU NÜFUSUN İLÇELERE DAĞILIŞI VE BAŞLICA ÖZELLİKLERİ

İstanbul ilinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun dağılışında ilçe idari üniteleri dikkate alınmış ve ilçeler ilk harflerine göre sıralanmıştır. İçerik bakımından 2017 yılına ait ADNKS nüfus verileri esas alınmıştır. Bununla birlikte verilerin çok hızlı değişimi göz önüne alınarak veriler 2020 yılı ile güncellenmiştir. Yabancı nüfusun uyruğu olduğu ülkelere göre İstanbul'un il ve ilçelerine dağılışı, miktarı, sıralaması ve 2017 ve 2020 arasındaki değişimi farklı ülkelerle karşılaştırılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca yabancı uyruklu nüfusun yaş gruplarına ve cinsiyete göre dağılışı üzerinde de kısaca durulmuştur.

İstanbul ilinde 2017 yılında en çok yabancı uyruklu nüfusun ikamet ettiği ilçe 50.970 yabancı nüfus ile Fatih ilçesidir. Önemli bir konuma sahip olan ve şehrin tarihi çekirdeğinde yer alan bu ilçede ildeki tüm yabancıların % 15.6'sı ikamet etmektedir. 2020 yılında ise Fatih'te ikamet eden nüfus 78.209'a ulaşmış ancak yabancı uyruklu nüfusu Esenyurt ilçesinin gerisinde kalmıştır. 2017 yılında en çok yabancı uyruklunun ikamet ettiği 2. ilçe 30.039 yabancı nüfus ile Esenyurt ilçesidir. İlçede ilde bulunan yabancıların % 9.2'si ikamet etmektedir.

Esenyurt'ta 2020 yılında ise ikamet eden nüfus 86.253'e ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir. İlde 2017 yılında en çok yabancı uyruklunun ikamet ettiği 3. ilçe 17.448 yabancı nüfusu ile Başakşehir ilçesidir. İlçede ildeki yabancıların % 5.4'ü ikamet etmektedir. 2020 yılında ise 2 katından fazla bir artışla 38.201'e ulaşmış ve 3. sıradaki yerini korumuştur (Tablo 2.1). 2017 yılında yabancı nüfusun % 30.2 'si; 2020 yılında ise nüfusun % 33.6'sı bu 3 ilçede ikamet etmektedir. Dolayısıyla her 2 yılda da İstanbul ilindeki her 3 yabancından biri bu ilçelerde yaşamayı tercih etmiştir.

Tablo 2.1.İstanbul’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun İlçelere Dağılışı.

Yılı İlçeler	2017		2020	
	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Fatih	50.970	15.6	78.209	13.1
Esenyurt	30.039	9.2	86.253	14.4
Başakşehir	17.448	5.4	38.201	6.4
Zeytinburnu	15.660	4.8	28.107	4.7
Şişli	14.151	4.3	23.635	4.0
Avcılar	13.210	4.0	30.509	5.1
Küçükçekmece	13.183	4.0	27.203	4.6
Bahçelievler	12.259	3.7	34.685	5.7
Kadıköy	11.036	3.4	16.972	2.8
Beylikdüzü	10.937	3.3	19.927	3.3
Beşiktaş	9.340	2.9	10.881	1.8
Sarıyer	9.232	2.8	12.150	2.0
Ümraniye	8.211	2.5	15.051	2.5
Üsküdar	8.034	2.5	11.670	1.9
Kağıthane	7.997	2.4	15.248	2.6
Bağcılar	7.855	2.4	15.482	2.6
Eyüpsultan	6.886	2.1	9.069	1.5
Bakırköy	6.799	2.1	10.571	1.8
Beyoğlu	6.718	2.1	10.152	1.7
Bayrampaşa	6.137	1.9	9.222	1.5
Maltepe	5.879	1.8	10.479	1.8
Güngören	5.837	1.8	10.135	1.7
Ataşehir	5.740	1.7	8.842	1.5
Gaziosmanpaşa	5.724	1.7	8.668	1.4
Pendik	5.473	1.7	8.052	1.4
Büyüçekmece	4.951	1.5	7.847	1.3
Kartal	3.805	1.2	6.053	1.0
Esenler	3.702	1.1	6.683	1.1
Beykoz	3.325	1.0	4.055	0.7
Sancaktepe	2.955	0.9	4.021	0.7
Çekmeköy	2.950	0.9	4.058	0.7
Tuzla	2.835	0.8	3.802	0.6
Arnavutköy	2.623	0.8	2.261	0.5
Sultangazi	2.600	0.8	4.429	0.7
Silivri	1.412	0.4	1.849	0.3
Sultanbeyli	1.015	0.3	1.508	0.3
Çatalca	348	0.2	436	0.1
Şile	299	0.1	746	0.1
Adalar	296	0.1	319	0.1
Toplam	327.871	100	597.440	100

Kaynak: TÜİK,2017 ve 2020, ADNKS.

İstanbul'da en çok yabancı nüfusa sahip 4. ilçe 15.660 nüfusu ile Zeytinburnu ilçesidir. 2020 yılında nüfusu 28.107'ye yükselmiş ancak; 6. Sıraya gerilemiştir. 2017'de en fazla yabancı nüfusun yaşadığı 5. İlçe 14.151 yabancı nüfusu ile Şişli ilçesidir. 2020 yılında nüfusu 23.635'e ulaşmış ancak 8. Sıraya gerilemiştir.

2017 yılında en çok yabancı nüfusun ikamet ettiği ilçeler sırasıyla; Fatih, Esenyurt, Başakşehir, Zeytinburnu, Şişli, Avcılar ve Küçükçekmece ilçeleridir. Bu 7 ilçede 2017 yılında tüm yabancıların % 47.3'ü ikamet etmekteydi. Diğer bir deyişle yabancı nüfusun yarıya yakını bu ilçelerde yaşamaktaydı. 2020 yılında ise; en çok yabancı nüfusun ikamet ettiği ilçeler sırasıyla; Esenyurt, Fatih, Başakşehir, Bahçelievler, Avcılar, Zeytinburnu ve Küçükçekmece ilçeleridir. Bu 7 ilçede 2020 yılında tüm yabancıların % 54'ü ikamet etmektedir. Diğer bir ifadeyle yabancıların yarısından fazlası bu ilçelerde yaşamaktadır.

2017 yılı ADNKS sonuçlarına göre İstanbul'da 15.029.231 nüfus ikamet etmektedir. Bu nüfusun 327.871'i yabancı uyruklu göçmenlerden oluşmaktadır. Buna göre yabancı nüfusun, il genelinin nüfusuna oranı % 2 civarındadır. Ancak bu nüfusun il geneline homojen olarak dağılmadığı görülmektedir (Tablo 2.2). 2017 yılında en fazla yabancı nüfusu barındıran Fatih ilçesi aynı zamanda yabancı nüfusun ilçe nüfusuna oranının en yüksek olduğu ilçedir. İlçedeki nüfusun yaklaşık % 12'si yabancı nüfustur. Diğer bir deyişle ilçedeki kabaca her 8-10 kişiden biri yabancı uyrukludur.

Yabancı nüfus oranının yüksek olduğu diğer ilçeler; Zeytinburnu, Şişli, Beşiktaş ilçeleridir. Buralarda yabancı nüfusun ilçe nüfusu içindeki payı % 5 civarındadır. Bunlardan Beşiktaş en fazla yabancı nüfus barındıran ilçe sıralamasında 11. sırada iken; yabancı nüfus yoğunluğunda 4. sıradadır. Beşiktaş dışında en çok dış göç alan ilçeler aynı zamanda yabancı nüfus yoğunluğu da fazla olan ilçelerdir. Yabancı nüfus yoğunluğunun en az olduğu ilçeler; Sultanbeyli, Sultangazi, Çatalca, Sancaktepe, Silivri, Pendik, Kartal, Esenler ve Şile ilçeleridir. Bu ilçelerde yabancı nüfusun ilçe toplam nüfusu içindeki payı % 1'in altında kalmıştır.

İlde 2017 yılında en kalabalık yabancı grubunu 30.400 nüfus ile Suriye uyruklular teşkil etmektedir. Ancak dağılışı itibarıyla en fazla ilçede kalabalık grubu meydana getirenler Türkmenistan uyruklulardır. Suriyeli yabancılar Esenyurt, Bağcılar, Başakşehir, Fatih ve

Sultanbeyli ilçelerinde 1. sırada olurken, Türkmenistan uyruklular Arnavutköy, Sarıyer, Kağıthane, Beşiktaş, Beykoz, Ümraniye ve Şile ilçelerinde en kalabalık yabancı grubunu oluşturmaktadır. Başka deyişle Suriye uyruklu yabancılar İstanbul’da 5 ilçede, Türkmenistan uyruklular ise 7 ilçede en kalabalık yabancı nüfusu teşkil etmektedir (Harita 2.1).

Tablo 2.2: Yabancı Uyruklu Nüfusun İlçe Nüfuslarına Oranı

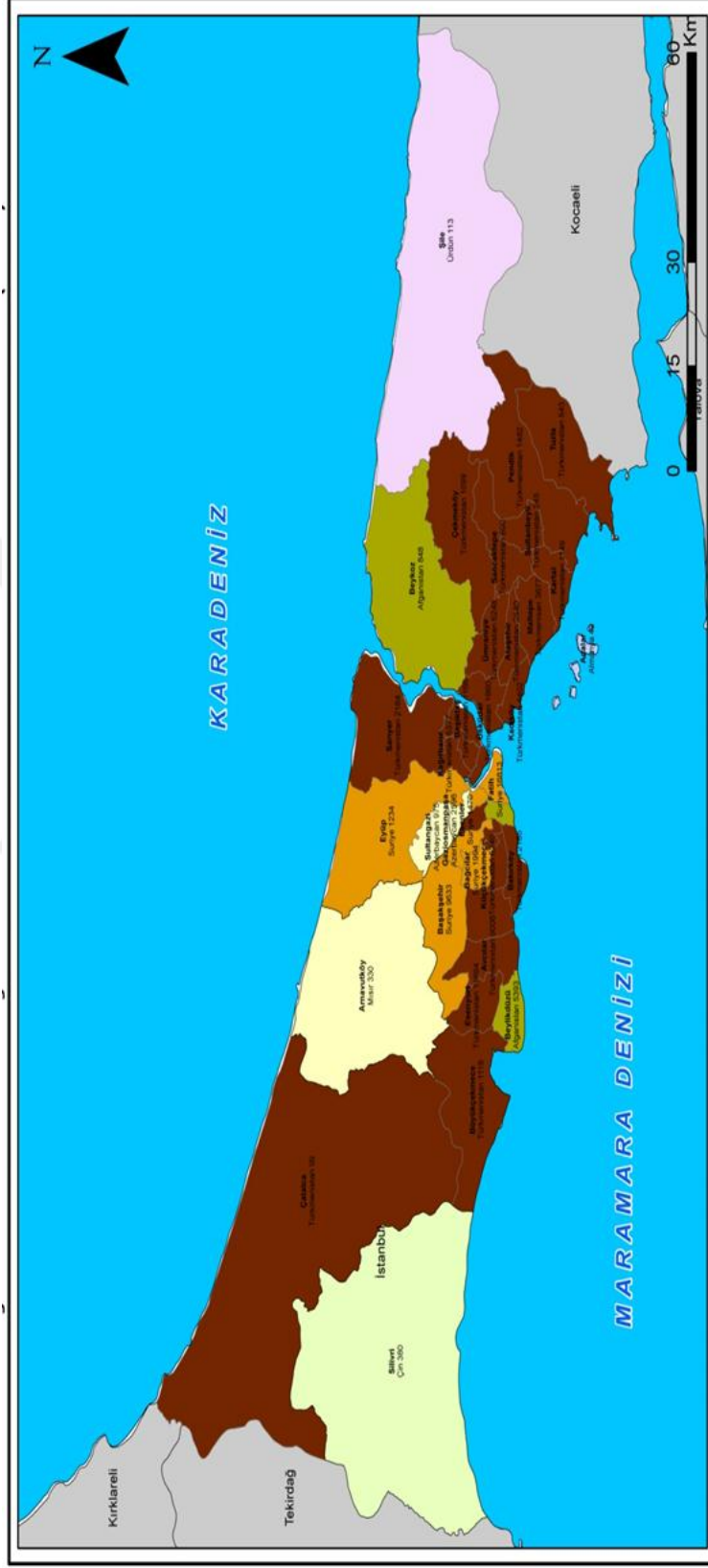
İlçeler	Nüfus Miktarı	Yabancı Nüfus	Oranı (%)	İlçeler	Nüfus Miktarı	Yabancı Nüfus	Oranı (%)
Fatih	433.873	50.970	11.75	Üsküdar	533.570	8.034	1.51
Zeytinburnu	287.378	15.660	5.45	Ataşehir	423.000	5.704	1.40
Şişli	274.196	14.151	5.17	Beykoz	251.087	3.325	1.32
Beşiktaş	185.447	9.340	5.10	Çekmeköy	248.859	2.950	1.19
Başakşehir	396.729	17.448	4.40	Maltepe	497.586	5.879	1.19
Beylikdüzü	314.670	10.937	3.59	Ümraniye	699.901	8.211	1.18
Esenyurt	846.492	30.039	3.55	Gaziosmanpaşa	497.959	5.724	1.15
Avcılar	435.000	13210	3.04	Tuzla	252.923	2.835	1.13
Bakırköy	222.370	6.779	3.00	Bağcılar	748.483	7.855	1.05
Beyoğlu	236.606	6.718	2.84	Arnavutköy	261.000	2.623	1.05
Sarıyer	344.876	9.232	2.68	Şile	35.131	299	0.86
Kadıköy	451.453	11.036	2.45	Esenler	454.569	3.702	0.82
Bayrampaşa	274.197	6.137	2.20	Kartal	463.433	3.805	0.82
Bahçelievler	598.000	12.259	2.10	Pendik	698.260	5.473	0.79
Büyükçekmece	243.474	4.951	2.04	Silivri	180.524	1.412	0.79
Adalar	14.907	296	1.99	Sancaktepe	402.391	2.995	0.72
Güngören	296.967	5.837	1.97	Çatalca	69.057	348	0.50
Eyüpsultan	381.114	6.886	1.81	Sultangazi	528.514	2.600	0.50
Kağıthane	442.694	7.997	1.80	Sultanbeyli	329.985	1.015	0.31
Küçükçekmece	770.393	13.183	1.72	Toplam	15.029.231	327.871	2.2

Kaynak: TÜİK 2017 verilerinden hazırlanmıştır.

İstanbul’da 2020 yılında en kalabalık grubu 108.068 nüfuslarıyla Türkmenistan uyruklular meydana getirmektedir .Aynı zamanda Türkmenistan uyruklular, en fazla ilçede en kalabalık grubu oluşturan yabancı nüfus durumundadır. Avrupa Yakası’nda Çatalca, Avcılar, Büyükçekmece, Esenyurt, Küçükçekmece, Bakırköy, Sarıyer, Kağıthane ve Beşiktaş ilçelerinde, Anadolu Yakası’nda Beykoz ve Şile dışındaki tüm ilçelerde en kalabalık grubu oluşturmaktadır (Harita 2.2). Şüphesiz bu mevcut dağılışlar, kısa süreler içinde büyük ölçüde değişme eğiliminde bulunmaktadır. Bu da nüfus hareketlerinin karakterini yani değişiminin çok hızlı oluşunu ortaya koymaktadır.

Harita 2.2.İlçelere Göre En Fazla İkamet İzni Bulunan Yabancılar (2020).

Kaynak: TÜİK 2020 verilerinden hazırlanmıştır.

2.1.Adalar İlçesi

Adalar ilçesi, diğer adlarıyla Prens Adaları ya da İstanbul Adaları, İstanbul ilinin Anadolu yakasının güney kıyılarında yer alan 9 adadan oluşan bir ilçedir. Yüzölçümü 16 km² olan ilçede 5 mahalle bulunmaktadır. Adalar ilçesinde ekonomiyi genellikle turistik amaçla faaliyet gösteren turizm işletmeleri, restoran, kafe gibi tesisler oluşturmakta ve bütün adalarda bu tür işletmeler bulunmaktadır. İlçede sanayi kuruluşları yoktur.Demirci, marangoz, mobilyacı gibi zanaatla uğraşan kişilerin sayısı da azdır (adalar.gov.tr).

Adalar 296 yabancı nüfusu ile en az yabancının ikamet ettiği ilçedir. İlçede en fazla Alman, Gürcü ve Türkmenistan uyruklu yabancı nüfus bulunmaktadır (Tablo 2.3). İlk sırada gelen Almanların oranı % 16.3, Gürcistan uyrukluların oranı % 12.2, Türkmenistan uyruklu nüfusun oranı ise % 10.3'tür.Bu 3 ülkeden gelen nüfus toplam yabancı uyruklu nüfusun yaklaşık % 40'ına tekabül etmektedir. Toplam yabancı uyruklu nüfusun, ilçenin toplam nüfusuna (2017 nüfusu 14.907) oranı ise % 1.99'dur. Dolayısıyla adalar ilçesinde yabancı uyruklu nüfusun fazla olmadığı dikkati çekmektedir.

Tablo 2.3. Adalar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Almanya	48	16.3	Almanya	49	15.5
Gürcistan	36	12.2	Türkmenistan	42	13.3
Türkmenistan	30	10.3	Gürcistan	33	10.5
Özbekistan	21	7.1	Özbekistan	31	10.0
Moldova	19	6.5	Yunanistan	21	6.8
Azerbaycan	14	4.8	Ermenistan	17	5.5
Ermenistan	14	4.8	Azerbaycan	14	4.5
Yunanistan	12	4.1	İran	12	4.0
Birleşik Krallık	11	3.8	Moldova	9	3.0
Ukrayna	10	3.4	Ukrayna	7	2.5
ABD	8	2.8	Fransa	7	2.5
Suriye	6	2.1	Suriye	7	2.5
Rusya	6	2.1	Rusya	7	2.5
Sırbistan	5	1.7	ABD	5	2.5
İtalya	5	1.7	Diğer	32	10.5
Diğer	34	9.5			
Toplam	296	91.1	Toplam	319	96.1

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2020 yılına gelindiğinde ilçedeki yabancı nüfusu 23 artarak 319'a ulaşmıştır. En kalabalık grubu 49 nüfus ile yine Almanlar oluşturmaktadır. 3. sıradaki Türkmenistan uyruklular 42 nüfus ile 2. sıraya yükselmiştir. 2. sıradaki Gürcistanlı nüfus 33'e düşmüş ve 3. sıraya gerilemiştir.

Adalar ilçesinde sayıları 5'ten az olan Hollanda, Fransa, Mısır, Avusturya, Bulgaristan, Irak ve İran uyruklu yabancılar ikamet etmektedir. Kırgızistan, Kazakistan, Filistin, Ürdün, Endonezya, Hindistan, Filipinler, Tacikistan, Cezayir, Danimarka, KKTC, Belarus, Romanya, Tunus, Nepal, İsveç, İspanya, Kanada, Tayland, Moğolistan ve İsviçre uyruklu yabancıların sayısı 3'ten azdır.

Adalar ilçesinde ikamet eden nüfusun yaş ve cinsiyet durumuna bakıldığında (Tablo 2.4) , kadın ve erkek nüfus oranının dengeli dağıldığı görülmektedir. Adalar ilçesindeki 296 yabancı nüfusun 270'i 15-64 yaş aralığındadır. Bu da toplam yabancı nüfusun % 91'ine tekabül etmektedir. Bu durum ilçede yaşayanların önemli kısmının çalışma çağına olduğu anlamı taşımaktadır.2020 yılına gelindiğinde erkek ve kadın nüfusu ve yaş gruplarında önemli bir değişiklik olmamıştır.

Tablo 2.4. Adalar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	9	C	C	14	4	10
15 – 64 yaş	270	102	168	280	107	173
65+ yaş	17	C	C	25	15	10
Toplam	296	113	183	319	126	193

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2.2. Arnavutköy İlçesi

Arnavutköy ilçesi, doğuda Eyüpsultan, güneydoğuda Başakşehir ve Esenyurt, güneyde Büyükçekmece ve batıda Çatalca ilçelerine komşudur. Ayrıca kuzeyden Karadeniz'e kıyısı vardır. İlçe ve çevresinin nüfusunda son yüzyıl içinde üç büyük değişim yaşanmıştır. Birincisi Balkan Savaşları sebebiyle Bulgaristan, Kosova ve Makedonya'dan yapılan göçlerdir. Bölgedeki ikinci büyük değişim Yunanistan ile 1923 yılında imzalanan Nüfus Mübadelesi Antlaşması ile yaşanmıştır. Üçüncü büyük değişim Arnavutköy'ün belde

olmasından sonraki süreçte yaşanmış ve iç göçlerden etkilenecek büyük bir merkez haline gelmiştir. Cumhuriyet döneminde Eyüpsultan ilçesine bağlı bir köy iken, 1963 yılında Gaziosmanpaşa'nın ilçe olmasıyla buraya bağlanmış ve 1987'de Gaziosmanpaşa ilçesine bağlı bir belde statüsü kazanmıştır. 5747 sayılı Büyükşehir Yasası ile 47 yıl bağlı kaldığı Gaziosmanpaşa'dan ayrılarak müstakil bir ilçe olmuştur. Yüzölçümü 450 km² olan ilçe yüzölçümü bakımından İstanbul'un 4. büyük ilçesidir (www.arnavutkoy.gov.tr). İlçenin 2019 nüfusu 282.488'dir. İstanbul'un en genç ilçelerinden biri olmasına karşın şehrin en hızlı değerlendirilen bölgesi olarak dikkati çekmektedir. Kanal İstanbul, İstanbul Havalimanı, Yavuz Sultan Selim Köprüsü ve Kuzey Marmara Otoyolu Projelerinin kesişim noktalarında bulunduğundan arsa ve gayrimenkul fiyatları son 10 yılda hızla artmaktadır.

Arnavutköy ilçesi 2.623 yabancı nüfusuyla en az yabancı uyruklu nüfus alan 7. ilçe durumundadır. İlçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 75'i Asya kökenlidir. Tablodaki verilere göre, Arnavutköy ilçesinde en fazla Türkmenistan, Nepal ve Gürcistan uyruklu yabancı yaşamaktadır (Tablo 2.5). Toplam yabancı nüfusun, ilçe toplam nüfusuna (2017 nüfusu 261.000) oranı yaklaşık % 1'dir. İlçede yaklaşık % 17'lik oranla Türkmenistan uyruklular en yüksek paya sahip olan yabancı grubudur. Onu % 16 ile Nepal uyruklular takip etmektedir. İstanbul'daki 1.068 Nepal uyruklunun 419'u Arnavutköy ilçesinde ikamet etmektedir. Buna göre Nepalli nüfusun % 40'ı ilçede yaşamaktadır. İlçedeki 3. kalabalık yabancı grubunu % 13'lük oran ile Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. 4.sırayı ise % 5.4 ile Özbekistan almaktadır. Bu 4 ülkeden gelen yabancıların toplamı, ilçedeki tüm yabancıların % 51'ini diğer bir ifade ile yarısını oluşturmaktadır.

Arnavutköy ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan 10 ülkeye bakıldığında, hepsinin Asya kıtası ülkesi olduğu dikkati çekmektedir. Bu 10 ülkeden gelen yabancılar, ilçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 70'ini oluşturmaktadır. 11.sırada bir Avrupa ülkesi olan Almanya; 12.sırada bir Afrika ülkesi olan Mısır yer almaktadır. Bundan sonra yine Asya ülkeleri olan Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan uyruklular sıralamayı oluşturmaktadır.

Tablo 2.5. Arnavutköy’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	439	16.8	Mısır	330	14.6
Nepal	419	16.0	Türkmenistan	244	10.8
Gürcistan	342	13.1	Özbekistan	191	8.5
Özbekistan	141	5.4	Nepal	181	8.0
Pakistan	130	5.0	Suriye	145	6.4
Azerbaycan	123	4.7	Azerbaycan	138	6.1
Suriye	97	3.7	Gürcistan	120	5.3
Hindistan	87	3.3	Afganistan	78	3.5
Irak	57	2.2	Irak	77	3.4
Bulgaristan	54	2.1	Almanya	77	3.4
Almanya	52	2.0	Bulgaristan	66	2.9
Mısır	40	1.5	Kırgızistan	49	2.2
Kazakistan	36	1.4	Gana	47	2.1
Kırgızistan	34	1.3	Kazakistan	38	1.7
Tacikistan	32	1.2	Rusya	36	1.6
Moldova	30	1.1	Hindistan	35	1.6
1.6Rusya	29	1.1	Tacikistan	35	1.6
Ukrayna	26	1.0	Filistin	33	1.5
Hollanda	16	0.6	Ürdün	28	1.3
Avusturya	12	0.5	Moldova	28	1.3
İran	11	0.4	Ukrayna	26	1.2
Afganistan	10	0.4	İran	24	1.1
Diğer	378	14.4	Diğer	194	8.6
Toplam	2 623	99.2	Toplam	2 261	98.7

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Arnavutköy, 2017’den 2020 yılına kadar olan süreçte yabancı nüfusu azalan tek ilçe olmuştur. 2020 yılına gelindiğinde ilk sırada olan Türkmenistan uyruklu nüfus 244’e düşmüş ve 2. sıraya gerilemiştir. 2. sırada olan Nepal uyruklu nüfus 181’e düşerek 4. sıraya gerilemiştir. 3. sırada olan Gürcistanlı nüfus 120’ye düşerek 7. sıraya gerilemiştir. 4. sırada olan Özbekistanlı nüfus 191’e ulaşmış ve 3. sıraya yükselmiştir. 5. sırada olan Pakistanlı nüfus 20’nin altında kalmış ve 5.sıraya 145 nüfus ile Suriyeli nüfus yerleşmiştir.

Bunlardan başka ilçede sayıları 10’dan az olan Fas, Filistin, Yemen, Kosova, Cezayir, KKTC, Çin, Ürdün, Endonezya vatandaşları sayıları 5’ten az olan Fransa, Ermenistan, Lübnan, İspanya, Yunanistan, Bosna Hersek, Makedonya uyruklu nüfus ikamet etmektedir. Ayrıca Arnavutköy ilçesinde sayısı üçten az olan Libya, Birleşik Krallık, Danimarka, Suudi Arabistan, Romanya, Tunus, Avusturya, Bangladeş, Somali, Nijerya,

Arnavutluk ve Güney Kore uyruklu nüfusta ikamet etmektedir. Bunlar tabloda diğerleri olarak kaydedilen 297 nüfusu teşkil etmektedir.

Arnavutköy ilçesinde ikamet eden yabancı nüfusun yaş gruplarına incelendiğinde (Tablo 2.6), 2.484 nüfus miktarı ile 15-64 yaş grubunun fazla olduğu dikkati çekmektedir. Buda nüfusun % 95'inin çalışma çağında olduğu ve bağımlı nüfusun az olduğu anlamına gelmektedir. 0-14 ve 65 yaş üstü nüfusta kadın ve erkek nüfusunun dengeli olduğu görülürken; çalışma çağı nüfusunda erkeklerin oranının yaklaşık % 80 civarında olduğu görülmektedir. 2020 yılına gelindiğinde bağımlı nüfusta bir artma ve aktif nüfusta azalma ayırt edilmektedir. Bütün yaş gruplarında erkek nüfusu fazladır.

Tablo 2.6. Arnavutköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	113	71	42	319	173	146
15 – 64 yaş	2 484	1 967	517	1 886	1 112	774
65+ yaş	26	11	15	56	21	35
Toplam	2 623	2 049	574	2 261	1 306	955

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2.3. Ataşehir İlçesi

Ataşehir ilçesi, güneybatıdan Kadıköy, batıdan Üsküdar, kuzeyden Ümraniye, doğudan Sancaktepe ve güneydoğudan Maltepe ilçelerine komşudur. 2008 yılında Kadıköy, Üsküdar ve Ümraniye'den bazı mahallelerin içine katılmasıyla ilçe yapılmıştır. İlçede 17 mahalle bulunmaktadır. Yüzölçümü 25 km² olan ilçenin 2019 nüfusu 425.094'tür.

Ataşehir ilçesi Bulvar, Palladium, Optimum, Brandium, Novada, Carrefour gibi alışveriş merkezlerini barındırmaktadır. 2019 yılında açılan Metropol İstanbul ile Avrupa'nın en yüksek binasına sahiptir. Ataşehir Bulvarı boyunca birçok kafe restoran banka, market ve başka işletmeler vardır. Ayrıca Erenköy Gümrük Müdürlüğü Dudullu Caddesi üzerinde 328.960 m² alan üzerinde yer alır. Halen faaliyetine devam eden Müdürlüğün bir tane tasfiye ambarı, iki tane geçici depolama yeri, üç tane kaçak eşya ambarı ve yaklaşık 90.000 m²lik tır parkı yer alır. Ayrıca İçerenköy'de meyve sebze hali bulunmaktadır. Ayrıca ilçede Yeditepe

Üniversitesi, Acıbadem Üniversitesi, Fenerbahçe Üniversitesi ve İstanbul Rumeli Üniversitesi'nin kampüsleri yer almaktadır.

Ataşehir ilçesi 5.740 yabancı nüfusu ile az yabancı göç alan ilçelerden birisi durumundadır. Hiçbir yabancı ülke burada 1.000 nüfusa ulaşmamıştır. Bu ilçedeki yabancı nüfusun yaklaşık % 64'ünü Asyalı nüfus oluşturmaktadır. Ataşehir ilçesinde en kalabalık yabancı grubunu; İstanbul genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. Özbekistanlılar'ın tüm ilçedeki yabancılara oranı % 17.2'dir. 2020 yılına gelindiğinde Özbekistanlı nüfus 1.202'ye ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir.

İlçede 2.sırayı İstanbul genelinde de 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular almaktadır. Türkmenistanlılar'ın tüm ilçedeki yabancılara oranı % 15.4'tür.2020 yılında ise Türkmenistanlı nüfus 2.540'a ulaşmış ve ilk sıraya yükselmiştir.

İlçede 3. sırayı İstanbul genelinde 7. kalabalık yabancı grubunu oluşturan Almanya uyruklular almaktadır. Almanlar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı % 10.7'dir. Kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Almanya uyrukludur.2020 yılında ise; Alman nüfus 665'e yükselmiş ancak 4. sıraya gerilemiştir.

İlçede 4.sırada İstanbul genelinde 10. kalabalık yabancı grubunu oluşturan Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. Gürcistan uyruklularının tüm ilçedeki yabancılara oranı % 6'dır.Bu 4 ülkeden gelen yabancı nüfus, toplam yabancı nüfusun yaklaşık % 50'sini oluşturmaktadır. Yabancı nüfusun ilçe toplam nüfusuna oranı (2017 nüfusu 423.000) oranı ise % 1.4'tür (Tablo 2.7). 2020 yılında ise; Gürcistanlı nüfus 299'a düşmüş ve 6. sıraya gerilemiştir. Bunların dışında 310 Azerbaycan, 293 İran,162 Ukrayna, 161 Rusya, 120 Moldova, 117 Suriye vatandaşı ilçede ikamet etmektedir. Tabloda yer alan diğer ülke vatandaşlarının sayıları 100'den az ve oranları % 2'nin altındadır.

İlçede sayıları 20'den az olan Ürdün, Tunus, Somali, Bosna Hersek, Sırbistan, Arnavutluk, Kosova, Lübnan, Polonya, Kanada, Cezayir, Makedonya, İspanya, Etiyopya, İsveç, Brezilya vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Sudan, Güney Afrika, Danimarka, Ermenistan, Yemen, Malezya, Suudi Arabistan, Avustralya, Nijerya, Nepal, Finlandiya, Moğolistan, İsviçre, Belçika, Norveç, Senegal uyruklu vatandaşlar vardır. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Kamerun, Bangladeş, Uganda vatandaşları vardır.

Tablo 2.7.Ataşehir’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Özbekistan	985	17.2	Türkmenistan	2 540	28.8
Türkmenistan	884	15.4	Özbekistan	1 202	13.6
Almanya	615	10.7	İran	913	10.4
Gürcistan	350	6.1	Almanya	665	7.6
Azerbaycan	310	5.4	Azerbaycan	400	4.6
İran	293	5.1	Gürcistan	299	3.4
Ukrayna	162	2.8	Rusya	162	1.8
Rusya	161	2.8	Suriye	161	1.8
Moldova	120	2.1	Ukrayna	156	1.7
Suriye	117	2.0	ABD	114	1.3
Çin	91	1.6	Çin	112	1.3
ABD	90	1.6	Irak	109	1.2
Libya	89	1.6	Kırgızistan	107	1.2
Kırgızistan	88	1.6	Kazakistan	107	1.2
Irak	86	1.5	Afganistan	104	1.2
Kazakistan	84	1.5	Avusturya	94	1.1
Avusturya	74	1.3	Moldova	86	1.1
Hindistan	54	1.0	Ürdün	84	1.0
Afganistan	49	0.9	Etiyopya	68	0.8
Güney Kore	46	0.8	Mısır	67	0.8
Pakistan	44	0.8	Libya	67	0.8
KKTC	43	0.7	Filistin	62	0.7
Tayland	38	0.7	Fas	50	0.6
Endonezya	38	0.7	Hindistan	45	0.5
Belarus	38	0.7	Filipinler	43	0.5
Filipinler	37	0.7	Fransa	43	0.5
İtalya	35	0.6	Güney Kore	40	0.5
Filistin	34	0.6	Yunanistan	40	0.5
Fas	32	0.5	KKTC	40	0.5
Japonya	31	0.5	Lübnan	37	0.5
Birleşik Krallık	31	0.5	Japonya	36	0.4
Bulgaristan	30	0.5	Endonezya	35	0.4
Mısır	29	0.5	Belarus	33	0.4
Hollanda	29	0.5	Pakistan	33	0.4
Romanya	27	0.4	İtalya	32	0.4
Kuveyt	26	0.4	Yemen	30	0.4
Tacikistan	25	0.4	Hollanda	30	0.4
Yunanistan	22	0.4	Birleşik Krallık	29	0.3
Fransa	22	0.4	Sudan	29	0.3
Avustralya	20	0.4	Tacikistan	27	0.3
Diğer	425	7.4	Diğer	469	5.3
Toplam	5 740	100	Toplam	8 842	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Ataşehir ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumuna bakıldığında (Tablo 2.8), nüfusun % 93’ünü 15-64 yaş arası nüfusun oluşturduğu ve bağımlı nüfusun az

olduğu görülmektedir.0-14 yaş 65 yaş üstü nüfusa bakıldığında, kadın ve erkek nüfusu dengeli dağılırken 15-64 yaş arası nüfusta kadın nüfusun fazla olduğu ayırt edilmektedir. Buna göre çalışma çağı nüfusunun % 65'ini kadınlar oluşturmaktadır.2020 yılına gelindiğinde; çalışma çağı nüfusunda bir miktar azalma ve bağımlı nüfusta bir miktar artış görülmektedir. Bütün yaş gruplarında kadınların fazlalığı dikkat çekmektedir.

Tablo 2.8.Ataşehir’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	334	158	176	518	239	279
15 – 64 yaş	5 295	1 854	3 441	8 159	3 523	4 636
65+ yaş	111	50	61	165	66	99
Toplam	5 740	2 062	3 678	8 842	3 828	5 014

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

3.4.Avcılar İlçesi

Avcılar ilçesi, doğusunda Küçükçekmece Gölü ve Küçükçekmece ilçesi, kuzeyinde Başakşehir, batısında Esenyurt ve Beylikdüzü, güneyinde Marmara Denizi ile komşudur. 10 mahalleden oluşan ilçenin 2019 nüfusu 448.882’dir. 41 km² yüzölçümüne sahip olan Avcılar 1992 yılında Küçükçekmece ilçesinden ayrılarak ilçe statüsü kazanmıştır. Avcılar, Cumhuriyet döneminde balıkçılık, çiftçilik gibi birincil ekonomik faaliyetlerin yoğun yaşandığı bir yerleşim merkezi iken; Cumhuriyet döneminde sürekli olarak gelişmiştir. İlçede madeni eşya, dokuma gibi alanlarda 250’den fazla sanayi tesisi faaliyette bulunmaktadır. İlçenin E-5 Karayolunun üzerinde bulunması ekonomide gelişmesini hızlandırmıştır. E-5 Karayolu’nda büyük bir alana yayılan İstanbul Üniversitesi ilçenin kültürel ve ekonomik açıdan gelişmesini sağlamıştır (avcilar.atspace.org). Ayrıca Gelişim Üniversitesi’nin kampüsü de ilçe sınırları içindedir. Avcılar ilçesi 13.210 olan yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 6. ilçe durumundadır. Toplam yabancı sayısının ilçenin genel nüfusuna (2017 yılı nüfusu 435.000) oranı ise yaklaşık % 3’tür.

Avcılar ilçesinde en kalabalık yabancı grubunu İstanbul genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelinde nüfusları 24.549 olan Iraklılar’ın

2.701'i Avcılar ilçesinde ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki tüm Iraklılar'ın % 11'i Avcılar'da ikamet etmekte ve başka bir ifade ile her 10 Iraklı'dan biri Avcılar ilçesinde yaşamaktadır. Diğer taraftan ilçede ikamet eden her 5 yabancının biri Irak uyrukludur (Tablo 2.9).2020 yılına gelindiğinde ise Iraklı nüfus 5.436'ya ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde de 2. kalabalık yabancı grubunu oluşturan Türkmenistan uyruklular almaktadır. İl genelinde nüfusları 30.294 olan Türkmenistanlılar'ın 2.021'i Avcılar ilçesinde ikamet etmekte ve ilçedeki tüm yabancılara oranı % 15.4'dür. Avcılar ilçesi aynı zamanda Fatih ilçesinden sonra Türkmenistan uyruklu yabancının en yoğun yaşadığı ilçe durumundadır. 2020 yılına gelindiğinde ise; Türkmenistanlı nüfus 9.006'ya ulaşmış ve ilk sıraya yükselmiştir.

Avcılar'da 3. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık yabancı grubunu oluşturan Suriye uyruklular teşkil etmektedir. İl genelindeki 30.400 Suriyeli yabancının 1.726'sı Avcılar ilçesinde ikamet etmektedir. Suriye uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 13'tür. Bu 3 ülkeden gelen yabancının toplamı, ilçedeki tüm yabancının yaklaşık % 50'sini oluşturmaktadır. 2020 yılında ise; Suriyeli nüfus 3.430'a yükselmiş ve 3. sıradaki yerini korumuştur. Bundan sonra gelen ülke vatandaşlarının nüfusları 1.000 nüfusun altında kalmıştır. Bu ülkelere Bulgaristan, Yemen, Almanya, Özbekistan, İran, Azerbaycan ve Afganistan uyruklu yabancının nüfusları da eklenince ilçedeki tüm yabancının % 70'ine tekabül etmektedir. İlçede en kalabalık grubu oluşturan 10 ülkeye bakılınca 8'inin Asya ülkesi olduğu dikkat çekmektedir.

İlçedeki tüm yabancının yaklaşık % 74'ü Asyalı göçmenlerden oluşmaktadır. İlçedeki Avrupalı yabancılar % 15'lik dilimi oluştururken; Afrikalı yabancının oranı ise % 8 civarındadır. İlçede sayıları 20'den az olan Etiyopya, Filipinler, Hollanda, Fransa, Kosova, Birleşik Krallık, Arnavutluk, Tayland, Endonezya, Nepal, Bangladeş, Sudan, İsveç, İtalya vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Bosna Hersek, KKTC, Güney Afrika, Ermenistan, Moğolistan, Norveç, Hindistan, Kuveyt, Belçika, Danimarka, Japonya, Avustralya, Brezilya, Gana, Senegal, İsviçre vatandaşları ikamet etmektedir. Finlandiya, Uganda, İspanya, Sırbistan, Polonya, Vatansızlar C harfi ile gösterilen 3 nüfustan daha azdır.

Tablo 2.9. Avcılar’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Irak	2 701	20.5	Türkmenistan	9 006	29.5
Türkmenistan	2 021	15.4	Irak	5 436	18.0
Suriye	1 726	13.1	Suriye	3 430	11.3
Bulgaristan	656	5.0	Yemen	1 234	4.1
Yemen	565	4.3	İran	1 034	3.5
Almanya	530	4.0	Mısır	967	3.2
Özbekistan	482	3.7	Ürdün	924	3.0
İran	450	3.4	Filistin	832	2.8
Azerbaycan	422	3.2	Özbekistan	758	2.5
Afganistan	349	2.6	Bulgaristan	758	2.5
Mısır	331	2.5	Almanya	581	1.9
Nijerya	280	2.1	Afganistan	545	1.8
Filistin	246	1.9	Azerbaycan	511	1.7
Rusya	237	1.8	Libya	337	1.1
Libya	185	1.4	Fas	312	1.0
Moldova	164	1.3	Nijerya	290	1.0
Ukrayna	156	1.2	Rusya	279	0.9
Ürdün	154	1.2	Somali	227	0.8
Gürcistan	116	0.9	Cezayir	191	0.6
Kırgızistan	106	0.8	Lübnan	181	0.6
Fas	96	0.7	Moldova	155	0.5
Çin	83	0.6	Ukrayna	151	0.5
Avusturya	81	0.6	Çin	149	0.5
Tacikistan	78	0.6	Pakistan	139	0.5
Kazakistan	77	0.6	Kazakistan	119	0.4
Kamerun	72	0.5	Yunanistan	115	0.4
Yunanistan	70	0.5	Gürcistan	113	0.4
Suudi Arabistan	51	0.4	Tacikistan	110	0.4
Somali	46	0.4	Suudi Arabistan	109	0.4
Cezayir	38	0.3	Kırgızistan	105	0.4
Güney Kore	37	0.3	Avusturya	99	0.4
Tunus	34	0.3	ABD	95	0.3
ABD	33	0.3	Tunus	86	0.3
Romanya	28	0.2	Kamerun	76	0.3
Makedonya	27	0.2	Sudan	74	0.3
Lübnan	27	0.2	Güney Kore	57	0.2
Pakistan	26	0.2	Etiyopya	49	0.2
Kanada	24	0.2	Kanada	43	0.2
Belarus	21	0.2	İsveç	36	0.2
Diğer	375	2.9	Diğer	775	2.6
Toplam	13 210	100	Toplam	30 509	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Avcılar ilçesinde ikamet eden nüfusun yaş durumu incelendiğinde (Tablo 2.10), nüfusun yaklaşık % 84’ünün 15-64 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Buna göre nüfusun büyük bir kısmı çalışma çağında ve bağımlı nüfus oranı azdır.Nüfusun cinsiyet durumuna

bakıldığında, bütün yaş gruplarında kadın ve erkek nüfusunun dengeli dağıldığı tespit edilmektedir.2020 yılına gelindiğinde ise; çalışma çağı nüfusu % 81 civarındadır.Bütün yaş gruplarında erkek nüfusu daha fazladır.

Tablo 2.10. Avcılar’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusu Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	1 870	996	874	4 157	2 179	1 978
15 – 64 yaş	10 873	5 311	5 562	25 395	13 909	11 486
65+ yaş	467	225	242	957	496	461
Toplam	13 210	6 532	6 678	30 509	16 584	13 925

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2018, ADNKS.

2.5.Bağcılar İlçesi

Bağcılar ilçesi,22 km² yüzölçümü ve 2019 itibariyle 745.125 nüfusu ile nüfus yoğunluğu en fazla ilçe durumundadır. İstanbul’un Avrupa Yakası’nda yer alan ilçe, güneyinde Bahçelievler, batısında Küçükçekmece; kuzeybatısında Başakşehir; doğusunda Güngören ve kuzeyinde Esenler ile komşudur. İlçede tekstil sanayi ön plandadır. İlçe sınırlarında Massit, Oto Certer, Tekstilkent, Giyimkent, İkitelli Organize Sanayi Bölgesi gibi önemli ticaret merkezleri bulunmaktadır.Önemli basın kuruluşları ve bankacılık merkezleri burada yer almaktadır. Ayrıca 2011 yılında ilk öğrencilerini almaya başlayan Altınbaş Üniversitesi ve 2009 yılında kurulan Medipol Üniversitesi’nin kampüsleri de ilçenin sınırları içinde bulunmaktadır. Bağcılar ilçesi 7.855 olan yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 16. ilçedir. İlçede ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun toplamının ilçe nüfusuna (2017 yılı nüfusu 745.125) oranı yaklaşık % 1’dir.

Bağcılar ilçesindeki en kalabalık yabancı grubunu il genelinde de en kalabalık grubunu oluşturan Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İstanbul genelinde bulunan 30.400 Suriye vatandaşının 1.044’ü Bağcılar ilçesinde ikamet etmektedir. İl genelindeki tüm Suriyeliler’in sadece % 3’ü ilçede ikamet etmektedir. Suriye uyrukluların ilçedeki oranı % 13 civarındadır (Tablo 2.11). 2020 yılında Suriyeli nüfus 1.994’e yükselmiş ve ilk sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu il genelinde 4.kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelinde ikamet eden 24.549 Iraklı yabancının 899'u Bağcılar'da ikamet etmektedir. Iraklılar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı % 11 civarındır.2020 yılında Iraklı nüfus 1.501'e ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu il genelinde 9. kalabalık grubu oluşturan Mısır uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.099 Mısır uyruklu yabancının 772'si Bağcılar ilçesinde ikamet etmektedir. Mısır uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 10 civarındadır. Buna göre ilçedeki her 10 yabancından biri Suriye, biri Irak, biri Mısır uyrukludur.2020 yılında Mısırlı nüfus 1.167'ye ulaşmış ancak 4. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu 515 nüfusu ile Libya uyruklular oluşturmaktadır. Libya uyrukluların ilçedeki oranı % 6.6 civarındadır.2020 yılında Libya nüfus 901'e ulaşmış ancak 6. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu il genelinde de 5. kalabalık grubu oluşturan Azerbaycan uyruklular teşkil ederken; İstanbul ilindeki 20.632 Azerbaycan uyruklunun 508'i Bağcılar'da ikamet etmektedir. Azerbaycan uyrukluların ilçedeki yabancı nüfusa oranı % 6.5'tir. 2020 yılında Azeri nüfus 851'e yükselmiş ancak 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu 471 nüfusu ile Türkmenistan uyruklular teşkil ederken; ilçedeki yabancılara oranı % 6 civarındır.2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 1935'e yükselmiş ve 2. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu 455 nüfusu ile Özbekistan uyruklular oluşturmakta olup ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5.8'dir. 2020 yılında Özbek nüfus 852'ye ulaşmış ve 7. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 8. kalabalık grubu 444 nüfusu ile Alman uyruklular teşkil etmekte ve ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5.7'dir. 2020 yılında Alman nüfus 509'a ulaşmış ancak 10. sıraya gerilemiştir. Bu 8 ülkeden gelen yabancılardan toplamı, ilçedeki tüm yabancılardan % 65'ini teşkil etmektedir. Geriye kalan % 35'lik kısmı diğer ülke vatandaşları oluşturmaktadır. Bağcılar ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında 6 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesini Avrupa kıtası ve 2 tanesinin de Afrika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir.

Tablo 2.11. Bağcılar’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Suriye	1 044	13.3	Suriye	1994	12.9
Irak	899	11.4	Türkmenistan	1 935	12.5
Mısır	772	9.8	Irak	1 501	10.0
Libya	515	6.6	Mısır	1 167	7.6
Azerbaycan	508	6.5	İran	1 027	6.7
Türkmenistan	471	6.0	Libya	901	5.9
Özbekistan	455	5.8	Özbekistan	852	5.5
Almanya	444	5.7	Azerbaycan	851	5.5
Gürcistan	283	3.6	Filistin	532	3.4
Bulgaristan	243	3.1	Almanya	509	3.3
Filistin	212	2.7	Gürcistan	453	3.0
İran	207	2.6	Bulgaristan	323	2.1
Kırgızistan	138	1.8	Ürdün	311	2.0
Avusturya	114	1.5	Cezayir	234	1.5
Ürdün	108	1.4	Yemen	183	1.2
Ukrayna	105	1.3	Fas	181	1.2
Çin	103	1.3	Çin	180	1.2
Moldova	102	1.3	Pakistan	179	1.2
Rusya	84	1.1	Kırgızistan	148	1.0
Fas	77	1.0	Kazakistan	143	1.0
Nijerya	73	0.9	Avusturya	142	1.0
Cezayir	72	0.9	Ukrayna	139	0.9
Yemen	67	0.9	Afganistan	134	0.9
Afganistan	63	0.8	Moldova	112	0.9
Suudi Arabistan	60	0.8	Tacikistan	105	0.7
Lübnan	57	0.7	Lübnan	101	0.7
Kazakistan	55	0.7	Nijerya	85	0.5
Tacikistan	41	0.5	Sudan	66	0.4
Pakistan	40	0.5	Somali	57	0.4
Tunus	29	0.4	Suudi Arabistan	51	0.3
Kanada	28	0.4	Tunus	44	0.2
Arnavutluk	22	0.3	ABD	36	0.2
Diğer	352	4.5	Diğer	676	4.5
Toplam	7855		Toplam	15 482	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Bağcılar ilçesindeki tüm yabancıların yaklaşık % 60’ını Asya kökenli yabancılar oluşturmaktadır. Afrika kökenli yabancılar tüm yabancıların yaklaşık % 19’unu teşkil ederken; Avrupalı yabancıların oranı ise yaklaşık % 15’tir.

Bağcılar’da sayıları 20’den az olan ABD, Filipinler, Endonezya, Sudan, Tayland, Romanya, Birleşik Krallık, Güney Afrika, İtalya, Hindistan, KKTC, Belarus, Bangladeş, Hollanda vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10’dan az olan Fransa, Yunanistan,

Danimarka, Belçika, Nepal, Ermenistan, İspanya, Etiyopya, Güney Kore, Makedonya, Kosova, Japonya, Moğolistan, Somali, Brezilya ve Bosna Hersek vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca İsviçre, Avustralya, Senegal, Finlandiya, İsveç, Norveç, Sırbistan ve Polonya vatandaşlarının sayısı da 3'ten azdır.

Bağcılar ilçesinde ikamet eden yabancı nüfusun yaş durumu incelendiğinde (Tablo 2.12), nüfusun yaklaşık % 83'ünün 15-64 yaş aralığında olduğu belirlenmektedir. Buna göre ilçedeki yabancı nüfusun önemli bir kısmı çalışma çağında bulunmakta olup bağımlı nüfus miktarı azdır. İlçedeki yabancı nüfusun bütün yaş gruplarında düzenli dağıldığı görülmektedir. 2020 yılında yine nüfusun çok büyük kısmı çalışma çağındadır ve bağımlı nüfus oranı düşüktür. Aktif nüfusun yaklaşık % 55'i erkek ve % 45'i kadın nüfustan meydana gelmektedir. Diğer yaş gruplarında cinsiyet dağılımı da daha düzenlidir.

Tablo 2.12 . Bağcılar'da İkamet Eden Yabancı Uyraklı Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	1 199	644	555	2 089	1 065	1 024
15 – 64 yaş	6 464	3 130	3 334	13 044	7 133	5 911
65+ yaş	192	92	100	957	496	461
Toplam	7 855	3 886	3 969	15 482	8 387	7 095

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

2.6.Bahçelievler İlçesi

Bahçelievler ilçesi, İstanbul'un Avrupa yakasında yer alır. Güneyden Bakırköy, kuzeyden Bağcılar, batıdan Küçükçekmece ve doğudan Güngören ilçelerine komşudur. Yüzölçümü 16.7 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 611.059'dur. 1992 yılında Bakırköy ilçesinden ayrılarak müstakil bir ilçe olan Bahçelievler, 11 mahalleden oluşmaktadır. Bahçelievler, Türkiye ekonomisinde bazı ilklere tanıklık etmiş bir ilçedir. İlçedeki Yenibosna Doğu Sanayi Sitesi, ülkemizin ilk sanayi sitelerindendir. Coca Cola İncirli Fabrikası, ülkemizin ilk kola fabrikasıdır. Kuyumcukent, yeni kuyumculuk merkezidir. İlçede çok sayıda alışveriş merkezi ve büyük basın merkezi yer almaktadır (www.bahcelievler.gov.tr). Ayrıca ilçede Marmara Üniversitesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi ve

Kadir Has Üniversitesi'nin kampüsleri de bulunmaktadır. Bahçelievler ilçesi, 12.259 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 8. ilçe durumundadır. İlçedeki toplam göçmen sayısının ilçe nüfusuna oranı (2017 yılı nüfusu 598.000) yaklaşık % 2.1'dir.

Bahçelievler ilçesinde en kalabalık grubu, il genelinde 9. kalabalık yabancı grubunu teşkil eden Mısır uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.13). İl genelindeki 12.099 Mısırlı yabancının 1951'i Bahçelievler'de ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul ilinde ikamet eden tüm Mısır uyrukluların yaklaşık % 17'si ilçede yaşamaktadır. Bahçelievler ilçesindeki Mısır uyruklu yabancıların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 16 civarındır. 2020 yılında Mısırlı nüfus 5.311'e ulaşmış ancak 2.sıraya gerilemiştir. Diğer taraftan Bahçelievler, Esenyurt'tan sonra Mısırlı yabancıların en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu aynı zamanda il genelinde de 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. İstanbul ilinde ikamet eden 30.294 Türkmenistan uyruklunun 1.527'si Bahçelievler'de yaşamaktadır. Türkmenistan uyruklular, ilçedeki tüm yabancılar içindeki payı % 12.5'tir. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus yaklaşık 8 kat artarak 12.040'a ulaşmış ve ilk sıraya yükselmiştir. Aynı zamanda 2020 yılında Bahçelievler ilçesi Türkmenistan uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu il genelinde 5. kalabalık yabancı grubunu oluşturan Azeri uyruklular oluşturmaktadır. İstanbul'da ikamet eden 20.632 Azeri'nin 1.069'u Bahçelievler ilçesinde yaşamaktadır. Azeriler'in ilçedeki tüm yabancılara oranı ise yaklaşık % 9'dur. 2020 yılında Azeri nüfus 1.270'e ulaşmış ancak 5. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 4.kalabalık grubu aynı zamanda il genelinde de 4.kalabalık grubu oluşturan Irak uyruklular teşkil etmektedir. İstanbul ilindeki 24.549 Iraklı yabancının 938'i Bahçelievler ilçesinde ikamet etmektedir. Iraklı yabancıların, ilçedeki tüm yabancılara oranı yaklaşık % 8'dir. 2020 yılında Iraklı nüfus yaklaşık 2 kat artarak 1800'e ulaşarak 3. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular teşkil etmektedir. İstanbul'da ikamet eden 17.704 Alman uyruklunun 755'i Bahçelievler'de ikamet etmektedir. Alman uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6'dır. 2020 yılında Alman nüfus 834 olmuş ve 10. sıraya gerilemiştir. Bu 5 ülkeden gelen

Tablo 2.13. Bahçelievler’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Mısır	1951	15.9	Türkmenistan	12 040	34.8
Türkmenistan	1527	12.5	Mısır	5 311	15.3
Azerbaycan	1069	8.7	Irak	1 800	5.2
Irak	938	7.7	Suriye	1 352	3.9
Almanya	755	6.2	Azerbaycan	1 270	3.7
Özbekistan	745	6.1	Özbekistan	1 269	3.7
Suriye	724	5.9	Filistin	1 260	3.7
İran	405	3.3	İran	1 087	3.1
Libya	338	2.8	Cezayir	1 017	3.0
Gürcistan	298	2.4	Almanya	834	2.4
Filistin	256	2.1	Libya	705	2.0
Afganistan	223	1.8	Yemen	668	1.9
Ukrayna	219	1.8	Fas	595	1.7
Moldova	195	1.6	Ürdün	552	1.6
Yemen	190	1.6	Afganistan	372	1.1
Ürdün	189	1.6	Gürcistan	308	0.9
Kırgızistan	187	1.5	Pakistan	299	0.9
Rusya	186	1.5	Somali	296	0.9
Çin	175	1.4	Rusya	273	0.8
Bulgaristan	154	1.3	Kırgızistan	269	0.8
Kazakistan	130	1.1	Kazakistan	254	0.8
Avusturya	126	1.0	Ukrayna	248	0.7
Fas	115	0.9	Çin	210	0.6
Cezayir	75	0.6	Senegal	209	0.6
ABD	65	0.5	Moldova	164	0.5
Pakistan	63	0.5	Tunus	161	0.5
Somali	54	0.4	Bulgaristan	159	0.5
Yunanistan	52	0.4	Avusturya	126	0.4
Tunus	50	0.4	Lübnan	109	0.3
Güney Kore	40	0.3	Tacikistan	97	0.3
Senegal	39	0.3	Sudan	85	0.2
Tacikistan	38	0.3	Yunanistan	78	0.2
Birleşik Krallık	35	0.3	Etiyopya	69	0.2
Nijerya	33	0.3	Cibuti	69	0.2
Hollanda	32	0.3	Endonezya	62	0.2
Makedonya	32	0.3	ABD	60	0.2
Romanya	30	0.3	Kosova	45	0.1
Ermenistan	28	0.2	Birleşik Krallık	43	0.1
Lübnan	27	0.2	KKTC	43	0.1
Kanada	26	0.2	Arnavutluk	38	0.1
Bosna Hersek	25	0.2	Güney Kore	38	0.1
Arnavutluk	25	0.2	Moritanya	35	0.1
Endonezya	23	0.2	Bangladeş	32	0.1
Diğer	366	3.0	Diğer	725	2.2
Toplam	12 259	100	Toplam	34 685	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

yabancıların toplamı, ilçedeki tüm yabancıların % 51'ini teşkil etmektedir. Geriye kalan % 49'luk kesim diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.

Bahçelievler ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan 10 ülkeye bakıldığında, bunların 7 tanesinin Asya, 2 tanesinin Afrika ve 1 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 60'ını Asyalı, % 22'sini Afrikalı ve % 16'sını Avrupalı nüfus oluşturmaktadır. İlçede sayıları 20'den az olan Suudi Arabistan, Etiyopya, İtalya, Kosova, Fransa, Belarus, Sudan, KKTC, Filipinler, İsveç, Sırbistan vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Norveç, Brezilya, Moğolistan, Gana, İspanya, Bangladeş, Tayland, Kamerun, Danimarka, Polonya, İsviçre, Japonya, Avustralya, Güney Afrika, Kuveyt, Malezya, Belçika vatandaşları ikamet etmektedir. Nepal, Uganda, Finlandiya uyrukluların ve Vatansızların sayısı ise 3'ten azdır.

Bahçelievler ilçesinde ikamet eden yabancıların yaş durumlarına bakıldığında (Tablo 2.14), nüfusun yaklaşık % 86'sının 15-64 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Buna göre nüfusun büyük bir kısmı çalışma çağındadır ve bağımlı nüfus azdır. Bütün yaş gruplarında kadın ve erkek nüfusu dengeli dağılmıştır. 2020 yılında yabancı nüfusun yaklaşık % 90'ı çalışma çağındadır. Çalışma çağındaki nüfusun yaklaşık % 63'ü erkeklerden oluşmaktadır. Diğer yaş gruplarında cinsiyet dağılımı daha dengelidir.

Tablo 2.14. Bahçelievler'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	1 484	799	685	3 062	1 577	1 485
15 – 64 yaş	10 469	5 256	5 213	31 125	19 569	11 556
65+ yaş	306	153	153	498	259	239
Toplam	12 259	6 208	6 051	34 685	21 405	13 280

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2.7.Bakırköy İlçesi

Bakırköy ilçesi, 1926 yılında kurulmuş ve bugünkü sınırlarına 1992 yılında ulaşmıştır. 1989'a kadar 275 km² lik yüzölçümü ile İstanbul'un en büyük ilçelerinden biri

iken; 1989 ve 1992 yerel seçimleri ile Küçükçekmece, Bahçelievler, Bağcılar ve Güngören ilçelerinin ayrılmasıyla hem nüfus hem de alan olarak küçülmüştür. 32 km² yüzölçümüne sahip olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 229.239'dur. İlçede 15 mahalle bulunmaktadır.

İlçe batıda Küçükçekmece, doğuda Zeytinburnu, kuzeyde Bahçelievler ve güneyde Marmara Denizi ile komşudur. İlçenin batı kesiminde yer alan ve üçte birini kaplayan aynı zamanda ülkemizin en büyük havalimanı olarak 1912 yılında hizmete giren Atatürk Havalimanı da Bakırköy ilçesinde yer almaktadır.

İlçede 123 banka şubesi, 74 kuyumcu 11 döviz bürosu, 6 özel hastane, 12 turistik belgeli otel, 18 adet 1. sınıf, 7 adet 2. sınıf, 7 adet özel tesis lokanta olmak üzere toplamda 32 adet belgeli lokanta bulunmaktadır. Dünya Ticaret Merkezi, önemli tekstil firmaları, alışveriş merkezleri de ilçenin ekonomisine katkı sunmaktadır. Ayrıca Ukrayna, KKTC, Türkmenistan ve Kazakistan Konsoloslukları da ilçede yer almaktadır (bakirkoy.gov.tr). 1997 yılında kurulan İstanbul Kültür Üniversitesi ve 2016 yılında getirilen kanun hükmünde kararname ile Milli Savunma Üniversitesi'ne bağlanan Hava Harp Okulu da ilçede bulunmaktadır.

Bakırköy ilçesi, 6.799 yabancı nüfus ile en çok göç alan 18. ilçe özelliği taşımaktadır. Yabancı nüfusun toplam nüfusa (2017 yılı nüfusu 222.370) oranı ise % 3.05'tir. İlçede en kalabalık yabancı grubunu İstanbul genelinde 8. kalabalık grubu oluşturan İran uyruklular teşkil etmektedir. İl genelindeki 12.795 İran uyruklu yabancının 822'si Bakırköy ilçesinde ikamet etmektedir (Tablo 2.15). İran uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 12'dir. 2020 yılında ise; İranlı nüfus % 40 artış göstererek 1.449'a ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir.

İlçede 2. kalabalık grubu aynı zamanda il genelinde de 2. kalabalık yabancı grubunu teşkil eden Türkmenistan uyruklular teşkil etmektedir. İstanbul genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 604'ü Bakırköy'de ikamet etmektedir. Türkmenistanlıların ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 9'dur. 2020 yılında ise; Türkmenistanlı nüfus yaklaşık 4 kat artışla 2.185'e ulaşmış ve ilk sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu oluşturan Alman uyruklular teşkil etmektedir. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 575'i Bakırköy'de

ikamet etmektedir. Almanlar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 8.5'tir. 2020 yılında ise Alman nüfus 614'e ulaşmış ve 3. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu oluşturan Irak uyruklular teşkil etmektedir. İl genelindeki 24.549 Iraklı nüfusun 422'si Bakırköy'de ikamet etmektedir. Iraklılar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 6'dır. 2020 yılında ise Irak uyruklular 564'e ulaşmış ve 4. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbek uyruklunun 349'u ilçede ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 5'dir. 2020 yılında ise Özbekistanlı nüfus 482'ye ulaşmış ve 5. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistan uyruklu yabancının 297'si ilçede ikamet etmektedir. Gürcistan uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 4.4'tür. 2020 yılında ise Gürcistanlı nüfus 230'a düşmüş ve 11. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azerbaycan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycan uyruklunun 296'sı ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycan uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4.4'tür. 2020 yılında ise Azeri nüfus 367'ye ulaşmış ancak 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu 266 nüfusu ile Libya uyruklular oluşturmakta ve ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4'tür. 2020 yılında ise Libyalı nüfus % 60 civarında artış göstererek 432'ye ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grup 255 nüfus ile Ukrayna uyruklulardır ve ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.8'dir. 2020 yılında ise Ukraynalı nüfus 245'e düşmüş ve 9. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık yabancı grubunu oluşturan Suriye uyruklular teşkil etmektedir. İl genelindeki 30.400 Suriyeli yabancının sadece 244'ü Bakırköy'de ikamet etmektedir. 2020 yılında ise Suriyeli nüfus yaklaşık % 65 civarında artışla 399'a ulaşmış ve 7. sıraya yükselmiştir.

Tablo 2.15. Bakırköy’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
İran	822	12.1	Türkmenistan	2 185	20.7
Türkmenistan	604	8.9	İran	1 449	13.7
Almanya	575	8.5	Almanya	614	5.8
Irak	422	6.2	Irak	564	5.3
Özbekistan	349	5.1	Özbekistan	482	4.6
Gürcistan	297	4.4	Libya	432	4.1
Azerbaycan	296	4.4	Suriye	399	3.8
Libya	266	3.9	Azerbaycan	367	3.5
Ukrayna	255	3.8	Ukrayna	245	2.3
Suriye	244	3.6	Yunanistan	239	2.3
Rusya	196	2.9	Gürcistan	230	2.2
Moldova	163	2.4	Rusya	209	2.0
Yunanistan	143	2.1	ABD	201	1.9
ABD	131	1.9	Afganistan	144	1.4
Afganistan	102	1.5	Moldova	141	1.3
Ermenistan	101	1.5	Kazakistan	118	1.1
Ürdün	100	1.5	Ürdün	114	1.1
Avusturya	84	1.2	Çin	107	1.0
Hollanda	82	1.2	Fas	104	1.0
Fransa	80	1.2	Mısır	102	1.0
Bulgaristan	77	1.1	Ermenistan	93	0.9
İtalya	74	1.1	Bulgaristan	91	0.9
Kazakistan	73	1.1	Kırgızistan	84	0.8
Kırgızistan	69	1.0	Hollanda	79	0.8
Fas	67	1.0	Avusturya	78	0.7
İspanya	64	1.0	Pakistan	74	0.7
Çin	61	0.9	Brezilya	63	0.6
Birleşik Krallık	60	0.9	Filipinler	63	0.6
Filipinler	56	0.8	Fransa	63	0.6
Brezilya	39	0.6	İtalya	63	0.6
Sırbistan	38	0.6	Birleşik Krallık	56	0.5
Mısır	36	0.5	Filistin	49	0.4
Belarus	35	0.5	Cezayir	46	0.4
Romanya	30	0.5	İspanya	45	0.4
KKTC	30	0.5	Sırbistan	42	0.4
Nijerya	29	0.4	Hindistan	41	0.4
Makedonya	28	0.4	Tunus	40	0.4
Belçika	28	0.4	Kolombiya	40	0.4
Tacikistan	27	0.4	Suudi Arabistan	38	0.4
Arnavutluk	27	0.4	Somali	36	0.4
Bosna Hersek	26	0.4	Tacikistan	36	0.4
Endonezya	23	0.3	Nijerya	35	0.3
Tunus	22	0.3	Kanada	32	0.3
Pakistan	21	0.3	Kuzey Makedonya	31	0.3
Diğer	438	6.5	Diğer	753	7.1
Toplam	6 799	100	Toplam	10 571	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Diğer ülkelerden gelen yabancıların nüfusları 200'ün altında kalmıştır. Bu 10 ülkeden gelen yabancıların toplamı, ilçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 61'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.

Bakırköy ilçesinde ikamet eden en kalabalık 10 ülkeye bakıldığında, bunların 7 tanesinin Asya kıtası ülkesi, 2 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Afrika kıtası olduğu görülmektedir. İlçedeki tüm yabancıların % 55'i Asya kıtası,% 31'i Avrupa kıtası ülkelerinden göç etmiştir. Buna göre ilçede her 2 yabancından biri Asyalı ve her 3 yabancından biri Avrupalı göçmenlerden oluşmaktadır.

İlçede sayıları 20'den az olan Suudi Arabistan, Kanada, Filistin, İsviçre, Kosova, Japonya, İsveç, Hindistan, Somali, Yemen, Güney Kore, Avustralya, Danimarka, Polonya vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Cezayir, Norveç, Etiyopya, Nepal, Moğolistan, Tayland, Lübnan, Senegal, Güney Afrika, Finlandiya, Kamerun ve Sudan vatandaşları ikamet etmektedir. Sayıları 3'ten az olanlar ise Gana, Bangladeş, Uganda ve Kuveyt vatandaşlarıdır.

İlçede ikamet eden yabancı nüfusun yaş durumları incelendiğinde (Tablo 2.16), 15-64 yaş arası nüfusun toplam yabancı nüfus içindeki payının % 87 olduğu görülmektedir. Buna göre nüfusun büyük bir çoğunluğu çalışma çağındadır ve bağımlı nüfus oranı azdır. Bağımlı nüfusta kadın erkek nüfusu dengeli dağılırken; aktif nüfusun % 57'si kadınlar, % 43'ü erkeklerden oluşmaktadır.2020 yılında ise çalışma çağındaki nüfusun payında önemli bir değişim yaşanmamıştır. Aktif nüfusun % 52'si kadınlardan ve % 48'i erkeklerden oluşmaktadır. Bağımlı nüfusta cinsiyet dağılımı dengelidir.

Tablo 2.16. Bakırköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusu Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	648	322	326	923	502	421
15 – 64 yaş	5 906	2 533	3 373	9 267	4 451	4 816
65+ yaş	245	103	142	381	180	201
Toplam	6 799	2 958	3 841	10 571	5 133	5 438

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2.8.Başakşehir İlçesi

Başakşehir ilçesi kuzeyde Arnavutköy, kuzeydoğuda Sultangazi ve Eyüpsultan, doğuda Esenler, güneyde Bağcılar, Küçükçekmece, Avcılar ve batıda Esenyurt ilçelerine komşudur.2008 yılında Küçükçekmece, Büyükçekmece ve Esenler ilçelerinden ayrılarak müstakil bir ilçe yapılmıştır. Yüzölçümü 104 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 460.259'dur. İlçede 10 mahalle bulunmaktadır. İlçenin ekonomisi önemli ölçüde sanayi faaliyetlerine bağlıdır. İlçenin birçok ulusal ve uluslararası şirkete ve kurumlara, Tem Otoyolu'na, Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nün geçiş güzergâhına yakınlığı, raylı sistemlere direkt erişim olanakları, çok sayıda teknik üniversite ve teknoparklara yakınlığı ve İkitelli Organize Sanayi Bölgesi'ne yakınlığı gibi nedenlerle ilçe sürekli olarak gelişmektedir (www. basakşehir.bel.tr). Ayrıca 2015 yılında açılan İbni Haldun Üniversitesi ilçede yer almaktadır.

Başakşehir ilçesi 17.448 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 3. ilçe durumundadır. İlçede, il genelinde bulunan tüm Asyalı göçmenlerin yaklaşık % 6'sı; Avrupalı göçmenlerin yaklaşık % 5'i; Afrikalı göçmenlerin yaklaşık % 9'u; Amerikalı göçmenlerin yaklaşık % 5'i ikamet etmektedir. Tüm göçmenlerin toplamının ilçe nüfusuna (2017 yılı 396.729) oranı ise % 4.4'tür.

Başakşehir ilçesinde en kalabalık yabancı grubunu, aynı zamanda il genelinde de en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.17). İstanbul genelinde ikamet eden 30.400 Suriyeli yabancının 3.541'i ilçede ikamet etmekte ve bu rakam il genelindeki Suriye uyrukluların yaklaşık % 12'sine tekabül etmektedir. Buna göre kabaca İstanbul'daki her 10 Suriyeli yabancından biri Başakşehir'de ikamet etmektedir. Başakşehir'de ikamet eden Suriye uyruklu yabancılardan, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 20'dir.Buna göre ilçedeki her 5 yabancından biri Suriye uyrukludur.2020 yılında ise; Suriye uyruklu nüfus yaklaşık 3 kat artarak 9.633'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Suriyeli nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı da % 25'e ulaşmıştır. Buna göre ilçedeki her 4 yabancından biri Suriye uyruklu olmuştur.

Başakşehir ilçesindeki 2. kalabalık yabancı grubunu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İstanbul genelinde yaşayan 24.549 Iraklı yabancının 2.331'i ilçede ikamet etmekte ve bu rakam il genelindeki Iraklıların yaklaşık %

10'una tekabül etmektedir. Buna göre il genelindeki her 10 Iraklı yabancından biri Başakşehir'de ikamet etmektedir. İlçede ikamet eden Irak uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise; % 13 civarındadır.2020 yılında ise Iraklı nüfus yaklaşık % 57 oranında artış göstererek 3.656'ya ulaşmış ve 2. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 9. kalabalık grubu oluşturan Mısır uyruklular teşkil etmektedir. İstanbul genelindeki 12.099 Mısır uyruklunun 1.713'ü Başakşehir'de ikamet etmekte ve bu rakam il genelindeki tüm Mısırlı yabancılara yaklaşık % 15'ine tekabül etmektedir. İlçede ikamet eden Mısırlı yabancılara, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise; yaklaşık % 10'dur.Buna göre ilçede ikamet eden her 10 yabancından biri Mısır uyrukludur.2020 yılında ise Mısırlı nüfus 2 katından fazla artışla 3.521'e ulaşmış ve 3. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu Libya uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. İstanbul genelindeki 10.921 Libya uyruklu yabancının 1.188'i Başakşehir'de ikamet etmekte ve bu rakam, il genelindeki tüm Libyalılar'ın % 10'una tekabül etmektedir. Buna göre İstanbul'daki her 10 Libyalı yabancından biri ilçede ikamet etmektedir. İlçede ikamet eden Libya uyruklu yabancılara, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise yaklaşık % 7 civarındadır. Bu 4 ülkeden gelen göçmenler, ilçedeki tüm yabancılara yarısını oluşturmaktadır.2020 yılında ise Libyalı nüfus % 24 civarında bir artışla 2.347'ye ulaşmış ve 4. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki en kalabalık 5. grubu Rus uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. İstanbul genelindeki 6.984 Rus uyruklu yabancının 1.113'ü Başakşehir'de ikamet etmekte ve bu rakam, il genelindeki Tüm Ruslar'ın yaklaşık % 16'sına tekabül etmektedir. İlçede ikamet eden Rus uyruklu yabancılara, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 6.4'tür.2020 yılında ise Rus nüfus yaklaşık % 35 oranında artışla 1.500'e ulaşmış ancak 7. sıraya gerilemiştir. Aynı zamanda Başakşehir, Rusya uyruklu yabancılara en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İstanbul genelindeki 25.247 Özbekistan uyruklu yabancının 849'u Başakşehir'de ikamet etmektedir. İlçede ikamet eden Özbekistan uyruklu yabancılara, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise yaklaşık % 5'tir.2020 yılında ise Özbekistanlı nüfus % 41'lik bir artışla 1.196'ya ulaşmış ancak 9. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.17.Başakşehir’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Suriye	3 541	20.3	Suriye	9 633	25.2
Irak	2 331	13.4	Irak	3 656	9.6
Mısır	1 713	9.8	Mısır	3 521	9.2
Libya	1 188	6.8	Libya	2 347	6.1
Rusya	1 113	6.4	Filistin	2 167	5.6
Özbekistan	849	4.9	Ürdün	1 893	5.0
Ürdün	625	3.6	Rusya	1 500	4.0
Filistin	593	3.4	Yemen	1 429	3.7
Azerbaycan	550	3.2	Özbekistan	1 196	3.1
Almanya	535	3.1	Türkmenistan	1 118	2.9
Yemen	415	2.4	İran	991	2.6
İran	377	2.2	Azerbaycan	689	1.8
Türkmenistan	303	1.7	Almanya	651	1.7
Afganistan	297	1.7	Çin	615	1.6
Çin	271	1.6	Afganistan	582	1.5
Ukrayna	219	1.3	ABD	324	0.9
Kırgızistan	201	1.2	Suudi Arabistan	308	0.8
Gürcistan	189	1.1	Somali	308	0.8
Suudi Arabistan	149	0.9	Lübnan	294	0.8
Moldova	145	0.8	Sudan	281	0.7
Bulgaristan	141	0.8	Cezayir	275	0.7
ABD	129	0.7	Birleşik Krallık	256	0.7
Kazakistan	128	0.7	Fas	230	0.6
Lübnan	126	0.7	Ukrayna	217	0.6
Avusturya	78	0.5	Kanada	215	0.6
Birleşik Krallık	72	0.5	Bulgaristan	198	0.5
Tacikistan	69	0.4	Gürcistan	186	0.5
Cezayir	68	0.4	Tacikistan	176	0.5
Kanada	66	0.4	Kazakistan	170	0.5
Fas	63	0.4	İsveç	156	0.4
İsveç	60	0.3	Malezya	144	0.4
Hollanda	53	0.3	Eritre	137	0.4
Sudan	52	0.3	Moldova	120	0.3
Tunus	41	0.3	Kuveyt	106	0.3
Danimarka	39	0.3	Danimarka	105	0.3
Somali	32	0.2	Hollanda	100	0.3
Filipinler	32	0.2	Pakistan	93	0.3
Arnavutluk	31	0.2	Avusturya	92	0.3
KKTC	27	0.2	Tunus	88	0.2
Makedonya	27	0.2	Norveç	71	0.2
Kuveyt	26	0.2	Endonezya	55	0.2
Yunanistan	26	0.2	Fransa	52	0.1
Fransa	23	0.1	Arnavutluk	52	0.1
Belçika	23	0.1	Yunanistan	52	0.1
Avustralya	20	0.1	KKTC	43	0.1
Romanya	20	0.1	Hindistan	43	0.1
Diğer	369	2.1	Diğer	944	2.1
Toplam	17 448	100	Toplam	38 201	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, Ürdün uyruklular oluşturmaktadır. İstanbul genelindeki 3.610 Ürdün uyruklu yabancının 625'i Başakşehir'de ikamet etmekte ve bu rakam il genelindeki tüm Ürdünlüler'in yaklaşık % 17'sine tekabül etmektedir. Ürdün uyruklu yabancılardan, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 3.6'dır.2020 yılında ise; Ürdünlü nüfus 3 katından fazla artışla 1.893'e ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Filistin uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. İl genelindeki 5.061 Filistin uyruklu yabancının 593'ü Başakşehir'de ikamet etmekte ve bu rakam il genelindeki tüm Filistinliler'in yaklaşık % 12'sine tekabül etmektedir. Filistin uyruklu yabancılardan, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.4'tür.2020 yılında Filistinli nüfus yaklaşık 4 kat artarak 2.167'ye ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir. Aynı zamanda Başakşehir, Esenyurt'tan sonra Filistin uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu, İstanbul genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azerbaycan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı yabancının 550'si Başakşehir'de ikamet etmektedir. Azerilerin ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 3.4'tür.2020 yılında ise Azeri nüfus % 25'lik artışla 689'a ulaşmış ancak 12. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklu yabancının 535'i ilçede ikamet etmektedir. Alman yabancılardan, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3'tür.Bu 10 ülkeden gelen göçmenler, ilçedeki tüm yabancılardan yaklaşık % 75'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 25'lik kısım diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.2020 yılında ise Alman nüfus 651'e ulaşmış ve 13. sıraya gerilemiştir.

Başakşehir ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan 10 ülkeye bakıldığında, bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesinin Afrika ve 2 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki tüm yabancılardan yaklaşık % 64'ü Asyalı, % 18'i Afrikalı ve % 15'i Avrupalı göçmenlerden oluşmaktadır.

İlçede sayıları 20'den az olan Güney Kore, Belarus, Endonezya, İspanya, Norveç, Brezilya, Nijerya, İtalya, Japonya, Pakistan, Ermenistan, Bosna Hersek, Bangladeş vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Polonya, İsviçre, Hindistan, Etiyopya,

Malezya, Kosova, Sırbistan, Tayland, Moğolistan, Nepal ve Güney Afrika vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca 3'ten az olan Gana vatandaşı da vardır.

Başakşehir'de ikamet eden nüfusun yaş durumuna bakıldığında (Tablo 2.18),15-64 yaş arası nüfusun, ilçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 71'ini teşkil ettiği görülmektedir. Bütün yaş gruplarında kadın erkek nüfusu dengeli dağılmıştır.0-14 yaş grubundaki nüfusun oranı % 26 civarındadır. Buna göre Başakşehir ilçesindeki göçmenler arasında doğum oranları yüksektir. İlçedeki 65 yaş üstü nüfusun oranı da % 3 civarındadır.Buna göre ilçedeki yabancılar arasında yaşlı nüfusun oranı azdır.

Tablo 2.18.Başakşehir'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	4 569	2 369	2 200	10 694	5 599	5 095
15 – 64 yaş	12 276	6 051	6 225	26 091	13 332	12 759
65+ yaş	603	303	300	1 416	755	661
Toplam	17 448	8 753	8 725	38 201	19 686	18 515

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılında 15-64 yaş arası nüfus, tüm yabancıların yaklaşık % 69'una tekabül etmektedir.0-14 yaş grubu % 30'luk dilimi oluşturmaktadır. Buna göre ilçede çalışma çağındaki nüfusun oranı azalmış ve çocuk nüfusun oranı artmıştır. Yaşlı nüfusun oranı da % 1'e gerilemiştir. Bütün yaş gruplarında kadın ve erkek nüfusu dengeli dağılmıştır.

2.9.Bayrampaşa İlçesi

Bayrampaşa, İstanbul'un Avrupa Yakası'nda yer alan, doğuda Eyüpsultan, güneyde Zeytinburnu, kuzeyde Gaziosmanpaşa ve batıda Esenler ile komşu olan bir ilçedir. Yüzölçümü 7 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 274.735'tir. İlçe idari bakımdan 11 mahalleye ayrılmıştır. Eyüp'ün bir semti iken 1990 yılında ilçe statüsü kazanmıştır. Ağır sanayi tesisleri olmayan ilçede sanayi; yedek parça, otomobil tamiri,kalıpçılık,elektrik elektronik parça üretimi, hırdavat alet üretimi,plastik döküm,soğuk demir işlemesi, tekstil gibi alanlara yönelmiştir (www.bayrampaşa.bel.tr).

Bayrampaşa ilçesi 6.137 yabancı nüfusu ile en çok göç alan 18. ilçe özelliği taşımaktadır. Yabancı nüfus toplam ilçe nüfusunun (2017 yılı 274.197) % 2.2'sine tekabül etmektedir. Bayrampaşa ilçesindeki en kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 1.171'i Bayrampaşa ilçesinde ikamet etmektedir. Azeri nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 19 civarındadır. Buna göre kabaca ilçedeki her 5 yabancından birinin Azerbaycan uyruklu olduğu söylenebilir.2020 yılında ise Azerbaycanlı nüfus 1 319'a yükselmiş ancak 2. sıraya gerilemiştir (Tablo 2.19)

İlçedeki 2.kalabalık grubu Libya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 10.921 Libyalı'nın 812'si ilçede ikamet etmektedir. Libyalı yabancılardan, ilçedeki tüm göçmenlere oranı ise % 13 civarındadır.

İlçedeki 3. kalabalık grubu Arnavutluk uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.954 Arnavut'un 604'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul ilinde yaşayan tüm Arnavutlar'ın yaklaşık % 32'si ilçede ikamet etmektedir. Diğer bir deyişle İstanbul'daki her 3 Arnavut'tan biri bu ilçede yaşamaktadır. Aynı zamanda Bayrampaşa ilçesi, Arnavutlar'ın en yoğun yaşadığı ilçedir. Bayrampaşa ilçesindeki Arnavut uyruklu yabancılardan, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 10 civarındadır. Buna göre ilçedeki her 10 yabancından biri Arnavutluk vatandaşısıdır.2020 yılında ise Arnavut nüfus 523'e düşmüş ve 5. sıraya gerilemiştir. Fakat yine de Arnavut göçmenler en kalabalık grubu Bayrampaşa ilçesinde oluşturmuştur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu oluşturan Türkmenistan uyruklular teşkil etmektedir. İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklu nüfusun 477'si ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlı nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 8 civarındadır. Bu 4 ülkeden gelen yabancı nüfus, ilçedeki tüm yabancı nüfusun % 50'sini temsil etmektedir. Yabancı nüfusun diğer yarısı ise diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli yabancının 381'i ilçede ikamet etmektedir. Suriyeli nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 6 civarındadır.

Tablo 2.19. Bayrampaşa’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Azerbaycan	1 171	19.1	Türkmenistan	2 245	24.4
Libya	812	13.2	Azerbaycan	1 319	14.3
Arnavutluk	604	9.9	Libya	930	10.1
Türkmenistan	477	7.8	Özbekistan	592	6.4
Suriye	381	6.2	Arnavutluk	523	5.7
Özbekistan	334	5.5	Suriye	495	5.4
Irak	294	4.8	Irak	448	4.9
Makedonya	194	3.2	İran	299	3.2
Sırbistan	184	3.0	Sırbistan	249	2.7
Almanya	162	2.7	Almanya	191	2.1
Moldova	113	1.9	Kuzey Makedonya	150	1.6
İran	110	1.8	Bulgaristan	129	1.4
Gürcistan	109	1.8	Moldova	97	1.1
Mısır	96	1.6	Gürcistan	95	1.0
Bulgaristan	94	1.5	Pakistan	85	0.9
Ukrayna	89	1.5	Mısır	84	0.9
Rusya	66	1.1	Ukrayna	83	0.9
Kırgızistan	60	1.0	Rusya	82	0.9
Kosova	50	0.8	Yunanistan	66	0.7
Bosna Hersek	49	0.8	Ürdün	61	0.7
Filistin	45	0.7	Filistin	61	0.7
Afganistan	44	0.7	Bosna Hersek	60	0.7
Yunanistan	40	0.7	Cezayir	58	0.6
Avusturya	37	0.6	Fas	55	0.6
Çin	37	0.6	Kosova	48	0.5
Fas	33	0.5	Yemen	47	0.5
Yemen	26	0.4	Afganistan	47	0.5
Endonezya	22	0.4	Kırgızistan	43	0.5
Ürdün	21	0.3	Avusturya	39	0.4
Cezayir	20	0.3	Tacikistan	35	0.4
Diğer	350	5.7	Diğer	479	5.2
Toplam	6 137	100	Toplam	100	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı nüfusun 334’ü ilçede ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 5.5’tir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklu nüfus oluşturmaktadır. İl genelinde 24.549 Iraklı nüfusun 294'ü ilçede ikamet etmektedir. Irak uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 5 civarındadır.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Makedon uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.122 Makedon uyruklu yabancının 194'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki tüm Makedonlar'ın % 17'si Bayrampaşa'da ikamet etmektedir. Aynı zamanda Bayrampaşa ilçesi Makedonya uyruklu yabancılara en yoğun yaşadığı ilçedir. Makedonlar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 3 civarındadır. 2020 yılında ise Makedon nüfus 150'ye düşmüş ve 11. sıraya gerilemiştir. Makedon nüfus yine en kalabalık grubu Bayrampaşa ilçesinde teşkil etmektedir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Sırbistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 692 Sırbistan uyruklunun 184'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki Tüm Sırlar'ın % 27'si ilçede ikamet etmektedir. Aynı zamanda Bayrampaşa, Sırlar'ın en yoğun yaşadığı ilçe durumundadır. Sırbistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 3'tür. 2020 yılında ise Sırp nüfus 249'a ulaşmış ve 9. sıradaki yerini korumuştur. Bayrampaşa Sırp nüfusun en yoğun yaşadığı ilçe durumundadır.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklu yabancının 162'si ilçede ikamet etmektedir. Almanlar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 2.7'dir. Bu 10 ülkeden gelen yabancılar, ilçedeki tüm göçmenlerin yaklaşık % 75.4'ünü oluşturmaktadır. Geriye kalan % 24.4'lük kısım diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.

Bayrampaşa ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında, bunlardan 5 tanesinin Asya kıtası, 4 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Afrika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. Bayrampaşa ilçesindeki tüm yabancılara % 51'i Asyalı, % 28'i Avrupalı ve % 16'sı Afrikalı göçmenlerden oluşmaktadır.

İlçede sayıları 20'den az olan Tacikistan, Romanya, Brezilya, Tunus, Pakistan, Kazakistan, Ermenistan vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Polonya, İtalya, Lübnan, Sudan, ABD, Tayland, Belarus, Birleşik Krallık, Etiyopya, Güney Kore, İsveç, Senegal, Suudi Arabistan, Hollanda, Filipinler, Fransa, Japonya, İsviçre, Kamerun, Kanada,

Uganda, İspanya vatandaşları ikamet etmektedir.Nijerya ,Hindistan, Danimarka, KKTC, Belçika, Avustralya, Bangladeş ve Malezya vatandaşlarının sayısı 3'ten azdır.

Bayrampaşa ilçesinde ikamet eden yabancı nüfusun yaş durumları incelendiğinde (Tablo 2.20), nüfusun yaklaşık % 86'sının 15- 64 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancı nüfusun büyük çoğunluğu çalışma çağındadır ve bağımlı nüfus oranı azdır.0-14 yaş aralığındaki nüfus, toplam nüfusun % 12.3'ünü oluşturmakta ve buna göre ilçedeki yabancılar arasında doğum oranları düşük düzeydedir.65 yaş üstü nüfusun oranı ise % 3'ün altında kalmıştır. Nüfusun cinsiyet durumlarına bakıldığında, bütün yaş gruplarında kadın ve erkek nüfusun dengeli olduğu görülmektedir.

Tablo 2.20 Bayrampaşa'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	754	392	362	917	502	415
15 – 64 yaş	5 234	2 672	2 562	8 091	4 610	3 481
65+ yaş	149	66	83	214	97	117
Toplam	6 137	3 130	3 007	9 222	5 209	4 013

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılında ise yine nüfusun çoğunluğu çalışma çağındakilerden oluşmaktadır. 15-64 yaş arası nüfusun oranı % 87'ye yükselmiştir. 0-14 yaş aralığındaki nüfusun oranı % 10'a gerilemiştir. Aktif nüfusun % 57'si erkeklerden ve % 43'ü kadınlardan oluşmaktadır. Çocuk nüfusun % 55'i erkek ve % 45'i kadındır. Yaşlı nüfusun ise % 54'ü kadınlardan ve % 46'sı erkeklerden oluşmaktadır.

2.10.Beşiktaş İlçesi

Beşiktaş ilçesi, İstanbul'un Avrupa yakasında yer alan ilçelerinden biridir.Adını İstanbul'un en eski semtlerinden olan Beşiktaş semtinden alır.Yüzölçümü 46 km² olup 2019 yılı nüfusu 182.649'dur.8.4 km uzunluğunda sahili olan ilçe batıda Şişli ve Kağıthane, güneybatıda Beyoğlu, kuzeyde Sarıyer ile komşudur. Beşiktaş, 1930 yılında Beyoğlu ilçesinden ayrılarak ilçe statüsü kazanmıştır. İlçede 23 mahalle bulunmaktadır. Barbaros Bulvarı, Boğaziçi sahil yolunun genişletilmesi, Şehitler Köprüsü (Boğaz Köprüsü)'nün

açılmasıyla Beşiktaş ilçesi uluslararası iş ve turizm merkezi olma yolunda hızla gelişme göstermiştir. Ülkemizde faaliyet gösteren en büyük bankaların genel müdürlükleri ilçe sınırları içindedir. Eğlence mekânları Boğaziçi kıyıları ve Nispetiye Caddesi'nde yoğunlaşmıştır. İstanbul Üniversitesi bünyesinde yapılan, 39 ilçe düzeyinde “İstanbul’da Yaşam Kalitesi” araştırma sonuçlarına göre “Yaşam kalitesi en yüksek ilçe” olarak gösterilmiştir (m.sabah.com.tr).

İlçede Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İstanbul İl Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu İstanbul Bölge Müdürlüğü, İstanbul Jandarma Bölge Komutanlığı, İstanbul Merkez Komutanlığı, TRT İstanbul Televizyonu, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Gayrettepe Ek Hizmet Binası gibi kamu kurumları da ilçede yer almaktadır. Bunun dışında Bahçeşehir, Beykent, Boğaziçi, Galatasaray, İstanbul Teknik, Kadir Has, Mimar Sinan, Yıldız Teknik ve Milli Savunma Üniversitesi gibi çok sayıda yüksek öğretim kurumları da ilçe sınırlarında faaliyet göstermektedir.

İlçede birçok ülkeye ait konsolosluklar ve fahri konsolosluklar bulunmaktadır. Bunlar; Azerbaycan, Gürcistan, Romanya, KKTC, İspanya, İsrail, Özbekistan, Mısır Arap Cumhuriyeti, Uruguay, Slovakya, Bulgaristan, Kosta Rika, Avustralya, Sırbistan, Sudan, Arnavutluk, Solomon Adaları, Finlandiya, Afganistan, Endonezya, Ekvador, Birleşik Arap Emirlikleri ve Fas Krallığı Konsoloslugu’dur.

TÜİK 2017 ADNKS verilerine göre Beşiktaş ilçesi 9.340 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 11. ilçedir. Tüm yabancıların toplamı toplam nüfusun (2017 yılı nüfusu 185.447) yaklaşık % 5’ine tekabül etmektedir (Tablo 2.21). İlçedeki en kalabalık yabancı grubunu, İstanbul genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 772’si Beşiktaş ilçesinde ikamet etmektedir. Türkmenistanlılar’ın ilçedeki tüm yabancılara oranı % 8 civarındadır (Foto 2.1).

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelindeki 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistan uyruklu yabancının 603’ü ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlı yabancılardan, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 6.5’tir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azerbaycan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azeri'nin 603'ü ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlı yabancıların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6.5'tir.

Foto 2.1. Beşiktaş'ta Türkmenistan uyruklu birine ait işyeri (Kaynak: zomato.gov).

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 522'si ilçede ikamet etmektedir. Almanlar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5.6'dır.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistan uyruklunun 477'si ilçede ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5 civarındadır.

İlçedeki 6. kalabalık grubu Amerika Birleşik Devletleri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 3.350 Amerikalı yabancıların 408'i ilçede ikamet etmektedir. İstanbul'daki tüm Amerikalılar'ın % 12'si Beşiktaş ilçesinde ikamet etmektedir. Aynı zamanda Beşiktaş, ABD vatandaşlarının en yoğun yaşadığı ilçedir. ABD vatandaşlarının, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4.4'tür. 2020 yılında ise ABD uyruklu nüfus 413'e yükselmiş ancak 8. sıraya gerilemiştir. Beşiktaş, Kadıköy'den sonra ABD uyruklu yabancıların en yoğun yaşadığı ilçe özelliği taşımaktadır.

Tablo 2.21. Beşiktaş'ta İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	772	8.3	Türkmenistan	1 168	10.7
Gürcistan	603	6.5	Azerbaycan	649	6.0
Azerbaycan	528	5.7	Suriye	587	5.4
Almanya	522	5.6	Almanya	549	5.1
Özbekistan	477	5.1	İran	504	4.6
ABD	408	4.4	Gürcistan	434	4.0
Moldova	395	4.2	Özbekistan	423	3.9
Fransa	346	3.7	ABD	413	3.8
Suriye	305	3.3	Ürdün	334	3.1
İran	293	3.2	Fransa	333	3.1
Japonya	261	2.8	Moldova	279	2.6
Filipinler	258	2.8	Irak	249	2.3
Güney Kore	253	2.7	Filipinler	239	2.2
Ukrayna	246	2.6	Birleşik Krallık	227	2.1
Rusya	222	2.4	Japonya	223	2.1
Birleşik Krallık	220	2.4	Rusya	222	2.0
Güney Afrika	168	1.8	Güney Kore	221	2.0
İtalya	155	1.7	Güney Afrika	220	2.0
KKTC	139	1.5	Ukrayna	208	1.9
Irak	136	1.5	Mısır	193	1.8
Ürdün	124	1.3	Pakistan	168	1.5
Mısır	117	1.3	İtalya	152	1.4
Pakistan	110	1.2	Lübnan	143	1.3
Yunanistan	100	1.1	KKTC	138	1.2
İspanya	98	1.1	Filistin	128	1.1
Libya	89	1.0	Fas	122	1.1
Hindistan	86	0.9	Libya	119	1.1
Bulgaristan	85	0.9	Yunanistan	112	1.0
Afganistan	85	0.9	Çin	107	1.0
Avusturya	80	0.9	Afganistan	102	0.9
Kazakistan	80	0.9	İspanya	101	0.9
Kanada	74	0.8	Hindistan	90	0.8
Nijerya	72	0.8	Kazakistan	88	0.8
Çin	70	0.8	Kanada	85	0.8
Ermenistan	67	0.7	Yemen	78	0.7
Fas	65	0.7	Hollanda	77	0.7
Hollanda	65	0.7	Bulgaristan	77	0.7
Kırgızistan	64	0.7	Avusturya	73	0.7
Lübnan	55	0.6	Kırgızistan	67	0.6
Suudi Arabistan	53	0.6	Tunus	65	0.6
Endonezya	52	0.6	Cezayir	55	0.5
Filistin	45	0.5	Endonezya	53	0.5
Tayland	45	0.5	Ermenistan	49	0.5
Avustralya	42	0.5	Sudan	47	0.4
Belçika	40	0.4	Suudi Arabistan	44	0.4
Diğer	765	8.2	Diğer	856	7.9
Toplam	9 340	100	Toplam	10 881	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 7. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldovalı yabancının 395'i ilçede ikamet etmektedir. Moldovalı yabancıların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4 civarındadır.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Fransa uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.645 Fransa kökenli yabancının 346'sı ilçede ikamet etmektedir. İl genelindeki Fransa uyruklu yabancıların % 21'i Beşiktaş ilçesindedir. Buna göre her 5 Fransız'dan biri Beşiktaş ilçesinde ikamet etmektedir. Fransa uyruklu yabancıların, ilçedeki tüm göçmenlere oranı ise % 3.7'dir. 2020 yılında ise Fransız nüfus 333'e düşmüş ve 10. sıraya gerilemiştir. Fakat Beşiktaş, Fransız uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklu yabancılar oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli yabancının 305'i ilçede ikamet etmektedir. Suriyeli yabancıların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.3'tür.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı yabancının 293'ü ilçede ikamet etmektedir. İranlı yabancıların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3 civarındadır. Bu 10 ülkeden gelen yabancı nüfus, ilçedeki tüm yabancıların % 50'sini oluşturmaktadır. Geriye kalan diğer yarısı diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.

Beşiktaş ilçesinde en kalabalık yabancı grubunu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 3 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Amerika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. Beşiktaş ilçesinde ikamet eden yabancı nüfusun yaklaşık % 54'ü Asyalı, % 28'i Avrupalı ve % 5'i Amerikalı'dır.

Beşiktaş ilçesinde sayıları 30'dan az olan Yemen, Brezilya, Danimarka, Tunus, Romanya, Bosna Hersek, Cezayir, İsviçre, İsveç, Polonya, Makedonya, Sırbistan, Nepal, Kosova, Etiyopya, Tacikistan, Arnavutluk, Sudan, Moğolistan, Malezya, Belarus vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Kamerun, Norveç, Somali, Gana, Bangladeş, Senegal, Finlandiya vatandaşları ve Vatansızlar ikamet etmektedir. Uganda ve Kuveyt vatandaşlarının sayısı ise 3'ten azdır.

Beşiktaş ilçesinde ikamet eden yabancı nüfusun yaş durumuna bakıldığında (Tablo 2.22), nüfusun yaklaşık % 89'unu 15-64 yaş arası yabancılar oluşturmaktadır. Buna göre ilçedeki yabancı nüfusun büyük bir kısmı çalışma çağındadır ve bağımlı nüfus oranı azdır. 0-14 yaş arası nüfusun % 8'ini oluşturmakta ve buna göre yabancı nüfusta doğum oranları düşüktür. 65 yaş üstünde ise oran % 3'ün altında kalmıştır. Nüfusun cinsiyet durumuna bakıldığında; bağımlı nüfusta kadın ve erkek nüfusu dengelidir. Ancak çalışan nüfusun % 62'si kadın ve % 38'i erkek nüfustan oluşmaktadır.

Tablo 2.22. Beşiktaş'ta İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	759	379	380	855	455	400
15 – 64 yaş	8 292	3 151	5 141	9 679	4 121	5 558
65+ yaş	289	127	162	347	160	187
Toplam	9 340	3 657	5 683	10 881	4 736	6 145

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2.11.Beykoz İlçesi

İstanbul'un Anadolu yakasında yer alan ilçe; doğudan Şile, batıdan İstanbul Boğazı, kuzeyden Karadeniz, güneyden Çekmeköy, Ümraniye ve Üsküdar ilçeleri tarafından çevrelenmiştir. Yüzölçümü 239 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 248.260'dır. İlçede 45 mahalle bulunmaktadır. 1930 yılına kadar Üsküdar'a bağlı iken; bu tarihte ilçe yapılmıştır (beykoz.gov.tr). İlçede Osmanlı döneminden kalan Beykoz Deri ve Kundura Sanayii bulunmaktadır. Bu mekânda günümüzde dizi ve film çekimleri yapılmaktadır (dostbeykoz.com). Beykoz ve çevresi özellikle Tanzimat sonrası devlet eliyle gerçekleştirilen sanayileşme çabalarının görüldüğü bir merkez olmuştur. Kâğıt, çuka, mum, cam sanayi gibi alanlarda üretim yapılmıştır.

Cumhuriyet döneminde ise; akaryakıt depoları, halat, deri-kundura fabrikaları ve Paşabahçe'de Şişe Cam ve Tekel Rakı fabrikaları kurulmuştur. 2002 yılında Şişe Cam, Deri Kundura ve Tekel fabrikaları kapatılmıştır. İlçede özellikle Cumhuriyet Köyünde meyve üretimi ve ticareti yapılmaktadır. İlçede Beykoz Üniversitesi, Türk-Alman Üniversitesi,

Marmara Üniversitesi, Medipol Üniversitesi gibi yükseköğretim kurumlarının yerleşkeleri de bulunmaktadır.

Beykoz ilçesi 3.325 yabancı nüfusu ile en çok göç alan ilçeler arasında 29. sıradadır. Tüm yabancı nüfus ilçe toplam nüfusunun (2017 yılı nüfusu 251.087) yaklaşık % 1.32'sine tekabül etmektedir. Beykoz ilçesinde en kalabalık yabancı grubunu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.23). İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun sadece 532'si Beykoz ilçesinde ikamet etmektedir. Türkmenistanlı nüfusun, ilçedeki tüm yabancı nüfusa oranı yaklaşık % 16'dır. 2020 yılında Türkmen nüfus 784'e ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir. Öte yandan ilçedeki yabancı nüfusa oranı % 19'a yükselmiş ve kabaca ilçedeki her 5 yabancından biri Türkmenistan uyruklu olmuştur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı yabancıların sadece 402'si ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 12'dir. 2020 yılında Özbek nüfus 341'e düşmüş ve 4. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 6. kalabalık grubu teşkil eden Afganistan uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 18.108 Afganistanlı'nın 380'i ilçede ikamet etmektedir. Afganistanlı yabancıların ilçedeki tüm göçmenlere oranı ise % 11 civarındadır. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Afganistan uyrukludur denilebilir. 2020 yılında Afgan nüfus 848'e ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir. Afgan nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı da % 20'ye ulaşmış ve ilçedeki kabaca her 5 yabancından biri Afganistan uyruklu olmuştur. Bu veriler İstanbul ilinde yabancı uyruklu nüfusun, ülkelere ve yıllara göre ilçe bağlamında çok hızlı değiştiğini ortaya koymaktadır.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman'ın 374'ü ilçede ikamet etmektedir. Alman uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 11 civarındadır. Buna göre ilçedeki her 10 yabancından biri Alman'dır. 2020 yılında Alman nüfus 424'e ulaşmış ve 3. sıraya yükselmiştir. Fakat Alman nüfusun ilçedeki tüm yabancılara oranı (% 10.5) hemen hemen aynı kalmıştır. Yukarıdaki 4 ülkeden gelen yabancılar, ilçedeki tüm yabancıların % 51'ini

oluşturmaktadır. Geriye kalan % 49'luk kısım diğer ülke vatandaşlarından meydana gelmektedir.

Tablo 2.23: Beykoz'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	532	16.0	Afganistan	848	20.9
Özbekistan	402	12.1	Türkmenistan	784	19.4
Afganistan	380	11.4	Almanya	424	10.5
Almanya	374	11.3	Özbekistan	341	8.4
Gürcistan	301	9.1	Gürcistan	191	4.7
Moldova	186	5.6	Suriye	135	3.3
Azerbaycan	146	4.4	Moldova	121	3.0
Filipinler	88	2.7	Azerbaycan	120	3.0
Ukrayna	73	2.2	İran	114	2.8
Suriye	68	2.1	Filipinler	81	2.0
İran	68	2.1	ABD	71	1.8
Kırgızistan	53	1.6	Ukrayna	66	1.7
Avusturya	50	1.5	Rusya	57	1.4
Rusya	48	1.5	Avusturya	57	1.4
ABD	45	1.4	Kırgızistan	43	1.1
Bulgaristan	36	1.1	Pakistan	39	1.0
Pakistan	31	0.9	Bulgaristan	33	0.8
Yunanistan	25	0.8	Mısır	31	0.8
Birleşik Krallık	25	0.8	Birleşik Krallık	30	0.7
Kazakistan	24	0.7	Kazakistan	26	0.6
Irak	23	0.7	Irak	23	0.6
Endonezya	22	0.7	Fas	23	0.6
Fas	17	0.6	Ürdün	21	0.5
Mısır	15	0.5	Hollanda	21	0.5
Hindistan	14	0.4	Yunanistan	21	0.5
Çin	14	0.4	Endonezya	18	0.5
Tacikistan	14	0.4	Filistin	17	0.4
Fransa	14	0.4	Çin	17	0.4
Tayland	12	0.4	Cezayir	17	0.4
Ermenistan	10	0.3	Tayland	13	0.3
Ürdün	10	0.3	Fransa	11	0.3
Hollanda	10	0.3	Hindistan	11	0.3
Diğer	173	5.2	Diğer	204	5.0
Toplam	3 325	100	Toplam	4 055	

Kaynak: TÜİK , 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistanlı yabancının 301'i ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlı yabancıların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 9.1'dir. 2020 yılında Gürcistanlı nüfus 191'e düşmesine karşın 5. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 6. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldovalı yabancının 186'sı ilçede ikamet etmektedir. Moldova uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı %5.6'dır. 2020 yılında Moldovalı nüfus 121'e düşmüş ve 7. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriuyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı'nın 146'sı ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4.4'tür.2020 yılında Azeri nüfus 120'ye düşmüş ve 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Filipinler uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.679 Filipinli yabancının 88'si ilçede ikamet etmektedir. Filipinli göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 2.7'dir. 2020 yılında Filipinli nüfus 81'e düşmüş ve 10. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.284 Ukraynalı yabancının 73'ü ilçede ikamet etmektedir. Ukraynalı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 2 civarındadır.2020 yılında Ukraynalı nüfus 66'ya düşmüş ve 12. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye ve İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli yabancının sadece 68'i; il genelindeki 12.795 İranlı'nın 68'i ilçede ikamet etmektedir. Suriyeliler İstanbul ilinde en kalabalık yabancı topluluğunu oluşturmalarına rağmen, Beykoz ilçesinde Suriyeli nüfusun % 1'inden azı ikamet etmektedir. Aynı şekilde İranlı yabancılar da il genelinde 8. kalabalık grubu oluştururken; bunların % 1'inden azı Beykoz'da ikamet etmektedir. Suriyeli ve İranlı yabancıların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 2'dir.

Yukarıda söz edilen 11 ülkeden gelen yabancıların toplamı, Beykoz ilçesinde ikamet eden tüm yabancıların yaklaşık % 79'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 21'lik kısım diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.2020 yılında Suriyeli nüfus 2 kat artarak 135'e ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir. Keza İranlı nüfus da 114'e ulaşarak 9. sıraya yükselmiştir.

Beykoz ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 7 tanesinin Asya kıtası, 3 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlk 10'u oluşturan ülkelerde Asya ve Avrupa dışındaki kıtalardan gelenler bulunmamaktadır. Beykoz ilçesindeki tüm yabancıların yaklaşık % 67'si Asya kıtası ve yaklaşık % 16'sı Avrupa kıtasından gelenlerden oluşmaktadır.

Beykoz'da sayıları 10'dan az olan Brezilya, Romanya, KKTC, Suudi Arabistan, Belarus, Sırbistan, Polonya, İtalya, Norveç, İspanya, Arnavutluk, Japonya, Kanada, Bosna Hersek, Cezayir, Tunus vatandaşları ikamet ederken, sayıları 5'ten az olan Etiyopya, Nepal, Sudan, İsveç, Libya, Somali, Güney Kore ve Sudan vatandaşları ikamet etmektedir. Sayıları 3'ten az olanlar ise ; Filistin, Yemen, Nijerya, Danimarka, Makedonya, Kosova, Lübnan, Belçika, Moğolistan, Gana, İsviçre, Avustralya, Güney Afrika ve Malezya vatandaşlarıdır.

Beykoz ilçesinde ikamet eden nüfusun yaş durumlarına bakıldığında (Tablo 2.24), 0-14 yaş arası nüfusun, toplam nüfusa oranının yaklaşık % 6 civarında ve yaşlı nüfusun % 2'nin altında kaldığı görülmektedir. Buna göre ilçedeki göçmenlerde doğum oranları düşük ve yaşlı nüfusu da azdır. Aktif nüfus olarak adlandırılan 15-64 yaş arası nüfus ise toplam nüfusun yaklaşık % 93'lük kısmını oluşturmaktadır. Buna göre ilçedeki yabancıların büyük bir kısmı çalışma çağındadır. Diğer taraftan bütün yaş gruplarında kadın nüfusun daha fazla olduğu görülmektedir. Toplam nüfusun % 66'sı kadın ve % 34'ü erkek nüfustur. 0-14 yaş arası nüfusun % 54'ü kadın ve % 46'sı erkek nüfustur. 15-64 yaş arası nüfusun % 66.8'i kadın ve % 33.2'si erkek nüfustur. 65 yaş üstü nüfusun ise % 60'ı kadın ve % 40'ı erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2.24.Beykoz'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	186	88	98	268	135	133
15 – 64 yaş	3 070	1 021	2 049	3 696	1 649	2 047
65+ yaş	69	28	41	91	32	59
Toplam	3 325	1 137	2 188	4 055	1 816	2 239

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

2.12.Beylikdüzü İlçesi

İstanbul'un Avrupa yakasındaki ilçe; doğudan Avcılar, batıdan Büyükçekmece, kuzeyden Esenyurt ve güneyden Marmara Denizi ile komşudur. Yüzölçümü 360 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 352.298'dir. İlçede 10 mahalle bulunmaktadır. 2008 yılında Büyükçekmece ilçesinden ayrılan Kavaklı, Beylikdüzü adında bağımsız bir ilçe statüsü kazanmıştır. İlçenin ekonomisi ağırlıklı olarak sanayi ve ticarete bağlıdır. Türkiye'nin en büyük ve dünyanın en büyük 50 konteyner limanı içerisinde yer alan Ambarlı Limanı ilçede bulunmaktadır. Ambarlı Limanı'nın doğusundaki Yakıt Dolum ve Dağıtım Tesisleri ve Termik Santral ilçe ekonomisi için oldukça önemlidir.

İlçede Beylikdüzü Organize Sanayi Bölgesi de bulunmaktadır. Zirai faaliyetler arasında arıcılık yapılmaktadır. Gürpınar bölgesinde İstanbul Su Ürünleri Hali bulunmaktadır. Bunların dışında ilçede dev bir kısa süreli ev kiralama sektörü de oluşmuştur. Metro hattının 24 saat hizmet vermesi sebebiyle şehrin her ilçesinden bu evlere ciddi bir talep olmaktadır. Beylikdüzü ilçesi 10.937 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 10. ilçe durumundadır. Tüm göçmen nüfusun ilçe nüfusuna (2017 yılı 314.670) oranı ise yaklaşık % 3.5'tir.

Beylikdüzü ilçesinde en kalabalık grubu, il genelinde 6. kalabalık grubu teşkil eden Afganistan uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.25). İl genelindeki 18.108 Afganistan uyruklunun 3.542'si Beylikdüzü ilçesinde ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul ilinde ikamet eden Afganistanlı yabancıların yaklaşık % 19.6'sı ilçede yaşamaktadır. Diğer bir deyişle kabaca il genelindeki her 5 Afgan'dan biri Beylikdüzü'nde ikamet etmektedir. Beylikdüzü'nde ikamet eden Afganlar, ilçedeki tüm yabancıların % 32'sine karşılık gelmektedir. Başka bir ifadeyle ilçedeki her 3 yabancı uyrukludan biri Afgan'dır. 2020 yılında Afgan uyruklu nüfus 5.393'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Ancak diğer yabancılara oranı % 27'ye düşmüştür.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı yabancıların 999'u ilçede ikamet etmektedir. Iraklı yabancıların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 9'dur. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Irak uyrukludur. 2020 yılında Iraklı nüfus 1.752'ye ulaşmış, ancak 3. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli'nin sadece 864'ü ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin, ilçedeki tüm yabancı nüfusa oranı % 8 civarındadır. 2020 yılında Suriyeli nüfus 2 katından fazla artış göstererek 1.787'ye ulaşmış ve 2. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, Rusya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.984 Rus'un 509'u ilçede ikamet etmektedir. Ruslar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4.6'dır. 2020 yılında Rus nüfus 644'e ulaşmış, ancak 7. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı yabancının sadece 487'si ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4.5'tir. 2020 yılında Türkmen nüfus 3 katından fazla artış göstererek 1.684'e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman'ın sadece 483'ü ilçede ikamet etmektedir. Alman uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4.4'tür. 2020 yılında Alman nüfus 579'a ulaşmış, ancak 9. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7.kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı yabancının 440'ı ilçe ikamet etmektedir. İranlı göçmenler, ilçedeki tüm yabancılardan % 4'ünü oluşturmaktadır.2020 yılında İranlı nüfus 3 katından fazla artışla 1.563'e ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı yabancının 431'i ilçede ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4 civarındadır.2020 yılında Özbek nüfus 450'ye ulaşmış, ancak 11. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.632 Azerbaycanlı nüfusun 375'i ilçede ikamet etmektedir. Azeriler'in, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.4'tür. 2020 yılında Azeri nüfus 395'e ulaşmış, ancak 13. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.25. Beylikdüzü’nde İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Afganistan	3 542	32.4	Afganistan	5 393	27.1
Irak	999	9.1	Suriye	1 787	9.0
Suriye	864	7.9	Irak	1 752	8.8
Rusya	509	4.6	Türkmenistan	1 684	8.5
Türkmenistan	487	4.5	İran	1 563	7.8
Almanya	483	4.4	Yemen	694	3.5
İran	440	4.0	Rusya	644	3.2
Özbekistan	431	3.9	Mısır	610	3.1
Azerbaycan	375	3.4	Almanya	579	2.9
Yemen	297	2.7	Filistin	550	2.8
Mısır	198	1.8	Özbekistan	450	2.3
Ukrayna	179	1.6	Ürdün	432	2.2
Filistin	163	1.5	Azerbaycan	395	2.0
Bulgaristan	158	1.4	Libya	282	1.4
Çin	143	1.3	Ukrayna	210	1.1
Kazakistan	142	1.3	Bulgaristan	209	1.1
Kırgızistan	139	1.3	Çin	196	1.0
Libya	134	1.2	Kazakistan	172	0.9
Moldova	101	0.9	Lübnan	165	0.8
Gürcistan	91	0.8	Cezayir	142	0.7
Ürdün	87	0.8	Pakistan	135	0.7
Tacikistan	70	0.7	Kırgızistan	123	0.6
Suudi Arabistan	64	0.6	Suudi Arabistan	120	0.6
Avusturya	59	0.5	ABD	114	0.6
ABD	57	0.5	Fas	113	0.6
Cezayir	53	0.5	Nijerya	107	0.6
Fas	44	0.4	Moldova	101	0.5
Nijerya	38	0.4	Gürcistan	83	0.4
Yunanistan	37	0.3	Avusturya	77	0.4
Lübnan	34	0.3	Hollanda	67	0.3
Hollanda	26	0.2	Birleşik Krallık	62	0.3
Belarus	25	0.2	Yunanistan	60	0.3
Pakistan	23	0.2	Tacikistan	58	0.3
Makedonya	21	0.2	Sudan	58	0.3
Endonezya	20	0.2	Kanada	52	0.3
Kanada	20	0.2	Somali	45	0.2
Diğer	373	3.4	Diğer	621	3.1
Toplam	10 937	100	Toplam	19 927	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Yemen uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 4.757 Yemenli yabancının 297’si ilçede ikamet etmektedir. Yemen uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 2.7’dir. 2020 yılında Yemen uyruklu nüfus 694’e ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir. Yukarıda belirtilen 10 ülkeden gelen yabancı nüfus, Beylikdüzü ilçesindeki yabancılara yaklaşık % 77’sine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 23’lük kısım ise diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.

Beylikdüzü ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 8 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. Beylikdüzü ilçesinde ikamet eden yabancı nüfusun yaklaşık 77'si Asyalı, % 15'i Avrupalı ve % 5'i Afrikalı göçmenlerden oluşmaktadır. İlçede sayıları 20'den az olan Romanya, Danimarka, İsveç, Arnavutluk, Birleşik Krallık, Kosova, Hindistan, Güney Kore, KKTC, Etiyopya, Fransa, Filipinler, Bosna Hersek, Ermenistan, Avustralya vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Moğolistan, Tunus, Polonya, Sudan, Norveç, Bangladeş, Japonya, Senegal, Tayland, Belçika, İtalya, Uganda, Somali, Malezya, Sırbistan, Kamerun vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Nepal, İspanya, Brezilya, Kuveyt, İsviçre ve Finlandiya vatandaşları ikamet etmektedir.

Beylikdüzü ilçesinde ikamet eden nüfusun yaş durumuna bakıldığında (Tablo 2.26), 0-14 yaş arası nüfus, toplam nüfusun yaklaşık % 23'ünü oluşturmaktadır. Buna göre ilçedeki yabancılar içinde doğum oranları yüksektir. 15-64 yaş arası nüfusun oranı % 73 civarında iken 65 yaş üstü nüfus ise % 5'in altında kalmıştır. Nüfusun cinsiyet durumuna bakıldığında ise bağımlı nüfusta erkek nüfusu fazla iken çalışma çağındaki nüfusta kadın oranı daha yüksektir. Aktif nüfusun % 54.6'sı kadın ve % 45.4'ü erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2.26.Beylikdüzü'nde İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	2 588	1 344	1 244	4 619	2 413	2 206
15 – 64 yaş	7 904	3 590	4 314	14 428	7 068	7 360
65+ yaş	445	232	213	880	486	394
Toplam	10 937	5 166	5 771	19 927	9 967	9 960

Kaynak: TÜİK,2017 ve 2020, ADNKS.

2020 yılına geldiğinde; bütün yaş gruplarının oransal dağılımında önemli bir değişikliğin yaşanmadığı görülmektedir. Nitekim bağımlı nüfusta erkek oranı yine düşük, çalışan nüfusta ise kadınların oranı yine yüksektir.

2.13.Beyoğlu İlçesi

İstanbul'un Avrupa yakasında yer alan ilçe; kuzeyden Şişli, kuzeybatıdan Kâğıthane, doğudan Beşiktaş ve İstanbul Boğazı, güneyden ve batıdan Haliç ile komşudur. Yüzölçümü 8.76 km² olan ilçenin 2019 nüfusu 233.323'tür. İlçede 45 mahalle bulunmaktadır. İlçe, 20 Nisan 1924 tarihinde yürürlüğe giren 491 sayılı kanunla kurulmuştur. Beyoğlu'nda değişik türlerde üretim yapan atölyeler, Hasköy ve Kasımpaşa bölgesinde, şirket ve ticaret merkezleri Taksim, Gümüşsuyu ve Bankalar Caddesi'nde bulunmaktadır. Taksim ve Büyükparmakkapı civarında da konaklama ve eğlence mekânları bulunmaktadır (beyoglu.gov.tr). Tarihi eserlerin yoğun olması sebebiyle ilçenin büyük bir bölümü kentsel sit alanı ilan edildiğinden bölgede sınırlı alanda konut üretimi yapılmaktadır. Bu durum da ilçede gayrimenkul fiyatlarının tırmanmasına yol açmaktadır (m.sabah.com.tr).

İlçede Sahil Güvenlik Marmara ve Boğazlar Bölge Komutanlığı, İstanbul Kent Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Haliç Üniversitesi, Beykent Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve İstanbul Ticaret Üniversitesi gibi birçok yükseköğretim kurumunun yerleşkeleri bulunmaktadır. Yine Hollanda,Almanya, Fransa, Belçika ,Malta,Yeni Zelanda, İsveç, Yunanistan, Hırvatistan, İtalya, İngiltere, Libya, Belarus ,Rusya, Moldova ve Norveç gibi birçok ülkenin konsoloslukları da yer almaktadır.

Beyoğlu ilçesi 6.718 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 19.ilçe durumundadır. Yabancı uyruklu nüfusun ilçe nüfusuna (2017 yılı 236.606) oranı % 2.8'tir (Tablo 2.27). Beyoğlu ilçesinde en kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı yabancının sadece 538'i ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 8'dir.2020 yılında Türkmen nüfus yaklaşık 3 kat artışla 1.521'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman'ın 505'i ilçede ikamet etmektedir. Almanlar'ın, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 7.5'tir. 2020 yılında Alman nüfus 519'a ulaşmış, ancak 5. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular teşkil etmektedir. İl genelindeki 24.549 Iraklı yabancının 402'si ilçede ikamet etmektedir. Irak uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6'dır. 2020 yılında Iraklı nüfus yaklaşık % 63'lük artışla 652'ye ulaşmış ve 3. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı yabancının 382'si ilçede ikamet etmektedir. İran uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5.7'dir. 2020 yılında İranlı nüfus 3 katından fazla artış göstererek 1.195'e ulaşmış ve 2. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli'nin sadece 341'i ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5 civarındadır. 2020 yılında Suriye uyruklu nüfus 443'e ulaşmış ancak 6. sıraya gerilemiştir. Beyoğlu ilçesinde ikamet eden Suriyeliler kendi kültürlerini devam ettirebilecekleri semtleri tercih etmişlerdir. Beyoğlu ilçesindeki yerli Kürtler Hacıahmet ve Yenişehir ilçelerinde yaşamakta ve kendi kültürlerini yaşamaya gayret etmektedirler. Suriyeli Kürtler de kültürlerini rahat yaşayabileceklerini ve iletişim kurmanın daha kolay olabileceğini düşünerek buralara yerleşmeyi tercih etmişlerdir. Suriyeli Araplar ise; kendi kültürlerini devam ettirecek rahat bşr ortam bulamadıklarından birbirlerine yakın bir bölgeyi seçmek zorunda kalmışlar ve Sötlüce Mahallesi ile Taksim civarına yerleşmişlerdir. Suriyeli göçmenlerin % 53'ünün kiracı olduğu ,% 34'ünün istila ettikleri evde (daha önce kullanılmayan, boş terk edilmiş, bakımsız evler) oturdukları, % 8'inin ev sahibi olduğu ve % 5'inin başkasına misafir olduğu görülmektedir (Doğan ve Karakuyu, 2016: 307-316).

İlçedeki 6. kalabalık grubu Fas uyruklular oluşturmaktadır. İlçedeki 3.374 Faslı'nın 322'si ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul genelindeki tüm Faslılar'ın % 9.6'sı Beyoğlu'nda yaşamaktadır. Diğer bir deyişle her 10 Fas uyrukludan biri Beyoğlu ilçesinde ikamet etmektedir. Faslı nüfusun ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 5 civarındadır. 2020 yılında Faslı nüfus yaklaşık % 75'lik bir artışla 566'ya ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular teşkil etmektedir. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı'nın 295'i ilçede ikamet

etmektedir. Özbek nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4.4'tür. 2020 yılında Özbek nüfus 288'e düşmüş ve 8. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.27.Beyoğlu'nda İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	538	8.0	Türkmenistan	1 521	15.0
Almanya	505	7.5	İran	1 195	11.8
Irak	402	6.0	Irak	652	6.4
İran	382	5.7	Fas	566	5.6
Suriye	341	5.1	Almanya	519	5.1
Fas	322	4.8	Suriye	443	4.4
Özbekistan	295	4.4	Mısır	341	3.4
Fransa	258	3.8	Özbekistan	288	2.8
ABD	245	3.7	Azerbaycan	282	2.8
İtalya	224	3.3	Fransa	220	2.2
Nijerya	223	3.3	Nijerya	211	2.1
Azerbaycan	206	3.1	İtalya	207	2.0
Mısır	177	2.6	ABD	198	1.0
Gana	165	2.5	Pakistan	165	1.7
Birleşik Krallık	130	1.9	Libya	162	1.7
Gürcistan	124	1.9	Gana	149	1.5
Ukrayna	106	1.6	Ürdün	148	1.4
Moldova	106	1.6	Uganda	140	1.4
Avusturya	86	1.3	Nepal	133	1.4
Nepal	83	1.2	Birleşik Krallık	130	1.4
Rusya	80	1.2	Filistin	128	1.3
Yunanistan	78	1.2	Endonezya	124	1.2
Endonezya	77	1.2	Ukrayna	113	1.2
Kırgızistan	76	1.1	Gürcistan	111	1.2
Tunus	65	1.0	Rusya	111	1.1
Uganda	65	1.0	Cezayir	99	0.9
Ürdün	61	0.9	Avusturya	88	0.7
Çin	56	0.8	Tunus	80	0.7
Libya	55	0.8	Yemen	75	0.7
Filistin	54	0.8	Çin	75	0.7
Pakistan	52	0.8	Moldova	74	0.7
Lübnan	45	0.7	Lübnan	69	0.7
İspanya	40	0.6	Tacikistan	66	0.6
Hindistan	40	0.6	Kırgızistan	64	0.6
Avustralya	39	0.6	Yunanistan	63	0.6
Yemen	39	0.6	Angola	59	0.6
Filipinler	38	0.6	Moğolistan	57	0.6
Cezayir	37	0.6	Kazakistan	56	0.5
Moğolistan	34	0.5	Afganistan	45	0.5
Kanada	33	0.5	Filipinler	42	0.4
Hollanda	30	0.5	Tayland	38	0.4
Ermenistan	30	0.5	İspanya	38	0.4
Diğer	670	10.0	Diğer	636	6.3
Toplam	6 718	100	Toplam	10 152	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Fransa uyruklular almaktadır. İl genelindeki 1.645 Fransız'ın 258'si ilçede ikamet etmektedir. Fransa uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4 civarındadır. 2020 yılında Fransa uyruklu nüfus 220'ye düşmüş ve 10. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Amerika Birleşik Devletleri uyrukluları oluşturmaktadır. İl genelindeki 3.350 ABD vatandaşının 245'i ilçede ikamet etmektedir. ABD uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.7'dir. 2020 yılında ABD vatandaşları 198'e düşmüş ve 13. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, İtalya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.116 İtalyan uyruklunun 224'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul ilinde yaşayan İtalyanların % 20'si Beyoğlu ilçesindedir. Diğer bir deyişle her 5 İtalya uyrukludan biri Beyoğlu'nda ikamet etmektedir. İtalyanların ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 3.3'tür. 2020 yılında İtalya uyruklular 207'ye düşmüş ve 12. sıraya gerilemiştir. Bu 10 ülkeden gelen göçmenler, ilçedeki tüm yabancılardan yaklaşık % 52'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.

Beyoğlu ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 5 tanesinin Asya kıtası, 3 tanesinin Avrupa kıtası, 1 tanesinin Afrika kıtası ve 1 tanesinin de Amerika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. Buna göre Beyoğlu ilçesinin kozmopolit bir yapıda olduğu söylenebilir. Beyoğlu ilçesindeki tüm yabancı nüfusun % 45'i Asyalı, % 25'i Avrupalı ve % 17 Afrikalı yabancılardan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 30'dan az olan Romanya, Etiyopya, Kazakistan, Tacikistan, Malezya, Tayland, Polonya, Arnavutluk, KKTC, Bulgaristan, Japonya, Makedonya, Kosova, Danimarka, Güney Afrika, Sırbistan, Güney Kore, Suudi Arabistan, Bangladeş, İsveç, Bosna Hersek, Belarus, Afganistan, Kamerun, Belçika, İsviçre, Brezilya vatandaşları; sayıları 10'dan az olan Norveç, Sudan, Finlandiya ve Somali vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Senegal ve Kuveyt vatandaşları da vardır.

Beyoğlu ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumları incelendiğinde (Tablo 2.28), 0-14 yaş arası nüfusun oranı % 5'in altındadır. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları düşüktür. 65 yaş üstü nüfusun oranı ise % 2'nin altında

kalmıştır. Aktif nüfus ise tüm yabancıların yaklaşık % 93'üne tekabül etmektedir. Bağımlı nüfusta erkekler, aktif nüfusta kadın nüfusu fazladır. 2020 yılına gelindiğinde aktif ve bağımlı nüfusun oranlarında önemli bir değişim yaşanmamıştır. Ancak 2020'de bütün yaş gruplarında erkek nüfusun fazla olduğu ayırt edilmektedir.

Tablo:2.28 .Beyoğlu'nda İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	312	162	150	499	265	234
15 – 64 yaş	6 228	3 087	3 141	9 414	5 049	4 365
65+ yaş	178	90	88	239	138	101
Toplam	6 718	3 339	3 379	10 152	5 452	4 700

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

2.14.Büyükçekmece İlçesi

İstanbul'un Avrupa yakasında yer alan ilçe; doğudan Beylikdüzü ve Esenyurt, batıdan Silivri, kuzeyden Çatalca ve Arnavutköy, güneyden Marmara Denizi'ne komşudur. 1987 yılında Çatalca'dan ayrılarak ilçe olmuştur. 2008 yılına kadar Esenyurt ve Beylikdüzü ilçeleri ile Bahçeşehir bölgesi de ilçe sınırları içinde iken 5747 Sayılı Kanun ile mevcut sınırlarına sahip olmuştur. Yüzölçümü 196 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 254.103'tür. Büyükçekmece, İstanbul'un önemli sayfiye merkezlerinden birisi olması nedeniyle ilçenin yazlık nüfusu 750-800 bine ulaşmaktadır. İlçede 24 mahalle bulunmaktadır.

İlçedeki tarım arazileri yerini sanayi ve konut alanlarına bırakmıştır. İlçe sınırlarındaki 73 sanayi tesisinde 20 bin civarında işçi çalışmaktadır. TÜYAP Fuar Merkezi'nin bulunması ekonomiye katkı sağlamaktadır (büyükcekmece. gov). Büyükçekmece ilçesinde ayrıca Beykent, Fatih ve İstanbul Arel Üniversitesi gibi yükseköğretim kurumlarının yerleşkeleri de bulunmaktadır.

Büyükçekmece ilçesi 4.951 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 20. ilçe durumundadır. Yabancı nüfusun toplam ilçe nüfusuna (2017 yılı 243.474) oranı ise yaklaşık % 2.0'dir (Tablo 2.29). Büyükçekmece ilçesinde en kalabalık yabancı grubunu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman

uyruklunun 554'ü Büyükçekmece ilçesinde ikamet etmektedir. Almanların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 11'dir. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Alman vatandaşıdır. 2020 yılında Alman nüfus 638'e ulaşmış ancak 4. sıraya gerilemiştir.

İlçede 2. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İstanbul ilinde Suriyeli nüfusu yüksek olmasına rağmen Büyükçekmece ilçesinde oranları azdır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli yabancının sadece 484'ü ilçede ikamet etmektedir. Suriye uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 10 civarındadır. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Suriye uyrukludur. 2020 yılında Suriye uyruklu nüfus % 63'lük bir artışla 788'e ulaşmasına karşın 3. sıraya gerilemiştir. Suriye uyruklular yine yabancılardan % 10'una tekabül etmektedir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 6. kalabalık grubu teşkil eden Afganistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 18.108 Afgan uyruklunun 440'ı ilçede ikamet etmektedir. Afganların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 9 civarındadır. 2020 yılında Afgan nüfus % 36'lık bir artışla 599'a ulaşmış ancak 5. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı yabancının sadece 340'ı ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 7 civarındadır. 2020 yılında Türkmen nüfus 3 katından fazla artışla 1.118'e ulaşmış ve ilk sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı yabancının 318'i ilçede ikamet etmektedir. İranlı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6.4'tür. 2020 yılında İranlı nüfus yaklaşık 3 kat artışla 928'e ulaşmış ve 2. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı yabancının sadece 254'ü ilçede ikamet etmektedir. Irak uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5'tir. 2020 yılında Iraklı nüfus 360'a ulaşmış ve 6. sıradaki yerini korumuştur.

Tablo 2.29.Büyükçekmece’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Almanya	554	11.2	Türkmenistan	1 118	14.2
Suriye	484	9.8	İran	928	11.8
Afganistan	440	8.9	Suriye	788	10.0
Türkmenistan	340	6.9	Almanya	638	8.1
İran	318	6.4	Afganistan	599	7.6
Irak	254	5.1	Irak	360	4.6
Azerbaycan	225	4.9	Özbekistan	326	4.2
Özbekistan	225	4.9	Azerbaycan	265	3.4
Mısır	192	3.9	Rusya	196	2.5
Rusya	177	3.6	Mısır	171	2.2
Ukrayna	170	3.4	Yemen	157	2.0
Moldova	139	2.8	Ürdün	148	1.9
Gürcistan	126	2.6	Ukrayna	140	1.8
Bulgaristan	88	1.8	Suudi Arabistan	139	1.8
Suudi Arabistan	83	1.7	Çin	133	1.7
Çin	77	1.6	Endonezya	116	1.5
Kırgızistan	73	1.5	Bulgaristan	109	1.4
Yemen	64	1.3	Libya	109	1.4
Libya	62	1.3	Moldova	93	1.2
Filistin	60	1.2	Gürcistan	90	1.2
Ürdün	54	1.1	Filistin	82	1.1
Avusturya	52	1.1	ABD	79	1.0
Kazakistan	52	1.1	Malezya	76	0.9
ABD	49	1.0	Kırgızistan	70	0.9
Güney Kore	38	0.8	Kuveyt	68	0.9
Fas	27	0.6	Avusturya	63	0.8
Hollanda	26	0.5	Kazakistan	48	0.6
Kosova	24	0.5	Fas	47	0.6
Yunanistan	23	0.5	Cezayir	38	0.5
Tacikistan	22	0.5	Yunanistan	35	0.5
Romanya	22	0.5	Lübnan	35	0.5
Pakistan	17	0.4	Tacikistan	34	0.4
Cezayir	17	0.4	Katar	29	0.4
İtalya	17	0.4	Romanya	27	0.4
Belarus	17	0.4	Hollanda	26	0.3
Makedonya	17	0.4	Birleşik Krallık	26	0.3
Ermenistan	17	0.4	Kanada	22	0.3
Endonezya	15	0.3	Somali	22	0.3
Birleşik Krallık	15	0.3	Sudan	21	0.3
Malezya	14	0.3	Romanya	21	0.3
Filipinler	14	0.3	Kosova	20	0.3
Tunus	12	0.3	Filipinler	19	0.3
Lübnan	12	0.3	Pakistan	18	0.2
Kuveyt	11	0.3	Belarus	15	0.2
Etiyopya	10	0.3	Güney Kore	14	0.2
Kanada	10	0.3	Ermenistan	13	0.2
Diğer	183	3.7	Diğer	232	3.0
Toplam	4 951	100	Toplam	7 847	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeri uyruklular ve il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular meydana getirmektedir. Azeri ve Özbekler'in il genelinde nüfus miktarı yüksek olmasına rağmen, Büyükçekmece'de nüfusları azdır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfus ve 25.247 Özbekistanlı nüfus olmasına rağmen bunların her birinden sadece 225 nüfus ilçede ikamet etmektedir. Azeri ve Özbekler'in ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 5 civarındadır.2020 yılında Azeri nüfus 265'e ulaşmış ancak 8. sıraya yükselmiştir. Özbek nüfus ise 326'ya ulaşmış ve 7. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 9. kalabalık grubu teşkil eden Mısır uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.099 Mısırlı yabancının 192'si ilçede ikamet etmektedir. Mısır uyrukluların ilçedeki tüm göçmenlere oranı % 4 civarındadır.2020 yılında Mısırlı nüfus 171'e düşmüş ve 10. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Rusya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.984 Rus'un 177'si ilçede ikamet etmektedir. Ruslar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.6'dır.2020 yılında Rus nüfus 196'ya yükselmiş ve 9. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.284 Ukraynalı yabancının 170'i ilçede ikamet etmektedir. Ukrayna uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.4'tür. 2020 yılında Ukrayna uyruklu nüfus 140'a düşmüş ve 13. sıraya gerilemiştir.

Bu 11 ülkeden gelen yabancılar, ilçedeki tüm yabancıların % 69'una tekabül etmektedir. Geriye kalan % 31'lik kısım diğer ülke vatandaşlarından meydana gelmektedir. Büyükçekmece ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülke incelendiğinde; bunların 7 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin de Afrika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki tüm yabancıların % 63'ü Asyalı, % 28'i Avrupalı ve % 9'u Afrikalı nüfustan oluşmaktadır.

Büyükçekmece ilçesinde sayıları 10'dan az olan Norveç, İspanya, Sudan, İsviçre, Nijerya, Arnavutluk, Tayland, Danimarka, Belçika, İsveç, KKTC, Nepal, Moğolistan, Gana, Sırbistan, Bosna Hersek, Polonya, Uganda, Güney Afrika ve Hindistan vatandaşları ikamet

etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Somali, Fransa, Brezilya, Kamerun, Avustralya, Senegal vatandaşları ve Vatansızlar vardır.

Büyükçekmece ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumu incelendiğinde (Tablo 2.30), 0-14 yaş arası nüfusun % 14'lük bir orana sahip olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları düşüktür. Aktif nüfus toplam nüfusun yaklaşık % 82'sine tekabül etmektedir. Yaşlı nüfus ise % 4'ün altında kalmaktadır. Bağımlı nüfusta kadın ve erkek nüfusu birbirine yakınken; aktif nüfusta kadın nüfusu fazladır. Çalışan nüfusun yaklaşık % 58'i kadınlardan ve % 42'si erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2.30.Büyükçekmece'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	685	342	343	1 079	548	531
15 – 64 yaş	4 027	1 681	2 346	6 349	2 962	3 387
65+ yaş	239	121	118	419	208	211
Toplam	4 951	2 144	2 807	7 847	3 718	4 129

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Büyükçekmece'de 2020 yılında ise çocuk nüfusun oranı değişmemiş; yaşlı nüfus % 5'e yükselmiştir. Çalışan nüfusun oranı % 81'e gerilemiştir. Çocuk nüfusta erkek nüfus fazla iken aktif nüfus ve yaşlı nüfusta kadın oranı daha fazladır. Çalışan nüfusun % 53'ü kadınlardan ve % 47'si erkeklerden oluşmaktadır.

2.15.Çatalca

İstanbul'un batı sınırında kurulan Çatalca ilçesi; 1.291 km² yüzölçümü ile ilin en büyük ilçesidir. Güneyde Büyükçekmece; batıda Silivri ilçesi ve Tekirdağ iline, doğuda Avcılar, Küçükçekmece ve Gaziosmanpaşa ilçelerine komşudur. Önceleri sancak ve vilayet iken 1926 yılında Çatalca vilayeti kaldırılmış ve ilçe olarak İstanbul'a bağlanmıştır. İlçenin 2019 yılı nüfusu 73.718'dir. İlçede 39 mahalle bulunmaktadır. İlçe büyük oranda kırsal yerleşme özellikleri göstermesine karşın, Büyükşehir Yasası sebebiyle idari olarak köy yerleşmesi bulunmamaktadır. Tarım sektörüne katkı sağlama amacı ile İstanbul Rumeli Üniversitesi Tarım Hayvancılık ve Gıda Uygulama,Teknoloji ve Araştırma Merkezi Fikriye Balcı

Yerleşkesi'nde faaliyete başlamıştır (itvhaber.com). Çatalca, Adalar ve Şile ilçelerinden sonra en az yabancı nüfusunun bulunduğu ilçedir. İlçede toplamda 348 yabancı uyruklu ikamet etmektedir. Yabancı nüfus, toplam ilçe nüfusunun (2017 yılı 69.057) yaklaşık % 0.5'ine tekabül etmektedir.

Çatalca ilçesinde en kalabalık yabancı grubunu 43 nüfus ile Alman uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.31). Almanların ilçedeki tüm yabancılar içindeki payı % 12.5'tir. 2020 yılında Alman nüfus 60'a ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir.

İlçede 2. kalabalık grubu 42 nüfus ile Azeri uyruklular oluşturmaktadır. Azerbaycanlı nüfusun, tüm yabancılar içindeki payı % 12.3'tir .2020 yılında Azeri nüfus 34'e düşmüş ve 4. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.31.Çatalca'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı(%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Almanya	43	12.5	Türkmenistan	99	22.7
Azerbaycan	42	12.3	Almanya	60	13.7
Türkmenistan	39	11.5	Bulgaristan	39	9.0
Bulgaristan	37	10.9	Azerbaycan	34	7.7
Özbekistan	28	8.3	Özbekistan	26	6.0
Gürcistan	22	6.5	Afganistan	20	4.5
Tacikistan	19	5.6	Gürcistan	17	4.0
Ukrayna	15	4.5	Çin	15	3.4
Moldova	11	3.3	Avusturya	14	3.2
Irak	11	3.3	Suriye	13	3.0
Kırgızistan	10	2.9	Rusya	12	2.8
Avusturya	9	2.7	Kolombiya	11	2.7
Fransa	5	1.6	İran	10	2.2
Arnavutluk	5	1.6	Yunanistan	10	2.2
Libya	5	1.6	Ukrayna	9	2.0
Kazakistan	5	1.6	Irak	9	2.0
Afganistan	4	1.3	Kırgızistan	6	1.4
Rusya	4	1.3	Moldova	5	1.1
Makedonya	3	1.0	Fransa	5	1.1
Fas	3	1.0	Litvanya	4	0.9
Romanya	3	1.0	Romanya	4	0.9
Hollanda	3	1.0	Libya	3	0.8
Yunanistan	3	1.0	Ermenistan	3	0.8
Filistin	3	1.0	Tacikistan	3	0.8
Diğer	C	0.7	Diğer	C	1.1
Toplam	348	100	Toplam	436	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 3. kalabalık grubu 39 nüfus ile Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. Türkmenistanlı göçmenlerin, tüm yabancılara oranı % 11.5'tir. 2020 yılında Türkmen nüfus 99'a ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir. Türkmenler'in ilçedeki yabancılara oranı yaklaşık % 23'tür. Buna göre kabaca ilçedeki her 5 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu 37 nüfus ile Bulgaristan uyruklular oluşturmaktadır. Bulgarların yabancılar içindeki payı yaklaşık % 11'dir. 2020 yılında Bulgar nüfus 39'a ve 3. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu 28 nüfus ile Özbekistan uyruklular teşkil etmektedir. Özbekler'in tüm yabancılar içindeki payı % 8 civarındadır. 2020 yılında Özbek nüfus 26'ya düşmüş fakat 5. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 6. kalabalık grubu 22 nüfus ile Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. Gürcistanlıların yabancılar içindeki payı % 6.5'tir. 2020 yılında Gürcistanlı nüfus 17'ye düşmüş ve 7. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 6 ülkeden gelen nüfus, ilçedeki yabancılardan % 62'sini oluşturmaktadır. Geriye kalan kısım, diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.

Çatalca ilçesinde en kalabalık grubu teşkil eden ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 4 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki tüm yabancılardan yaklaşık % 55'i Asyalı, % 43'ü Avrupalı ve % 2'sinin de Afrikalı olduğu ayırt edilmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Nijerya, Çin, Yemen, Bangladeş, Suriye, Cezayir, İran, Ermenistan, Moğolistan, Kosova vatandaşları ve tabloda gösterilmeyen ülkelerden 3'ten az sayıda vatandaş ilçede ikamet etmektedir.

Çatalca ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumları incelendiğinde (Tablo 2.32), 0-14 yaş arası nüfusun oranının % 5, yaşlı nüfusun oranının % 4 olduğu görülmektedir. Aktif nüfusun oranı % 91 civarındadır. Bütün yaş gruplarında kadın nüfusu fazladır. 2020 yılına gelindiğinde çocuk nüfus oranının % 8'e yükseldiği, yaşlı nüfusun % 4'ün altında kaldığı görülmektedir. Aktif nüfusun oranı da % 88'e düşmüştür. Çalışan nüfusun % 52'si kadın ve % 48'i erkeklerden oluşmaktadır. 17 kadın ve 18 erkek çocuk nüfus bulunmaktadır. Yaşlı nüfusta 12 kadın varken erkekler 3 nüfustan oluşmaktadır.

Tablo 2.32.Çatalca’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	17	6	11	35	18	17
15 – 64 yaş	318	150	168	386	184	202
65+ yaş	13	4	9	239	138	101
Toplam	348	160	188	436	205	231

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

2.16.Çekmeköy İlçesi

İstanbul’un Anadolu Yakasında yer alan ilçe; kuzeybatıdan Beykoz, kuzeydoğudan Şile, güneybatıdan Ümraniye, güneydoğudan Sancaktepe ve Pendik ilçeleri ile komşudur. Yüzölçümü 202 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 264.508’dir.2008 yılında 5747 sayılı kanun ile kurulmuştur. Çekmeköy ve çevresinin nüfusu 1970’li yıllara kadar 300-400 civarındır. Bu yıllardan itibaren sanayi ve iş kollarının gelişmesiyle ilçe nüfusu sürekli olarak artış göstermiştir. Özellikle İMES ve MODOKO gibi işyerlerinde çalışan nüfusun meskun mekanı olmuştur (cekmekoy.gov.tr). İlçede 21 mahalle bulunmaktadır. Özyeğin Üniversitesi Çekmeköy ilçesinin sınırları içindedir.

Çekmeköy ilçesi 2.950 yabancı nüfusun ile en çok dış göç alan 31. ilçe özelliği taşımaktadır. Toplam yabancı uyruklu sayısı ilçedeki tüm nüfusun (2017 yılı 248.859) % 1.9’unu teşkil etmektedir. İlçedeki en kalabalık yabancı grubunu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.33). İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı yabancının sadece 548’i ilçede ikamet etmektedir. Özbekler’in, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 18.6’dır. 2020 yılında Özbek nüfus 531’e düşerek 2. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde de 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı yabancının sadece 411’i ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 14 civarındadır.2020 yılında Türkmen nüfus 2 katından fazla bir artışla 1.099’a ulaşmış ve ilk sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun sadece 250'si ilçede ikamet etmektedir. Almanlar'ın, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 8.5'tir. 2020 yılında Alman nüfus 274'e ulaşmış ve 3. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycan uyruklularının sadece 226'sı ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlılar'ın, ilçedeki tüm göçmenlere oranı % 7.7'dir. 2020 yılında Azeri nüfus 253'e ulaşmış ve 4. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistanlı yabancının sadece 166'sı ilçede ikamet etmektedir. Gürcistan uyruklularının, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5.6'dır. Bu 5 ülkenin uyruğunda bulunan yabancılar, ilçedeki tüm göçmenlerin % 54.3'üne karşılık gelmektedir. Geriye kalan % 45.7'sini diğer ülke vatandaşlarından oluşmaktadır.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 6. kalabalık grubu teşkil eden Afganistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 18.108 Afganistanlı yabancının sadece 102'si ilçede ikamet etmektedir. Afganların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.5'tir. 2020 yılında Afgan nüfus yaklaşık % 40 artışla 141'e ulaşmış ve 6. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun sadece 92'si ilçede ikamet etmektedir. Suriye uyruklularının, ilçedeki yabancılara oranı % 3'tür. 2020 yılında Suriyeli nüfus 99'a ulaşmış ancak 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.284 Ukraynalı yabancının 87'si ilçede ikamet etmektedir. Ukrayna uyruklularının, ilçedeki yabancılara oranı % 3'tür. 2020 yılında Ukrayna uyruklu nüfus 79'a düşmüş ve 13. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Moldova ve Rusya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldovalı yabancının 83'ü ve 6.984 Rusya uyruklu yabancının 83'ü ilçede ikamet etmektedir. Moldova ve Rusya uyruklu göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı %

2.8'dir.2020 yılında Moldovalı nüfus 76'ya düşmüş ve 14. sıraya gerilemiştir. Rus nüfus ise 87'ye ulaşmış ve 10. sırada yer almıştır.

Tablo 2.33.Çekmeköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı(%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Özbekistan	548	18.6	Türkmenistan	1 099	27.1
Türkmenistan	411	13.9	Özbekistan	531	13.1
Almanya	250	8.5	Almanya	274	6.8
Azerbaycan	226	7.7	Azerbaycan	253	6.3
Gürcistan	166	5.6	İran	173	4.3
Afganistan	102	3.5	Afganistan	141	3.5
Suriye	92	3.1	Gürcistan	107	2.7
Ukrayna	87	3.0	Suriye	99	2.5
Moldova	83	2.8	Irak	92	2.3
Rusya	83	2.8	Rusya	87	2.2
İran	78	2.6	Pakistan	85	2.1
Irak	78	2.6	Mısır	79	1.9
ABD	77	2.6	Ukrayna	79	1.9
Güney Kore	56	1.9	Moldova	76	1.9
Kırgızistan	53	1.8	Avusturya	59	1.5
Avusturya	49	1.7	ABD	57	1.4
Pakistan	34	1.2	Kırgızistan	57	1.4
Mısır	33	1.1	Kazakistan	49	1.2
Kazakistan	33	1.1	Ürdün	46	1.2
Romanya	28	1.0	Fas	43	1.1
Nijerya	27	0.9	Filistin	36	0.9
Filipinler	19	0.7	Endonezya	34	0.9
Belarus	19	0.7	Nijerya	33	0.9
Bulgaristan	18	0.6	Filipinler	30	0.8
Tacikistan	17	0.6	Cezayir	27	0.7
Hollanda	16	0.5	Nepal	26	0.7
BirleşikKrallık	16	0.5	Güney Kore	21	0.5
Ürdün	15	0.5	Tacikistan	19	0.5
Yunanistan	13	0.4	Birleşik Krallık	19	0.5
Tayland	13	0.4	Bulgaristan	19	0.5
Fas	13	0.4	Romanya	16	0.4
Fransa	12	0.4	Yunanistan	15	0.4
Yemen	12	0.4	Lübnan	14	0.4
Çin	10	0.4	Çin	14	0.4
Diğer	144	4.8	Diğer	230	5.7
Toplam	2 950	100	Toplam	4 058	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İncelenen bu 10 ülkeden gelen yabancılar, ilçedeki yabancıların yaklaşık % 70'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 30'luk kısım diğer ülkelerin uyruğunda olan yabancılardan oluşmaktadır. Çekmeköy ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye

bakıldığında; bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 4 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. Çekmeköy ilçesindeki tüm yabancıların % 67'si Asyalı, % 23'ü Avrupalı ve % 10'unu da diğer kıtalardan oluşturmaktadır.

İlçede sayıları 10'dan az olan KKTC, Ermenistan, Filistin, Endonezya, Finlandiya, Arnavutluk, İspanya, Kanada, Polonya, Libya, Etiyopya, Kosova, Danimarka, İtalya, Brezilya, Cezayir, Tunus, Lübnan, Nepal, İsviçre ve Bangladeş vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Somali, Uganda, Kuveyt, Japonya, İsveç, Norveç, Belçika, Moğolistan, Gana, Bosna Hersek, SuudiArabistan, Makedonya ve Sudan vatandaşları da vardır.

Çekmeköy ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş gruplarına bakıldığında (Tablo 2.34), 0-14 yaş arası nüfusun oranı % 8 civarında iken yaşlı nüfusun oranı yaklaşık % 2'dir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları düşük ve yaşlı nüfus azdır. Aktif nüfus ise tüm nüfusun yaklaşık % 90'ına tekabül etmektedir. Tüm yaş gruplarında kadın nüfusun fazlalığı dikkat çekmektedir. Çalışan nüfusun yaklaşık % 67'si kadınlardan, % 33'ü erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2.34.Çekmeköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	230	110	120	274	131	143
15 – 64 yaş	2 664	887	1777	3 712	1 561	2 151
65+ yaş	56	26	30	2 290	1 277	1 013
Toplam	2 950	1 023	1927	4 058	1 720	2 338

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçede 2020 yılına gelindiğinde, 0-14 yaş arası nüfusun oranının % 7'ye düştüğü ve yaşlı nüfusun % 2 civarında kaldığı görülmektedir. Aktif nüfus % 89'a gerilemiş olmasına rağmen oranı hala yüksektir. Tüm yaş gruplarında yine kadın nüfusu fazladır. Çalışan nüfusun % 58'i kadınlardan ve % 42'si erkeklerden oluşmaktadır.

2.17.Esenler İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakasında yer alan ilçe; doğudan Gaziosmanpaşa, Bayrampaşa ve Zeytinburnu; kuzeydoğudan Sultangazi; batıdan Bağcılar ve Başakşehir; güneyden Güngören ilçeleri ile komşudur. Yüzölçümü 19 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 450.344'dür.Esenler'in bulunduğu bölge önceden Bakırköy ilçesine bağlı iken, bu ilçe bölününce önce Güngören'e bağlanmış daha sonra 1993 yılında ilçe yapılmıştır. İlçe 18 mahalleden oluşmaktadır. Esenler ilçesi çevresindeki ilçelerden farklı olarak sanayi bölgesi değil; bir yerleşme sahasıdır (istanbul.net.tr). Peru ve Burkino Faso konsoloslukları ilçede bulunmakta, Yıldız Teknik Üniversitesi Davutpaşa Kampüsü de Esenler'de yer almaktadır.

Esenler ilçesi, 3.700 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 28. ilçe durumundadır. Yabancı nüfusun tüm nüfusa (2017 yılı 454.569) oranı yaklaşık % 0.8'dir. Esenler ilçesinde en kalabalık grubu, il genelinde de en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.35). İstanbul ilindeki Suriyeli nüfus fazla olmasına rağmen, Esenler ilçesinde bu nüfusun az bir kısmı ikamet etmektedir. İl genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun sadece 777'si ilçede ikamet etmektedir. Suriye uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 21'dir.Buna göre ilçedeki her 5 yabancından biri Suriye uyrukludur.2020 yılında Suriyeli nüfus % 90'lık bir artışla 1.470'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Yine kabaca her 5 yabancından biri Suriye uyrukludur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azeri nüfusun sadece 351'i ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlı nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 9.5'tir. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Azerbaycan uyrukludur.2020 yılında Azeri nüfus 445'e ulaşmış ancak 5. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Iraklılar oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı yabancının 344'ü ilçede ikamet etmektedir. Iraklı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 9.3'tür. 2020 yılında Iraklı nüfus 482'ye ulaşmış ancak 4. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı yabancının 324'ü ilçede

ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 9 civarındadır.2020 yılında Özbek nüfus 486'ya ulaşmış ve 3. sıraya yükselmiştir.

Tablo 2.35.Esenler’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Suriye	777	21.0	Suriye	1 470	22.0
Azerbaycan	351	9.5	Türkmenistan	1 066	16.0
Irak	344	9.3	Özbekistan	486	7.3
Özbekistan	324	8.8	Irak	482	7.2
Türkmenistan	228	6.2	Azerbaycan	445	6.7
Arnavutluk	199	5.4	Almanya	173	2.6
Almanya	143	3.9	Arnavutluk	163	2.5
Gürcistan	130	3.5	İran	157	2.4
Libya	120	3.3	Mısır	150	2.2
Moldova	89	2.4	Cezayir	130	2.0
Filistin	83	2.3	Ürdün	128	1.9
Makedonya	81	2.2	Fas	121	1.8
Rusya	61	1.7	Gürcistan	120	1.8
Ürdün	53	1.5	Pakistan	96	1.4
Mısır	51	1.4	Afganistan	80	1.2
İran	49	1.3	Kırgızistan	78	1.2
Fas	49	1.3	Moldova	76	1.1
Ukrayna	46	1.3	Kuzey Makedonya	65	1.0
Cezayir	38	1.0	Rusya	59	0.9
Kırgızistan	33	0.9	Yemen	59	0.9
Avusturya	33	0.9	Lübnan	49	0.7
Afganistan	30	0.8	Tacikistan	47	0.7
Çin	29	0.8	Tunus	46	0.7
Yemen	28	0.8	Avusturya	42	0.6
Pakistan	25	0.7	Çin	36	0.5
Tacikistan	23	0.7	Ukrayna	32	0.5
Sudan	23	0.7	Kazakistan	27	0.4
Lübnan	19	0.6	Sudan	25	0.4
Kanada	16	0.5	Somali	21	0.3
Filipinler	16	0.5	Bangladeş	19	0.3
Romanya	15	0.4	Yunanistan	15	0.2
Kazakistan	15	0.4	Ermenistan	15	0.2
Yunanistan	15	0.4	Bulgaristan	14	0.2
Bulgaristan	11	0.3	Uganda	14	0.2
Tunus	11	0.3	Fransa	13	0.2
ABD	10	0.3	Romanya	12	0.2
Diğer	106	2.7	Diğer	160	2.4
Toplam	3 702	100	Toplam	6 683	100

Kaynak: TÜİK, 217 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı yabancının 228'i ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6.2'dir. 2020 yılında Türkmen nüfus yaklaşık 5 kat artarak 1.066'ya ulaşmış ve 2. sıraya yükselmiştir. İncelenen bu 5 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki tüm yabancı nüfusun yaklaşık % 55'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğunda olan yabancılardan oluşmaktadır.

İlçedeki 6. kalabalık grubu Arnavutluk uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.954 Arnavut'un 199'u ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul genelindeki Arnavutlar'ın % 10.2'si ilçede ikamet etmektedir. Diğer bir deyişle il genelindeki her 10 Arnavutluk uyrukludan biri Esenler ilçesinde ikamet etmektedir. Aynı zamanda Esenler ilçesi, Bayrampaşa ilçesinden sonra Arnavutlar'ın en yoğun yaşadığı ilçedir. Arnavutlar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5.4'tür. 2020 yılında Arnavutluk uyruklu nüfus 163'e düşmüş ve 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman'ın 143'ü ilçede ikamet etmektedir. Almanlar'ın ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4 civarındadır. 2020 yılında Alman nüfus 173'e ulaşmış ve 7. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistan uyruklunun 130'u ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 3.5'tir. 2020 yılında Gürcistan uyruklu nüfus 120'ye düşmüş ve 14. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Libya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 10.921 Libya uyruklunun 120'si ilçede ikamet etmektedir. Libyalı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.3'tür. 2020 yılında Libyalı nüfus 239'a ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldovalı göçmenin 89'u ilçede ikamet etmektedir. Moldova uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 2.4'tür. 2020 yılında Moldova uyruklu nüfus 76'ya düşmüş ve 18. sıraya

gerilemiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan göçmenler, Esenler ilçesindeki tüm yabancıların yaklaşık % 74'üne tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım ise diğer ülkelerin uyruğunda olan göçmenlerden oluşmaktadır.

Esenler ilçesinde en kalabalık grubu teşkil eden ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 3 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Afrika kıtasından olduğu görülmektedir. Esenler ilçesinde ikamet eden yabancı nüfusun yaklaşık % 70'i Asyalı, % 20'si Avrupalı ve % 10'u Afrikalı göçmenlerden oluşmaktadır. Buna göre ilçedeki her 10 yabancından 7'si Asya, 2'si Avrupa ve 1 tanesi de Afrika ülkesi vatandaşıdır.

İlçede sayıları 10'dan az olan Norveç, Sırbistan, Kosova, Ermenistan, Suudi Arabistan, Bangladeş, Etiyopya, Birleşik Krallık, Endonezya, Hindistan, Somali, Güney Kore, Belarus ve İsviçre vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Danimarka, İtalya, Nepal, Japonya, İsveç, Belçika, İspanya, Tayland, Moğolistan, Gana, Bosna Hersek, Brezilya, Kamerun, Uganda, Senegal, Finlandiya, Kuveyt, Hollanda, Nijerya vatandaşları ve Vatansızlar vardır.

Esenler ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumu incelendiğinde (Tablo 2.36), 0-14 yaş arası grubun toplam nüfusun yaklaşık % 13'üne tekabül ettiği tespit edilmektedir. Buna göre ilçedeki göçmenlerde doğum oranları düşüktür. Yaşlı nüfus oranı % 3'ün altında kalmıştır. Buna göre ilçedeki yabancıların önemli kısmı çalışma çağında bulunmaktadır. Aktif nüfus tüm yabancıların yaklaşık % 86'sını oluşturmaktadır. Bağımlı nüfusta erkek nüfus, aktif nüfusta ise kadın nüfus fazladır. Çalışan nüfusun % 53'ü kadın, % 47'si erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2.36.Esenler'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	463	234	229	864	442	422
15 – 64 yaş	3 151	1 490	1 661	5 665	3 076	2 589
65+ yaş	88	41	47	154	77	77
Toplam	3702	1765	1 937	6 683	3 595	3 088

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2020 yılı verilerinde 0-14 yaş arası nüfusun yine % 13 civarında olduğu görülmektedir.65 yaş üstü nüfus yine % 3'ün altında kalmıştır. Buna göre çalışma çağındaki nüfusun oranları da değişmemiştir. Çocuk nüfusta ve aktif nüfusta erkek nüfus fazla, yaşlı nüfusta ise kadın ve erkek nüfusu eşittir.Çalışan nüfusun % 54'ü erkek ve % 46'sı kadındır.

2.18.Esenyurt İlçesi

İstanbul'un Avrupa yakasında yer alan ilçe; doğuda Avcılar, kuzeyde Başakşehir, kuzeybatıda Arnavutköy ve güneyde Beylikdüzü ilçeleriyle komşudur. Yüzölçümü 57 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 954.579'dur.Nüfus bakımında İstanbul'un en büyük ilçesidir. Büyükçekmece'nin semtlerinden biriyken, 2008 yılında Kırac beldesi ile birleştirilerek ilçe yapılmıştır.Esenyurt 44 mahalleden oluşmaktadır.Esenyurt ilçesinde Fatih Sanayi Sitesi yer almaktadır.İlçede 2013 yılında eğitime başlayan Esenyurt Üniversitesi bulunmaktadır (esenyurt.gov.tr).Dubai Konsoloslugu ve Etiyopya Büyükelçiliği de Esenyurt ilçesindedir.

Esenyurt ilçesi 30.039 yabancı nüfusu ile Fatih ilçesinden sonra en çok dış göç alan olan ilçe özelliği taşımaktadır. Tüm yabancıların ilçe nüfusuna (2017 yılı 846.492) oranı yaklaşık % 3.5'ye tekabül etmektedir. Esenyurt ilçesindeki en kalabalık grubu, il genelinde de en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli göçmenin 4.427'si ilçede ikamet etmektedir (Tablo 2.37). Buna göre il genelindeki tüm Suriyeli nüfusun yaklaşık % 14.6'sı Esenyurt ilçesinde yaşamaktadır. Esenyurt, aynı zamanda Fatih ilçesinden sonra Suriyeli nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir. Suriye uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 15 civarındadır.2020 yılında Suriyeli nüfus 2 katından fazla artışla 10.642'ye ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir. Esenyurt ilçesi yine Fatih'ten sonra Suriye uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 6. kalabalık grubu teşkil eden Afganistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 18.108 Afganistanlı yabancının 4.163'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki tüm Afganların % 24.5'i ilçede ikamet etmektedir. Diğer bir deyişle İstanbul'daki her 4 Afganistan uyrukludan biri Esenyurt'ta yaşamaktadır. Aynı zamanda Esenyurt, Zeytinburnu ilçesinden sonra Afganistanlıların en yoğun yaşadığı ilçedir. Afganistanlı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 14

civarındadır.2020 yılında Afgan nüfus 5.703'e ulaşmış ancak 6. sıraya gerilemiştir. Esenyurt yine Zeytinburnu ilçesinden sonra Afganlar'ın en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı göçmenin 3.312'si ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki tüm Iraklılar'ın % 13.5'i ilçede ikamet etmektedir. Aynı zamanda Esenyurt ilçesi, Fatih ilçesinden sonra Iraklı göçmenlerin en yoğun yaşadığı ilçedir. Irak uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 11'dir.Diğer bir deyişle ilçedeki her 10 yabancından biri Iraklı'dır.2020 yılında Iraklı nüfus 2 katından fazla artışla 7.545'e ulaşmış ancak 4. sıraya gerilemiştir. İlçe yine Fatih'ten sonra Iraklı göçmenin en yoğun yaşadığı yerdir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 9. kalabalık grubu teşkil eden Mısır uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.099 Mısırlı göçmenin 2.411'i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki tüm Mısır uyrukluların % 20'si ilçede ikamet etmektedir. Diğer bir deyişle il genelindeki her 5 Mısırlı'dan biri Esenyurt'ta yaşamaktadır. Aynı zamanda Esenyurt, Mısırlı göçmenlerin en yoğun yaşadığı ilçedir. Mısır uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 8'dir.2020 yılında Mısır uyruklu nüfus yaklaşık 3 kat artışla 7.032'ye ulaşmış ancak 5. sıraya gerilemiştir. Esenyurt, yine Mısırlı yabancılardan yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı göçmenin 2.178'i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki tüm İranlı yabancılardan % 17'si ilçede ikamet etmektedir. Aynı zamanda Esenyurt, İranlı göçmenlerin en yoğun yaşadığı ilçedir. İran uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 7.3'dür.2020 yılında İranlı nüfus yaklaşık 5 kat artışla 10.294'e ulaşmış ve 3. sıraya yükselmiştir. Esenyurt yine İranlı yabancılardan en yoğun yaşadığı ilçedir. İncelenen bu 5 ülkenin uyruğunda olan göçmenler, ilçedeki tüm yabancılardan % 55'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğundaki vatandaşlardan oluşmaktadır. İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı yabancının 1.970'i ilçede ikamet etmektedir.

Tablo 2.37.Esenyurt'ta İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yıl	2017		Yıl	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Suriye	4 427	14.8	Türkmenistan	11 694	13.6
Afganistan	4 163	13.9	Suriye	10 642	12.4
Irak	3 312	11.1	İran	10 294	11.9
Mısır	2 411	8.0	Irak	7 545	8.6
İran	2 178	7.3	Mısır	7 032	8.2
Türkmenistan	1970	6.6	Afganistan	5 703	6.6
Libya	1328	4.4	Yemen	4 201	4.9
Yemen	1089	3.6	Nijerya	3 547	4.1
Nijerya	952	3.2	Libya	3 339	3.9
Özbekistan	932	3.1	Filistin	3 113	3.6
Azerbaycan	906	3.0	Özbekistan	1 615	1.9
Filistin	714	2.4	Cezayir	1 461	1.7
Almanya	483	1.6	Fas	1 222	1.4
Ürdün	443	1.5	Azerbaycan	1 188	1.4
Rusya	433	1.4	Rusya	714	0.8
Bulgaristan	366	1.1	Pakistan	562	0.7
Ukrayna	365	1.1	Lübnan	561	0.7
Kırgızistan	289	1.0	Almanya	539	0.6
Moldova	241	0.9	Suudi Arabistan	504	0.6
Fas	237	0.8	Somali	456	0.5
Suudi Arabistan	222	0.7	Ukrayna	433	0.5
Gürcistan	205	0.7	Çin	396	0.5
Kazakistan	192	0.7	Bulgaristan	395	0.5
Cezayir	191	0.7	Kazakistan	362	0.4
Çin	178	0.6	Sudan	345	0.4
Lübnan	114	0.4	Kırgızistan	328	0.4
ABD	89	0.3	Kamerun	309	0.4
Tacikistan	88	0.3	Moldova	283	0.3
Kamerun	87	0.3	Tunus	275	0.3
Pakistan	85	0.3	ABD	239	0.3
Sudan	66	0.3	Gürcistan	234	0.3
Avusturya	65	0.3	Kuveyt	202	0.2
Tunus	62	0.2	Eritre	194	0.2
Makedonya	59	0.2	Angola	187	0.2
Belarus	48	0.2	Tacikistan	179	0.2
Endonezya	48	0.2	Birleşik Krallık	173	0.2
Güney Kore	46	0.2	Kongo	118	0.1
Bileşik Krallık	44	0.2	Kanada	105	0.1
Romanya	38	0.2	İsveç	103	0.1
Somali	35	0.2	İsrail	91	0.1
Arnavutluk	34	0.2	Avusturya	86	0.1
Kanada	33	0.1	Etiyopya	83	0.1
Kuveyt	30	0.1	Uganda	78	0.1
Diğer	736	100	Diğer	2 032	2.4
Toplam	30 039	100	Toplam	86 253	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Türkmenistanlı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6.6'dır.2020 yılında Türkmen nüfus yaklaşık 6 kat artış göstererek 11.694'e ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir. İlçedeki yabancılara oranı ise % 13.6 olmuştur. Aynı zamanda Esenyurt, Bahçelievler ilçesinden sonra Türkmenistan uyruklu yabancılardan en yoğun yaşadığı ilçe olma özelliği taşımaktadır.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, Libya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 10.921 Libyalı göçmenin 1.328'i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki Libyalı yabancılardan % 12'si ilçede yaşamaktadır. Libyalı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 4.4'tür.2020 yılında Libya uyruklu nüfus 2.5 kat artışla 3.339'a ulaşmış ancak 9. sıraya gerilemiştir. Aynı zamanda Esenyurt, Libya uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, Yemen uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 4.750 Yemen uyruklunun 1.089'u ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki Yemenlilerin % 23'ü ilçede yaşamaktadır. Aynı zamanda Esenyurt, Fatih ilçesinden sonra Yemenli nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir. Yemen uyrukluların, ilçedeki yabancılara oranı % 3.6'dır.2020 yılında Yemenli nüfus yaklaşık 4 kat artışla 4.201'e ulaşmış ve 7. sıraya yükselmiştir. Aynı zamanda Esenyurt, Yemen uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçe olmuştur.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Nijerya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 3.753 Nijerya uyruklunun 952'si ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki Nijeryalı yabancılardan % 26'sı ilçede yaşamaktadır. Diğer bir deyişle il genelindeki her 4 Nijeryalı'dan biri ilçede ikamet etmektedir. Aynı zamanda Esenyurt, Şişli'den sonra Nijeryalı yabancılardan en yoğun yaşadığı ilçedir. Nijerya uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 3.2'dir.2020 yılında Nijerya uyruklu nüfus yaklaşık 3 kat artışla 3.547 'ye ulaşmış ve 8. sıraya yükselmiştir. Diğer taraftan Esenyurt, Nijerya uyruklu yabancılardan en yoğun yaşadığı ilçe olma özelliği taşımaktadır.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelindeki 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı göçmenin 932'si ilçede ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3'tür. 2020 yılında Özbek nüfus yaklaşık 2 kat artışla 1.615'e ulaşmış ancak 11. sıraya gerilemiştir.

İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan nüfus, Esenyurt ilçesindeki yabancıların yaklaşık % 76'sına tekabül etmektedir. Geriye kalan % 24'lük kısım diğer ülkelerin uyruğunda olanlardan meydana gelmektedir. Esenyurt ilçesinde en kalabalık grubu teşkil eden ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 7 tanesinin Asya kıtası, 3 tanesinin ise Afrika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. Bu ilçede Avrupalı nüfusun az olduğu dikkati çekmektedir. Esenyurt ilçesinde ikamet eden yabancıların % 74 'ü Asyalı, % 19'u Afrikalı göçmenlerden oluşmaktadır.

İlçede sayıları 30'dan az olan Tayland, Yunanistan, Ermenistan, Fransa, Hollanda, Hindistan, Kosova, KKTC, İtalya, İsveç, Filipinler, Senegal, Uganda, Belçika, Norveç, Etiyopya, Danimarka, Güney Afrika, Avustralya, Polonya, Japonya, Sırbistan, Gana vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan İspanya, Bosna Hersek, Bangladeş, Finlandiya, Moğolistan, Nepal, İsviçre, Brezilya vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Malezya vatandaşları ve Vatansızlar bulunmaktadır.

Esenyurt ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumuna bakıldığında (Tablo 2.38), toplam nüfusun yaklaşık % 20'sinin 0-14 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranlarının yüksek olduğu tespit edilmektedir. Yaşlı nüfus % 3'ün altında kalmıştır. 15-64 yaş aralığındaki nüfus % 78 civarındadır. Bütün yaş gruplarında erkek nüfusu daha fazladır. Çocuk nüfusun % 52'si, yaşlı nüfusun % 55'i, çalışma çağındaki nüfusun % 52'si erkek nüfustur.

Tablo 2.38:Esenyurt'ta İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	5 870	3 037	2 833	15 639	8 065	7 574
15 – 64 yaş	23 133	12 027	11 286	68 324	38 461	29 863
65+ yaş	856	474	382	2 290	1 277	1 013
Toplam	30 039	15 538	14 501	86 253	47 803	38 450

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılına gelindiğinde, 0-14 yaş aralığındaki yabancı nüfusun toplam nüfus içindeki payının % 18'e gerilediği görülmektedir. Yaşlı nüfus yine % 3'ün altında kalmıştır. Çalışan nüfusun oranı % 80'e yaklaşmıştır. Bütün yaş gruplarında yine erkek nüfusu fazladır.

Çocuk nüfusun % 52'si, yaşlı nüfusun % 56'sı ve çalışma çağındaki nüfusun % 56'sı erkeklerden oluşmaktadır.

2.19.Eyüpsultan İlçesi

İstanbul'un Avrupa yakasında yer alan ilçe; doğuda Sarıyer, Şişli, Kağıthane; güneyde Zeytinburnu ve Fatih; güneydoğuda Beyoğlu; güneybatıda Gaziosmanpaşa ve Bayrampaşa; batıda Arnavutköy ve Sultangazi; güneybatıda Bayrampaşa, batıda ve kuzeybatıda Gaziosmanpaşa ile komşudur. 1936'da Fatih, Beyoğlu ve Sarıyer ilçelerinin bir bölümüyle kurulmuştur. İlçe 28 mahalleden oluşmaktadır. Yüzölçümü 242 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 400.513'dür (eyupsultan.gov.tr).Kuzeyde, Karadeniz sahillerinde maden çıkarılan maden ocakları ile çöp depolama yeri bulunmaktadır. Filistin Başkonsolosluğu Eyüpsultan ilçesi sınırlarındadır. Bezmi Âlem Vakıf Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi gibi yükseköğretim kurumlarının yerleşkeleri de ilçede yer almaktadır.

Eyüpsultan ilçesi 6.886 yabancı nüfusu ile en çok göç alan 17. ilçe durumundadır. Yabancı nüfus ilçe nüfusunun (2017 yılı 381.114) yaklaşık % 1.8'sine tekabül etmektedir. İlçede en kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.39). İl genelinde 11.948 Gürcistan uyruklunun 1.153'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki Gürcistanlıların % 9.7'si ilçede ikamet etmektedir. Diğer bir deyişle kabaca her 10 Gürcistan uyrukludan biri Eyüpsultan ilçesinde yaşamaktadır. Gürcistan uyrukluların, ilçedeki yabancılara oranı ise % 17 civarındadır. 2020 yılında Gürcistan uyruklu nüfus 365'e düşmüş ve 7. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli göçmenin sadece 565'i ilçede ikamet etmektedir. Suriye uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 8.2'dir. 2020 yılında Suriyeli nüfus 2 katından fazla bir artış göstererek 1.234'e ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı yabancının 492'si ilçede ikamet etmektedir. Azeriler'in, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 7.2'dir. 2020 yılında Azeri nüfus % 26'lık bir artışla 620'ye ulaşmış ve 3. sıradaki yerini korumuştur.

Tablo 2.39:Eyüpsultan’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Gürcistan	1 153	16.8	Suriye	1 234	13.6
Suriye	565	8.2	Türkmenistan	1 037	11.4
Azerbaycan	492	7.2	Azerbaycan	620	6.9
Almanya	491	7.2	Almanya	547	6.0
Irak	434	6.3	Irak	526	5.8
Türkmenistan	424	3.2	Özbekistan	431	4.7
Özbekistan	351	5.1	Gürcistan	365	4.0
Nepal	230	3.3	İran	342	3.8
Güney Kore	187	2.7	Ürdün	274	3.0
Moldova	186	2.7	Filistin	258	2.8
Rusya	138	2.0	Rusya	229	2.5
Libya	138	2.0	Mısır	217	2.4
Ukrayna	130	1.9	Pakistan	214	2.4
Mısır	124	1.8	Fas	162	1.8
İran	113	1.6	Libya	160	1.8
Gana	100	1.5	Güney Kore	155	1.7
Ürdün	95	1.4	Moldova	149	1.6
ABD	77	1.1	Yemen	146	1.6
Filipinler	72	1.1	Ukrayna	145	1.6
Pakistan	70	1.0	Tacikistan	90	1.0
Fas	65	0.9	Kırgızistan	81	0.9
Avusturya	62	0.9	İsrail	78	0.9
Birleşik Krallık	62	0.9	Avusturya	75	0.8
Filistin	59	0.9	Lübnan	75	0.8
Kırgızistan	57	0.8	Suudi Arabistan	75	0.8
Yemen	52	0.8	ABD	70	0.8
Hollanda	46	0.7	Kazakistan	68	0.8
Bulgaristan	44	0.6	Filipinler	65	0.7
Hindistan	44	0.6	Cezayir	60	0.7
Makedonya	41	0.6	Hollanda	55	0.6
Endonezya	37	0.5	Çin	51	0.6
İspanya	36	0.5	Bulgaristan	49	0.6
Kazakistan	34	0.5	Endonezya	45	0.5
Suudi Arabistan	31	0.5	Fransa	44	0.5
Tacikistan	29	0.4	Birleşik Krallık	44	0.5
Çin	29	0.4	Afganistan	42	0.5
İtalya	25	0.4	Tunus	41	0.5
Romanya	25	0.4	Kuzey Makedonya	35	0.4
Arnavutluk	24	0.4	İtalya	33	0.4
Yunanistan	23	0.3	Yunanistan	33	0.4
Ermenistan	22	0.3	İspanya	29	0.3
Tunus	21	0.3	Arnavutluk	27	0.3
Diğer	438	6.4	Diğer	576	6.3
Toplam	6 886	100	Toplam	9 069	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman'ın 491'i ilçede ikamet etmektedir. Almanların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 7.2'dir. 2020 yılında Alman nüfus 547'ye yükselmiş ve 4. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı'nın 434'ü ilçede ikamet etmektedir. Iraklıların ilçedeki yabancılara oranı % 6.3'tür. 2020 yılında Iraklı nüfus 526'ya ulaşmış ve 5. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı göçmenin 424'ü ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6.2'dir. 2020 yılında Türkmen nüfus yaklaşık 2.5 kat artışla 1.037'ye ulaşmış ve 2. sıraya yükselmiştir. İncelenen bu 6 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, yabancı uyrukluların yaklaşık % 52'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğunda olan nüfustan oluşmaktadır.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlının 351'i ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlı nüfusun, ilçedeki yabancılara oranı % 5'tir. 2020 yılında Özbek nüfus 431'e ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Nepal uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.068 Nepalli nüfusun 230'u ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki Nepal uyrukluların yaklaşık % 22'si Eyüpsultan ilçesinde yaşamaktadır. Nepal uyrukluların, ilçedeki yabancılara oranı % 3.3'tür. 2020 yılında Nepal uyruklu nüfus 25'e düşmüştür. İncelenen bu kısa dönemde Nepalli nüfusun değişimi dikkati çekmektedir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Güney Kore uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.810 Güney Koreli göçmenin 187'si ilçede ikamet etmektedir. Buna göre il genelindeki Güney Koreli nüfusun % 10'u Eyüpsultan ilçesinde yaşamaktadır. Diğer bir deyişle İstanbul'daki her 10 Güney Koreli yabancından biri ilçede oturmaktadır. Güney Koreli nüfusun, ilçedeki yabancılara oranı ise % 2.7'dir. 2020 yılında Güney Koreli nüfus 155'e düşmüş ve 16. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldovalı yabancının 186'sı ilçede ikamet etmektedir. Moldovalıların ilçedeki yabancılara oranı % 2.7'dir. 2020 yılında Moldova uyruklu nüfus 149'a düşmüş ve 17. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan nüfus, ilçedeki yabancılardan yaklaşık % 66'sına tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğunda olan yabancılardan oluşmaktadır.

Eyüpsultan ilçesinde en kalabalık grubu teşkil eden ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 8 tanesinin Asya kıtası ve 2 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. Eyüpsultan ilçesindeki yabancı nüfusun % 68'i Asyalı ve % 21'i Avrupalı nüfustan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 20'den az olan Kanada Fransa, Afganistan, İsviçre, KKTC, Tayland, Cezayir, Nijerya, Lübnan, Etiyopya, Belarus, Polonya, Brezilya, Kosova, Sudan, Bosna Hersek, Sırbistan vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Japonya, Malezya, Danimarka, Belçika, İsveç, Somali, Bangladeş, Güney Afrika, Moğolistan, Kamerun ve Kuveyt vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Norveç, Çin, Yemen, Avustralya, Uganda, Finlandiya vatandaşları ve Vatansızlar bulunmaktadır.

Eyüpsultan ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumu incelendiğinde (Tablo 2.40), 0-14 yaş aralığındaki nüfusun % 9 civarında olduğu tespit edilmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları düşüktür. 15-64 yaş aralığındaki nüfusun oranı % 89 civarında iken yaşlı nüfus % 2 civarında kalmıştır. Çocuk nüfus ve çalışan nüfusta erkek oranı fazla iken yaşlı nüfusta kadın oranı fazladır. Çocuk nüfusun % 54'ü, çalışan nüfusun % 52'si erkek iken yaşlı nüfusun % 58'i kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.40.Eyüpsultan'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	570	309	261	917	493	424
15 – 64 yaş	6 164	3 161	3 003	7 931	3 757	4 174
65+ yaş	152	64	88	221	124	97
Toplam	6 886	3 534	3 352	9 069	4 374	4 695

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçede 2020 yılına gelindiğinde çocuk nüfusun % 10'u geçtiği görülmektedir. Aktif nüfus % 87'ye gerilemiş ve yaşlı nüfus % 3 civarındadır. Bağımlı nüfusta erkek nüfus, aktif nüfusta kadın nüfus fazladır. Çocuk nüfusun % 54'ü ve yaşlı nüfusun % 56'sı erkek iken çalışma çağındaki nüfusun % 53'ü kadınlardan oluşmaktadır.

2.20.Fatih İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakasında yer alan ilçe; kuzeyden Eyüp, kuzeydoğudan Haliç, güneyden Marmara Denizi, batıda Zeytinburnu, kuzeybatıda Bayrampaşa ilçelerine komşudur. Bugün İstanbul'un en önemli tarihi,turistik ve ticari merkezidir.Bölgeye Suriçi İstanbul da denilmektedir. Bugün İstanbul Valiliği ve Büyükşehir Belediye'sinin yönetim merkezleri Tarihi Yarımada sınırları içinde yer almaktadır. 2009 yılında yürürlüğe giren 5757 sayılı Kanunla Suriçi'nde yer alan Eminönü ve Fatih ilçeleri birleştirilerek tek bir ilçeye dönüştürüldü (fatih.gov.tr). Yüzölçümü 15.62 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 443.090'dır. İlçede 57 mahalle bulunmaktadır.

Fatih ilçesinde Romave Osmanlı döneminden Ayasofya Müze ve Camisi, Topkapı Sarayı, Bağdat Köşkü, Çinili Köşk, Mecidiye Kasrı, Mustafa Paşa Köşkü, Revan Köşkü, 3. Ahmet Çeşmesi, At Meydanı, Alman Çeşmesi, Örmeli Sütun, Beyazıt Kulesi, Binbirdirek Sarnıcı, Bozdoğan Kemer, Çemberlitaş, Gotlar Sütunu, Kapalıçarşı, Mısır Çarşısı, Yerebatan Sarnıcı, Millet Kütüphanesi, Kariye Müzesi vb. gibi birçok eserin kalmış olması, İstanbul ve bölge turizmi açısından oldukça önemlidir. Fatih ilçesinde Benin, İran, Bulgaristan ülkelerinin konsoloslukları bulunmaktadır. Bezmi Alem Vakıf Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Kadir Has Üniversitelerinin yerleşkeleri de Fatih'te yer almaktadır. Ayrıca İl Göç İdaresi Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü vb. birçok idari teşkilat bu ilçenin sınırları içindedir.

Fatih ilçesi, 50.970 yabancı nüfusu ile en çok yabancı nüfusun ikamet ettiği ilçedir. Böylece İstanbul ilindeki tüm yabancı uyruklu nüfusun yaklaşık % 15.6'sı tek başına Fatih ilçesinde ikamet etmektedir. İlçedeki toplam yabancı nüfus, ilçe nüfusunun (2017 yılı 433.873) % 11.7'sini oluşturmaktadır.

Fatih ilçesinde en kalabalık yabancı grubunu, il genelinde de en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.41).İl genelindeki 30.400 Suriyeli

nüfusun 8.524'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul ilindeki tüm Suriyeli nüfusun % 28'i tek başına Fatih ilçesinde ikamet etmektedir. Aynı zamanda Fatih, Suriyeli nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir (Foto 2.2). Suriyeli nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 17 civarındadır. 2020 yılında Suriyeli nüfus yaklaşık 2 kat artış göstererek 16.813'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Suriye uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 21 civarındadır. Buna göre kabaca ilçedeki her 5 yabancından biri Suriye uyrukludur. Fatih, yine Suriyeli nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı nüfusun 6.424'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'daki Iraklı nüfusun % 26'sı Fatih'te yaşamaktadır. Diğer bir deyişle her 4 Iraklı'dan biri Fatih'te ikamet etmektedir. Aynı zamanda Fatih Iraklıların en yoğun yaşadığı ilçedir. Irak uyrukluların, ilçedeki yabancılara oranı % 12.6'dır. 2020 yılında Iraklı nüfus yaklaşık % 28'lik bir artışla 8.210'a ulaşmış ve 2. sıradaki yerini korumuştur. Iraklı yabancılardan, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 10 civarındadır. Buna göre ilçedeki her 10 yabancından biri Irak uyrukludur. Fatih yine Iraklı nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde de 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlının 5.797'si ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'da yaşayan Özbekler'in % 23'ü Fatih'te yaşamaktadır. Aynı zamanda Fatih, Özbekistanlı yabancılardan en fazla yaşadığı ilçedir. Özbekistanlı nüfusun ilçedeki tüm yabancılara oranı % 11.4'tür. 2020 yılında Özbek nüfusu 6.701'e ulaşmış ancak 4. sıraya gerilemiştir. Fatih, yine Özbekistanlı nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 3.404'ü ilçede ikamet etmektedir. İl genelindeki Türkmenistanlı nüfusun % 11'i ilçede yaşamaktadır. Kabaca her 10 Türkmenistanlı nüfustan biri ilçede ikamet etmektedir. Aynı zamanda Fatih, Türkmenistan uyrukluların en yoğun yaşadığı ilçedir. Türkmenistanlıların ilçedeki yabancı nüfusa oranı ise % 6.7'dir. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus yaklaşık 2.5 kat artışla 8.147'ye ulaşmış ve 3. sıraya yükselmiştir. Türkmenistanlıların ilçedeki yabancılara oranı ise % 10'u geçmiştir. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur.

Foto 2.2. Profesör Naci Şensoy Caddesi’nde Suriyeli bir göçmene ait işyeri.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde de 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 2.361’i ilçede yaşamaktadır. Buna göre ildeki Azeriler’in % 11’i ilçede ikamet etmektedir. Diğer taraftan Fatih, Azerbaycanlı göçmenlerin de en yoğun yaşadığı ilçedir. Azeriler’in ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 4.7’dir. 2020 yılında Azeri nüfus 2.370’e düşmüş ve 8. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 5 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, Fatih ilçesindeki yabancılardan % 52’sine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 48’lik kısım diğer ülkelerin uyruğunda olan nüfustan oluşmaktadır.

İlçedeki 6. kalabalık grubu Libya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 10.921 Libya uyruklunun 2.351’i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul’daki Libyalı nüfusun % 22’si Fatih ilçesinde yaşamaktadır. Aynı zamanda Libyalılar da en kalabalık grubu Fatih ilçesinde oluşturmuşlardır. Libyalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı ise % 4.6’dır. 2020 yılında Libyalı nüfus yaklaşık % 30 artışla 3.040’a ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir. Fatih, Esenyurt’tan sonra Libya uyrukluların en yoğun yaşadığı ilçe olmuştur.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 9. kalabalık grubu teşkil eden Mısır uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.099 Mısır uyruklunun 2.301’i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul’daki Mısırlı yabancılardan % 11’i Fatih’te yaşamaktadır. Kabaca her 10 Mısır uyrukludan biri Fatih ilçesindedir. Aynı zamanda Fatih, Esenyurt

ilçesinden sonra Mısırlı yabancıların en yoğun yaşadığı ilçedir. Mısırlı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 4.5'tir. 2020 yılında Mısırlı nüfus yaklaşık % 24'lük bir artış göstererek 2.846'ya ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İldeki 11.948 Gürcistan uyruklunun 1.727'si ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'daki Gürcistanlı nüfusun % 15'i Fatih ilçesinde yaşamaktadır. Gürcistan uyruklu nüfus da en kalabalık grubunu Fatih'te oluşturmuşlardır. Gürcülerin ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 3.4'tür. 2020 yılında Gürcistan uyruklu nüfus 2.012'ye ulaşmış ancak 10. sıraya gerilemiştir. Fatih yine Gürcü nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Filistin uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 5.061 Filistin uyruklu nüfusun 1.650'si ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'daki Filistinli nüfusun % 33'ü Fatih'te yaşamaktadır. Diğer bir deyişle her 3 Filistinli'den biri Fatih'te ikamet etmektedir. Aynı zamanda Filistinliler de en kalabalık grubu Fatih ilçesinde oluşturmuşlardır. Filistinlilerin ilçedeki yabancılara oranı ise % 3.2'dir. 2020 yılında Filistinli nüfus % 25'lik bir artışla 2.066'ya ulaşmış ve 9. sıradaki yerini korumuştur. Filistinliler, Esenyurt'tan sonra en kalabalık grubu Fatih ilçesinde meydana getirmişlerdir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldovalı yabancıların 1.499'u ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'daki Moldovalı nüfusun % 21'i Fatih'te yaşamaktadır. Diğer bir deyişle her 5 Moldova uyrukludan biri Fatih'te ikamet etmektedir. Aynı zamanda Moldovalı göçmenlerin en yoğun yaşadığı yer Fatih ilçesidir. Moldovalı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı ise % 3'tür. 2020 yılında Moldovalı nüfus 1.225'e düşmüş ve 14. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan nüfus, ilçedeki yabancıların % 71'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğunda olan yabancılardan oluşmaktadır.

İlçedeki 11. kalabalık grubu Yemen ve Kırgızistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 4.757 Yemenli yabancıların 1.238'i ve 4.982 Kırgızistanlı yabancıların 1.238'i ilçede ikamet etmektedir. Ayrıca nüfusları 1.046'yı bulan İran uyruklular ilçede ikamet etmektedir. Diğer ülkelerin uyruğunda olan yabancıların nüfusu 1.000'in altındadır. 2020 yılında Yemenli nüfus 2 katından fazla bir artışla 2.665'e ulaşmış ve 7. sıraya yükselmiştir.

Tablo 2.41:Fatih'te İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Suriye	8 524	16.8	Suriye	16 813	21.5
Irak	6 424	12.6	Irak	8 210	10.5
Özbekistan	5 797	11.4	Türkmenistan	8 147	10.4
Türkmenistan	3 404	6.7	Özbekistan	6 701	8.6
Azerbaycan	2 361	4.7	Libya	3 040	3.9
Libya	2 351	4.6	Mısır	2 846	3.6
Mısır	2 301	4.5	Yemen	2 665	3.4
Gürcistan	1 727	3.4	Azerbaycan	2 270	2.9
Filistin	1 650	3.2	Filistin	2 066	2.6
Moldova	1 499	2.9	Gürcistan	2 012	2.6
Yemen	1 238	2.4	İran	1 971	2.5
Kırgızistan	1 238	2.4	Fas	1 875	2.4
İran	1 046	2.0	Cezayir	1 779	2.3
Fas	943	1.9	Moldova	1 225	1.6
Ukrayna	813	1.6	Çin	1 117	1.4
Çin	791	1.6	Senegal	1 074	1.4
Tacikistan	617	1.2	Ürdün	957	1.2
Cezayir	600	1.2	Kırgızistan	954	1.2
Ermenistan	531	1.0	Somali	807	1.0
Ürdün	504	1.0	Tacikistan	801	1.0
Rusya	488	0.9	Ukrayna	712	0.9
Almanya	444	0.9	Pakistan	672	0.7
Kazakistan	381	0.7	Rusya	652	0.7
Afganistan	368	0.7	Tunus	580	0.7
Senegal	345	0.7	Ermenistan	575	0.7
Tunus	318	0.6	Afganistan	516	0.7
Nijerya	239	0.5	Kazakistan	507	0.7
Somali	223	0.4	Almanya	477	0.6
Uganda	179	0.3	Lübnan	426	0.5
Lübnan	173	0.3	Eritre	415	0.5
Pakistan	171	0.3	Etiyopya	413	0.5
Yunanistan	141	0.3	Sudan	312	0.4
Hindistan	130	0.2	Uganda	291	0.4
Nepal	128	0.2	Angola	275	0.4
Endonezya	124	0.2	Gambiya	245	0.3
Etiyopya	124	0.2	Yunanistan	227	0.3
Makedonya	118	0.2	Suudi Arabistan	210	0.3
Malezya	114	0.2	Nijerya	209	0.3
Suudi Arabistan	113	0.2	Endonezya	201	0.3
Sudan	112	0.2	Bangladeş	157	0.2
ABD	109	0.2	Birleşik Krallık	150	0.2
Diğer	2 060	4.2	Diğer	2 623	3.4
Toplam	50 970	100	Toplam	78 209	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

Fatih, Esenyurt'tan sonra Yemenli yabancıların en yoğun yaşadığı ilçedir. Kırgız nüfus 954'e düşmüş ve 18. sıraya gerilemiştir. İranlı nüfus ise yaklaşık % 90'lık bir artışla 1.971'e ulaşmış ve 11. sıraya yükselmiştir.

Fatih ilçesinde en kalabalık grubu teşkil eden ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 7 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesinin Afrika kıtası ve 1 tanesinin Avrupa kıtası olduğu görülmektedir. Fatih ilçesinde ikamet eden yabancıların yaklaşık % 75'i Asyalı ve % 17'si Afrikalı göçmenlerden oluşmaktadır. İlçede sayıları 50-99 arasında olan Romanya, Arnavutluk, Birleşik Krallık, Kamerun, Avusturya, Bulgaristan, Kosova, Bangladeş, Belarus vatandaşları ikamet ederken; 49-20 arasında olan Bosna Hersek, Hollanda, Sırbistan, Fransa, Kanada, Güney Kore, Tayland, Moğolistan, KKTC, İtalya, Filipinler, İsveç, İspanya, Danimarka vatandaşları ikamet etmektedir. Sayıları 20'den az olanlar ise; Gana, Kuveyt, Norveç, Avustralya, Japonya, Belçika, Güney Afrika, İsviçre, Polonya ve Brezilya'dır. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Finlandiya vatandaşları ve Vatansızlar ilçede ikamet etmektedir.

Fatih ilçesinde ikamet eden yabancı nüfusun yaş durumu incelendiğinde (Tablo 2.42), 0-14 yaş aralığındaki nüfusun % 10 civarında olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları düşüktür. 15-64 yaş aralığındaki nüfusun oranı % 88 civarında iken; yaşlı nüfus % 2'de kalmıştır. Bütün yaş gruplarında erkekler çoğunluktadır. Çocuk nüfusun % 53'ü, çalışma çağındaki nüfusun % 53'ü, yaşlı nüfusun % 60'ı erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2.42:Fatih'te İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	5 243	2 758	2 485	8 406	4 355	4 051
15 – 64 yaş	44 794	23 760	21 034	68 000	39 028	28 972
65+ yaş	933	558	375	1 803	1 037	766
Toplam	50 970	27 076	23 894	78 209	44 420	33 789

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2020 yılı verilerine göre ise, çocuk nüfus yine % 10 civarında kalmıştır. Çalışma çağındaki nüfusun oranı % 87'ye gerilemiş ve yaşlı nüfus % 3'ün altında kalmıştır. Nüfusun cinsiyet durumlarına bakıldığında, bütün yaş gruplarında yine erkeklerin çoğunlukta olduğu

ayrıt edilmektedir. Çocuk nüfusun % 52'si, aktif nüfusun % 58'i ve yaşlı nüfusun % 58'i erkeklerden oluşmaktadır.

2.21.Gaziosmanpaşa İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakası'nda yer alan Gaziosmanpaşa; geçmişte sınırları Karadeniz'e kadar uzanırken 2008 yılında 3 ilçeye bölünmüştür. Kuzeyden Sultangazi, doğu ve güneyden Eyüp, batıdan Bayrampaşa ile komşudur. İlçede 16 mahalle bulunmaktadır. Yüzölçümü 38 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 491.962'dir. Gaziosmanpaşa'da ekonomi genel olarak inşaat sektörüne bağlıdır. Eski gecekondu yerine kentsel dönüşüm projeleriyle planlı yapılaşma görülmektedir. Bu yüzden ilçede inşaat malzemeleri satışı yapan toptancı ve perakendecisi, hafriyatçılık ve marangozluk işleri yaygındır (gaziosmanpasa.gov.tr). Meksika Konsolosluğu da ilçe sınırları içindedir. Ayrıca Yıldız Teknik Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu da Gaziosmanpaşa ilçesinde bulunmaktadır.

Gaziosmanpaşa ilçesi 5.724 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 24. ilçe durumundadır. Tüm yabancıların ilçe nüfusuna (2017 yılı 497.959) oranı % 1.15'tir. İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeri uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.43). İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 2.175'i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'daki Azeriler'in % 10.5'i ilçede yaşamaktadır. Diğer bir deyişle il genelindeki her 10 Azerbaycanlı'dan biri Gaziosmanpaşa'da ikamet etmektedir. Aynı zamanda Gaziosmanpaşa, Fatih ilçesinden sonra Azerbaycan uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir. Azerbaycanlı nüfusun, ilçedeki tüm nüfusa oranı ise % 38'dir. 2020 yılında Azeri nüfus yaklaşık % 20'lik bir artışla 2.596'ya ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Gaziosmanpaşa, Azerbaycan uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçe olmuştur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun 448'i ilçede ikamet etmektedir. Suriyeli göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 8 civarındadır. 2020 yılında Suriyeli nüfus yaklaşık % 84'lük bir artışla 821'e ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 373'ü ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlı göçmenlerin, ilçedeki yabancılara oranı % 6.5'tir. 2020

yılında Türkmenistanlı nüfus yaklaşık 3 kat artışla 951'e ulaşmış ve 2. sıraya yükselmiştir. Türkmenistanlıların ilçedeki yabancılar içindeki payı da % 11'e çıkmıştır. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancıdan biri Türkmenistan uyrukludur. İncelenen bu 3 ülkenin uyuğunda olan nüfus ilçedeki yabancıların % 52.3'üne tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyuğunda olan yabancılardan oluşmaktadır.

Tablo 2.43:Gaziosmanpaşa'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Azerbaycan	2 175	38.0	Azerbaycan	2 596	30.1
Suriye	448	7.8	Türkmenistan	951	11.0
Türkmenistan	373	6.5	Suriye	821	9.5
Almanya	298	5.2	Libya	718	8.3
Libya	293	5.1	Irak	383	4.4
Özbekistan	251	4.4	Almanya	333	3.8
Irak	245	4.3	İran	327	3.8
Bulgaristan	179	3.1	Bulgaristan	289	3.3
İran	132	2.3	Özbekistan	276	3.2
Gürcistan	109	1.9	Yunanistan	164	1.9
Moldova	102	1.8	Mısır	113	1.3
Rusya	80	1.4	Rusya	109	1.3
Ukrayna	80	1.4	Gürcistan	106	1.2
Mısır	73	1.3	Suudi Arabistan	105	1.2
Yunanistan	65	1.2	Filistin	97	1.1
Suudi Arabistan	54	1.0	Pakistan	87	1.0
Makedonya	50	0.9	Moldova	79	0.9
Fas	43	0.8	Fas	78	0.9
Avusturya	43	0.8	Cezayir	77	0.9
Arnavutluk	42	0.8	Ürdün	72	0.8
Sırbistan	41	0.7	Ukrayna	69	0.8
Kırgızistan	41	0.7	Yemen	61	0.7
Filistin	40	0.7	Kırgızistan	57	0.7
Ürdün	36	0.6	Sırbistan	56	0.6
Kazakistan	35	0.6	Avusturya	46	0.5
ABD	26	0.5	Kazakistan	40	0.5
Cezayir	26	0.4	Tunus	38	0.5
Yemen	25	0.4	Afganistan	34	0.4
Gana	24	0.4	ABD	29	0.3
Tunus	21	0.3	Sudan	28	0.3
Diğer	256	4.4	Diğer	391	4.5
Toplam	5 724	100	Toplam	8 668	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman'ın 298'i ilçede ikamet etmektedir. Almanlar'ın ilçedeki yabancılara oranı % 5 civarındadır.2020 yılında Alman nüfus 333'e ulaşmış ancak 6. sıraya gerilemiştir. İlçedeki 5. kalabalık grubu Libya uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 10.921 Libya uyruklunun 293'ü ilçede ikamet etmektedir. Libyalı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 5 civarındadır.2020 yılında Libyalı nüfus yaklaşık 3 kat artışla 718'e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistan uyruklunun 251'i ilçede ikamet etmektedir. Özbeklerin, ilçedeki yabancılara oranı % 4.4'dür. 2020 yılında Özbek nüfus 276'ya ulaşmış ancak 9. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Iraklılar oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı yabancının 245'i ilçede ikamet etmektedir. Iraklıların ilçedeki yabancılara oranı % 4.3'tür. 2020 yılında Iraklı nüfus yaklaşık % 57'lik bir artışla 383'e ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Bulgaristan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 3.709 Bulgaristan uyruklunun 179'u ilçede ikamet etmektedir. Bulgaristan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3'tür. 2020 yılında Bulgaristan uyruklular yaklaşık % 62'lik bir artışla 289'a ulaşmış ve 8. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 9. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı nüfusun 132'si ilçede ikamet etmektedir. İran uyruklular ilçedeki yabancılara oranı % 2.3'tür. 2020 yılında İran uyruklu nüfus yaklaşık 2.5 kat artarak 327'ye ulaşmış ve 7. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelinde de 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistanlı göçmenin 109'u ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 2 civarındadır. 2020 yılında Gürcistanlı nüfus 106'ya düşmüş ve 13. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancıların yaklaşık % 79'una

tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğunda olan yabancılardan meydana gelmektedir.

Gaziosmanpaşa ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 7 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Afrika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. Gaziosmanpaşa ilçesindeki yabancılardan yaklaşık % 71'i Asyalı ve % 19'u Avrupalı nüfustan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 20'den az olan Çin, Romanya, Birleşik Krallık, Kosova, KKTC, Endonezya, Bosna Hersek, Filipinler, Tacikistan, Afganistan, Pakistan, Ermenistan, Lübnan vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan Güney Kore, Hollanda, Nijerya, Etiyopya, Belçika, Tayland, Moğolistan, Danimarka, Bangladeş, Hindistan, Kanada, Sudan ve Polonya vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan İsviçre, Senegal, Güney Afrika, Malezya, Japonya, İspanya, Somali, Fransa, İtalya, Belarus, Nepal vatandaşları ve Vatansızlar bulunmaktadır.

Gaziosmanpaşa ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumuna bakıldığında (Tablo 2.44); 0-14 yaş aralığındaki nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 11 civarındadır. 15-64 yaş arasındaki nüfusun oranı % 87 iken; 65 yaş üstü nüfusun oranı % 2 civarındadır. Çocuklarda ve çalışan nüfusta erkek nüfus fazla iken; yaşlı nüfusta kadın nüfusu çoğunluktadır. Çocuk nüfusun % 52'si, aktif nüfusun % 51' i erkek iken yaşlı nüfusun % 55'i kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.44:Gaziosmanpaşa'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	610	318	292	990	508	482
15 – 64 yaş	4 971	2 508	2 463	7 404	3 941	3 463
65+ yaş	143	65	78	274	135	139
Toplam	5 724	2 891	2 833	8 668	4 584	4 084

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılına gelindiğinde, çocuk nüfus yine % 11 civarında kalırken çalışma çağındaki nüfus % 86'ya gerilemiş ve yaşlı nüfusun oranı % 3 olmuştur. Çocuklarda ve

alışan nüfusta yine erkek oranı fazla iken yaşıllarda kadın nüfus oğunluğ meydana getirmektedir. ocuk nüfusun % 51'i, çalışan nüfusun % 53' erkek iken yaşı nüfusun % 51'i kadınlardan oluşmaktadır.

2.22.Güngören İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakasında yer alan ilçe; doğuda Zeytinburnu ve Esenler, batıda Bahçelievler, güneyde Bakırköy ile komşudur. Bakırköy-Mahmutbey Bucağına bağı Güngören köyünde ilk belediye rgt 1966 yılında kurulmuştur.1981 yılında İstanbul Belediyesine bağı bir şube müdürlüğü, 1984 yılında ise Bakırköy İlçe Belediye Başkanlığı'nın bir şubesi olmuş ve 1992 yılında ise müstakil bir ilçe yapılmıştır. İlçede 11 mahalle bulunmaktadır. Yüzölçümü 8.39 km² olan ilçede 2019 yılı nüfusu 289.441'dir.

Özellikle Merter bölgesindeki yoğn sanayileşme ile birlikte nüfusu artmış ve bu durum da gecekondulaşmayı arttırmıştır. Son yıllarda ise kentsel dönüşüm ile planlı yapılaşmaya gidilmektedir. İlçede ağır sanayi ve büyük ölçekli fabrika bulunmamaktadır. İç pazarda tüketilen ve dış pazarlara satılan tekstil ürünleri üretimi son yıllarda artış göstermiştir. Tekstilden sonra ise metal eşya üretimi ilçe ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır (güngören.gov.tr). İlçede Fildişi Sahilleri İstanbul Fahri Konsolosluğ bulunmaktadır. İstanbul Ayvansaray Üniversitesi Merter Kampüsü, Yıldız Teknik Üniversitesi Davutpaşa Yerleşkesi gibi yükseköğretim kurumları da Gaziosmanpaşa'da yer almaktadır.

Güngören ilçesi 5.837 yabancı nüfusu ile en çok dış g alan 22. ilçe durumundadır. Tüm yabancılardan ilçe nüfusuna (2017 yılı 296.967) oranı yaklaşık % 2.0'dır. Güngören ilçesinde en kalabalık yabancı grubunu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Trkmenistanuyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.45). İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 789'u ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlıların, ilçedeki yabancılara oranı % 13.5'tir. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 3 katından fazla bir artışla 2.424'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Türkmenistanlıların ilçedeki yabancılara oranı ise % 24'e yükselmiştir. Buna göre kabaca ilçedeki her 4 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı nüfusun 605'i ilçede ikamet etmektedir. Iraklıların ilçedeki yabancılara oranı % 10.4'dr. Buna göre ilçedeki her 10 yabancı

uyrukludan biri Iraklı'dır.2020 yılında Iraklı nüfus yaklaşık % 72'lik bir artışla 1.036'ya ulaşmış ve 2. sıradaki yerini korumuştur. Iraklı yabancıların, ilçedeki yabancılara oranı yine % 10 civarındadır.

Tablo 2.45.Güngören’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	789	13.5	Türkmenistan	2 424	23.9
Irak	605	10.4	Irak	1 036	10.2
Suriye	542	9.3	Suriye	851	8.4
Özbekistan	494	8.5	Özbekistan	806	8.0
Azerbaycan	436	7.5	İran	665	6.6
İran	361	6.3	Afganistan	614	6.1
Çin	308	5.3	Azerbaycan	552	5.5
Almanya	305	5.2	Çin	360	3.6
Afganistan	278	4.8	Almanya	308	3.0
Gürcistan	182	3.1	Gürcistan	251	2.5
Moldova	182	3.1	Libya	237	2.3
Kırgızistan	103	1.8	Moldova	173	1.7
Libya	103	1.8	Mısır	170	1.7
Rusya	100	1.7	Fas	166	1.6
Mısır	99	1.7	Kırgızistan	163	1.6
Ukrayna	91	1.6	Rusya	121	1.2
Ürdün	79	1.4	Cezayir	119	1.1
Fas	66	1.1	Filistin	106	1.0
Filistin	58	1.0	Yemen	100	1.0
Kazakistan	47	0.8	Ukrayna	96	1.0
Cezayir	41	0.7	Ürdün	92	0.9
Avusturya	32	0.5	Kazakistan	71	0.7
Bulgaristan	31	0.5	Bulgaristan	43	0.4
Sudan	27	0.4	Yunanistan	34	0.4
Romanya	25	0.4	Avusturya	33	0.4
Tacikistan	25	0.4	Tacikistan	30	0.3
Yemen	24	0.4	Tunus	27	0.3
Tunus	23	0.4	Lübnan	25	0.3
Arnavutluk	19	0.3	Pakistan	23	0.3
Yunanistan	16	0.3	Romanya	21	0.3
Endonezya	16	0.3	ABD	21	0.3
Makedonya	16	0.3	Güney Kore	20	0.2
Pakistan	15	0.2	Kuzey Makedonya	20	0.2
Güney Kore	14	0.2	Gana	19	0.2
Bosna Hersek	13	0.2	Endonezya	18	0.2
Hindistan	12	0.2	Arnavutluk	17	0.2
ABD	12	0.2	Somali	17	0.2
Somali	10	0.2	Sudan	15	0.2
Etiyopya	10	0.2	Etiyopya	15	0.2
KKTC	10	0.2	Ermenistan	12	0.1
Diğer	209	3.6	Diğer	218	2.2
Toplam	5 837	100	Toplam	10 135	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli nüfusun 542'si ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 9.3'tür.2020 yılında Suriyeli nüfus yaklaşık % 57'lik bir artışla 851'e ulaşmış ve 3. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı yabancının 494'ü ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 8.5'tir.2020 yılında Özbekistanlı nüfus yaklaşık % 64'lük bir artışla 806'ya ulaşmış ve 4. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde de 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azeri nüfusun 436'sı ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlı nüfusun, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 7.5'tir. 2020 yılında Azeri nüfus % 20'lik bir artışla 552'ye ulaşmış ancak 7. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 5 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, Güngören ilçesindeki yabancıların % 49'una tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğunda olan yabancılardan oluşmaktadır.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı nüfusun 361'i ilçede ikamet etmektedir. İranlı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6.3'dür. 2020 yılında İran uyruklu nüfus yaklaşık % 86'lık bir artışla 665'e ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir. İlçedeki 7. kalabalık grubu Çin uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.542 Çin uyruklu nüfusun 308'i ilçede ikamet etmektedir. Çin uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 5.3'tür.2020 yılında Çin uyruklu nüfus 360'a ulaşmış ancak 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 7 kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 305'i ilçede ikamet etmektedir. Alman uyruklular ilçedeki yabancılara oranı % 5 civarındadır.2020 yılında Alman uyruklu nüfus 308 olmuş ve 9. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu, il genelinde 6. kalabalık grubu teşkil eden Afganistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 18.108 Afgan nüfusun 278'i ilçede ikamet

etmektedir. Afganların, ilçedeki yabancılara oranı % 5 civarındadır. 2020 yılında Afganistanlı nüfus 2 katından fazla artışla 614'e ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, Moldova ile il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldovalıların 182'si ve 11.948 Gürcistanlı nüfusun 182'si ilçede ikamet etmektedir. Moldova ve Gürcistan uyrukluların, ilçedeki göçmenlere oranı % 3 civarındadır. 2020 yılında Moldovalı nüfus 173'e düşmüş ve 12. sıraya gerilemiştir. Gürcistanlı nüfus ise % 38'lik bir artışla 251'e ulaşmış ve 10. sıradaki yerini korumuştur. İncelenen bu 11 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancıların % 77'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım, diğer ülkelerin uyruğunda olan yabancılardan oluşmaktadır.

Güngören ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 11 ülkeye bakıldığında; bunların 9 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçede ikamet eden tüm yabancıların yaklaşık % 78'i Asyalı ve % 15'i Avrupalı nüfustan oluşmaktadır. İlçede sayıları 10'dan az olan Belarus, Moğolistan, Gana, Suudi Arabistan, Lübnan, Kosova, Hollanda, Sırbistan, Ermenistan, Bangladeş, İspanya, Birleşik Krallık, Nijerya, Fransa, Senegal, İsviçre, Uganda, Kanada, İtalya, Norveç, Avustralya, Tayland, Kamerun ve Brezilya vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Güney Afrika, Kuveyt, Japonya, Polonya, Danimarka vatandaşları ve Vatansızlar bulunmaktadır.

Güngören ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumları incelendiğinde (Tablo 2.46), ilçedeki tüm yabancıların % 11'inin 0-14 yaş grubunda, % 87'sinin 15-64 yaş aralığında, % 2'sinin 65 yaş üstü olduğu görülmektedir. Çocuk nüfusta erkek nüfusu fazla iken çalışan nüfusta ve yaşlı nüfusta kadın nüfusu çoğunluktadır. Çocuk nüfusun % 51'i erkek iken çalışma çağındaki nüfusun % 52'si ve yaşlı nüfusun % 53'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Güngören'de 2020 yılında ise tüm yaş gruplarının yüzdelik dağılımında bir değişiklik olmadığı tespit edilmektedir. Çocuk nüfusta ve çalışan nüfusta erkek nüfusu fazla iken yaşlı nüfusta kadın nüfusu fazladır. Çocukların % 53'ü, çalışan nüfusun % 55'i erkek iken yaşlı nüfusun % 56'sı kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.46.Güngören’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	609	312	297	1 099	582	517
15 – 64 yaş	5 088	2 482	2 606	8 822	4 864	3 958
65+ yaş	140	66	74	214	93	121
Toplam	5 837	2 860	2 977	10 135	5 539	4 596

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

2.23.Kadıköy İlçesi

İstanbul’un Anadolu Yakasında yer alan ilçe; 1969 yılında Üsküdar sancağına bağlanmış, 1930 yılında ise müstakil bir ilçe yapılmıştır. Doğuda Maltepe, batıdan İstanbul Boğazı ve Marmara Denizi, kuzeyden Üsküdar ve Ataşehir ilçelerine ve güneyde Marmara Denizi’ne komşudur. Yüzölçümü 25 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 482.713’tür. İlçede 21 mahalle bulunmaktadır. İlçe ekonomisinde ticaret faaliyetleri egemen durumdadır. Kadıköy Çarşısı, Altıyol, Bahariye Caddesi ve Bağdat Caddesi üzerinde büyük firmaların şubeleri bulunmaktadır. Marmara Üniversitesi ve İstanbul Medeniyet Üniversitesi gibi yükseköğretim kurumlarının Kadıköy ilçesinde kampüsleri yer almaktadır.

Kadıköy ilçesi 11.036 yabancı nüfusu ile en çok göç alan 9. ilçe durumundadır. Tümyabancı nüfus, toplam nüfusun (2017 nüfusu 451.453) yaklaşık % 2.45’ine tekabül etmektedir. Kadıköy ilçesinde en kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.47). İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı yabancının 1.951’i ilçede ikamet etmektedir. Aynı zamanda Kadıköy, Fatih ilçesinden sonra Özbekistan uyrukluların en yoğun yaşadığı ilçedir. Özbekistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 17.7’dir. 2020 yılında Özbekistanlı nüfus yaklaşık % 55’lik bir artış göstererek 3.011’e ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir. Kadıköy yine Fatih’ten sonra Özbekistanlıların en yoğun yaşadığı ilçe olmuştur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde de 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı nüfusun 1.609’u ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 14.3’tür (Foto2.3). 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus yaklaşık 3 kat artarak 4.402’ye ulaşmış ve ilk

sıraya yerleşmiştir. Türkmenistanlı nüfus ilçedeki yabancılar içindeki payı ise % 26'ya yükselmiştir. Buna göre kabaca ilçedeki her 4 yabancıdan biri Türkmenistan uyrukludur.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistanlı nüfusun 1.402'si ilçede ikamet etmektedir. İstanbul ilindeki Gürcistanlılar'ın yaklaşık % 12'si Kadıköy'de yaşamaktadır. Aynı zamanda Kadıköy, Fatih ilçesinden sonra Gürcistanlı yabancıların en yoğun yaşadığı ilçedir. Gürcistanlıların ilçedeki yabancılara oranı ise % 12.7'dir. 2020 yılında Gürcistan uyruklu nüfus 1.158'e düşmüş ve 4. sıraya gerilemiştir. Kadıköy, yine Fatih'ten sonra Gürcistan uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçe konumundadır.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman'ın 1.024'ü ilçede ikamet etmektedir. Almanya uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 9.3'tür. 2020 yılında Almanya uyruklu nüfus 1.182'ye ulaşmış ve 3. sıraya yükselmiştir. İncelenen bu 4 ülkenin uyruğunda olan yabancılar ilçedeki yabancıların % 54'üne tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım ise diğer ülkelerin uyruğunda olan vatandaşlardan oluşmaktadır.

Foto: 2.3. Kadıköy'de Türkmenistan uyruklu bir göçmene ait işyeri (Kaynak: zomato. gov).

Tablo 2.47. Kadıköy’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Özbekistan	1 951	17.7	Türkmenistan	4 402	25.9
Türkmenistan	1 609	14.3	Özbekistan	3 011	17.7
Gürcistan	1 402	12.7	Almanya	1 182	7.0
Almanya	1 024	9.3	Gürcistan	1 158	6.8
ABD	389	3.5	İran	981	5.8
Azerbaycan	379	3.4	Azerbaycan	613	3.6
Moldova	337	3.1	ABD	445	2.6
Ukrayna	303	2.8	Rusya	371	2.2
İran	292	2.7	Ukrayna	345	2.0
Rusya	256	2.3	Suriye	288	1.7
Fransa	184	1.7	Moldova	257	1.6
Birleşik Krallık	183	1.7	Birleşik Krallık	196	1.2
Kırgızistan	146	1.3	Fransa	173	1.0
Suriye	117	1.1	Avusturya	135	0.8
KKTC	110	1.0	Kırgızistan	133	0.8
Afganistan	104	0.9	Irak	130	0.8
Avusturya	103	0.9	Kazakistan	128	0.8
İtalya	103	0.9	Yunanistan	127	0.8
Yunanistan	98	0.9	Afganistan	124	0.7
Filipinler	92	0.8	İtalya	113	0.7
Irak	87	0.8	Filipinler	108	0.6
Kazakistan	79	0.7	KKTC	107	0.6
İspanya	77	0.7	Ürdün	99	0.6
Bulgaristan	77	0.7	Mısır	94	0.6
Ermenistan	75	0.7	Güney Kore	88	0.5
Japonya	68	0.6	Fas	87	0.5
Çin	67	0.6	Filistin	81	0.5
Hollanda	65	0.6	Çin	81	0.5
Kanada	55	0.6	İspanya	81	0.5
Diğer	1 200	11.0	Diğer	1 821	10.7
Toplam	11 036	100	Toplam	16 972	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 5. kalabalık grubu Amerika Birleşik Devletleri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 3.350 ABD uyrukludan 389’u ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul’da yaşayan ABD’li nüfusun yaklaşık % 12’si Kadıköy’de ikamet etmektedir. Aynı zamanda Kadıköy, Beşiktaş ilçesinden sonra Amerika Birleşik Devletleri uyruklu yabancıların en yoğun yaşadığı ilçedir. ABD’li nüfusun, ilçedeki yabancılara oranı ise % 3.5’tir.2020 yılında ABD’li nüfus 445’e ulaşmış ancak 7. sıraya gerilemiştir. Diğer taraftan Kadıköy, Amerika Birleşik Devletleri uyruklu yabancıların en yoğun yaşadığı ilçe durumundadır.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 379'u ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.4'tür.2020 yılında Azeri nüfus % 62'lik artışla 613'e ulaşmış ve 6. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 7. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldovalı nüfusun 337'si ilçede ikamet etmektedir. Moldovalıların ilçedeki yabancılara oranı % 3 civarındadır.2020 yılında Moldovalı nüfus 257'ye düşmüş ve 11. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.284 Ukraynalı nüfusun 303'ü ilçede ikamet etmektedir. Ukraynalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2.8'dir.2020 yılında Ukraynalı nüfus 345'e ulaşmış ancak 9. sıraya gerilemiştir

.İlçedeki 9. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı nüfusun 292'si ilçede ikamet etmektedir. İranlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2.7'dir.2020 yılında İranlı nüfus 3 katından fazla bir artışla 981'e ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Rusya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.984 Rus nüfusun 256'sı ilçede ikamet etmektedir. Rus uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 2.3'tür. 2020 yılında Rus nüfus % 45'lik bir artışla 371'e ulaşmış ve 8. sıraya yükselmiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancılardan yaklaşık % 72'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Kadıköy ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 5 tanesinin Asya kıtası, 4 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Amerika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancılardan yaklaşık % 61'i Asyalı ve % 27'si Avrupalı nüfustan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 50'den az olan Endonezya, Polonya, Makedonya, Güney Kore, Libya, Ürdün, Hindistan, Belarus, Pakistan, Romanya, Somali, Sırbistan, Avustralya, Brezilya, Fas, Mısır, Arnavutluk, Tayland, Suudi Arabistan, Kosova, Tacikistan, İsveç, Etiyopya, Tunus vatandaşları ikamet ederken; sayıları 20'den az olan Bosna Hersek, Danimarka, İsviçre,

Cezayir, Nepal, Belçika, Güney Afrika, Filistin, Nijerya, Finlandiya, Lübnan, Malezya, Yemen, Moğolistan, Norveç, Bangladeş, Senegal, Sudan ve Kamerun vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Gana, Uganda ve Kuveyt vatandaşları mevcuttur.

Kadıköy ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumlarına bakıldığında (Tablo 2.48), toplam yabancı nüfusun yaklaşık % 4'ünün 0-14 yaş arası, yine yaklaşık % 4'ünün 65 yaş üstü olduğu görülmektedir. Çalışma çağındaki nüfus ise toplam nüfusun yaklaşık % 92'sine tekabül etmektedir. Çocuk yaş grubunda erkek nüfus fazla iken çalışma çağındaki nüfusta ve yaşlılarda kadınlar çoğunluktadır. Çocukların % 53'ü erkek iken aktif nüfusun % 70'i ve yaşlı nüfusun % 60'ı kadınlardan oluşmaktadır

Tablo 2.48.Kadıköy'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	410	219	191	723	390	333
15 – 64 yaş	10 201	3 048	7 153	15 691	6 037	9 654
65+ yaş	425	172	253	558	215	343
Toplam	11 036	3 439	7 597	16 972	6 642	10 330

Kaynak: TÜİK,2017 ve 2020,ADNKS.

. İlçede 2020 yılına gelindiğinde ise 0-14 yaş arası nüfus yine % 4 seviyelerinde kalmıştır.65 yaş üstü nüfus % 3 seviyelerine inmiş ve 15-64 yaş arası nüfus % 93 oranına ulaşmıştır. Yine çocuk nüfusta erkekler, diğer yaş gruplarında kadınlar çoğunluktadır. Çocuklarda % 53'lük kısım erkeklerden oluşurken aktif nüfusun % 62'si ve yaşlı nüfusun % 62'sini kadınlar teşkil etmektedir.

2.24.Kâğıthane İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakasında yer alan ilçe; kuzeyden Sarıyer, kuzeydoğudan Beşiktaş, güneydoğu ve güneyden Şişli, güneybatıdan Beyoğlu ve batıdan Eyüpsultan ilçesi ile komşudur. 1987 yılına kadar Şişli ilçesinin mahallesi iken bu tarihten itibaren ilçe yapılmıştır. Yüzölçümü 16 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 448.025'dir. İlçede 19 mahalle bulunmaktadır (www.kagithane.istanbul). Kağıthane ilçesi de ülkemizde görülen yoğun göç hareketlerinden etkilenmiş ve çarpık kentleşme çok yaygınlaşmıştır. Ancak son yıllarda eski

fabrika alanları ve konutlar, lüks konut ve ofislere çevrilmektedir. Ulaşım açısından Eminönü, Beşiktaş, Şişli gibi iş alanlarına yakın olması sebebiyle buralarda çalışan insanlar konut talebini arttırmaktadır. Ayrıca İstanbul Atlas Üniversitesi yerleşkesi ilçede bulunmaktadır. Bundan başka ilçede Macaristan Konsolosluğu da yer almaktadır.

Kâğıthane ilçesi 7.997 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 15. ilçe durumundadır. Tüm yabancı nüfusun ilçe nüfusuna oranı (2017 yılı 442.694) yaklaşık % 1.8'dir. İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.49). İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 1.308'i ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 16.4'dür. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 4 katından fazla artış göstererek 5.377'ye ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı ise % 35 olmuştur. Buna göre kabaca ilçedeki her 3 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 644'ü ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 8'dir. 2020 yılında Azeri nüfus % 43'lük bir artışla 919'a ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde de 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbek nüfusun 518'i ilçede ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 6.5'tir. 2020 yılında Özbek nüfus 601'e ulaşmış ancak 5. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı yabancının 496'sı ilçede ikamet etmektedir. İran uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 6.2'dir. 2020 yılında İran uyruklu nüfus 2 katından fazla bir artışla 1.082'ye ulaşmış ve 2. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli nüfusun 494'ü ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 6.2'dir. 2020 yılında Suriyeli nüfus % 63'lük bir artışla 805'e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

Tablo 2.49.Kâğıthane’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	1 308	16.4	Türkmenistan	5 377	35.3
Azerbaycan	644	8.1	İran	1 082	7.1
Özbekistan	518	6.5	Azerbaycan	919	6.0
İran	496	6.2	Suriye	805	5.3
Suriye	494	6.2	Özbekistan	601	3.9
Almanya	483	6.1	Libya	537	3.5
Libya	478	6.0	Nijerya	535	3.5
Nijerya	344	4.3	Almanya	527	3.5
Irak	328	4.1	Filistin	306	2.0
Filipinler	248	3.1	Filipinler	305	2.0
Moldova	169	2.0	Mısır	275	1.8
Moğolistan	162	2.0	Moğolistan	251	1.7
Ukrayna	146	1.8	Fas	246	1.6
Filistin	143	1.8	Ürdün	205	1.4
Mısır	137	1.7	Pakistan	197	1.3
Rusya	136	1.7	Rusya	176	1.1
Kırgızistan	121	1.5	Ukrayna	137	0.9
Gürcistan	114	1.4	Moldova	132	0.9
Fas	101	1.3	Endonezya	126	0.8
Suudi Arabistan	97	1.2	Sudan	117	0.8
Endonezya	84	1.1	Yemen	115	0.8
Ürdün	71	0.9	Suudi Arabistan	107	0.7
Pakistan	69	0.9	Kırgızistan	99	0.7
Avusturya	65	0.8	Gürcistan	92	0.6
Yemen	62	0.8	Avusturya	83	0.6
Kazakistan	46	0.5	Cezayir	81	0.5
ABD	41	0.5	Tunus	70	0.5
Japonya	40	0.5	Çin	68	0.5
Çin	39	0.5	Etiyopya	66	0.4
Afganistan	38	0.5	Afganistan	64	0.4
Tunus	35	0.4	Lübnan	59	0.4
Kamerun	34	0.4	Kazakistan	55	0.4
Etiyopya	33	0.4	Uganda	53	0.4
Sudan	32	0.4	Japonya	51	0.3
Bulgaristan	31	0.4	Tayland	45	0.3
Arnavutluk	30	0.4	Bulgaristan	45	0.3
Romanya	30	0.4	Tacikistan	42	0.3
Diğer	544	6.8	Diğer	716	4.7
Toplam	7 997	100	Toplam	15 248	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 6. kalabalık grubu teşkil eden Almanya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklu nüfusun 483’ü ilçede ikamet etmektedir. Almanya uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 6’dır.2020 yılında ise nüfusları 527’ye ulaşmış ancak 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu Libya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 10.921 Libyalı nüfusun 478'i ilçede ikamet etmektedir. Libyalıların ilçedeki yabancılara oranı % 6'dır. 2020 yılında Libyalı nüfus 537'ye ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Nijerya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 3.753 Nijeryalı nüfusun 344'ü ilçede ikamet etmektedir. Nijerya uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 4.3'dür. 2020 yılında Nijeryalı nüfus % 56'lık artışla 535'e ulaşmış ve 7. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Iraklılar oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı nüfusun 328'i ilçede ikamet etmektedir. Irak uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 4'tür. 2020 yılında Iraklı nüfus yaklaşık % 43'lük bir artışla 466'ya ulaşmış ve 9. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Filipinler uyuklu yabancılar oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.679 Filipinlinin 248'i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'daki Filipinli nüfusun % 15'i Kâğıthane ilçesinde yaşamaktadır. Filipin uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı ise % 3'tür. 2020 yılında Filipinli nüfus 305'e ulaşmış ve 11. sıraya gerilemiştir. Aynı zamanda Kâğıthane, Filipinler uyuklu yabancıların en yoğun yaşadığı ilçedir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, Kâğıthane ilçesinde ikamet eden yabancı uyuklu nüfusun % 67'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğunda olan yabancılardan oluşmaktadır.

Kâğıthane ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 7 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesinin Afrika kıtası ve 1 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancı nüfusun yaklaşık % 65'i Asyalı, % 16'sı Afrikalı ve % 15'i Avrupalı göçmenlerden oluşmaktadır. Yabancı nüfusun % 4'ü de diğer kıtalardan gelmiştir. İlçede sayıları 30'dan az olan Tayland, Cezayir, Tacikistan, Gana, Güney Kore, Hindistan, Ermenistan, Yunanistan, Lübnan, Somali, Fransa, Uganda, Birleşik Krallık, Nepal, Hollanda, Kanada, Sırbistan, Makedonya, Kosova, Bosna Hersek, KKTC vatandaşları ikamet ederken; sayıları 10'dan az olan İtalya, Belarus, Polonya, Brezilya, Bangladeş, Norveç, Avustralya, Güney Afrika, Senegal, İspanya, İsveç ve Danimarka vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca

sayıları 3'ten az olan Belçika, İsviçre, Finlandiya, Malezya ve Kuveyt vatandaşları bulunmaktadır.

Kağıthane ilçesinde ikamet izni bulunan yabancıların yaş özelliği incelendiğinde (Tablo 2.50), toplam yabancı nüfusun yaklaşık % 9'unun 0-14 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranlarının düşük olduğu söylenebilir. Yaşlı nüfus ise % 1 civarında kalmıştır. Çalışma çağı nüfusu olarak tabir edilen aktif nüfus, toplam nüfusun % 90'ına tekabül etmektedir. Çocuklarda ve yaşlı nüfusta erkek ve kadın nüfusu birbirine yakın iken aktif nüfusun % 54'ü kadınlardan oluşmaktadır. İlçede 2020 yılında ise 0-14 yaş arası nüfusun oranı % 8'e gerilerken yaşlı nüfus yine % 1 seviyelerinde kalmıştır. Çalışan nüfusun oranı ise % 89'a düşmüştür. Çocuklarda ve çalışan nüfusta erkekler fazla iken yaşlı nüfusta kadınlar çoğunluktadır. Çocuk nüfusun % 51'ini ve aktif nüfusun % 52'sini erkekler oluştururken 65 yaş üstü nüfusun % 52'sini kadın nüfus teşkil etmektedir.

Tablo 2.50.Kağıthane'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	702	352	350	1 149	586	563
15 – 64 yaş	7 197	3 298	3 899	13 930	7 361	6 569
65+ yaş	98	50	48	169	81	88
Toplam	7 997	3 700	4 297	15 248	8 028	7 220

Kaynak: TÜİK,2017 ve2020, ADNKS.

2.25.Kartal İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakasında yer alan ilçe; doğudan Pendik, batıdan Maltepe, kuzeyden Sultanbeyli ve Sancaktepe, güneyden Marmara Denizi ile komşudur. Kartal, 1908 yılına kadar Üsküdar'a bağlı bir sancak iken bu tarihten itibaren İstanbul iline bağlı bir ilçe yapılmıştır. Yüzölçümü 38.54 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 470.676'dır. İlçe 20 mahalleden oluşmaktadır.İlçede ulaşım projelerinin hayata geçirilmesi ve ilçenin kentsel dönüşüm alanı ilan edilmesi sebebi ile büyük inşaat firmaları Kartal'da faaliyet göstermektedir.Kimya, gıda sanayi, madeni, plastiksanayi, konfeksiyon,döküm gibi küçük sanayi işletmeleri bulunmaktadır (kartal.gov.tr). Ayrıca Marmara Üniversitesi, İstanbul Gedik

Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi gibi yükseköğretim kurumlarının kampüsleri de yer almaktadır.

Kartal ilçesi, 3.805 yabancı nüfusu ile en çok göç alan 27. ilçedir. Tüm yabancıların toplam nüfusa (2017 yılı 463.443) oranı yaklaşık % 0.83'tür. Kartal ilçesindeki en kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.51). İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 699'u ilçede ikamet etmektedir. Alman uyrukluların, ilçedeki yabancılara oranı % 18 civarındadır. 2020 yılında Alman uyruklu nüfus 778'e ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbek nüfusun 631'i ilçede yaşamaktadır. Özbekistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 16.6'dır. 2020 yılında Özbekistanlı nüfus 723'e ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı nüfustan 452'si ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 12'dir. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 2.5 kat artış göstererek 1.149'a ulaşmış ve ilk sıraya yükselmiştir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı ise % 19 olmuştur. Buna göre kabaca ilçedeki her 5 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 232'si ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6'dır. 2020 yılında Azeri nüfus 294'e düşmüş ve 5. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 4 ülkenin uyruğunda olan nüfus ilçedeki yabancılardan % 53'üne tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistan uyruklunun 176'sı ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 4.6'dır. 2020 yılında Gürcü nüfus 104'e düşmüş ve 14. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.51.Kartal’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Almanya	699	18.4	Türkmenistan	1 149	19.0
Özbekistan	631	16.6	Almanya	778	12.9
Türkmenistan	452	11.9	Özbekistan	723	12.0
Azerbaycan	232	6.1	İran	382	6.3
Gürcistan	176	4.6	Azerbaycan	294	4.9
Suriye	130	3.4	Suriye	200	3.3
Ukrayna	123	3.3	Kazakistan	164	2.7
Rusya	119	3.2	Irak	153	2.5
İran	117	3.1	Pakistan	151	2.5
Avusturya	116	3.1	Rusya	149	2.5
Irak	91	2.4	Avusturya	136	2.3
Kırgızistan	79	2.1	Ukrayna	129	2.1
Moldova	76	2.0	Kırgızistan	106	1.8
Bulgaristan	60	1.6	Gürcistan	104	1.7
Kazakistan	42	1.1	Fas	96	1.6
Afganistan	37	1.0	Ürdün	80	1.3
Mısır	37	1.0	Mısır	78	1.3
Libya	29	0.8	Çin	73	1.2
ABD	29	0.8	Moldova	71	1.2
Romanya	27	0.7	Tacikistan	61	1.0
Fas	26	0.7	Afganistan	55	0.9
Endonezya	25	0.7	Bulgaristan	52	0.9
Belarus	22	0.6	ABD	41	0.7
Çin	21	0.6	Nijerya	38	0.6
Tacikistan	21	0.6	Filistin	36	0.6
Hollanda	19	0.5	Endonezya	35	0.6
KKTC	16	0.5	Romanya	27	0.5
Makedonya	15	0.5	Birleşik Krallık	24	0.4
Yunanistan	16	0.4	Belarus	23	0.4
Ürdün	15	0.4	Hollanda	23	0.4
Filipinler	13	0.4	Lübnan	23	0.4
Japonya	12	0.4	Filipinler	23	0.4
Ermenistan	12	0.4	Moğolistan	22	0.4
Filistin	11	0.3	Yunanistan	21	0.4
Bosna Hersek	11	0.3	Çad	20	0.3
Arnavutluk	11	0.3	Cezayir	20	0.3
Nijerya	11	0.3	Sırbistan	19	0.3
Hindistan	11	0.3	İspanya	18	0.3
Birleşik Krallık	10	0.3	Suudi Arabistan	16	0.3
İsviçre	10	0.3	Bosna Hersek	15	0.2
Tayland	10	0.3	KKTC	14	0.2
Sırbistan	10	0.3	Fransa	14	0.2
Polonya	10	0.3	Japonya	14	0.2
Danimarka	10	0.3	Tunus	12	0.2
Diğer	141	3.7	Diğer	303	5.0
Toplam	3 805	100	Toplam	6 053	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular teşkil etmektedir. İl genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun 130'u ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 3.4'tür. 2020 yılında Suriyeli nüfus % 54'lük artışla 200'e ulaşmış ve 6. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 7. kalabalık grubu Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.284 Ukraynalı nüfusun 123'ü ilçede ikamet etmektedir. Ukraynalıların ilçedeki yabancılara oranı % 3.3'tür. 2020 yılında Ukraynalı nüfus 129 olarak kaydedilmiş ve 12. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Rusya uyruklular oluşturmaktadır. İlçedeki 6.984 Rus nüfusun 119'u ilçede ikamet etmektedir. Rusya uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3.2'dir. 2020 yılında Rusya uyrukluların nüfus % 25 artışla 149'a ulaşmış ancak 10. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı nüfusun 117'si ilçede ikamet etmektedir. İran uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3'tür. 2020 yılında İran uyrukluların nüfus 3 katından fazla bir artışla 382'ye ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Avusturya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 2.678 Avusturyalı nüfusun 116'sı ilçede ikamet etmektedir. Avusturya uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3'tür. 2020 yılında Avusturya uyrukluların nüfus 136'ya yükselmiş fakat 11. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan nüfus, Kartal ilçesindeki yabancılardan oluşmaktadır. Kartal ilçesinde en kalabalık grubu teşkil eden ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 4 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki tüm göçmenlerin yaklaşık % 58'i Asyalı ve % 37'si Avrupalı yabancılardan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 10'dan az olan Fransa, Brezilya, Cezayir, Kosova, İspanya, Kanada, Suudi Arabistan, İtalya, Yemen, Tunus, Pakistan, Avustralya, Bangladeş, Senegal, Güney Afrika, Lübnan, Güney Kore vatandaşları ve sayıları 3'ten az olan Uganda, Malezya, İsveç, Etiyopya, Belçika, Moğolistan, Gana, Nepal, Sudan ve Somali vatandaşları da ikamet etmektedir.

Kartal ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumlarına bakıldığında (Tablo 2.52), 0-14 yaş arası nüfusun, toplam nüfus içindeki payının % 5, 65 yaş üstü nüfusun payının % 3 civarında olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları düşük ve yaşlı nüfus azdır. Aktif nüfusun payı ise % 92 oranındadır. Çocuk nüfusta erkekler, diğer yaş gruplarında kadın nüfus çoğunluktadır. Çocuk nüfusun % 54'ünü erkekler teşkil ederken aktif nüfusun % 66'sını ve yaşlı nüfusun % 54'ünü kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 2.52.Kartal'da İkamet Eden YabancıUyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	199	107	92	435	228	207
15 – 64 yaş	3 509	1 214	2 295	5 466	2 430	3 036
65+ yaş	97	45	52	152	63	89
Toplam	3 805	1 366	2 439	6 053	2 721	3 332

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılında ise çocuk nüfus % 7'ye yükselmiş ve yaşlı nüfus yine % 3 seviyesinde kalmıştır. Çalışma çağındaki nüfusun oranı % 90'a gerilemiştir. Yine çocuklarda erkekler, diğer yaş gruplarında kadınlar çoğunluktadır. Çocuk nüfusun % 52'si erkeklerden oluşurken aktif nüfusun % 56'sını ve yaşlı nüfusun % 59'unu kadınlar teşkil etmektedir.

2.26.Küçükçekmece İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakasında yer alan ilçe; Avcılar, Başakşehir, Esenler, Bağcılar, Bahçelievler ve Bakırköy ilçeleriyle çevrilidir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Yeşilköy nahiyesinin bir köyü iken 1956'da nahiye merkezi oldu.1987 yılında Bakırköy ilçesinden ayrılarak ilçe yapılmıştır. Yüzölçümü 37.75 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 792.821'dir. İlçede 21 mahalle vardır (kucukcekmece. istanbul).Kanal İstanbul Projesi kapsamındaki bölgede olması ekonomik anlamda ilçeye büyük katkı sağlayacağı beklenmektedir. İstanbul Aydın Üniversitesi ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin kampüsleri ilçede yer almaktadır. Kamerun Cumhuriyeti İstanbul Fahri Konsoloslugu da ilçede bulunmaktadır.

Küçükçekmece ilçesi 13.183 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 7. ilçedir. Yabancı nüfusun ilçe nüfusuna (2017 yılı 770.393) oranı % 1.72'dir. İlçedeki en kalabalık

grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır (Tablo 2.53). İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 1.758'i ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 13.3'tür. 2020 yılında Azeri nüfus % 40 oranında artış göstererek 2.470'e ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde de 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı nüfusun 1.498'i ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların, ilçedeki yabancılara oranı % 11.4'tür. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 4 katından fazla artarak 6.240'a ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı ise % 23 olmuştur. Buna göre kabaca ilçedeki her 4 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur.

İlçedeki 3.kalabalık grubu Çin uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.542 Çin uyruklu göçmenin 1.233'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre Çin uyruklu nüfusun yaklaşık % 19'u ilçede yaşamaktadır. Çin uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı ise % 9.4'tür. 2020 yılında Çin uyruklu nüfus 3 katından fazla bir artışla 4.124'e ulaşmış ve 2. sıraya yükselmiştir. Aynı zamanda Küçükçekmece Çin uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli yabancının 923'ü ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 7'dir.2020 yılında Suriyeli nüfus % 65 artarak 1.521'e ulaşmasına karşın 5. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı nüfusun 825'i ilçede ikamet etmektedir. İran uyruklu nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 6.3'tür. 2020 yılında İranlı nüfus 2 katından fazla bir artışla 1.900'e ulaşmış ve 4.sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistan uyruklunun 665'i ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 5'tir. 2020 yılında Özbek nüfus % 51'lik artışla 1.003'e ulaşmış ve 6. sıradaki yerini korumuştur. İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde de 7. kalabalık grubu teşkil eden Almanuyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 639'u ilçede ikamet etmektedir. Alman uyruklu nüfusun ilçedeki

yabancılar oranı % 5 civarındadır.2020 yılında Alman uyruklu nüfus 682 olmuş ve 8. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.53.Küçükçekmece’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Azerbaycan	1 758	13.3	Türkmenistan	6 240	22.9
Türkmenistan	1 498	11.4	Çin	4 124	15.2
Çin	1 233	9.4	Azerbaycan	2 470	9.1
Suriye	923	7.0	İran	1 900	7.0
İran	825	6.3	Suriye	1 521	5.6
Özbekistan	665	5.0	Özbekistan	1 003	3.7
Almanya	639	4.9	Irak	795	2.9
Irak	429	3.3	Almanya	682	2.5
Libya	316	2.4	Yunanistan	507	1.9
Gürcistan	310	2.4	Yemen	478	1.8
Mısır	260	2.0	Mısır	434	1.6
Yunanistan	259	2.0	Filistin	420	1.5
Bulgaristan	239	1.8	Libya	418	1.5
Ukrayna	237	1.8	Ürdün	360	1.3
Rusya	236	1.8	Afganistan	345	1.3
Yemen	231	1.8	Gürcistan	340	1.3
Arnavutluk	212	1.6	Bulgaristan	315	1.2
Kırgızistan	194	1.5	Somali	310	1.1
Afganistan	192	1.5	Pakistan	298	1.1
Moldova	186	1.4	Kazakistan	285	1.1
Filistin	166	1.3	Rusya	278	1.0
Ürdün	164	1.2	Ukrayna	276	1.0
Nijerya	130	1.0	Fas	250	0.9
Kazakistan	127	1.0	Kırgızistan	239	0.9
Fas	111	0.8	Arnavutluk	222	0.8
Avusturya	108	0.8	Moldova	186	0.7
Tayland	85	0.6	Endonezya	172	0.6
Güney Kore	77	0.6	Cezayir	152	0.6
Pakistan	74	0.6	Avusturya	122	0.5
Endonezya	73	0.6	ABD	115	0.4
Kamerun	72	0.6	Tayland	112	0.4
Makedonya	64	0.5	Tacikistan	111	0.4
Sudan	57	0.4	Güney Kore	105	0.4
ABD	54	0.4	Nijerya	85	0.3
Tacikistan	49	0.4	Lübnan	81	0.3
Kosova	47	0.4	Suudi Arabistan	75	0.3
Somali	42	0.3	Kuzey Makedonya	74	0.3
Hollanda	41	0.3	Sudan	72	0.3
Belarus	39	0.3	Tunus	69	0.2
Ermenistan	36	0.3	Hollanda	51	0.2
Romanya	33	0.3	Kamerun	47	0.2
Tunus	32	0.3	Kosova	46	0.2
Cezayir	31	0.2	İsveç	41	0.2
KKTC	30	0.2	Bangladeş	40	0.2
Diğer	594	4.5	Diğer	904	3.3
Toplam	13 183	100	Toplam	27 203	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı nüfusun 429'u ilçede ikamet etmektedir. Iraklıların ilçedeki yabancılara oranı % 3.3'tür. 2020 yılında Iraklı nüfus % 85'lik bir artışla 795'e ulaşmış ve 7. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Libya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 10.921 Libya uyruklunun 316'sı ilçede ikamet etmektedir. Libyalıların ilçedeki yabancılara oranı % 2.4'tür. 2020 yılında Libyalı nüfus 418 olmuş ve 13. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelinde de 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistan uyruklunun 310'u ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 2.4'tür. 2020 yılında Gürcistan uyruklu nüfus 340 kaydedilmiş ve 16. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancı uyruklular, Küçükçekmece ilçesindeki yabancılara yaklaşık % 65.4'üne tekabül etmektedir. Geriye kalan % 34.6'lık kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Küçükçekmece ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 8 tanesinin Asya kıtası, 1 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Afrika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancılara yaklaşık % 71'i Asyalı ve % 19'u Avrupalı göçmenlerden oluşmaktadır.

İlçede sayıları 30'dan az olan Suudi Arabistan, Filipinler, Bosna Hersek, Lübnan, İtalya, Hindistan, Birleşik Krallık, İspanya, Kanada, Gana, Norveç, Belçika, Sırbistan, Nepal, Fransa, İsveç, Moğolistan, İsviçre, Etiyopya, Kuveyt, Bangladeş vatandaşları ve sayıları 10'dan az olan Malezya, Polonya, Brezilya, Japonya, Danimarka, Finlandiya, Avustralya vatandaşları ve Vatansızlar ikamet etmektedir. Ayrıca, sayıları 3'ten az olan Güney Afrika, Uganda ve Senegal vatandaşları bulunmaktadır.

Küçükçekmece ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumları incelendiğinde (Tablo 2.54), ilçedeki toplam yabancı nüfusun % 11'inin 15 yaş altında, % 3'ünün 65 yaş üstü olduğu görülmektedir. 15-64 yaş arası nüfusun payı ise % 86 civarındadır. Bütün yaş gruplarında kadınların fazla olması dikkat çekmektedir. Çocuk nüfusun % 51'i, aktif nüfusun % 52'si ve yaşlı nüfusun % 54'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.54.Küçükçekmece’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	1 431	697	734	3 856	1 964	1 892
15 – 64 yaş	11 406	5 409	5 997	22 736	12 158	10 578
65+ yaş	346	160	186	611	292	319
Toplam	13 183	6 266	6 917	27 203	14 414	12 789

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılında ise 0-14 yaş grubunun payı % 14’e yükselmiş ve 65 yaş üstü nüfusun payı % 3’ün altında kalmıştır. Çalışma çağındaki nüfus ise % 83 seviyelerine inmiştir. Cinsiyet dağılımı çocuklarda ve çalışma çağındaki nüfusta erkeklerin lehine değişmiştir. Yaşlı nüfusta yine kadınlar çoğunluktadır.15 yaş altı nüfusun % 51’ini ve çalışma çağındaki nüfusun % 54’ünü erkekler teşkil ederken 65 yaş üstü nüfusun % 52’ünü kadınlar oluşturmaktadır.

2.27.Maltepe İlçesi

İstanbul’un Anadolu Yakasında Marmara Denizi’ne kıyısı olan bir ilçedir. Kartal, Ataşehir, Sancaktepe ve Kadıköy ilçeleri ile komşudur. Üsküdar mutasarrıflığına bağlı bir sancak olan Kartal’ın beldesi iken 1908 yılında İstanbul iline bağlı olan Kartal’ın ilçesi olmuş, 1992 yılında ise Kartal’dan ayrılarak ilçe statüsü kazanmıştır. Yüzölçümü 50 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 513.316’dır.Verimli topraklara sahip olmasına karşın tamamına yakını sanayi ve yerleşim alanlarıyla kaplı olan ilçe yer altı memba sularıyla tanınmaktadır.

İlçede demir, çelik, döküm, metal, motorlu taşıtlar yedek parçaları, kimya, gıda plastik konfeksiyon gibi küçük sanayi işletmeleri bulunmaktadır.Başibüyük ve Büyükbakkal semtlerinden çıkan kaynak suları İstanbul halkının su ihtiyacını önemli ölçüde karşılamaktadır.Letonya Fahri Başkonsolosluğu ilçe sınırları içinde yer almaktadır.İlçede Ayrıca Maltepe Üniversitesi yerleşkesi bulunmaktadır.

Maltepe ilçesi 5.879 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 21. ilçe özelliği taşımaktadır. Tüm göçmenlerin ilçe nüfusuna (2017 yılı 497.586) oranı yaklaşık % 1.9’dur.Maltepe ilçesinde en kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden

Alman uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.55). İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 1.040'ı ilçede ikamet etmektedir. Aynı zamanda Maltepe, Alman nüfusun en yoğun yaşadığı ilçe durumundadır. Almanlar uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 17.7'dir. 2020 yılında Alman uyruklu nüfus 1.106'ya ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir. Almanya uyruklunun ilçedeki yabancılara oranı ise % 10'a düşmüştür. Buna göre ilçedeki her 10 yabancından biri Almanya uyrukludur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbek nüfusun 964'ü ilçede ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 16.4'tür. 2020 yılında Özbekistan uyruklu nüfus 1.310'a ulaşmış ve 2. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 874'ü ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 15 civarındadır. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 4 katından fazla bir artışla 3.677'ye ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı ise % 35'e ulaşmıştır. Buna göre kabaca ilçedeki her 3 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycan uyruklunun 361'i ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlı nüfusun ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6.2'dir. 2020 yılında Azeri nüfus % 45 artışla 522'ye ulaşmış ancak 5. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 4 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancılardan % 55.2'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 44.8'lik kısım diğer ülkelerin uyruğundan oluşmaktadır.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistan uyruklunun 340'ı ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 5.8'dir. 2020 yılında Gürcistan uyruklu nüfus 272'ye düşmüş ve 6. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.284 Ukrayna uyruklunun 205'i ilçede ikamet etmektedir. Ukraynalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 3.5'tir. 2020 yılında Ukrayna uyruklu nüfus 219 belirlenmiş ve 8. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.55.Maltepe’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Almanya	1 040	17.7	Türkmenistan	3 677	35.1
Özbekistan	964	16.4	Özbekistan	1 310	12.5
Türkmenistan	874	14.9	Almanya	1 106	10.5
Azerbaycan	361	6.2	İran	565	5.4
Gürcistan	340	5.8	Azerbaycan	522	5.0
Ukrayna	205	3.5	Gürcistan	272	2.6
Rusya	175	3.0	Rusya	244	2.3
İran	163	2.8	Ukrayna	219	2.1
Avusturya	125	2.1	Suriye	216	2.1
Moldova	123	2.1	Afganistan	159	1.5
ABD	115	2.0	Avusturya	137	1.3
Suriye	92	1.6	ABD	114	1.1
Kırgızistan	88	1.5	Irak	104	1.0
Mısır	64	1.1	Moldova	102	1.0
Somali	61	1.1	Kırgızistan	100	1.0
Çin	58	1.0	Kazakistan	100	1.0
Irak	55	1.0	Ürdün	78	0.7
Kazakistan	53	0.9	Libya	75	0.7
Birleşik Krallık	47	0.8	Mısır	67	0.6
Hollanda	39	0.7	Somali	64	0.6
KKTC	37	0.6	Fas	61	0.6
Afganistan	36	0.6	Suudi Arabistan	56	0.5
Bulgaristan	31	0.5	Yunanistan	47	0.5
Suudi Arabistan	31	0.5	Filistin	45	0.4
İspanya	29	0.5	Bulgaristan	42	0.4
Libya	28	0.5	Birleşik Krallık	41	0.4
Belarus	28	0.5	Tacikistan	41	0.4
Filipinler	26	0.4	Çin	40	0.4
Fas	24	0.4	Endonezya	39	0.4
Yunanistan	23	0.4	Belarus	37	0.4
Güney Kore	22	0.4	Pakistan	35	0.3
Fransa	20	0.3	Etiyopya	35	0.3
Romanya	20	0.3	KKTC	35	0.3
Diğer	467	7.9	Diğer	672	6.4
Toplam	5 879	100	Toplam	10 479	100

Kaynak: TÜİK,2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 7. kalabalık grubu Rusya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.984 Rus uyrukludan 175’i ilçede ikamet etmektedir. Rusların ilçedeki yabancılara oranı % 3’tür.2020 yılında Rus uyruklu nüfus % 40 artışla 244’e ulaşmış ve 7. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde de 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı nüfusun 163’ü ilçede ikamet

etmektedir. İran uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 2.8'dir. 2020 yılında İran uyruklu nüfus 3 katından fazla bir artışla 565'e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Avusturya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 2.678 Avusturya uyruklunun 125'i ilçede ikamet etmektedir. Avusturyalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2'dir. 2020 yılında Avusturya uyruklu nüfus 137 kaydedilmiş ve 11. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldova uyruklunun 123'ü ilçede ikamet etmektedir. Moldovalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2'dir. 2020 yılında Moldova uyruklu nüfus 102'ye düşmüş ve 14. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan nüfus, Maltepe ilçesindeki yabancıların % 74.5'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 25.5'lik kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Maltepe ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 5 tanesinin Asya kıtası ve 5 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçede ikamet eden göçmenlerin yaklaşık % 56'sı Asyalı ve % 34'ü Avrupalı yabancılardan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 20'den az olan Hindistan, Tacikistan, Bosna Hersek, Brezilya, Filistin, Endonezya, Tayland, Pakistan, İtalya, Kosova, Cezayir, Danimarka, Ermenistan, Japonya, Makedonya, Yemen, Kanada, Arnavutluk, Tunus, Polonya, Sırbistan, Avustralya vatandaşları ve sayıları 10'dan az olan İsveç, Etiyopya, Belçika, Ürdün, Bangladeş, İsviçre, Lübnan, Gana, Moğolistan ve Güney Afrika vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Nepal, Sudan, Norveç, Kamerun, Uganda, Nijerya, Senegal, Finlandiya ve Malezya vatandaşları bulunmaktadır.

Maltepe ilçesinde ikamet izni bulunan yabancı uyruklu nüfusun yaş durumlarına bakıldığında (Tablo 2.56), 15 yaş altı nüfusun, toplam yabancı nüfus içindeki payının % 6 civarında, 65 yaş üstü nüfusun payının % 3 olduğu görülmektedir. 15-64 yaş aralığındaki nüfusun payı ise % 91 oranındadır. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları düşük, yaşlı nüfus oranı az ve nüfusun büyük çoğunluğu çalışma çağındadır. Bütün yaş gruplarında kadın nüfusun fazla olması dikkati çekmektedir. Çocukların % 52'si, aktif nüfusun % 64'ü ve yaşlı nüfusun % 63'ü kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.56.Maltepe’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	334	162	172	533	280	253
15 – 64 yaş	5 373	1 955	3 418	9 708	4 404	5 304
65+ yaş	172	63	109	238	85	153
Toplam	5 879	2 180	3 699	10 479	4 769	5 710

Kaynak: TÜİK,2017 ve2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılına gelindiğinde, 15 yaş altı nüfusun oranı % 5’e ve yaşlı nüfusun oranı 2’ye gerilemiştir. Çalışan nüfus ise % 93 oranındadır.Çocuk nüfusta erkekler çoğunluk oluştururken, diğer yaş gruplarında yine kadın nüfus çoğunluktadır.0-14 yaş arası nüfusun % 53’ünü erkekler teşkil ederken aktif nüfusun % 55’i ve yaşlı nüfusun % 65’i kadınlardan oluşmaktadır.

2.28.Pendik İlçesi

İstanbul’un Anadolu Yakasında yer alan ilçe; doğudan Gebze, güneydoğudan Tuzla, batıda Kartal, Sancaktepe ve Sultanbeyli, kuzeyden Şile ve Çekmeköy, güneyden Marmara Denizi ile komşudur. 1987 yılında Kartal’dan ayrılarak ilçe statüsü kazanmıştır. Yüzölçümü 190 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 711.894’tür.İlçe 36 mahalleden oluşmaktadır. Pendik kara, hava ve deniz ulaşımı imkânlarının bir arada sunulduğu nadir yerlerden biridir.

İlçenin 7.5 km sahil şeridi bulunmaktadır. İstanbul’un 3. büyük marinasına sahiptir. Aydos Kalesi gibi tarihi yerlerin dışında, ralli, yelken yarışları, yamaç paraşütü, planörle uçuş, bisiklet ve jip safarileri gibi etkinlikler de ilçe ekonomisine katkı sağlamaktadır. Ayrıca gıda, dokuma, makine-kimya, orman ve maden sanayi ilçe ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Sebze-meyve üretimi, kümes hayvancılığı,balıkçılık ve arıcılık gibi üretim alanlarında da İstanbul’un önde gelen ilçelerindendir (www.pendik.bel.tr). Kamboçya Büyükelçiliği Pendik’te bulunmaktadır. İstanbul Gedik Üniversitesi, Uluslararası Balkan Üniversitesi, Kapodakya Üniversitesi, Marmara Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ek Binası da Pendik ilçesinde hizmet vermektedir.

Pendik ilçesi 5.473 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 25. ilçedir. Tüm yabancıların toplam nüfusa (2017 yılı 698.260) oranı ise yaklaşık % 0.78'dir. Pendik ilçesinde en kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.57). İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 730'u ilçede ikamet etmektedir. Alman uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 13.4'tür. 2020 yılında Alman uyruklu nüfus 860'a ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir. Almanların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 10.7'ye düşmüştür. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Almanya uyrukludur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistan uyruklu yabancının 719'u ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 13'tür. 2020 yılında Özbekistan uyruklu nüfus 1.016'ya ulaşmış ve 2. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 523'ü ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 9.6'dır. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus yaklaşık 3 kat artış göstererek 1.482'ye ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 468'i ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycan uyruklu nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 8.6'dır. 2020 yılında Azeri nüfus 518 olarak kaydedilmiş ve 4. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 5. kalabalık grubu Tacikistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 2.001 Tacikistanlı nüfusun 265'i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre Tacikistan uyruklu nüfusun % 13'ü ilçede yaşamakta olup ilçedeki yabancılara oranı % 4.8'dir. 2020 yılında Tacik nüfus 295 olmuş ve 6. sıraya gerilemiştir. Aynı zamanda Pendik, Fatih'ten sonra Tacikistan uyruklu yabancıların en yoğun yaşadığı ilçedir. İncelenen bu 5 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancıların % 49.5'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Tablo 2.57.Pendik’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Almanya	730	13.4	Türkmenistan	1 482	18.4
Özbekistan	719	13.1	Özbekistan	1 016	12.6
Türkmenistan	523	9.6	Almanya	860	10.7
Azerbaycan	468	8.6	Azerbaycan	518	6.4
Tacikistan	265	4.8	İran	309	3.8
Rusya	256	4.7	Tacikistan	295	3.7
Suriye	188	3.5	Rusya	277	3.5
Kırgızistan	171	3.1	Suriye	263	3.3
Avusturya	171	3.1	Irak	260	3.2
Irak	165	3.0	Avusturya	217	2.7
Gürcistan	160	2.9	Ukrayna	171	2.1
Ukrayna	142	2.6	Kırgızistan	163	2.0
İran	120	2.2	Afganistan	153	1.9
Sırbistan	101	1.8	Gürcistan	136	1.7
Kazakistan	97	1.8	Kazakistan	119	1.5
Afganistan	89	1.6	Fas	115	1.4
Bulgaristan	87	1.6	Sırbistan	114	1.4
Moldova	84	1.6	Ürdün	101	1.3
Çin	65	1.2	Bulgaristan	89	1.1
Ürdün	51	0.9	Mısır	74	0.9
Libya	51	0.9	Moldova	68	0.8
Mısır	44	0.8	Yemen	66	0.8
Fas	42	0.8	Çin	63	0.8
Filistin	39	0.7	Cezayir	55	0.7
KKTC	34	0.6	Pakistan	54	0.7
Yemen	32	0.6	Filistin	52	0.7
ABD	30	0.6	Endonezya	52	0.7
Romanya	29	0.5	KKTC	39	0.5
Hindistan	26	0.5	Hollanda	36	0.5
Bosna Hersek	25	0.5	ABD	31	0.4
Hollanda	24	0.5	Birleşik Krallık	31	0.4
Endonezya	22	0.4	Libya	29	0.4
Pakistan	22	0.4	Filipinler	29	0.4
Filipinler	20	0.4	Hindistan	28	0.4
Nijerya	20	0.4	Etiyopya	28	0.4
Diğer	347	6.3	Diğer	646	8.0
Toplam	5 473	100	Toplam	8 052	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 6. kalabalık grubu Rusya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.984 Rus uyruklu nüfusun 256’sı ilçede ikamet etmektedir. Rus uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 4.7’dir. 2020 yılında Rus uyruklu nüfus 277 olarak belirlenmiş ve 7. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli nüfusun 188'i ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 3.5'tir. 2020 yılında Suriyeli nüfus 263'e ulaşmış ancak 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. ve 9. kalabalık grubu Kırgızistan ve Avusturya uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 4.982 Kırgızistan uyruklunun 171'i ve 2.678 Avusturya uyruklunun 171'i ilçede ikamet etmektedir. Kırgızistan ve Avusturyalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 3.1'dir. 2020 yılında Kırgız nüfus 163'e inmiş ve 12. sıraya gerilemiştir. Avusturya uyruklu nüfus ise 217'ye ulaşmış ve 10. sıraya yerleşmiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Iraklılar oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklının 165'i ilçede ikamet etmektedir. Irak uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3'tür. 2020 yılında Iraklı nüfus 260'a ulaşmış ve 9. sıraya yükselmiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancılar Pendik ilçesinde ikamet eden yabancıların yaklaşık % 67'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 33'lük kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Pendik ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 7 tanesinin Asya kıtası ve 3 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 61'i Asyalı ve % 31'i Avrupalı nüfustan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 20'den az olan Yunanistan, Kosova, Tayland, Birleşik Krallık, Belarus, Arnavutluk, İtalya, Tunus, İspanya, Cezayir, Malezya vatandaşları ve sayıları 10'dan az olan Makedonya, Danimarka, Etiyopya, Brezilya, Lübnan, Güney Kore, Fransa, İsviçre, Suudi Arabistan, Kuveyt, Japonya, Polonya, Kanada, Somali, İsveç, Finlandiya, Belçika, Senegal, Nepal vatandaşları ve Vatansızlar ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Kamerun, Bangladeş, Ermenistan, Sudan, Avustralya, Moğolistan, Gana vatandaşları bulunmaktadır.

Pendik ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumlarına bakıldığında (Tablo 2.58), toplam yabancı nüfusun % 8'inin 0-14 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranlarının düşük olduğu söylenebilir. Çalışma çağı nüfusu olarak nitelenen 15-64 yaş aralığındaki nüfusun oranı % 90 civarındadır. 65 yaş üstü nüfusun payı ise % 2'dir. Çocuklarda erkekler, diğer yaş gruplarında kadın nüfus

çoğunluktadır.Çocuk nüfusun % 54'ünü erkekler teşkil ederken aktif nüfusun % 60'ını ve yaşlı nüfusun % 58'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 2.58.Pendik'te İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	459	245	214	709	369	340
15 – 64 yaş	4 895	1 967	2 928	7 170	3 222	3 948
65+ yaş	119	50	69	173	81	92
Toplam	5 473	2 262	3 211	8 052	3 672	4 380

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçede 2020 yılına gelindiğinde, 15 yaş üstü nüfusun oranı % 9'a yükselmiş ve yaşlı nüfus yine % 2 seviyelerinde kalmıştır. Aktif nüfusun payı % 89'a gerilemiştir. Cinsiyet dağılımına bakıldığında yine çocukların çoğunluğu erkeklerden oluşurken, diğer yaş gruplarında kadınlar çoğunluk grubu teşkil etmektedir.15 yaş altı nüfusun % 52'si erkeklerden oluşurken, aktif nüfusun % 55'ini ve 65 yaş üstü nüfusun % 54'ünü kadınlar teşkil etmektedir.

2.29.Sancaktepe İlçesi

İstanbul'un Anadolu Yakası'nda yer alan ilçe; güneyden Kartal, güneybatıdan Maltepe, kuzeyden Çekmeköy, batıdan Ataşehir ve Ümraniye, doğudan Pendik ve Sultanbeyli ilçelerine komşudur. Ümraniye ilçesine bağlı Sarıgazi ve Yenidoğan ve Kartal ilçesinin Samandıra beldelerinin birleşimi ile 2008 yılında ilçe statüsü kazanmıştır. İlçede 19 mahalle bulunmaktadır. Yüzölçümü 62 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 436.733'tür.İlçede yoğun iç göç hareketlerinden kaynaklı çarpık kentleşme görülmekte, ancak kentsel dönüşüm projeleriyle planlı yapılaşmaya gidilmektedir. Yatay mimarı ile ilçenin görünümünü değiştirmekte ve inşaat sektörü ekonomik anlamda ilçeye katkı sunmaktadır.

Türkiye ve Avrupa'nın en büyük şehir hastanelerinden biri ilçe sınırlarında inşa edilmektedir. Ayrıca Yavuz Sultan Selim Köprüsü bağlantı yolları da ilçe sınırlarından geçmektedir. Damatris Sarayı, Abdurrahman Gazi Türbesi, Arap Hekim Camii,Paşaköy Rum Mağarası ve daha çok fazla tarihi mekânlara sahip olmasına karşın bu yapılardan turizm alanında fayda sağlanmamaktadır (www.sancaktepe.bel.tr).

Sancaktepe ilçesi 2.955 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 30. ilçedir. Yabancı uyrukluların ilçe nüfusuna (2017 yılı 402.391) oranı yaklaşık % 0.72'dir. İlçede en kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.59). İl genelindeki 25.247 Özbek uyruklunun 403'ü ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 13.7'dir. 2020 yılında Özbek nüfus 456 olmuş ve 2. sıraya gerilemiştir. Özbekistanlı nüfusun ilçedeki yabancılar içindeki payı ise % 11'e düşmüştür. Buna göre kabaca ilçedeki her 10 yabancından biri Özbekistan uyrukludur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde de 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı nüfusun 348'i ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 11.8'dir. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 3 katına yakın bir artışla 890'a ulaşmış ve ilk sıraya yükselmiştir. İlçedeki yabancılar içindeki payı da % 22'ye çıkmıştır. Buna göre kabaca ilçedeki her 5 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 291'i ilçede ikamet etmektedir. Alman uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 10 civarındadır. Diğer bir deyişle Sancaktepe ilçesinde her 10 yabancından biri Almanya uyrukludur. 2020 yılında Almanyalı nüfus 315 olmuş ve 3. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde de 4. kalabalık grubu teşkil eden Iraklılar oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı'nın 232'si ilçede ikamet etmektedir. Irak uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 7.9'dur. 2020 yılında Iraklı nüfus 144'e düşmüş ve 7. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde de 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 209'u ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 7.1'dir. 2020 yılında Azeri nüfus 254'e ulaşmış ve 5. sıradaki yerini korumuştur. İncelenen bu 5 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, Sancaktepe'de ikamet eden tüm yabancıların % 50.4'üne tekabül etmektedir. Geriye kalan % 49.6'lık kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır

Foto 2.4.Sancaktepe İnönü Mahallesi’nde Afgan uyruklu birine ait işyeri.

. İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyelinin 183’ü ilçede ikamet etmektedir. Suriye uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 6.2’dir. 2020 yılında Suriyeli nüfus 251’e ulaşmış ve 6. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistanlının 138’i ilçede ikamet etmektedir. Gürcistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 4.7’dir. 2020 yılında Gürcistanlı nüfus 85’e düşmüş ve 10. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 6. kalabalık grubu teşkil eden Afganistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 18.108 Afganlının 115’i ilçede ikamet etmektedir. Afganistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 3.9’dur. 2020 yılında Afgan nüfus yaklaşık 3 kat artarak 315’e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir (Foto 2.4).

İlçedeki 9. kalabalık grubu Çin uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.542 Çin uyruklu nüfusun 107’si ilçede ikamet etmektedir. Çin uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3.6’dır.2020 yılında Çin uyruklu nüfus 58’e düşmüş ve 14. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.59.Sancaktepe’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Özbekistan	403	13.7	Türkmenistan	890	22.1
Türkmenistan	348	11.8	Özbekistan	456	11.3
Almanya	291	9.9	Almanya	315	7.9
Irak	232	7.9	Afganistan	310	7.8
Azerbaycan	209	7.1	Azerbaycan	254	6.3
Suriye	183	6.2	Suriye	251	6.3
Gürcistan	138	4.7	Irak	144	3.6
Afganistan	115	3.9	İran	140	3.5
Çin	107	3.6	Rusya	110	2.7
Rusya	88	3.0	Gürcistan	85	2.1
İran	82	2.8	Ukrayna	80	2.0
Kazakistan	69	2.4	Kazakistan	71	1.9
Ukrayna	68	2.4	Kırgızistan	68	1.7
Kırgızistan	62	2.1	Çin	58	1.5
Avusturya	58	1.9	Avusturya	58	1.5
Moldova	46	1.6	Moldova	46	1.2
Mısır	37	1.3	Mısır	42	1.0
Endonezya	35	1.2	Fas	40	1.0
ABD	24	0.7	ABD	36	0.9
Tacikistan	21	0.7	Filistin	30	0.8
Fas	19	0.7	Tacikistan	27	0.7
Cezayir	18	0.6	Endonezya	26	0.7
Güney Kore	15	0.5	Filipinler	22	0.6
Bulgaristan	14	0.5	Kamerun	20	0.5
Belarus	14	0.5	Bulgaristan	20	0.5
Etiyopya	13	0.5	Hindistan	19	0.4
Filistin	13	0.5	Nijerya	16	0.4
Hollanda	11	0.4	Hollanda	16	0.4
Filipinler	11	0.4	Mali	16	0.4
Malezya	10	0.3	Uganda	16	0.4
Diğer	188	6.2	Diğer	311	7.8
Toplam	2 955	100	Toplam	4 021	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Rus uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.984 Rus uyruklunun 88’i ilçede ikamet etmektedir. Rusların ilçedeki yabancılara oranı % 3’tür. 2020 yılında Rus nüfus % 25’lik artışla 110’a ulaşmış ve 9. sıraya yükselmiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancıların yaklaşık % 71.8’ine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 28.2’lik kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan meydana gelmektedir.

Sancaktepe ilçesinde en kalabalık grubu teşkil eden ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 8 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancı uyrukluların yaklaşık % 71'i Asyalı ve % 21'i Avrupalılardan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 10'dan az olan Makedonya, Japonya, KKTC, Yunanistan, Pakistan, Fransa, Romanya, Tunus, Birleşik Krallık, Ermenistan, Tayland, Sırbistan, Bosna Hersek, Arnavutluk, Hindistan, Senegal, Kamerun, Ürdün, Brezilya, Nijerya, Somali, Uganda, Yemen, İtalya, Sudan, Lübnan, İspanya, Moğolistan vatandaşları ve sayıları 3'ten az olan Bangladeş, Danimarka, Norveç, Suudi Arabistan, Kosova, Nepal, Gana ve Polonya vatandaşları ikamet etmektedir.

Sancaktepe ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumlarına bakıldığında (Tablo 2.60), 0-14 yaş arası nüfusun toplam yabancı nüfusa oranının % 10 civarında olduğu görülmektedir. Buna göre ilçede ikamet eden yabancılarda doğum oranlarının düşük olduğu söylenebilir. 15-64 yaş arası nüfusun toplam nüfus içindeki payı % 88 iken yaşlı nüfusun payı % 2 civarındadır. 15 yaş altı nüfusta erkekler fazla iken diğer yaş gruplarında kadın nüfus çoğunluktadır. Çocukların % 56'sı erkek nüfustan oluşurken aktif nüfusun % 62'sini ve 65 yaş üstü nüfusun % 58'ini kadınlar teşkil etmektedir.

Tablo 2.60.Sancaktepe’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	308	173	135	407	230	177
15 – 64 yaş	2 595	1 018	1 577	3 545	1 479	2 066
65+ yaş	52	22	30	69	31	38
Toplam	2 955	1 213	1 742	4 021	1 740	2 281

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçede 2020 yılına gelindiğinde, 15 yaş altı nüfus yine % 10, çalışan nüfus % 88 ve yaşlı nüfus % 2 seviyelerinde kalmıştır. Yaş gruplarına göre cinsiyet dağılımında da önemli bir değişiklik yaşanmamıştır. Çocukların çoğunluğu erkek nüfustan; diğer yaş gruplarını çoğunluğu kadın nüfustan oluşmaktadır. 15 yaş altı nüfusun % 57'si erkek iken aktif nüfusun % 58'i ve yaşlı nüfusun % 55'i kadınlardan oluşmaktadır.

2.30.Sarıyer İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakası'nda yer alan ilçe, güneyden Beşiktaş, güneybatıdan Şişli, batıdan Eyüpsultan, doğudan İstanbul Boğazı, kuzeyden Karadeniz ile komşudur.1930 yılında Sarıyer ilçesi kurulmuştur.2012 yılında Şişli'ye bağlı Ayazağa, Maslak ve Huzur mahallelerinin de ilçeye dâhil edilmesiyle son halini almıştır. Yüzölçümü151 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 347.214'dür.İlçede 38 mahalle bulunmaktadır. Kıyı kesimlerinde yer alan otel, motel, lokanta ve barlar, Belgrad Ormanı'ndaki dinlenme yerleri, kır gazinolarının varlığı ilçe ekonomisine katkı sağlamaktadır (www.sariyer.gov.tr).

İstanbul'un su ihtiyacını karşılayan Çırçır, Hünkâr, Kocataş ve Sultan Suları ilçe sınırları içindedir. Belgrad Ormanı içinde İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'ne bağlı Atatürk Arboretumu bilimsel çalışma hizmeti sunmaktadır. Sarıyer'in Karadeniz kıyısındaki plajları yaz aylarında turizme katkı sağlamaktadır. İlçe ayrıca Avusturya Elçiliği Yazlığı, Büyük Tarabya Otel, Emirgan Camii, Huber Köşkü, Rumeli Hisarı, Sakıp Sabancı Müzesi ve daha fazla önemli tarihi mekânlara sahiptir. Ayrıca İstanbul Teknik Üniversitesi Ayazağa Kampüsü, Marmara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Işık Üniversitesi, Beykent Üniversitesi, Türk Silahlı Kuvvetleri Harp Akademileri ve Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksekokulu gibi eğitim kurumları Sarıyer ilçesinde eğitim vermektedir. Avusturya, Çin, Monako, Amerika Birleşik Devletleri, Katar, Rusya, Lüksemburg, Güney Afrika, Şili, Etiyopya gibi birçok ülkenin konsoloslukları da Sarıyer'de hizmet vermektedir.

Sarıyer ilçesi, 9.232 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 12. ilçe durumundadır. Yabancı nüfusun ilçe nüfusuna oranı (2017 yılı 344.876) yaklaşık % 2.68'dir.İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklu nüfusun 1.052'si ilçede yaşamaktadır. Türkmenistan uyrukluların, ilçedeki tüm yabancı uyruklu nüfusa oranı % 11.3'tür (Tablo 2.61).2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 2 kat artarak 2.164'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur.

İlçede 2. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistanlı nüfusun 726'sı ilçede ikamet

etmektedir. Gürcistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 8 civarındadır.2020 yılında Gürcistanlı nüfus 582'ye düşmüş ve 6. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 17.704 Alman uyrukluların 701'i ilçede ikamet etmektedir. Alman nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 7.6'dır. 2020 yılında Alman uyruklu nüfus 780'e ulaşmış ve 3. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbek nüfusun 678'i ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 7.3'tür. 2020 yılında Özbek nüfus 663'e düşmüş ve 5. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı nüfusun 575'i ilçede ikamet etmektedir. İran uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 6.2'dir. 2020 yılında İranlı nüfus 2 katından fazla artışla 1.259'a ulaşmış ve 2. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 507'si ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 5.5'tir. 2020 yılında Azeri nüfus % 38 artarak 698'e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldovalıların 432'si ilçede ikamet etmektedir. Moldovalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 4.7'dir. 2020 yılında Moldovalı nüfus 283'e düşmüş ve 9. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Güney Kore uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.810 Güney Koreli yabancının 298'i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre Sarıyer ilçesinde tüm Güney Koreli nüfusun % 16.5'i yaşamaktadır. Güney Korelilerin ilçedeki yabancılara oranı ise % 3.2'dir. 2020 yılında Güney Koreli nüfus 327'ye ulaşmış ve 7. sıraya yükselmiştir. Aynı zamanda Sarıyer, Güney Kore uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Amerika Birleşik Devletleri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 3.350 ABD'li nüfusun 284'ü ilçede ikamet etmektedir. ABD uyrukluların,

ilçedeki yabancılara oranı % 3'tür. 2020 yılında ABD vatandaşlarının nüfusu 307'ye ulaşmış ve 8. sıraya yükselmiştir.

Tablo 2.61 .Sarıyer’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	1052	11.3	Türkmenistan	2 164	17.8
Gürcistan	726	7.9	İran	1 259	10.4
Almanya	701	7.6	Almanya	780	6.4
Özbekistan	678	7.3	Azerbaycan	698	5.7
İran	575	6.2	Özbekistan	663	5.5
Azerbaycan	507	5.5	Gürcistan	582	4.8
Moldova	432	4.7	Güney Kore	327	2.7
Güney Kore	298	3.2	ABD	307	2.5
ABD	284	3.1	Moldova	283	2.3
Fransa	259	2.8	Suriye	274	2.3
Filipinler	226	2.5	Fransa	263	2.2
Ukrayna	219	2.4	Rusya	252	2.1
Rusya	213	2.3	Çin	238	2.0
Birleşik Krallık	193	2.1	Birleşik Krallık	222	1.8
Çin	157	1.7	Filipinler	213	1.8
Suriye	155	1.7	Irak	209	1.7
Hollanda	133	1.4	Ukrayna	200	1.6
Pakistan	131	1.4	Libya	191	1.6
Avusturya	124	1.3	Pakistan	159	1.3
Libya	119	1.3	Avusturya	134	1.1
Irak	117	1.3	Suudi Arabistan	132	1.1
Kırgızistan	94	1.0	Arnavutluk	117	1.0
Yunanistan	88	1.0	Hollanda	111	0.9
Bulgaristan	87	0.9	Afganistan	110	0.9
Arnavutluk	82	0.9	Fas	92	0.8
KKTC	80	0.9	Mısır	91	0.8
Hindistan	74	0.8	Hindistan	90	0.7
Afganistan	62	0.7	Kırgızistan	88	0.7
İtalya	62	0.7	Yunanistan	86	0.7
Mısır	58	0.6	Ürdün	81	0.7
Kazakistan	52	0.6	Kazakistan	74	0.6
Endonezya	51	0.6	KKTC	73	0.6
Romanya	48	0.5	İtalya	67	0.6
Kanada	47	0.5	Bulgaristan	61	0.5
Danimarka	41	0.5	Romanya	60	0.5
Ermenistan	41	0.5	Kanada	56	0.5
Japonya	41	0.5	Yemen	54	0.5
Fas	40	0.4	İspanya	52	0.4
Avustralya	40	0.4	Filistin	52	0.4
Diğer	836	9.0	Diğer	1 177	9.7
Toplam	9 232	100	Toplam	12 150	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Fransa uyruklulardır. İl genelindeki 1.645 Fransız nüfusun 259'u ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'da ikamet eden Fransız yabancıların % 16'sı Sarıyer ilçesinde yaşamaktadır. Fransız uyruklular ilçedeki yabancılara oranı % 2.8'dir. 2020 yılında Fransız nüfus 263 olmuş ve 11. sıraya gerilemiştir. Aynı zamanda Sarıyer, Beşiktaş'tan sonra Fransa uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancı uyrukluların % 59.6'sına tekabül etmektedir. Geriye kalan % 40.4'lük kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Sarıyer ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 3 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Amerika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. Sarıyer ilçesindeki yabancıların yaklaşık % 58'si Asyalı ve % 32'i Avrupalı nüfustan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 39-20 arasında olan İspanya, Suudi Arabistan, Ürdün, Belçika, Brezilya, Belarus, Tunus, Lübnan, Nijerya, İsveç, Güney Afrika, Tacikistan, Yemen, Polonya, Nepal, Kosova vatandaşları ile sayıları 19-5 arasında olan Tayland, İsviçre, Etiyopya, Sırbistan, Bangladeş, Filistin, Sudan, Makedonya, Bosna Hersek, Somali, Norveç, Finlandiya, Kuveyt, Moğolistan, Cezayir ve Malezya vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Kamerun, Uganda, Senegal ve Gana vatandaşları bulunmaktadır.

Sarıyer ilçesinde ikamet izni bulunan yabancı uyruklu nüfusun yaş özellikleri incelendiğinde (Tablo 2.62), 0-14 yaş arası nüfusun, toplam yabancı nüfusa oranının % 9 olduğu görülmektedir. Buna göre ilçede ikamet eden yabancılarda doğum oranları düşüktür. 15-64 yaş arası nüfus, toplam yabancı nüfusun % 88'ine tekabül etmekte ve 65 yaş üstü nüfusun oranı ise % 3 civarındadır. Çocuklarda erkek nüfus, diğer yaş gruplarında kadınlar çoğunluk grubu oluşturmaktadır. 15 yaş altı nüfusun % 52'si erkek iken, aktif nüfusun % 63'ü ve yaşlı nüfusun % 53'ü kadınlardan oluşmaktadır.

İlçede 2020 yılında ise 0-14 yaş grubunun payı % 10'a yükselmiş ve aktif nüfusun payı % 87'ye gerilemiştir. Yaşlı nüfusun oranı yine % 3 civarındadır. 15 yaş altı nüfusta erkekler ve diğer yaş gruplarında kadınlar çoğunluk grubu oluşturmaya devam etmektedir.

Çocukların % 52'si erkek nüfustan oluşurken, çalışma çağındaki nüfusun % 56'sını ve yaşlı nüfusun % 53'ünü kadınlar teşkil etmektedir.

Tablo 2.62.Sarıyer’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	838	433	405	1 198	627	571
15 – 64 yaş	8 175	3 015	5 160	10 609	4 626	5 983
65+ yaş	219	103	116	343	161	182
Toplam	9 232	3 551	5 681	12 150	5 414	6 736

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2.31.Silivri İlçesi

İstanbul’un Avrupa Yakasında yer alan ilçe; doğudan Büyükçekmece, batıdan Çorlu ve Ereğli (Tekirdağ) ilçeleri, kuzeyden Çatalca ve güneyden Marmara Denizi ile komşudur. Marmara Denizi’ne kıyılarının uzunluğu yaklaşık 45 km’dir. Yüzölçümü tarım arazileriyle birlikte 860 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 193.680’dir. İlçe 22 mahalleden oluşmaktadır. Silivri 1867’de kaza oldu, 1876’da Çatalca sancak olunca Silivri Çatalca’nın ilçesi haline geldi. 1926 yılında Çatalca İstanbul’un kazası olunca Silivri de bundan sonra İstanbul’un kazası olmuştur. Silivri ilçesi önemli karayollarının üzerinde bulunmakla beraber büyük ticaret ve sanayi merkezlerinin girişinde olmanın avantajlarını yaşamaktadır. Sirkeci-Çerkezköy demiryolu hattı üzerinden Silivri’nin Kurfalı, Çayırdere ve Küçük Sinekli köylerinde bulunan üç istasyon İstanbul ve Edirne’ye yük ve yolcu ulaşımı sağlamaktadır.

Silivri, Türkiye’de karayolu, demiryolu ve denizyolu alt yapısından yararlanabilen ulaşım ağına sahip nadir yerlerden biridir. Keza dış hat uçuşlarının bir bölümü ile charter seferlerinin Çorlu havaalanından yapılması Silivri için yeni ekonomik fırsatlar anlamına gelmektedir. Edirne Asfaltı ile E-5 karayolunun yapılması ile limanın işlerliği ortadan kalmış ve bugün deniz ulaşımından ziyade deniz turizmi alanında önem taşımaktadır. Tarım ve hayvancılık azalmış olmasına rağmen devam etmektedir. Karpuz yetiştiriciliği, arıcılık, sığır, koyun yetiştiriciliği ve Danamandıra Mahallesi’nde manda yetiştiriciliği az da olsa devam etmektedir. Ayrıca ilçede İstanbul Rumeli Üniversitesi yerleşkesi bulunmaktadır. Fildişi Sahili İstanbul Fahri Konsoloslugu da ilçe sınırlarında yer almaktadır.

Silivri ilçesi 1.412 yabancı nüfusu ile en az dış göç alan 4. ilçedir. Tüm yabancıların ilçe nüfusuna (2017 yılı 180.524) oranı yaklaşık % 0.79'dur. İlçedeki en kalabalık grubu Çin uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.63). İl genelindeki 6.542 Çin uyruklu nüfusun 231'i ilçede ikamet etmektedir. Çin uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 16.4'tür. 2020 yılında Çin uyruklu nüfus % 65 artış göstererek 380'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Çin uyruklu nüfusun ilçedeki yabancılar içindeki payı % 20.5'e yükselmiştir. Buna göre ilçedeki her 5 yabancından biri Çin uyruklu olmuştur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 176'sı ilçede ikamet etmektedir. Alman uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 12.6'dır. 2020 yılında Alman uyruklu nüfus % 24 artarak 217'ye ulaşmış ve 2. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 98'i ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 7 civarındadır. 2020 yılında Azeri nüfus 90'a düşmüş ve 6. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 97'si ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 7 civarındadır. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 2 kat artarak 205'e ulaşmış ve 3. sıraya yükselmiştir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılar içindeki payı da % 11 olmuştur. Buna göre ilçedeki her 10 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur.

İlçedeki 5. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldova uyruklunun 93'ü ilçede ikamet etmektedir. Moldovalı göçmenlerin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6.6'dır. 2020 yılında Moldovalı nüfus 64'e düşmüş ve 7. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 5 ülkenin uyruğundaki vatandaşlar ilçedeki yabancıların yaklaşık % 50'sine tekabül etmektedir. Yabancıların diğer yarısı ise diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Tablo 2.63. Silivri’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Çin	231	16.4	Çin	380	20.5
Almanya	176	12.6	Almanya	217	11.6
Azerbaycan	98	6.9	Türkmenistan	205	11.1
Türkmenistan	97	6.9	Özbekistan	123	6.6
Moldova	93	6.6	Bulgaristan	105	5.7
Özbekistan	77	5.5	Azerbaycan	90	5.9
Bulgaristan	72	5.1	Moldova	64	3.5
Gürcistan	58	4.2	Suriye	58	3.1
Rusya	55	3.9	Gürcistan	44	2.4
Ukrayna	55	3.9	Ukrayna	43	2.4
Suriye	53	3.8	Rusya	42	2.3
Kırgızistan	33	2.3	İran	42	2.3
Irak	31	2.2	Fas	38	2.1
Afganistan	31	2.2	Filistin	28	1.5
Arnavutluk	28	2.2	Kazakistan	27	1.5
Fas	23	1.7	Mısır	25	1.4
İran	22	1.6	Afganistan	25	1.4
Filistin	12	0.9	Arnavutluk	22	1.3
Belarus	10	0.8	Irak	21	1.2
Avusturya	10	0.7	Avusturya	19	1.1
Yunanistan	9	0.7	Yunanistan	17	1.0
Makedonya	9	0.7	Kırgızistan	17	1.0
Romanya	9	0.7	Sudan	13	0.8
Cezayir	9	0.7	Saudi Arabistan	12	0.7
Kazakistan	9	0.7	Katar	11	0.6
Mısır	8	0.5	Cezayir	10	0.5
Ürdün	8	0.5	ABD	8	0.4
Tacikistan	7	0.5	Kuzey Makedonya	7	0.4
Ermenistan	6	0.5	Hollanda	7	0.4
ABD	6	0.5	Lübnan	7	0.4
Bosna Hersek	6	0.5	Belarus	7	0.4
Saudi Arabistan	6	0.5	Romanya	6	0.4
İsveç	5	0.4	Ermenistan	6	0.4
Tunus	4	0.3	Etiyopya	6	0.4
İtalya	4	0.3	KKTC	6	0.4
Yemen	3	0.3	Sırbistan	5	0.3
Diğer	11	0.8	Diğer	36	2.0
Toplam	1 412	100	Toplam	1 849	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı nüfusun 77’si ilçede ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 5.5’tir. 2020 yılında Özbekistanlı nüfus % 60 oranında artarak 123’e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grup Bulgaristan uyruklulardır. İl genelindeki 3.709 Bulgar nüfusun 72'si ilçede ikamet etmektedir. Bulgarların ilçedeki yabancılara oranı % 5.1'dir. 2020 yılında Bulgaristan uyruklular 105 olmuş ve 5. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistanlı yabancının 58'i ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 4.2'dir. 2020 yılında Gürcistanlı nüfus 44'e düşmüş ve 9. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. ve 10. kalabalık grubu Rusya ve Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.984 Rus uyruklunun 55'i ve 6.284 Ukrayna uyruklunun 55'i ilçede ikamet etmektedir. Rus ve Ukraynalı nüfusun, ilçedeki yabancılara oranı % 4 civarındadır. 2020 yılında Rus nüfus 42'ye düşmüş ve 11. sıraya gerilemiştir. Ukrayna uyruklu nüfus ise 43'e düşmüş ve 10. sıradaki yerini korumuştur. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan nüfus, ilçedeki yabancı nüfusun % 72'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 28'lik kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Silivri ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında, bunların 5 tanesinin Asya kıtası ve 5 tanesinin Avrupa kıtası olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancı uyrukluların yaklaşık % 57'si Asyalı ve % 40'ı Avrupalı yabancılardan oluşmaktadır. İlçede ayrıca sayıları 3'ten az olan Polonya, Sırbistan, Tayland, Kanada, Japonya, Lübnan, İsviçre, Avustralya, Finlandiya, Hollanda, Pakistan, Filipinler, Fransa, Kosova, KKTC, Danimarka, Libya ve Birleşik Krallık vatandaşları ikamet etmektedir.

Silivri ilçesinde ikamet izni bulunan yabancı uyruklu nüfusun yaş durumları incelendiğinde (Tablo 2.64), ilçedeki toplam yabancı nüfusun % 13'ünün 0-14 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranlarının düşük olduğu söylenebilir. Nüfusun % 83'ü 15-64 yaş aralığında iken 65 yaş üstü nüfusun oranı % 4 civarındadır. Bütün yaş gruplarında kadın nüfusun fazlalığı dikkati çekmektedir. Çocuk nüfusun % 53'ü, aktif nüfusun % 65'i ve yaşlı nüfusun % 58'i kadınlardan oluşmaktadır.

Silivri'de 2020 yılında ise 0-14 yaş grubunun, toplam nüfus içindeki payı % 17'ye yükselmiştir. Çalışma çağındaki nüfusun oranı ise % 78'e gerilerken 65 yaş üstü nüfus % 5'e ulaşmıştır. Çocuk nüfusunda cinsiyet dağılımı erkek nüfus lehine değişmiştir. İlçedeki çocuk

göçmenlerin % 52'si erkektir. Diğer yaş gruplarında yine kadın nüfus çoğunluk grubu oluşturmaya devam etmektedir. Aktif nüfusun % 59'u ve yaşlı nüfusun % 55'i kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.64 . Silivri’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	186	88	98	311	162	149
15 – 64 yaş	1 169	405	764	1 443	587	856
65+ yaş	57	24	33	95	43	52
Toplam	1 412	517	895	1 849	792	1 057

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

2.32.Sultanbeyli İlçesi

İstanbul’un Anadolu Yakası’nda yer alan ilçe; güneybatıdan Kartal, kuzeybatıdan Sancaktepe, doğudan Pendik ilçeleri ile komşudur. 1957 yılında köy,1989 yılında belde,1992 yılında ilçe yapılmıştır. Yüzölçümü 29.km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 336.021’dir. İlçe 15 mahalleden oluşmaktadır. TEM Otoyolu’nun Sultanbeyli köyünden geçmesi,burayı cazip hale getirmiş ve yoğun göçler sonrası bugünkü duruma gelmiştir (www.sultanbeyli.istanbul).

İngiliz bilim insanı Brian Matthew tarafından 1982 yılında yeni bir çiğdem çeşidi olarak tanıtilen,adını da yetiştirdiği yer olan İstanbul’dan alan İstanbulensis çiçeği Sultanbeyli sınırlarındaki Aydos ormanlarında görülmektedir ve 2009 yılından beri Sultanbeyli Belediyesi tarafından logo olarak kullanılmaktadır.İlçe sınırları içinde kalan Aydos Kalesi’nde İstanbul Arkeoloji Müzesi tarafından kazılar yürütülmektedir (www.sultanbeyli.gov.tr). Ayrıca 2014 yılında çalışmaları tamamlanan Gölet Projesi ile Sultanbeyli, Anadolu Yakası’nın en büyük rekreasyon alanlarından birine sahip olmuştur. İlçede üniversite yerleşkesi ve konsolosluk binası bulunmamaktadır.

Sultanbeyli ilçesi 1.015 yabancı nüfusu ile en az dış göç alan 4. ilçedir. Yabancı nüfusun toplam nüfusa (2017 yılı 329.985) oranı % 0.31’dir.İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde de en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.65).İl

genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun 131'i ilçede ikamet etmektedir. Suriyeli nüfusun, ilçedeki yabancılara oranı % 13'tür.2020 yılında Suriyeli nüfus 175'e yükselmiş ancak 2. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde de 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı nüfusun 122'si ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 12'dir.2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 2 kat artarak 245'e ulaşmış, ilk sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde de 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistanlı nüfusun 117'si ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 11.6'dır. 2020 yılında Özbekistanlı nüfus 143'e yükselmiş ve 3. sıradaki yerini korumuştur. İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklu nüfusun 98'i ilçede ikamet etmektedir. Alman uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 9.8'dir. 2020 yılında Almanya uyruklu nüfus 135'e ulaşmış ve 4. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde de 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycan uyruklunun 81'i ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 8'dir.2020 yılında Azeri nüfus 97 olmuş ve 7. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 5 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancıların % 54.5'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 45.5'lik kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

İlçedeki 6. kalabalık grubu Çin uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.542 Çin uyruklunun 60'ı ilçede ikamet etmektedir. Çin uyruklu nüfusun ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6'dır.2020 yılında Çin uyruklu nüfus 107'ye ulaşmış ve 6. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı nüfusun 57'si ilçede ikamet etmektedir. Irak uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 5.8'dir. 2020 yılında Iraklı nüfus 117'ye ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir.

Tablo 2.65.Sultanbeyli’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Suriye	131	13.0	Türkmenistan	245	16.2
Türkmenistan	122	12.1	Suriye	175	11.7
Özbekistan	117	11.6	Özbekistan	143	9.6
Almanya	98	9.8	Almanya	135	9.0
Azerbaycan	81	8.0	Irak	117	7.7
Çin	60	6.0	Çin	107	7.1
Irak	57	5.8	Azerbaycan	97	6.5
Gürcistan	38	3.9	Afganistan	62	4.1
Rusya	27	2.8	Gürcistan	31	2.0
Avusturya	27	2.8	Mısır	29	1.9
Mısır	27	2.8	Kazakistan	29	1.9
Kırgızistan	27	2.8	Rusya	28	1.8
Ukrayna	22	2.4	Avusturya	28	1.8
Afganistan	20	2.1	Endonezya	24	1.6
Moldova	15	1.6	Tacikistan	23	1.6
Tacikistan	15	1.6	Kırgızistan	20	1.4
Kazakistan	12	1.3	Pakistan	20	1.4
Endonezya	12	1.3	Fas	19	1.3
İran	11	1.1	İran	18	1.2
Fas	11	1.1	Filistin	16	1.1
Romanya	10	1.0	Ürdün	14	1.0
Bulgaristan	9	0.9	Cezayir	12	0.8
Sudan	7	0.7	Ukrayna	11	0.8
Ermenistan	6	0.6	Moldova	10	0.7
Güney Kore	4	0.4	Bulgaristan	10	0.7
Hollanda	4	0.4	Filipinler	8	0.6
Filipinler	4	0.4	Yemen	7	0.5
Cezayir	3	0.3	Sudan	7	0.5
Ürdün	3	0.3	Romanya	6	0.5
Diğer	9	0.9	Diğer	34	2.2
Toplam	1 015	100	Toplam	1 508	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020,ADNKS.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistan uyruklunun 38’i ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 4 civarındadır. 2020 yılında Gürcistanlı nüfus 31’e düşmüş ve 9. sıraya gerilemiştir. Bundan sonraki kalabalık grupları nüfusları 27 olan Rusya, Avusturya, Mısır ve Kırgızistan uyruklular meydana getirmektedir.

2020 yılında Rusyalı 28, Avusturyalı 28, Mısırlı nüfus 29 olarak belirlenmiştir. Bu 12 ülkenin uyruğundaki nüfus yabancıların % 81.4'üne tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır. Ayrıca ilçede sayıları 3'ten az olan ABD, Filistin, Libya, Bosna Hersek, Tayland, Norveç, Yemen, Polonya, Gana, Birleşik Krallık, Etiyopya, Tunus, Kosova, Suudi Arabistan, KKTC, Arnavutluk, Fransa, Pakistan, Yunanistan ve Kamerun vatandaşları ikamet etmektedir.

Sultanbeyli ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 12 ülkeye bakıldığında, bunların 8 tanesinin Asya kıtası, 3 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Afrika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancı uyrukluların yaklaşık % 63'ü Asyalı ve % 22'si Avrupalı yabancılardan oluşmaktadır.

Sultanbeyli ilçesinde ikamet izni bulunan yabancı nüfusun yaş durumları incelendiğinde (Tablo 2.66), 0-14 yaş grubu nüfusunun, toplam nüfus içindeki payının % 10 olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranlarının düşük olduğu söylenebilir. 15-64 yaş arası nüfusun payı % 89 iken 65 yaş üstü nüfusun oranı % 1 civarındadır. Bağımlı nüfusta erkek ve kadın nüfusu birbirine çok yakınken çalışma çağındaki nüfusta erkek nüfus çoğunluğu oluşturmaktadır. Aktif nüfusun % 57'sini erkek nüfus teşkil etmektedir. İlçede 2020 yılına gelindiğinde 15 yaş altı nüfusun oranı % 16'ya yükselirken aktif nüfusun payı % 82'ye gerilemiştir. Yaşlı nüfus ise % 2 seviyesindedir. Çocuk nüfusta erkekler, diğer yaş gruplarında kadın nüfus çoğunluğu teşkil etmektedir. Çocukların % 53'ü erkeklerden oluşurken, aktif nüfusun % 55'ini ve yaşlı nüfusun % 57'sini kadınlar teşkil etmektedir.

Tablo 2.66.Sultanbeyli'nde İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	104	53	51	247	130	117
15 – 64 yaş	899	391	508	1 238	559	679
65+ yaş	12	5	7	23	10	13
Toplam	1 015	449	566	1 508	699	809

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2.33.Sultangazi İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakası'nda yer alan ilçe; doğudan Eyüpsultan, batıdan Esenler, güneyden Gaziosmanpaşa, kuzeybatıdan Başakşehir ilçeleriyle komşudur.2008 yılında Gaziosmanpaşa ilçesine bağlı 14 mahalle ve Eyüpsultan ve Esenler ilçelerine bağlı birer mahallenin bağlanmasıyla kurulmuştur. Yüzölçümü 49 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 534.565'dir.İlçede Alibey Barajı, Cebeci taş ocakları ve birkaç küçük akarsu vardır. Yapımı 1983 yılında tamamlanmış olan Alibey Barajı, Avrupa Yakası'nın önemli bir bölümünün içme suyu ihtiyacını karşılamaktadır. Barajın çevresinde amatör balıkçılık ve su sporları yapılmakta ve barajın etrafındaki ormanlık alan önemli rekreasyon alanı durumundadır. Sultangazi ilçesinde Bezmialem Vakıf Üniversitesi'nin kampüsü yer almaktadır (www.sultangazi.gov.tr).

Sultangazi ilçesi 2.600 yabancı nüfusu ile en az dış göç alan 6. ilçedir. Yabancı uyruklu nüfusun ilçe nüfusuna (2017 yılı 528.514) oranı ise % 0.50'dir.İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır (Tablo 2.67). İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 704'ü ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 27'dir.2020 yılında Azeri nüfus yaklaşık % 40 artışla 975'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Azeriler'in ilçedeki yabancılar içindeki payı ise % 22 olmuştur. Buna göre kabaca ilçedeki her 5 yabancından biri Azerbaycan uyrukludur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriyeli yabancının 260'ı ilçede ikamet etmektedir. Suriyeli nüfusun ilçedeki yabancı uyruklulara oranı % 10'dur. Diğer bir deyişle ilçedeki her 10 yabancından biri Suriye uyrukludur. 2020 yılında Suriyeli nüfus % 72 oranında artış göstererek 448'e ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir. Yine ilçedeki her 10 yabancından biri Suriye uyrukludur.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı nüfusun 210'u ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 8'dir.2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 3 katından fazla bir artışla 688'e ulaşmış, 2. sıraya yükselmiştir.

Tablo 2.67.Sultangazi’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Azerbaycan	704	27.0	Azerbaycan	975	22.0
Suriye	260	10.0	Türkmenistan	688	15.5
Türkmenistan	210	8.0	Suriye	448	10.1
Almanya	175	6.8	Pakistan	222	5.0
Özbekistan	160	6.2	Bulgaristan	195	4.4
Bulgaristan	142	5.5	Almanya	191	4.3
Irak	80	3.1	Irak	166	3.8
Gürcistan	75	2.9	Özbekistan	156	3.5
Moldova	64	2.5	Mısır	113	2.6
Avusturya	53	2.0	Gürcistan	72	1.6
Kırgızistan	53	2.0	Yunanistan	67	1.5
Pakistan	50	1.9	Senegal	64	1.5
Mısır	48	1.9	Moldova	62	1.4
Ukrayna	40	1.6	Kırgızistan	60	1.4
Yemen	37	1.4	Avusturya	56	1.3
Tacikistan	33	1.3	Uganda	54	1.2
Rusya	27	1.1	Afganistan	53	1.2
Libya	26	1.0	Fas	52	1.2
Yunanistan	25	1.0	İran	49	1.1
İran	23	0.9	Tacikistan	46	1.1
Fas	23	0.9	Filistin	39	0.9
Afganistan	19	0.8	Rusya	37	0.9
Gana	17	0.7	Cezayir	35	0.8
Etiyopya	16	0.6	Ukrayna	32	0.7
Senegal	15	0.6	Kazakistan	31	0.7
Kazakistan	14	0.6	Yemen	29	0.7
Sudan	13	0.6	Libya	25	0.6
Çin	12	0.5	Etiyopya	24	0.5
Uganda	12	0.5	Ürdün	18	0.4
Cezayir	11	0.5	Cibuti	18	0.4
Romanya	10	0.4	Tunus	17	0.4
Nepal	10	0.4	Gana	15	0.3
Diğer	123	4.8	Diğer	298	6.7
Toplam	2 600	100	Toplam	4 429	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklu nüfusun 175’i ilçede ikamet etmektedir. Alman uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 6.8’dir. 2020 yılında Alman uyruklu nüfus 191’e ulaşmış ancak 6. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 4 ülkenin uyruğunda

olan nüfus, ilçedeki yabancıların yaklaşık % 52'sine karşılık gelmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistan uyruklunun 160'ı ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 6.2'dir. 2020 yılında Özbekistanlı nüfus 156'ya düşmüş ve 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu Bulgaristan uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 3.709 Bulgar uyruklu nüfusun 142'si ilçede ikamet etmektedir. Bulgaristan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 5.5'tir. 2020 yılında Bulgaristan uyruklu nüfus 195'e ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı nüfusun 80'i ilçede ikamet etmektedir. Iraklı yabancıların ilçedeki yabancılara oranı % 3'tür. 2020 yılında Iraklı nüfus 2 kat artarak 166'ya ulaşmış ve 7. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistanlı nüfusun 75'i ilçede ikamet etmektedir. Gürcistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3 civarındadır. 2020 yılında Gürcistanlı nüfus 72 olmuş ve 10. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldova uyruklunun 64'ü ilçede ikamet etmektedir. Moldovalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2.5'tir. 2020 yılında Moldovalı nüfus 62 olmuş ve 13. sıraya gerilemiştir. Bundan sonra en kalabalık grupları Avusturya ve Kırgızistan uyruklular meydana getirmektedir. Sayıları 53 olan Avusturyalı ve Kırgız göçmenlerin her birinin, ilçedeki tüm yabancılara oranı % 2'dir. 2020 yılında Avusturya uyruklu nüfus 56 ve Kırgız nüfus 60 olarak kaydedilmiştir. Bu 11 ülkenin uyruğundaki nüfus, ilçedeki yabancıların % 76'sına tekabül etmektedir. Geriye kalan % 24'lük kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Sultangazi ilçesinde en kalabalık grubu teşkil eden ilk 11 ülkeye bakıldığında; bunların 7 tanesinin Asya kıtası ve 4 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir.

İlçedeki yabancıların yaklaşık % 70'i Asyalı ve % 23'ü Avrupalı nüfustan oluşmaktadır. İlçede sayıları 10'dan az olan Tunus, Ermenistan, Arnavutluk, Filistin, Ürdün, Bangladeş, Belarus, Bosna Hersek, Filipinler, ABD, Birleşik Krallık, Suudi Arabistan, İtalya, Kosova, Sırbistan, Tayland ve Hindistan vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Malezya, Güney Afrika, Fransa, Somali, Endonezya, Hollanda, Brezilya, Moğolistan, Kanada, İspanya, Norveç, Danimarka, KKTC vatandaşları ve Vatansızlar ilçede yaşamını sürdürmektedir.

Sultangazi ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş özellikleri incelendiğinde (Tablo 2.68), nüfusun % 11'inin 15 yaş altı olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılar da doğum oranları düşüktür. 15-65 yaş üstü nüfusun payı ise % 87'dir. Yaşlı nüfus % 2 civarındadır. Bütün yaş gruplarında kadın nüfusun fazla olması dikkati çekmektedir. Çocukların % 50.5'i, aktif nüfusun % 52'si, yaşlı nüfusun % 57'si kadınlardan meydana gelmektedir.

Tablo 2.68.Sultangazi’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	276	137	139	495	263	232
15 – 64 yaş	2 266	1 089	1 177	3 841	2 086	1 755
65+ yaş	58	25	33	93	36	57
Toplam	2 600	1 251	1 349	4 429	2 385	2 044

Kaynak: TÜİK,2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılında ise, yabancı nüfus artmasına karşın bütün yaş gruplarında yüzdeler dilim aynı kalmıştır. Cinsiyet dağılımı çocuklarda ve aktif nüfusta erkek nüfus lehine değişirken yaşlı nüfusta yine kadın nüfus fazladır. 15 yaş altı nüfusun % 53'ünü ve aktif nüfusun % 54'ünü erkekler teşkil ederken 65 yaş üstü nüfusun % 61'i kadınlardan oluşmaktadır.

2.34.Şile İlçesi

İstanbul'un Anadolu Yakası'nda yer alan ilçe, doğudan Kandıra, güneydoğudan Derince ve Körfez, güneyden Pendik ve Gebze, güneybatıdan Çekmeköy, batıdan Beykoz ile

komşudur.1926 yılına kadar Şile idari bakımdan Üsküdar'a bağlı kalmıştır. 1926'da kaza yapılan Şile İstanbul ilinin bir ilçesi olur. Şile 2004 yılında İstanbul Büyükşehir sınırları içine alınır. Yüzölçümü 755 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 37.692'dir.İlçe 62 mahalleden oluşmaktadır. Bu mahalleler yerleşme dokusu ve ekonomik faaliyetler bakımından köy sayılsalar da Büyükşehir sınırları içinde kaldıklarından mahalle statüsündedirler. Şile ilçesi plajları, tarihi bina ve mağaraları, konaklama mekânları ve restoranları ile iç turizme katılan insanları kendine çekmektedir (www.sile.bel.tr).Her yıl düzenlenen Şile Bezi Kültür ve Sanat Festivali ilçenin tanıtımına ve ekonomisine katkı sunmaktadır (www.sile.gov.tr).Ayrıca ilçede Işık Üniversitesi'nin yerleşkesi de yer almaktadır.

Şile ilçesi 299 yabancı nüfusu ile Adalar ilçesinden sonra en az dış göç alan ilçe durumundadır. Tüm yabancıların ilçe nüfusuna (2017 yılı 35.131) oranı % 0.86'dir.İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular meydana getirmektedir (Tablo 2.69). 37 nüfusa sahip Türkmenistanlıların ilçedeki yabancı uyruklulara oranı % 12.5'tir. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 64'e ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir.

Bundan sonraki kalabalık grubu Özbekistan ve Almanya uyruklular oluşturmaktadır. Özbekistan ve Almanya uyruklular 32 nüfusa sahip olup ilçedeki yabancılara oranı % 11'dir.2020 yılında Özbek nüfus 36 olmuş ve 6. sıraya gerilemiştir. Alman uyruklu nüfus ise 47 olarak kaydedilmiş ve 5. sıraya gerilemiştir. İlçedeki 4. kalabalık grubu Filistin uyruklular oluşturmaktadır.18 nüfusa sahip Filistinlilerin ilçedeki yabancılara oranı % 6.3'tür.2020 yılında Filistinli nüfus 34'e ulaşmış ancak 7. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu Nijerya uyruklular meydana getirmektedir.15 nüfusa sahip Nijeryalıların ilçedeki yabancılara oranı % 5.2'dir. 2020 yılında Nijeryalı nüfus 19 olmuş ve 12. sıraya gerilemiştir. İlçedeki 6. kalabalık grubu Azerbaycan uyruklular oluşturmaktadır. 13 nüfusa sahip Azerbaycanlıların ilçedeki yabancı uyruklulara oranı % 4.5'tir. 2020 yılında Azeri nüfus 27 olmuş ve 9. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu 12 nüfusa sahip Gürcistan uyruklular teşkil etmektedir. Gürcü nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 4.2'dir. 2020 yılında Gürcü nüfus yine 12 olarak belirlenmiş fakat 16. sıraya gerilemiştir. Bundan sonraki kalabalık grubu 9 nüfusa sahip

Amerika Birleşik Devletleri ve Endonezya uyruklular oluşturmaktadır. ABD ve Endonezyalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 3.2’dir. 2020 yılında Endonezya nüfusu 17’e yükselirken, ABD vatandaşlarının nüfusu 3’ün altında kalmıştır.

Tablo 2.69.Şile’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	37	12.5	Ürdün	113	15.1
Özbekistan	32	11.0	Suriye	76	10.1
Almanya	32	11.0	Türkmenistan	64	8.7
Filistin	18	6.3	Fas	51	6.9
Nijerya	15	5.2	Almanya	47	6.4
Azerbaycan	13	4.5	Özbekistan	36	4.9
Gürcistan	12	4.2	Filistin	34	4.6
ABD	9	3.2	Mısır	30	4.1
Endonezya	9	3.2	Azerbaycan	27	3.7
Irak	8	2.8	Irak	23	3.1
Suriye	8	2.8	Pakistan	20	2.8
Ukrayna	8	2.8	Nijerya	19	2.7
Avusturya	8	2.8	Endonezya	17	2.4
Birleşik Krallık	7	2.5	Avusturya	13	1.8
Kırgızistan	6	2.2	Yemen	13	1.8
Mısır	6	2.2	Gürcistan	12	1.7
Etiyopya	5	1.9	İran	12	1.7
Kanada	4	1.5	Lübnan	11	1.6
Hollanda	4	1.5	Etiyopya	8	1.1
Rusya	4	1.5	Rusya	8	1.1
İran	3	1.4	Afganistan	8	1.1
Pakistan	3	1.4	Sudan	7	1.0
Diğer	15	5.1	Diğer	63	8.5
Toplam	299	100	Toplam	746	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 8. kalabalık nüfusu Irak, Suriye, Ukrayna ve Avusturya uyruklular oluşturmaktadır. Bu ülkelerin uyruğundaki nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2.8’dir. Şile ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 9 ülkeye bakıldığında; bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 1 tanesinin Avrupa kıtası, 1 tanesinin Afrika kıtası ve 1 tanesinin Amerika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancıların yaklaşık % 54’ü Asyalı ve % 24’ü Avrupalı yabancılardan oluşmaktadır.

İlçede ayrıca sayıları 3'ten az olan Suudi Arabistan, İtalya, KKTC, Romanya, Sudan, Yemen, Moldova, Kazakistan, Fas, Ürdün, Yunanistan, İsviçre, Kamerun, Avustralya, Bangladeş ve Afganistan vatandaşları ikamet etmektedir.

Şile ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumlarına bakıldığında (Tablo 2.70), 0-14 yaş arası nüfusun, toplam yabancı nüfusun % 3'üne tekabül ettiği görülmektedir. Yaşlı nüfus ise toplam nüfusun % 6'sıdır. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları çok düşük ve yaşlı nüfus azdır. Çalışma çağındaki nüfus, toplam nüfusun % 91'ine karşılık gelmektedir. Bağımlı nüfusta erkekler, aktif nüfusta kadınlar çoğunluk grubu oluşturmaktadır. İlçede 6 erkek, 3 kadın çocuk nüfus vardır. Aynı zamanda 10 erkek, 7 kadın yaşlı nüfus bulunmaktadır. Çalışma çağı nüfusunun % 56'sı kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.70.Şile'de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	9	6	3	32	19	13
15 – 64 yaş	273	121	152	690	454	236
65+ yaş	17	10	7	24	10	14
Toplam	299	137	162	746	483	263

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılında ise 15 yaş altı nüfusun payı % 2'ye, 65 yaş üstü nüfusun payı % 3'e gerilerken, 15-64 yaş arası nüfusun oranı % 95'e ulaşmıştır. Çocuklarda ve aktif nüfusta erkekler, yaşlılarda kadın nüfus fazladır. Çocukların % 90'ı ve aktif nüfusun % 65'i erkeklerden meydana gelmektedir. Ayrıca 14 kadın ve 10 erkekten oluşan yaşlı nüfus bulunmaktadır.

2.35.Şişli İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakası'nda yer alan ilçe, doğudan Beşiktaş, kuzeyden ve batıdan Kâğıthane ve güneyden Beyoğlu ile komşudur.1954 yılında Beyoğlu'ndan ayrılarak ilçe olmuştur. Kuzeyinde kalan Ayazağa, Maslak ve Huzur mahallelerinin 2012 yılında Sarıyer ilçesine bağlanmasıyla alanı daralmıştır.10 km² yüzölçümüne sahip olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 279.817'dir. İlçede 25 mahalle bulunmaktadır.

İlçe ekonomisinde ticaretin payı çok fazladır.Özellikle Büyükdere Caddesi üzerinde yüksek katlı rezidans ve binalar inşa edilmiş; Şişli İstanbul ve Türkiye'nin iş ve finans merkezi haline gelmiştir.Osmanbey semti ise tekstil ve hazır giyim merkezidir ve çok fazla ülkeye ihracat yapmaktadır (www.sisli.gov.tr). Ayrıca Şişli'de Şişli Meslek Yüksek Okulu, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Altınbaş Üniversitesi,İstanbul Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Demiroğlu Bilim Üniversitesi,Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Bomonti Yerleşkesi gibi birçok yükseköğretim kurumu yer almaktadır.Tanzanya, Çekya, Danimarka, Hindistan, Kanada, Lübnan, Suriye,Ürdün, Tayland, Endonezya, Tunus, Brezilya, Irak, İsviçre, Yemengibi birçok ülkenin konsoloslukları da Şişli ilçesinde bulunmaktadır.

Şişli ilçesi 14.151 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 5. ilçe özelliğini taşımaktadır. Yabancı uyruklu nüfus ilçe nüfusuna (2017 yılı 274.196) oranı yaklaşık % 5.17'tir.İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.71).İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 1.190'ı ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 8.4'dür.2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 3.5 kat artarak 4.160'a ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İranlı nüfusun 1.122'si ilçede ikamet etmektedir. Şişli, aynı zamanda Esenyurt ilçesinden sonra İranlı yabancılardan en yoğun yaşadığı ilçedir. İranlıların ilçedeki yabancılara oranı % 8'dir.2020 yılında İranlı nüfus yaklaşık 3 kat artarak 3.241'e ulaşmış ve 2. sıradaki yerini korumuştur. Şişli, yine Esenyurt'tan sonra İran uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu Nijerya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 3.753 Nijeryalı nüfusun 1.103'ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'da ikamet eden Nijerya uyrukluların yaklaşık % 30'u Şişli ilçesinde yaşamaktadır. Diğer bir deyişle her 3 Nijeryalı'dan biri Şişli ilçesindedir. Aynı zamanda Şişli, Nijeryalıların en yoğun yaşadığı ilçedir. Nijeryalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 8 civarındadır.2020 yılında Nijeryalı nüfus 1.172'ye ulaşmış ancak 5. sıraya gerilemiştir. Şişli, Esenyurt'tan sonra Nijeryalı yabancılardan en yoğun yaşadığı ilçe durumundadır.

İlçedeki 4. kalabalık grubu Libya uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 10.921 Libyalı nüfusun 1.045'i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'da ikamet eden Libya uyrukluların % 10'u Şişli ilçesinde ikamet etmektedir. Diğer bir deyişle her 10 Libyalı'dan biri Şişli ilçesindedir. Libyalıların ilçedeki yabancılara oranı % 7.4'tür. 2020 yılında Libyalı nüfus 2 katından fazla artış göstererek 2.215'e ulaşmış, 3. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Irak uyruklunun 985'i ilçede ikamet etmektedir. Iraklı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 7 civarındadır. 2020 yılında Iraklı nüfus % 32 artışla 1.293'e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir (Foto 2.5).

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun 628'i ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 4.4'tür. 2020 yılında Suriyeli nüfus % 32 artışla 829'a ulaşmış ancak 7. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbek nüfusun 596'sı ilçede ikamet etmektedir. Özbekistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 4.2'dir. 2020 yılında Özbek nüfus % 30 artışla 775'e ulaşmış ancak 8. sıraya gerilemiştir

Foto 2.5. Şişli Esentepe Mahallesi'nde Irak uyruklu bir yabancıya ait işyeri.

Tablo 2.71.Şişli’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	1 190	8.4	Türkmenistan	4 160	17.6
İran	1 122	8.0	İran	3 241	13.7
Nijerya	1 103	7.9	Libya	2 215	9.4
Libya	1 045	7.4	Irak	1293	5.5
Irak	985	6.9	Nijerya	1 072	4.5
Suriye	628	4.4	Azerbaycan	878	3.7
Özbekistan	596	4.2	Suriye	829	3.5
Azerbaycan	583	4.1	Özbekistan	775	3.3
Almanya	501	3.5	Fas	763	3.2
Moldova	458	3.2	Almanya	546	2.3
Ukrayna	387	2.7	Moğolistan	377	1.6
Gürcistan	368	2.6	Ürdün	368	1.6
Fas	353	2.5	Moldova	355	1.5
Rusya	295	2.1	Ukrayna	354	1.5
Ermenistan	271	1.9	Rusya	344	1.5
Moğolistan	234	1.7	Mısır	333	1.4
ABD	209	1.5	Gürcistan	281	1.2
Mısır	206	1.5	ABD	273	1.2
Japonya	188	1.3	Cezayir	265	1.1
Güney Kore	165	1.2	Etiyopya	265	1.1
Kırgızistan	162	1.1	Ermenistan	246	1.0
Etiyopya	161	1.1	Filistin	245	1.0
Ürdün	141	1.0	Çin	210	0.9
Çin	140	1.0	Tunus	204	0.9
İtalya	140	1.0	Güney Kore	196	0.8
Fransa	126	0.9	Japonya	182	0.8
Birleşik Krallık	126	0.9	Kırgızistan	165	0.7
Gana	114	0.8	Yemen	162	0.7
Filistin	101	0.7	İtalya	157	0.7
Kazakistan	95	0.7	Fransa	149	0.6
KKTC	90	0.6	Gana	132	0.6
Tunus	84	0.6	Pakistan	129	0.6
Cezayir	82	0.6	Birleşik Krallık	113	0.5
Kamerun	82	0.6	Lübnan	113	0.5
Endonezya	82	0.6	Endonezya	96	0.4
Lübnan	74	0.5	Yunanistan	94	0.4
Pakistan	70	0.5	KKTC	93	0.4
Filipinler	69	0.5	Filipinler	92	0.4
Avusturya	69	0.5	Kamerun	88	0.4
Yemen	64	0.5	Avusturya	80	0.4
Diğer	1 182	8.4	Diğer	1 693	7.2
Toplam	14 151	100	Toplam	23 635	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycanlı nüfusun 583'ü ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 4.1'dir. 2020 yılında Azeri nüfus % 50 artışla 878'e ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 501'i ilçede ikamet etmektedir. Almanyalı yabancılarının ilçedeki yabancılara oranı % 3.5'tir. 2020 yılında Almanyalı nüfus 546 olmuş ve 10. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Moldova uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 7.146 Moldova uyruklunun 458'i ilçede ikamet etmektedir. Moldovalıların ilçedeki yabancı uyruklulara oranı % 3.2'dir. 2020 yılında Moldovalı nüfus 355'e düşmüş ve 13. sıraya gerilemiştir. Bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancılarının yaklaşık % 58'ine karşılık gelmektedir. Geriye kalan % 42'lik kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Şişli ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 2 tanesinin Afrika kıtası ve 2 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancılarının yaklaşık % 52'si Asyalı ve % 29'u Afrikalılardan oluşmaktadır.

İlçede sayıları 59-40 arasında olan Yunanistan, Belarus, Hindistan, İspanya, Hollanda, Tayland, Kanada, Tacikistan, Bulgaristan, Afganistan vatandaşları; sayıları 39-20 arasında olan Kosova, Romanya, Arnavutluk, Uganda, Suudi Arabistan, Polonya vatandaşları; sayıları 19-10 arasında olan Makedonya, Sırbistan, Brezilya, GüneyAfrika, Avustralya, Sudan, İsveç, Belçika, Danimarka, İsviçre, Bosna Hersek, Somali, Nepal, Kuveyt vatandaşları; sayıları 10'dan az olan Senegal, Bangladeş ve Norveç vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 3'ten az olan Finlandiya ve Malezya vatandaşları da vardır.

Şişli ilçesinde ikamet izni bulunan yabancı uyruklu nüfusun yaş özellikleri incelendiğinde (Tablo 2.72), toplam nüfusun % 7'sinin 0-14 yaş grubunda, % 2'sinin 65 yaş üstü olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları düşük ve yaşlı nüfusun oranı da azdır. Nüfusun % 91'i çalışma çağı yaşı olarak nitelenen 15-64 yaş

aralığındadır. Çocuklarda erkek nüfus, diğer yaş gruplarında kadın nüfus fazladır.15 yaş altı nüfusun % 52'si erkeklerden oluşurken, aktif nüfusun % 53'ünü ve yaşlı nüfusun % 51'ini kadınlar teşkil etmektedir.

Tablo 2.72.Şişli’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	981	514	467	1 661	846	815
15 – 64 yaş	12 846	6 098	6 748	21 490	11 164	10 326
65+ yaş	324	158	166	484	234	250
Toplam	14 151	6 770	7 381	23 635	12 244	11 391

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılında ise tüm yaş gruplarının yüzdelik dilimleri aynı kalmıştır. Çocuklar ve aktif nüfusta erkekler, yaşlı nüfusta kadınlar çoğunluktadır. Çocukların % 51'i ve aktif nüfusun % 52'si erkek nüfus iken, yaşlı nüfusun % 52'si kadınlardan oluşmaktadır.

2.36.Tuzla İlçesi

İstanbul’un Anadolu Yakası’nda yer alan ilçe; kuzey ve batıdan Pendik, doğudan Kocaeli’nin Çayirova ilçesi, güneyden Marmara Denizi ile komşudur.1991 yılında Pendik ilçesinden ayrılarak ilçe statüsü kazanmıştır.201 km² yüzölçümüne sahip olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 267.400’dür.İlçede 17 mahalle bulunmaktadır (www.tuzla.gov.tr). İstanbul Park Formula 1 Pisti’nin Tuzla’da bulunması ekonomi alanında avantajlar sağlamaktadır. Türkiye’nin en büyük tersaneler bölgesi ilçededir.

Tepeören Mahallesi sınırlarında Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır.Etrafında Isuzu, Honda, Boya ve Vernikçiler OSB, Mermerciler OSB ve Kimyacılar OSB vardır (www.osbder.org). İlçede İstanbul Teknik Üniversitesi Denizcilik Fakültesi, Tuzla Piyade Okulu, Deniz Harp Okulu, Sabancı Üniversitesi, Okan Üniversitesi, Gedik Üniversitesi, Milli Savunma Üniversitesi, Medeniyet Üniversitesi ve Piri Reis Üniversitesi’nin kampüsleri yer almaktadır. Bahama Adaları Fahri Konsoloslugu da Tuzla sınırları içindedir.

Tuzla ilçesi 2.835 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 32. ilçedir. Yabancı nüfusun ilçe nüfusuna (2017 yılı 252.923) oranı yaklaşık % 1.13'tür. İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.73). İl genelinde 17.704 Alman uyruklu nüfusun 298'i ilçede ikamet etmektedir. Alman uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 10.5'tir. Diğer bir deyişle ilçedeki her 10 yabancından biri Alman uyrukludur. 2020 yılında Alman uyruklu nüfus 340'a ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbek nüfusun 260'ı ilçede ikamet etmektedir. Özbeklerin ilçedeki yabancılara oranı % 9.2'dir. 2020 yılında Özbekistan uyruklu nüfus % 20 artışla 313'e ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 30.294 Türkmenistanlı nüfusun 254'ü ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 9'dur. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 2 katından fazla artış göstererek 543'e ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler meydana getirmektedir. İl genelindeki 20.632 Azeri nüfusun 177'si ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlıların ilçedeki yabancılara oranı % 6.3'tür. 2020 yılında Azeri nüfus % 50 artışla 267'ye ulaşmış ve 4. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 5. kalabalık grubu Pakistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.782 Pakistan uyruklunun 164'ü ilçede ikamet etmektedir. Pakistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 5.8'dir. 2020 yılında Pakistan uyruklu nüfus 147'ye düşmüş ve 6. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.284 Ukraynalı göçmenin 151'i ilçede ikamet etmektedir. Ukraynalı göçmenlerin, ilçedeki yabancılara oranı % 5.3'tür. 2020 yılında Ukraynalı nüfus 136'ya düşmüş ve 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 12.795 İran uyruklunun 119'u ilçede ikamet

etmektedir. İranlıların ilçedeki yabancılara oranı % 4.2’dir. 2020 yılında İranlı nüfus % 70 artışla 203’e ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir.

Tablo 2.73.Tuzla’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Almanya	298	10.5	Türkmenistan	543	14.3
Özbekistan	260	9.2	Almanya	340	9.0
Türkmenistan	254	9.0	Özbekistan	313	8.2
Azerbaycan	177	6.3	Azerbaycan	267	7.0
Pakistan	164	5.8	İran	203	5.3
Ukrayna	151	5.3	Pakistan	147	3.9
İran	119	4.2	Ürdün	139	3.7
Gürcistan	111	3.9	Ukrayna	136	3.6
Rusya	108	3.8	Rusya	131	3.5
Suriye	83	2.9	Suriye	118	3.1
Kırgızistan	62	2.2	Irak	85	2.3
Ürdün	56	2.0	Gürcistan	70	1.9
Kazakistan	52	1.8	Çin	63	1.7
Irak	48	1.7	Avusturya	60	1.6
Birleşik Krallık	46	1.6	Fas	60	1.6
Mısır	45	1.6	Somali	57	1.5
Çin	44	1.6	Kırgızistan	56	1.5
Moldova	43	1.5	Kazakistan	53	1.4
Avusturya	40	1.4	ABD	48	1.3
ABD	35	1.2	Moldova	48	1.3
Fas	33	1.2	Afganistan	44	1.2
Tacikistan	32	1.1	Mısır	44	1.2
Romanya	30	1.1	Birleşik Krallık	35	0.9
Bulgaristan	29	1.0	Nijerya	33	0.9
Nijerya	28	1.0	Endonezya	29	0.8
Hindistan	23	0.8	Hollanda	28	0.8
İtalya	21	0.8	Romanya	26	0.7
Hollanda	20	0.7	İtalya	26	0.7
Arnavutluk	20	0.7	Tacikistan	25	0.5
Yunanistan	19	0.7	Arnavutluk	25	0.5
Filipinler	18	0.7	Suudi Arabistan	23	0.5
Libya	17	0.6	Libya	21	0.5
Afganistan	16	0.6	Güney Kore	20	0.5
Kanada	15	0.6	Sudan	18	0.5
Endonezya	14	0.5	Fransa	18	0.5
Somali	14	0.5	Filipinler	17	0.5
Fransa	14	0.5	Lübnan	16	0.4
Güney Kore	13	0.5	Belarus	15	0.4
Japonya	12	0.5	Somali	15	0.4
Avustralya	11	0.4	Tunus	15	0.4
Kosova	10	0.4	Kanada	13	0.3
Diğer	212	7.5	Diğer	255	6.7
Toplam	2 835	100	Toplam	3 802	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 8. kalabalık grup, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklulardır. İl genelindeki 11.948 Gürcistan uyruklunun 111'i ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 3.9'dur. 2020 yılında Gürcistan uyruklular 70'e düşmüş ve 12. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Rusya uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.984 Rus uyruklu nüfusun 108'i ilçede ikamet etmektedir. Rus uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3.8'dir. 2020 yılında Rus uyruklu nüfus 131 olmuş ve 9.sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 10. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun 83'ü ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 2.9'dur.2020 yılında Suriyeli nüfus 118 olmuş ve 10. sıradaki yerini korumuştur. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki yabancı uyruklu nüfusun yaklaşık % 61'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 39'luk kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Tuzla ilçesindeki en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 7 tanesinin Asya kıtası ve 3 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 57'si Asyalı ve % 32'si Avrupalı nüfustan oluşmaktadır. İlçede sayıları 10'dan az olan Belarus, İspanya, Filistin, Norveç, Makedonya, Yemen, Belçika, Lübnan, KKTC, Bangladeş, Tunus, İsviçre, Etiyopya, Moğolistan, Cezayir,Suudi Arabistan, Malezya, Senegal, Gana, Ermenistan ve Danimarka vatandaşları ikamet etmektedir.Ayrıca sayıları 3'ten az olan Sudan, Nepal, İsveç, Tayland, Bosna Hersek, Polonya, Brezilya, Güney Afrika,Uganda ve Kamerun vatandaşları bulunmaktadır.

Tuzla ilçesinde ikamet izni bulunan yabancı uyruklu nüfusun yaş özellikleri incelendiğinde (Tablo 2.74), 0-14 yaş arası nüfusun toplam nüfus içindeki payının % 4, 65 yaş üstü nüfusun payının ise % 1.5 civarında olduğu ayırt edilmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranları düşük ve yaşlı nüfus azdır.15-64 yaş arası nüfusun oranı ise % 94.5 seviyesindedir. Bütün yaş gruplarında kadın nüfusun fazla olması dikkati çekmektedir.15 yaş altı nüfusun % 52'si, aktif nüfusun % 56'sı ve 65 yaş üstü nüfusun % 54'ü kadınlardan oluşmaktadır. İlçede 2020 yılında ise 0-14 yaş arası nüfusun oranı % 6'ya, 65 yaş üstü nüfusun oranı % 2'ye yükselirken, 15-64 yaş arası nüfusun oranı % 92'ye gerilemiştir.

Bağımlı nüfusta erkekler, aktif nüfusta kadın nüfus fazladır.15 yaş altı nüfusun % 55'i ve yaşlı nüfusun % 51'i erkeklerden oluşurken aktif nüfusun % 52'sini kadınlar teşkil etmektedir.

Tablo 2.74.Tuzla'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	122	59	63	215	118	97
15 – 64 yaş	2 670	1 183	1 487	3 516	1 696	1 820
65+ yaş	43	20	23	71	36	35
Toplam	2 835	1 262	1 573	3 802	1 850	1 952

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

2.37.Ümraniye İlçesi

İstanbul'un Anadolu Yakası'nda yer alan ilçe, batıdan Üsküdar, doğudan Sancaktepe, güneyden Ataşehir, kuzeydoğudan Çekmeköy ve kuzeybatıdan Beykoz ilçeleri ile komşudur. Yüzölçümü 58 km² olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 710.280'dir. Bu nüfus miktarı ile Pendik ilçesinden sonra Anadolu Yakası'nın en kalabalık ilçesi özelliğini taşımaktadır.1987 yılında Üsküdar'dan ayrılarak ilçe yapılmıştır. İdari bakımdan 35 mahalleden meydana gelmektedir.

Organize sanayi bölgelerinin kurulmasıyla ilçe yoğun göçlere maruz kaldığından çarpık kentleşme görülmektedir.İlçede bazı mahallelerde gecekondulaşma halen hâkim iken bazı mahallelerinde yüksek katlı rezidanslar konut ve işyeri olarak kullanılmaktadır (mobil.umraniye.bel.tr). İlçede küçük imalat sanayi, yedek parça imalatı, ağaç ürünleri gibi çeşitli alanlarda üretim yapılmaktadır. Üsküdar Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Doğu Üniversitesi kampüsleri Ümraniye sınırları içindedir. İlçede konsolosluk mevcut değildir.

Ümraniye ilçesi 8.211 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 13. ilçe durumundadır. Yabancı uyruklu nüfusun ilçe toplam nüfusuna (2017 yılı 699.901) oranı ise % 1.18'dir.İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.75). İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 1.578'i ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlıların ilçedeki yabancılara oranı %

19'dur. Buna göre kabaca Ümraniye ilçesinde her 5 yabancından biri Türkmenistan uyrukludur. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus yaklaşık 4 kat artarak 6.248'e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Türkmenistanlıların ilçedeki yabancılar içindeki payı da % 41.5'e yükselmiştir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbekistan uyruklunun 1.081'i ilçede ikamet etmektedir. Özbekistanlıların ilçedeki yabancılar oranı % 13.2'dir. 2020 yılında Özbek nüfus % 34 artışla 1.445'e ulaşmış ve 2. sıradaki yerini korumuştur. İlçedeki her 10 yabancından biri Özbekistan uyrukludur.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 998'i ilçede ikamet etmektedir. Almanyalı nüfusun ilçedeki yabancı uyruklulara oranı % 12.2'dir. 2020 yılında Alman uyruklu nüfus 1.067 olarak belirlenmiş ve 3. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycan uyruklunun 470'i ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycanlıların ilçedeki yabancılar oranı % 5.7'dir. 2020 yılında Azeri nüfus 526'ya yükselmiş fakat ilçede 6. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 4 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, Ümraniye ilçesindeki yabancı nüfusun % 50'sine tekabül etmektedir. Yabancıların diğer yarısı ise diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan meydana gelmektedir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu Çin uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.542 Çin uyruklu nüfusun 392'si ilçede ikamet etmektedir. Çin uyrukluların ilçedeki yabancılar oranı % 4.8'dir. 2020 yılında Çin uyruklu nüfus 357'ye düşmüş ve 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 11.948 Gürcistanlı nüfusun 326'sı ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlıların ilçedeki yabancılar oranı % 4'dür. 2020 yılında Gürcistan uyruklu nüfus 298'e düşmüş ve 9. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.75.Ümraniye’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Türkmenistan	1 578	19.0	Türkmenistan	6 248	41.5
Özbekistan	1 081	13.2	Özbekistan	1 445	9.6
Almanya	998	12.2	Almanya	1 067	7.1
Azerbaycan	470	5.7	Suriye	635	4.2
Çin	392	4.8	Azerbaycan	526	3.5
Gürcistan	326	4.0	Afganistan	424	2.8
Suriye	274	3.3	İran	377	2.5
Güney Kore	230	2.8	Çin	357	2.4
Ukrayna	193	2.4	Gürcistan	298	2.0
Kırgızistan	192	2.4	Güney Kore	233	1.6
Afganistan	189	2.3	Rusya	231	1.5
Rusya	177	2.2	Ukrayna	203	1.4
Moldova	157	1.9	Mısır	198	1.3
ABD	144	1.8	Kırgızistan	185	1.2
İran	126	1.5	Kazakistan	168	1.1
Avusturya	124	1.5	ABD	159	1.1
Irak	118	1.4	Avusturya	158	1.1
Kazakistan	117	1.4	Irak	157	1.1
Mısır	85	1.0	Moldova	149	1.0
Libya	58	0.7	Filistin	118	0.8
Bulgaristan	56	0.7	Ürdün	112	0.8
Yunanistan	55	0.7	Endonezya	109	0.7
Endonezya	51	0.6	Libya	91	0.6
Ürdün	47	0.6	Yunanistan	80	0.6
Hollanda	45	0.5	Fas	73	0.5
Filistin	41	0.5	Tacikistan	61	0.4
Moğolistan	40	0.5	Pakistan	56	0.4
Fas	35	0.4	Bulgaristan	47	0.3
Filipinler	32	0.4	Arnavutluk	45	0.3
Birleşik Krallık	32	0.4	Hindistan	44	0.3
Makedonya	31	0.4	Filipinler	42	0.3
Kosova	30	0.4	Etiyopya	40	0.3
Hindistan	30	0.4	Birleşik Krallık	38	0.3
Arnavutluk	29	0.4	Cezayir	38	0.3
Tacikistan	27	0.3	Yemen	36	0.2
Bosna Hersek	27	0.3	Nijerya	36	0.2
Malezya	25	0.3	Makedonya	35	0.2
KKTC	25	0.3	Lübnan	32	0.2
Belarus	25	0.3	Hollanda	31	0.2
İspanya	25	0.3	Belarus	30	0.2
Kanada	25	0.3	Tayland	29	0.2
Pakistan	23	0.3	Malezya	29	0.2
Brezilya	20	0.2	Kanada	28	0.2
Diğer	409	5.0	Diğer	510	3.4
Toplam	8211	100	Toplam	15 051	100

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçedeki 7. kalabalık grup, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklulardır. İl genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun 274'ü ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 3.3'tür. 2020 yılında Suriyeli nüfus 2 katından fazla artış göstererek 635'e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Güney Kore uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 1.810 Güney Korelinin 230'u ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul'daki Güney Kore vatandaşlarının % 13'ü Ümraniye ilçesinde yaşamaktadır. Güney Kore uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 2.8'dir. 2020 yılında Güney Kore uyruklu nüfus 233'e yükselmiş fakat 10. sıraya gerilemiştir. Diğer taraftan Ümraniye, Sarıyer'den sonra Güney Kore uyruklu yabancılardan en yoğun yaşadığı ilçe durumundadır.

İlçedeki 9. kalabalık grubu Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.284 Ukraynalı nüfusun 193'ü ilçede ikamet etmektedir. Ukrayna uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 2.4'dür. 2020 yılında Ukraynalı nüfus 203'e yükselmiş fakat ilçede 12. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Kırgızistan uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 4.982 Kırgız nüfusun 192'si ilçede ikamet etmektedir. Kırgızların, ilçedeki yabancılara oranı % 2.4'tür. 2020 yılında Kırgız uyruklu nüfus 185'e düşmüş ve 14. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyuşunda bulunan vatandaşlar Ümraniye ilçesindeki yabancı nüfusun yaklaşık % 70'ine tekabül etmektedir. Geriye kalan kısım diğer ülkelerin uyuşundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Ümraniye ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 8 tanesinin Asya kıtası ve 2 tanesinin Avrupa kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancılardan yaklaşık % 68'i Asyalı ve % 27'si Avrupalı nüfustan oluşmaktadır. İlçede sayıları 20'den az olan Fransa, Romanya, Danimarka, Sırbistan, Tayland, Tunus, Ermenistan, Uganda, Nijerya, Suudi Arabistan, Etiyopya, Lübnan, Norveç, Cezayir, Polonya vatandaşları ile sayıları 10'dan az olan Kamerun, Belçika, İtalya, Japonya, Avustralya, Yemen, Somali, İsveç, Güney Afrika, Nepal, Sudan ve Bangladeş vatandaşları ikamet etmektedir. Sayıları 3'ten az olan Gana, İsviçre, Uganda, Senegal ve Kuveyt vatandaşları da bulunmaktadır.

Ümraniye ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş özelliklerine bakıldığında (Tablo 2.76), 0-14 yaş grubu nüfusunun, ilçedeki tüm yabancılara oranının % 6 civarında olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranlarının düşük olduğu söylenebilir.15-64 yaş arası nüfusun oranı % 91 civarında iken 65 yaş üstü nüfusun oranı % 3'tür.Bütün yaş gruplarında kadın nüfusun fazla olması dikkati çekmektedir.15 yaş altı nüfusun % 51'i, aktif nüfusun % 63'ü ve 65 yaş üstü nüfusun % 55'i kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.76.Ümraniye’de İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	673	333	340	1 067	566	501
15 – 64 yaş	7 425	2 717	4 708	13 804	6 851	6 953
65+ yaş	113	51	62	180	80	100
Toplam	8 211	3 101	5 110	15 051	7 497	7 554

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede 2020 yılına gelindiğinde ise 15 yaş altı nüfusun oranı % 7'ye yükselmiş, 65 yaş üstü nüfusun payı % 1'e gerilemiştir. Aktif nüfus ise % 92 seviyesine ulaşmıştır. Çocuklarda erkekler, diğer yaş gruplarında kadınlar çoğunluktadır. Çocuk nüfusun % 53'ü erkek iken aktif nüfusun % 51'i ve yaşlı nüfusun % 56'sı kadınlardan oluşmaktadır.

2.38.Üsküdar İlçesi

İstanbul'un Anadolu Yakası'nda yer alan ilçe,kuzeyden Beykoz, güneyden Kadıköy, doğudan Ataşehir, batıdan İstanbul Boğazı ve kuzeydoğudan Ümraniye ile komşudur.1924 yılında il ve 1926 yılında ilçe yapılmıştır.1984'e kadar İstanbul Belediyesi Şube Müdürlüğü olarak teşkilatlanmış,1984 yılında belediye teşkilatı kurulmuştur. 35.7 km² yüzölçümüne sahip olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 531.825'dir.İlçe idari bakımdan 33 mahalleye ayrılmıştır (www.uskudar.gov.tr).

İlçede su ürünleri kooperatifine bağlı 90 balıkçı vardır.Üye olmayan tahminen 500 civarında balıkçı avcılıkla geçimini sağlamaktadır.Sanayi üretimleri atölye boyutunda küçük imalathanelerde yapıldığından ilçe ekonomisinde önemli yer tutmaz.İlçede kooperatiflerin %

90'ı yapı kooperatifidir (www.uskudar.bel.tr). Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Marmara Üniversitesi gibi yükseköğretim kurumlarının Üsküdar ilçesinde yerleşkeleri bulunmaktadır. Ayrıca Bangladeş, Bahreyn, Slovenya ve Nepal Konsoloslukları da Üsküdar ilçe sınırlarında yer almaktadır.

Üsküdar ilçesi 8.034 yabancı nüfusu ile en çok dış göç alan 14. ilçedir. Yabancı uyrukluların ilçe toplam nüfusuna oranı (2017 yılı 533.570) % 1.51'dir. İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 7. kalabalık grubu teşkil eden Alman uyruklular oluşturmaktadır (Tablo 2.77). İl genelindeki 17.704 Alman uyruklunun 969'u ilçede ikamet etmektedir. Alman uyruklu nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 12'dir. 2020 yılında Alman uyruklu nüfus % 20 artarak 1.161'e ulaşmış ancak 2. sıraya gerilemiştir. Almanlar'ın tüm yabancılar içindeki payı da % 10'a düşmüştür. Buna göre ilçedeki her 10 yabancıdan biri Almanya uyrukludur. Aynı zamanda Üsküdar, Kadıköy'den sonra Alman nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

İlçedeki 2. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbek nüfusun 928'i ilçede ikamet etmektedir. Özbeklerin ilçedeki yabancılara oranı % 11.6'dır. 2020 yılında Özbekistan uyruklu nüfus 995'e yükselmiş fakat ilçede 3. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun 781'i ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 9.7'dir. 2020 yılında Türkmenistan uyruklu nüfus 2.5 kat artarak 1.860'a ulaşmış ve ilk sıraya yerleşmiştir.

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde 10. kalabalık grubu teşkil eden Gürcistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 11.948 Gürcistan uyruklunun 506'sı ilçede ikamet etmektedir. Gürcistanlı nüfusun ilçedeki tüm yabancılara oranı % 6.3'tür. 2020 yılında Gürcistan uyruklu nüfus 357'ye düşmüş ve ilçede 9. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, il genelinde de 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler oluşturmaktadır. İl genelindeki 20.632 Azerbaycan uyruklunun 480'i ilçede ikamet etmektedir. Azerilerin, ilçedeki yabancılara oranı % 6'dır. 2020 yılında Azeri nüfus % 23 artarak 590'a ulaşmış ve ilçedeki 5. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun 362'si ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 4.5'tir. 2020 yılında Suriye uyruklu nüfus % 80 artış göstererek 648'e ulaşmış ve 4. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 7. kalabalık grubu Amerika Birleşik Devletleri uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 3.350 ABD uyruklunun 262'si ilçede ikamet etmektedir. ABD'li nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 3.3'dür. 2020 yılında ABD vatandaşlarının nüfusu % 40 artarak 363'e ulaşmış ancak 8. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 8. kalabalık grubu Moldova uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 7.146 Moldova uyruklunun 212'si ilçede ikamet etmektedir. Moldovalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2.7'dir. 2020 yılında Moldova uyruklu nüfus 149'a düşmüş ve 18. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9. kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İran uyruklunun 207'si ilçede ikamet etmektedir. İranlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2.6'dır. 2020 yılında İran uyruklu nüfus 2 katından fazla artış göstererek 435'e ulaşmış ve 6. sıraya yükselmiştir.

İlçedeki 10. kalabalık grubu Ukrayna uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 6.284 Ukrayna uyruklunun 194'ü ilçede ikamet etmektedir. Ukraynalı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2.4'tür. 2020 yılında Ukrayna uyruklu nüfus 191 olmuş ve ilçede 15. sıraya gerilemiştir. İncelenen bu 10 ülkenin uyruğunda olan yabancılar ilçedeki yabancıların % 61.2'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan % 38.8'lik kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

Üsküdar ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 6 tanesinin Asya kıtası, 3 tanesinin Avrupa kıtası ve 1 tanesinin Amerika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 59'u Asyalı ve % 28'i Avrupalı nüfustan oluşmaktadır.

Tablo 2.77.Üsküdar’da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Almanya	969	12.1	Türkmenistan	1 860	15.9
Özbekistan	928	11.6	Almanya	1 161	10.0
Türkmenistan	781	9.7	Özbekistan	995	8.5
Gürcistan	506	6.3	Suriye	648	5.6
Azerbaycan	480	6.0	Azerbaycan	590	5.1
Suriye	362	4.5	İran	435	3.7
ABD	262	3.3	Afganistan	399	3.4
Moldova	212	2.7	ABD	363	3.1
İran	207	2.6	Gürcistan	357	3.1
Ukrayna	194	2.4	Etiyopya	248	2.1
Afganistan	184	2.3	Ürdün	247	2.1
Irak	177	2.2	Irak	228	2.0
Rusya	173	2.2	Rusya	226	1.9
Filipinler	137	1.7	Mısır	216	1.8
Mısır	136	1.7	Ukrayna	191	1.7
Avusturya	125	1.6	Filipinler	189	1.6
Ürdün	100	1.3	Filistin	150	1.3
Kırgızistan	99	1.3	Moldova	149	1.3
Kazakistan	87	1.1	Kazakistan	140	1.2
Yunanistan	74	0.9	Avusturya	137	1.2
Birleşik Krallık	69	0.9	Nijerya	127	1.1
Pakistan	68	0.9	Yunanistan	112	1.0
Japonya	67	0.8	Çin	103	0.9
Makedonya	64	0.8	Birleşik Krallık	102	0.9
Filistin	63	0.8	Fas	95	0.8
Etiyopya	54	0.7	Kırgızistan	94	0.8
Libya	54	0.7	Somali	88	0.8
Endonezya	53	0.7	Pakistan	88	0.8
Güney Kore	53	0.7	Japonya	80	0.7
Fas	50	0.6	Güney Kore	80	0.7
Fransa	48	0.6	Endonezya	79	0.7
Kanada	46	0.6	Kanada	78	0.7
Hollanda	45	0.6	Eritre	76	0.7
Bulgaristan	42	0.5	Tacikistan	75	0.6
Çin	41	0.5	Yemen	67	0.6
İtalya	40	0.5	Cezayir	63	0.5
Diğer	981	12.2	Diğer	1 329	11.4
Toplam	8 034	100	Toplam	11 670	100

Kaynak: TÜİK,2017 ve 2020, ADNKS.

İlçede sayıları 37- 20 arasında olan Ermenistan, Arnavutluk, Tayland, Kosova, Romanya, Hindistan, Bosna Hersek, Tacikistan, İspanya, KKTC, Moğolistan, Yemen, Somali, Bangladeş, Nijerya, Cezayir, Belarus, Gana, Malezya, Suudi Arabistan, Lübnan, Belçika vatandaşları ile sayıları 20’den az olan Sırbistan, Avustralya, Tunus, Finlandiya,

Polonya, Brezilya, Nepal, Uganda, İsviçre, Danimarka, Kamerun, İsveç, Sudan, Senegal, Güney Afrika, Norveç ve Kuveyt vatandaşları ikamet etmektedir.

Üsküdar ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş özelliklerine bakıldığında (Tablo 2.78), ilçedeki toplam yabancı nüfusun % 7'sinin 0-14 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki yabancılarda doğum oranlarının düşük olduğu söylenebilir. Yabancı nüfusun % 90'ı 15-64 yaş aralığındadır. 65 yaş üstü nüfus % 3 seviyesindedir. Çocuklarda erkekler, diğer yaş gruplarında kadın nüfus çoğunluktadır. 15 yaş altı nüfusun % 54'ü erkek iken, aktif nüfusun % 60'ı ve yaşlı nüfusun % 59'u kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.78.Üsküdar'da İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	575	311	264	962	502	460
15 – 64 yaş	7 222	2 894	4 328	10 371	4 718	5 653
65+ yaş	237	98	139	337	151	186
Toplam	8 034	3 303	4 731	11 670	5 371	6 229

Kaynak: TÜİK,2017 ve 2020, ADNKS.

Üsküdar'da 2020 yılında ise yabancı uyruklularda 0-14 yaş arası nüfusun oranı % 8'e yükselmiş ve 15-64 yaş arası nüfusun oranı % 89'a gerilemiştir. 65 yaş üstü nüfus yine % 3 seviyesinde kalmıştır. Yine çocuklarda erkek nüfus, diğer yaş gruplarında kadın nüfus çoğunluktadır. Çocuk nüfusun % 52'si erkeklerden oluşurken, aktif nüfusun % 54'ünü ve yaşlı nüfusun % 55'ini kadınlar teşkil etmektedir.

2.39.Zeytinburnu İlçesi

İstanbul'un Avrupa Yakası'nda yer alan ilçe, doğudan Fatih, batıdan Güngören ve Bakırköy, kuzeyden Bayrampaşa, kuzeydoğudan Eyüpsultan, kuzeybatıdan Esenler, güneyden Marmara Denizi'ne komşudur. Tarihi yarımadadan surlarla ayrılan Zeytinburnu,1957 yılında Fatih'ten ayrılarak ilçe olmuştur. İlçe idari bakımdan 13 mahalleye ayrılmaktadır.11 km² yüzölçümüne sahip olan ilçenin 2019 yılı nüfusu 293.574'dür.

Türkiye’de dericilik sanayi Kazlıçeşme’de başlamış ve onu 1927 yılında yine Kazlıçeşme’de kurulan dokuma sanayi kurulması izlemiştir. Sanayideki gelişim yerleşmenin nüfusunu arttırmış ve Türkiye’deki ilk gecekondu yerleşmeleri ilçede görülmüştür. İlçede askeri lojmanlar ve Tank Bakım Fabrikası vardır. İlçede Girne Amerikan Üniversitesi, İstinye Üniversitesi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi gibi yükseköğretim kurumları yer almaktadır.

Zeytinburnu ilçesi, 15.660 yabancı nüfusu ile Fatih, Esenyurt ve Başakşehir ilçelerinden sonra en çok yabancı nüfusun ikamet ettiği ilçedir. Yabancı nüfusun, ilçe toplam nüfusuna (2017 yılı 287.378) oranı ise yaklaşık % 5.45’tir. İlçedeki en kalabalık grubu, il genelinde 6. kalabalık grubu teşkil eden Afganistan uyruklular oluşturmaktadır (Foto2.6). İl genelindeki 18.108 Afgan göçmenin 6.364’ü ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul’da ikamet eden Afganların % 35’inden fazlası Zeytinburnu ilçesinde yaşamaktadır. Diğer bir deyişle her 3 Afgan nüfustan biri Zeytinburnu ilçesinde bulunmaktadır (Tablo 2.79). Afganistan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 40.7’dir. Zeytinburnu Afgan nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir. 2020 yılında Afgan uyruklu nüfus % 75 artışla 11.115’e ulaşmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. Afgan uyruklular en kalabalık grubu yine Zeytinburnu ilçesinde oluşturmuşlardır. İlçede diğer yabancı uyrukluların oranı % 10’un altında kalmaktadır.

Zeytinburnu ilçesinde ikamet eden Afganistan uyruklular, eski SSCB’nin Afganistan’a yaptığı müdahale sırasında iç karışıklıktan etkilenerek Türkiye’ye direkt olarak ya da İran ve Pakistan üzerinden gelen Türk kökenli göçmenlerdir. Çoğunluğu Özbek asıllı göçmenlerden oluşan Afganistanlılar, bir süre yasadışı olarak ülkemizde kalmış, bir süre sonra durumlarını yasallaştırmışlardır. Afgan göçmenler özellikle Yeşiltepe ve Nuripaşa mahallelerinde yoğunluk oluşturmuşlardır. 1982 yılında bir yasa ile Pakistan kamplarında kalan yaklaşık 4.350 Afgan Türkü ülkeye davet edilmiştir. HART tarafından 1962 yılında yapılan Zeytinburnu araştırmasına göre, ilçenin yaklaşık % 52’si yurtdışı doğumlulardan oluşmaktadır. Dolayısıyla ilçedeki gecekondulaşma ve sanayileşme hareketlerine iç göçler olduğu kadar yurt dışından gelen yabancıların da katkısı olmuştur (Özservet,2014:235-238).

İlçedeki 2. kalabalık grubu Çin uyruklular meydana getirmektedir. İldeki 6.542 Çin uyruklunun 1.325’i ilçede ikamet etmektedir. Buna göre İstanbul ilinde ikamet eden Çin uyruklu nüfusun % 20’si Zeytinburnu ilçesinde yaşamaktadır. Diğer bir deyişle her 5 Çin

uyruklu yabancidan biri Zeytinburnu ilçesinde ikamet etmektedir. Çin uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 8.5'tir. Zeytinburnu, Çin uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.2020 yılında Çin uyruklu nüfus yaklaşık 2 kat artarak 2.632'ye ulaşmış ancak 3. sıraya gerilemiştir. Zeytinburnu, Küçükçekmece'den sonra Çin uyruklu nüfusun en yoğun yaşadığı ilçedir.

Foto 2.6. ZeytinburnuAhmet Yesevi Caddesi'nde Afganistanlı bir göçmenin işyeri.

İlk Çin uyruklu göçmenler 1951-1952 yıllarında Doğu Türkistan Bölgesi'nden Pakistan üzerinden gelen Türk göçmenlerdir. Bir süre sonra ülkenin farklı yerlerine yerleşmişler fakat sanayi üretimini bildikleri Zeytinburnu bölgesine geri gelmişlerdir. Doğu Türkistan'dan ikinci göç dalgası 1960'lı yıllarda olmuştur. Bunlar da davetli olduklarından hemen vatandaşlık verilmiş ve iskân edildikleri yerlerde yasal süre olan 7 yılı doldurdularında Zeytinburnu ilçesindeki akrabalarının yanına gitmişlerdir (Özservet, 2014). Bu bilgilere göre, ilçedeki gerçek Afganistan ve Çin uyruklu yabancı sayısının daha fazla olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü bu yıllarda İstanbul'a gelen Özbek asıllı Afganlara ve Uygur asıllı Çin uyruklulara vatandaşlık verildiğinden dolayı onların çocukları yabancı statüsünde değildir.

İlçedeki 3. kalabalık grubu, il genelinde 2. kalabalık grubu teşkil eden Türkmenistan uyruklular oluşturmaktadır (Foto 2.7). İl genelindeki 30.294 Türkmenistan uyruklunun

1.298'i ilçede ikamet etmektedir. Türkmenistanlı yabancıların ilçedeki yabancılara oranı % 8.3'tür. 2020 yılında Türkmenistanlı nüfus 3.5 kat artarak 4.530'ya ulaşmış ve 2.sıraya yükselmiştir.

Foto 2.7.Zeytinburnu'nda Türkmenistanlıbir göçmene ait işyeri (Kaynak: zomato.gov).

İlçedeki 4. kalabalık grubu, il genelinde en kalabalık grubu teşkil eden Suriye uyruklulardır (Foto 2.8). İl genelindeki 30.400 Suriye uyruklunun 1.002'si ilçede ikamet etmektedir. Suriyelilerin ilçedeki yabancılara oranı % 6.4'tür. 2020 yılında Suriyeli nüfus % 55 artışla 1.548'e ulaşmış ve 4. sıradaki yerini korumuştur. İncelenen bu 4 ülkenin uyruğunda olan yabancılar, ilçedeki tüm yabancıların yaklaşık % 64'üne tekabül etmektedir. Geriye kalan % 36'lık kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır.

İlçedeki 5. kalabalık grubu, Libya uyruklular meydana getirmektedir. İl genelindeki 10.921 Libyalı nüfusun 582'si ilçede ikamet etmektedir. Libya uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3.7'dir. 2020 yılında Libyalı nüfus % 37 oranında artarak 798'e ulaşmış ancak 6. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 6. kalabalık grubu, il genelinde 3. kalabalık grubu teşkil eden Özbekistan uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 25.247 Özbek nüfusun 551'i ilçede ikamet

etmektedir. Özbekistan uyrukluların ilçedeki tüm yabancılara oranı % 3.5'tir.2020 yılında Özbek nüfus % 20 artışla 662'ye ulaşmış ancak 8. sıraya gerilemiştir.

Foto 2.8. Zeytinburnu Veliefendi Mahallesi'nde Suriyeliye ait bir işyeri.

İlçedeki 7. kalabalık grubu, il genelinde 4. kalabalık grubu teşkil eden Irak uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 24.549 Iraklı nüfusun 542'si ilçede ikamet etmektedir. Irak uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3.5'tir. 2020 yılında Iraklı nüfus % 38 artışla 746'ya ulaşmış ve 7. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 8. kalabalık grubu, il genelinde 5. kalabalık grubu teşkil eden Azeriler meydana getirmektedir. İl genelindeki 20.632 Azeri nüfusun 536'sı ilçede ikamet etmektedir. Azerbaycan uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 3.4'tür. 2020 yılında Azeri nüfus 538'e çıkmış fakat ilçede 10. sıraya gerilemiştir.

İlçedeki 9.kalabalık grubu, il genelinde 8. kalabalık grubu teşkil eden İran uyruklular oluşturmaktadır. İl genelindeki 12.795 İran uyruklunun 356'sı ilçede ikamet etmektedir. İranlı nüfusun ilçedeki yabancılara oranı % 2.3'tür.2020 yılında İran uyruklulu nüfus % 78 artarak 633'e ulaşmış ve 9. sıradaki yerini korumuştur.

İlçedeki 10. kalabalık grup Kırgızistan uyruklulardır. İl genelindeki 4.982 Kırgız nüfusun 281'i ilçede ikamet etmektedir. Kırgız uyrukluların ilçedeki yabancılara oranı % 1.8'dir.2020 yılında Kırgız nüfusu 314'e yükselmiş fakat ilçede 11. sıraya gerilemiştir.

Tablo 2.79.Zeytinburnu'nda İkamet Eden Yabancı Uyruklulu Nüfus Miktarı Ve Ülkelere Dağılışı.

Yılı	2017		Yılı	2020	
Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)	Ülkeler	Nüfus Miktarı	Oranı (%)
Afganistan	6 364	40.7	Afganistan	11 115	39.6
Çin	1 325	8.5	Türkmenistan	4 536	16.1
Türkmenistan	1 298	8.3	Çin	2 632	9.4
Suriye	1 002	6.4	Suriye	1 548	5.5
Libya	582	3.7	Yunanistan	1 063	3.8
Özbekistan	551	3.5	Libya	798	2.8
Irak	542	3.5	Irak	746	2.7
Azerbaycan	536	3.4	Özbekistan	662	2.4
İran	356	2.3	İran	633	2.3
Kırgızistan	281	1.8	Azerbaycan	538	1.9
Moldova	280	1.8	Kırgızistan	314	1.1
Almanya	239	1.5	Almanya	294	1.0
Yunanistan	202	1.3	Kazakistan	274	1.0
Kazakistan	181	1.2	Moldova	235	0.8
Arnavutluk	181	1.2	Mısır	197	0.7
Ukrayna	149	1.0	Fas	173	0.6
Rusya	138	0.9	Arnavutluk	159	0.6
Gürcistan	129	0.8	Rusya	158	0.6
Mısır	109	0.7	Gürcistan	152	0.5
Bulgaristan	88	0.6	Pakistan	135	0.5
Ürdün	87	0.6	Ukrayna	133	0.5
Fas	68	0.4	Ürdün	132	0.5
Tacikistan	58	0.4	Cezayir	123	0.4
Pakistan	53	0.3	Filistin	116	0.4
Yemen	51	0.3	Bulgaristan	107	0.4
Makedonya	50	0.3	Tacikistan	92	0.3
Filistin	49	0.3	Yemen	86	0.3
Birleşik Krallık	48	0.3	Avusturya	48	0.2
Cezayir	46	0.3	Lübnan	47	0.2
Avusturya	44	0.3	ABD	42	0.1
Nepal	39	0.3	Kuzey Makedonya	41	0.1
ABD	30	0.2	Güney Kore	35	0.1
Suudi Arabistan	30	0.2	Birleşik Krallık	34	0.1
Hollanda	28	0.2	Kanada	33	0.1
Güney Kore	28	0.2	Tunus	33	0.1
Ermenistan	23	0.1	İsveç	32	0.1
Lübnan	22	0.1	Hollanda	31	0.1
Diğer	364	2.3	Diğer	504	1.8
Toplam	15 660	100	Toplam	28 107	100

Kaynak: TÜİK,2017 ve 2020, ADNKS.

İncelenen bu 10 ülkenin uyruğundaki yabancılar, ilçedeki yabancıların % 82'sine karşılık gelmektedir. Geriye kalan % 18'lik kısım diğer ülkelerin uyruğundaki yabancılardan oluşmaktadır. Ayrıca 2017'de 202 nüfusa sahip olan Yunanistan uyruklu yabancılar 2020 yılında 5 katından fazla bir artışla 1.063'e ulaşmış ve 5. sıraya yükselmiştir.

Zeytinburnu ilçesinde en kalabalık grubu oluşturan ilk 10 ülkeye bakıldığında; bunların 9 tanesinin Asya kıtası ve 1 tanesinin Afrika kıtası ülkesi olduğu görülmektedir. İlçedeki yabancıların yaklaşık % 84'ü Asyalı ve % 10'u Avrupalı nüfustan meydana gelmektedir.

İlçede sayıları 20'den az olan Belarus, Hindistan, Endonezya, Romanya, Fransa, KKTC, Danimarka, İsveç, Kanada, Moğolistan, Sudan, Bosna Hersek, Tunus, Avustralya, Norveç vatandaşları ile sayıları 10'dan az olan Bangladeş, İtalya, Sırbistan, Brezilya, Filipinler, Malezya, Belçika, Somali, Güney Afrika, Polonya, Kosova, Nijerya, Japonya, Etiyopya, İspanya, Senegal ve İsviçre vatandaşları ikamet etmektedir. Ayrıca sayıları 10'dan az olan Uganda, Finlandiya, Kuveyt, Tayland vatandaşları ve Vatansızlar bulunmaktadır.

Zeytinburnu ilçesinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun yaş durumları incelendiğinde (Tablo 2.80), 0-14 yaş arası nüfusun, toplam yabancı nüfus içindeki payının % 18 civarında olduğu görülmektedir. Buna göre ilçedeki doğum oranları diğer birçok ilçeye göre daha yüksektir. Çalışma çağındaki nüfusun oranı % 80 iken, 65 yaş üstü nüfusun oranı ise % 2 civarındadır. Çocuklarda ve aktif nüfusta erkekler, yaşlı nüfusta kadınlar çoğunluktadır. 15 yaş altı nüfusun % 52'sini ve aktif nüfusun % 54'ünü erkekler teşkil ederken, 65 yaş üstü nüfusun % 57'si kadınlardan oluşmaktadır

Tablo 2.80. Zeytinburnu'nda İkamet Eden Yabancı Uyruklu Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılışı.

Yılı	2017			2020		
Yaş Grupları	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
0 -14 yaş	2793	1 447	1 346	5 058	2 597	2 461
15 – 64 yaş	12 476	6 800	5 676	22 389	13 230	9 159
65+ yaş	391	171	220	660	330	330
Toplam	15 660	8 418	7 242	28 107	16 157	11 950

Kaynak: TÜİK, 2017 ve 2020, ADNKS.

. İlçede 2020 yılında ise 15 yaş altı nüfusun payı yine % 18 civarında kalmıştır. Aktif nüfus ve yaşlı nüfusun payında da değişiklik olmamıştır. Çocuklar ve aktif nüfusta erkekler fazla, yaşlı nüfusta kadın ve erkek sayısı eşittir. 15 yaş altı nüfusun % 51'i ve aktif nüfusun % 59'u erkeklerden oluşmaktadır. Ayrıca 330 erkek ve 330 kadın yaşlı nüfus ilçede ikamet etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İSTANBUL İLİNDE İKAMET EDEN YABANCI UYRUKLU

NÜFUSLA İLGİLİ BAŞLICA SORUNLAR

İstanbul’da ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun sorunları iki farklı açıdan incelenmeye çalışılmıştır. Bunlardan birincisi yabancı uyruklu nüfusun İstanbul şehrinde karşılaştığı sorunlardır. İkincisi ise İstanbul’da ikamet eden yabancı uyruklu nüfustan kaynaklanan sorunlardır. Bütün bu sorunlar, alt başlıklar altında gruplandırılarak nispeten ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

3.1. Yabancı Uyruklu Nüfusun Karşılaştığı Başlıca Sorunlar

3.1.1. Politika ve Mevzuatla İlgili Sorunlar

Türkiye’de mevzuatta ve kurumlar arası görev ve sorumlulukların paylaşımında bazı sorunlar bulunmaktadır. Örneğin 2011 yılından itibaren ülkelerinde çıkan iç savaş sebebiyle Türkiye’ye göç eden 5 milyonu aşan Suriyeli göçmenler ile sığınmacı sorunuyla baş başa kalan Türkiye, bu sorunla baş edebilmek için yeterli politika üretmekte zorlanmaktadır. Suriyeli sığınmacılar insani yaşam standartlarına ulaşamamış, uluslararası toplumun da yeterli desteği vermemesi sebebiyle yaşanan sorunlar gittikçe artmaktadır. Daha önce de göç ve sığınmacı krizleri yaşayan Türkiye, bu deneyimleri sürdürülebilir bir göç politikası üretmekte kullanmamıştır. Suriyeli sığınmacılar konusunda asıl sorumlu olması gereken birim olarak gördüğümüz Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün göç krizinin yönetiminde önemli bir ağırlığının olmadığı gerçeği büyük bir problem olarak karşımızda durmaktadır. Suriyeli sığınmacılarla ilgili olarak Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın (AFAD) sorumlu olduğu görülmektedir. Barınma merkezleri dışındaki Suriyeli sığınmacılar dışındaki Suriyeli sığınmacılarla ilgili ciddi bir politika yürütülmemesi sebebiyle sığınmacılar sorunu Barınma Merkezleri ile sınırlı tutulmakta ve bu durum sığınmacıların yönetimi konusunda AFAD’ın rolünü güçlendirmektedir. 2017 yılında ülkemizde yaşayan 3.3 milyon Suriyeli sığınmacıların sadece 233.000’i barınma merkezlerinde bulunmaktadır. Buna göre, Suriyeli sığınmacıların %

92'sinden fazlası kontrolsüz ve dağınık bir şekilde ülkenin değişik kısımlarında yaşamaktadır. Plansız şekilde yerleşen bu göçmenler,ekonomik,toplumsal, kültürel,mekansal birçok sorunun da kaynağını oluşturmaktadır.Bu sorunların çözümü için tüm sığınmacıların ülkede nerede, hangi koşullarda ve ne kadar süredir yaşadıklarının bilinmesi gerekmektedir (Akkoyunlu Ertan ve Ertan, 2017: 7-18).

3.1.2. Dille İlgili Sorunlar

Ülkemize dünyanın birçok ülkesinden farklı amaçlarla gelen yabancı uyruklu nüfusun dille ilgili çeşitli sorunlar yaşadığı bilinmektedir. Nitekim Irak, Afganistan ve Çad gibi birçok ülkeden ülkemize üniversite okumaya gelen öğrenciler, ülkemize ilk geldiklerinde yaşadıkları en büyük problemin Türkçe bilmemek olduğunu belirtmişlerdir (milliyet.com.tr). Keza diğer bir örnek te Suriye uyruklu yabancılarla ilgilidir. Mersin Üniversitesi'nin Türkçe Dil Kursları'nda eğitim alan Suriyeli yabancılarla yaptığı araştırmaya göre, yabancılar Türkçe dil bilgisini kullanma becerisinde zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Bunda elbette ki iki dilin yapı bakımından farklı olmasının etkisi büyüktür.Arapça sağdan sola yazılırken,soldan sağa yazılan Türkçe'de özellikle yazma alanında sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir.Türkçe'yi hızlı konuşamadıklarından ve uzun cümleleri anlayamamaktan yakınmışlar ve bu sorunu Türkçe dizi ve film izleyerek aşmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Türkçe eğitim kurslarında öncelikle gramer bilgisinden başlanması, bazı öğretmenlerin konuyu hızlı anlatarak geçmeleri, bazı öğretmenlerin yanlışları düzeltmemesi, ders sürelerinin ders kitaplarını bitirmek için yetersiz olması, çok fazla bilgi verilmesi, kitaplardaki Türkçe ile sosyal hayatta kullanılan Türkçe dilinin farklı olması, yerli halkın farklı aksan kullanmasından dolayı telaffuz farkının ortaya çıkması gibi sorunlar yaşadıklarını da belirtmişlerdir. Bunların dışında yabancı öğrencilerin kendilerinden kaynaklı sorunlar yaşadıkları da ortaya çıkmaktadır. Sınıftaki öğrencilerin kendi anadillerini kullanması,yanlış yapmaktan korkma, yanlış yapıldığında öğrencilerin birbirleriyle alay etmesi,nasıl konuşulacağını bilmedikleri için utanma, yavaş öğrenme, evde ne yapılması gerektiğini bilmeme, yanlış bir cümle kullanınca Türkler'in kızması, kurs ücretinin burs alamayanlar için çok yüksek olması gibi sebepler sıralamışlardır (Ünal,Taşkaya ve Ersoy, 2018:139-141).

3.1.3. Konaklama Sorunları

Ülkemizde yabancı uyruklu nüfusun karşılaştığı önemli sorunlardan biri de konaklamadır. Ülkemizde çoğunlukla yabancı uyruklu nüfusa karşı bir mesafeli duruş mevcuttur. Özellikle ev kiralamada bu durum daha belirgin hale gelmektedir. Öte yandan yabancı uyruklu nüfus, konut kiralının artışında da rol oynamaktadır. Ayrıca birçok yabancı uyruklu nüfus ekonomik zorluklar nedeniyle gayri sıhhi konutlarda yaşamak zorunda kalmaktadır.

Selçuk Üniversitesi'nin yürüttüğü bir araştırmaya göre, Suriyeli göçmenlere, yerli halkın içinde yaşamayı tercih etmeyeceği, şehrin ücra köşelerindeki harabe konutların, bir evde birkaç aile yaşayacak şekilde fahiş fiyatlara kiralandığı görülmektedir. Bu kira artışları kartopu şeklinde, daha yaşanabilir düzeydeki konutların kiralalarının daha da artmasına yol açmaktadır. Bu durum hem yerli halk hem de o yörede ikamet eden yabancı nüfus için ekonomik açıdan zorlayıcı olmaktadır (Yalçın ve Aslan,2017:104).

3.1.4. Ekonomik Sorunlar

Ülkemizde ve İstanbul'da yabancı uyruklu nüfusun karşılaştığı yaygın sorunlardan biri de ekonomik kökenli olanlardır. Ülkemizde ikamet eden yabancı nüfusun sadece % 13-14'lük kısmı çalışma iznine sahiptir. Diğer kalış sebepleri; öğrenim, turizm, ticaret ve araştırma gibi nedenlerdir. İkamet izni olup çalışma izni bulunan yabancıların oranı gelişmiş ülke vatandaşları için yüksek, gelişmekte olan ülkeler için oldukça düşüktür. Yabancıların ülke içinde çalışmalarının zorlaştırılması ve engellenmesi ve mümkünse geri dönüşlerinin sağlanması ile ilgili Türkiye dahil birçok ülkede yasal düzenleme bulunmaktadır. Çalışma hakkının kısıtlanmasının altında yatan düşünce,o ülkede yaşayan yerli bireylerin çalışma haklarının öncelikli olarak korunmasıdır.

Üst düzey yönetici ve profesyonel meslek grupları, kendi alanlarında en yoğun izin talep eden veya edilen gruptur. Bunlar sahne ve gösteri sanatları, eğitim ve yönetim gibi alanlarda iş piyasasına katılmaktadırlar. Çalışma iznine sahip olmayan asıl büyük kesim ise; sosyal güvenceleri olmayan işlerde ve düşük ücretlerde gayri resmi olarak çalışmaktadır. Bunların da en fazla tekstil, dokuma, gıda, ev hizmetleri, otel, lokanta, eğlence, sosyal ve sağlık hizmetleri gibi sektörlerde çalıştığı görülmektedir (Lordoğlu,2007: 20-28).

Yapılan bir araştırmada, yabancı öğrencilerin çoğunluğu ekonomik sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler valilik ve belediyelerin yemek yardımı ve ulaşım indirimleri ile bir miktar rahatladıklarını ifade etmişlerdir. Yabancı öğrencilerin tamamı aile desteği ile geçinmektedir. Ancak ellerine geçen paranın alım gücünün ülkelerine göre düşük olması sebebiyle sıkıntı yaşamaktadırlar (Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010: 31).

Suriyeli göçmenler özelinde çalışma izni başvurularında erkeklerin başvuruları öncelikli olarak olumlu değerlendirilmektedir. Bu durum Suriyeli kadın göçmenlerin ekonomik bakımdan daha güçsüz olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla kadınlar sosyal haklardan mahrum kalmakta ve iş gücü piyasasına girerken de engellerle karşılaşmaktadır. Bunun yanı sıra kadınlar ve genç kızlar fiziksel şiddet, eğitim imkânlarına erişememe ve cinsel taciz gibi durumlarla da karşı karşıya kalmaktadır. Ancak bu konuların birçok ülkede ele alınmadığı ve kadınlara yönelik politikaların geliştirilmediği de gözlenmektedir (Barın, 2015: 16).

3.1.5. Algı ve Yaklaşım Sorunları

Yabancı uyruklu nüfusla ilgili algılar çoğunlukla yazılı ve görsel medya ile sosyal iletişim ağları üzerinden gelişme göstermektedir. Ülkemizde yabancı uyruklu nüfusa bakış genel anlamda ülkemizi yöneten siyasi erkin de etkisiyle olumlu yönde olduğu söylenebilir. Yine halkımızın sahip olduğu dini ve kültür değerleri yabancı uyruklu nüfusa karşı olumlu yaklaşım ve davranışların sergilenmesine katkı sağlamaktadır. Fakat kısa sürede büyük kitle halindeki yabancı uyruklu nüfus hareketlerinde algıların yönetilmesi güçleşmektedir. Nitekim bu durum son dönemde yaşanan Suriye uyruklu nüfus hareketinde gözlenmektedir.

Ülkemiz uzun yıllar göçmen almasına karşın özellikle son yıllarda sayıları hızla artan Suriyeli nüfusun Türkiye'nin her ilinde özellikle de İstanbul'un her ilçesinde daha görünür hale gelmesi, başlarda zorda kalmış insanlara yardım etme isteği, din kardeşliği gibi nedenlerle Suriyeli göçmenlere karşı iyi duygular beslemiş yerli halkın son zamanlarda eğitim, sağlık, güvenlik, istihdam gibi alanlarda hak kaybı yaşama korkusuyla mesafeli davrandığı da görülmektedir. Özellikle yerli halk Suriyeli göçmenlerin ülkedeki demografik yapıyı değiştireceği kaygısı da yaşamaktadır. Kendi aralarında anadillerini konuşmayı sürdürmeye devam ettiklerinden bu durumun dil ve kültür alanında da olumsuz etkileri

olabileceğinden hareketle yabancı nüfusa karşı kısmen olumsuz tavır takınmaktadır. Suriyeli göçmenler yerli halkın bu yaklaşımından haberdar olmalarına karşın Türkiye’de kalıcı olmak istediklerini ve vatandaşlık almak istediklerini belirtmektedirler (Yıldırım, İslamoğlu ve İyem, 2017:111-117).

Yabancı uyruklu Türk asıllı üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırmaya göre, Türk kökenli öğrencilerin, Türkçeyi kullanmakta ve telaffuzda, kültür, yaşam biçimi ve ders materyallerini kullanma konularında sorun yaşadıklarını ve sosyal bağlılık açısından kendilerini Türkiye’ye bağlı hissettiklerini, burada olmaktan ve öğrenim görmekten memnun olduklarını; ancak Türkçe konuşurken telaffuz farklılığından dolayı insanların tepkilerinden incindiklerini ortaya koymaktadır (Özçetin, 2013: 44)

3.1.6. Diğer Sorunlar

İnsanları göç etmeye sevk eden birçok sebepler vardır. Bunların başında ekonomi gelmektedir. Yoksulluk ve iş bulma endişesi ile insanlar başka bir şehre, başka bir ülkeye hatta başka bir kıtaya göç etmektedirler. Siyasal karışıklıklar, çevre koşulları da insanların yurtlarını terk etmesine yol açmaktadır.

Önemli depremler, su baskınları ve volkanik patlamalar da göçlere yol açar. Nyirogonga yanardağının patlamasından sonra Kongo’dan Burundi’ye olan göçler ve 1840’larda uzun yıllar süren yağışların başlıca ürün olan patatesten kıtlığa yol açmasıyla yüzbinlerce İrlandalı’nın Yeni Dünya’ya göç etmesi gibi (Tümertekin ve Özgüç, 2015).

İstanbul, etnik, dini ve kültür anlamında çeşitli özellikteki insanları kendine çekmeyi başarmış eşine az rastlanabilir şehirlerden biridir. Semavi dinlerin 3 büyük temsilcisi olan insanları şehrin yerlisi ve çeşitli sebeplerle göç etmiş kişiler olarak görmek mümkündür. İstanbul hem etnik ve dini yakınlığı bulunan Özbekistan, Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan gibi Türk Cumhuriyetleri’nden hem de etnik ilgisi bulunmayan ancak aynı dine mensup İran, Afganistan, Irak, Suriye, Kosova, Bosna Hersek, Endonezya, Malezya gibi Müslüman ülkelerden göçler almıştır. Aynı zamanda etnik ve dini bir yakınlığı olmayan Gürcistan, Rusya, Almanya, Ukrayna gibi ülkelere de önemli oranda göçler olmuştur.

Diğer taraftan Semavi dinlere inanmayan ve etnik bir yakınlığı da bulunmayan Çin, Güney Kore gibi ülkelerden de göç almıştır. Hatta bunlardan bazıları bulundukları ilçede çoğunluk yabancı grubu oluşturmuştur. Örneğin; Ümraniye’de Türkmenistan ve Özbekistan çoğunluk yabancı uyruklu grubu oluştururken; Tuzla, Pendik, Maltepe, Kartal gibi sahil ilçelerinde Almanlar en kalabalık yabancı uyruklu grubu oluşturmaktadır. Eyüpsultan’da Gürcistan uyruklular, Silivri’de Çin uyruklular en kalabalık yabancı nüfus gruplarını meydana getirmektedir.

Göç olgusunu sadece sayılarla açıklamak yeterli değildir. Dışarıdan gelen göçmen topluluklarının yerli toplum ile ilişkileri hayati önem taşımaktadır. Bu bakımdan özellikle son yıllarda herhangi bir sebeple ülkelerini terk eden insan topluluklarının “hedef” ülkesi konumuna gelen Türkiye’nin izleyeceği adımlar kritik önem arz etmektedir.

Ülkenin kendi içinde yaşadığı eğitim, sağlık, çevre sorunları, işsizlik, konut yetersizliği, trafik gibi sorunlar; mevcut nüfusa plansız bir şekilde katılan göçmen nüfus da eklenince içinden daha da çıkılmaz bir hal almaktadır. Kısaca yabancı uyruklu nüfus ve bunun farklı boyutları, ülke ve bu araştırma bağlamında İstanbul’un sorunlarını büyütücü etkiler yapmaktadır. Bu durumda merkezi hükümet ve yerel yönetimler yabancı uyruklu nüfusa karşı gerektiğinde sınırlandırıcı tedbirler almak zorunda kalmaktadır.

3.2. Yabancı Uyruklu Nüfustan Kaynaklanan Başlıca Sorunlar

Ülkemizde ve İstanbul özelinde ikamet eden yabancı nüfus her geçen yıl artmaya devam etmekte ve bu durum yerli halk üzerinde ekonomi, istihdam, konut sorunu, güvenlik, eğitim, sağlık gibi birçok soruna yol açmaktadır. Aşağıda bunlara kısaca temas edilmiştir.

3.2.1. İstihdam Sorunları

Yabancı uyruklu nüfus, bulunduğu ülke ve şehre ekonomik anlamda bazı katkılar sunarken diğer taraftan ülkede ve şehirde yerli halkta işsizlik oranlarının yükselmesinde rol oynamaktadır. Diğer taraftan ülkemizde ikamet eden yabancıların çok az bir kısmının (% 13) çalışma izni alabildiğini daha önce açıklanmıştı. Ancak çalışma iznine sahip olmayan yaklaşık % 87’lik kısmın önemli bir bölümü tekstil, ev hizmetleri, inşaat, işportacılık gibi birçok sektörde çok düşük ücretlerle kayıtdışı olarak çalışmaya devam etmektedir (Foto 3.1).

2018 yılında Suriyeli göçmenlerden çalışma izni onaylananların % 93'ü erkektir. Çalışma izni alanlarda kadınların payı sadece % 7 oranında kalmaktadır. Çalışma başvurusu yapan 117.286 erkek nüfusun % 64'ünün başvurusu onaylanırken kadınların yapmış olduğu 11.110 başvurunun % 53'ü onaylanmıştır. Çalışma başvurularının da % 91'i erkekler tarafından yapıldığı dikkati çekmektedir. Yine aynı yıl İstanbul'da 41.120'si erkek, 3.810'u kadın olmak üzere toplam 44.930 Suriyeli göçmen çalışma izni başvurusu yapmıştır. Bu da ülke genelindeki başvuruların % 35'ine tekabül etmektedir.

İstanbul'da başvuru yapan Suriyeli yabancıların 30.199'unun (% 67) başvurusu kabul edilmiştir. Çalışma izni alabilenlerin % 53'ü 25-39 yaş aralığında, % 13'ünün 15-24 yaş aralığında, % 33'ünün 40-64 yaş aralığında, % 1'inin 65 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Çalışma izni alan Suriyeli yabancıların % 40'ı yöneticilikle ilgili işlerde, % 13'ü satış danışmanlığı başta olmak üzere hizmet sektöründe, % 13'ü nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Ancak, Suriyeliler çalışma izni almış olsalar bile yerli işgücü ile eşit ücretlerle çalıştırılmamaktadır. Suriyeli göçmen emeğinin sömürülmesini derinleştiren ve istihdamını işveren için çekici kılan bir diğer faktör, yerli işgücünün çalışmak istemediği işler için Suriyeliler'in gönüllü olmalarıdır.

Foto 3.1. Sancaktepe Osmangazi Caddesi'nde Senegalliye ait seyyar tezgah.

İstanbul'da Suriyeli göçmenlerin en yoğun yaşadıkları ilçelerde yapılan bir araştırmaya göre, Suriyeli göçmenler en fazla tekstil, hazır giyim, inşaat, kâğıt toplayıcılığı, berberlik ve Suriyeliler'e öğretmenlik yapmaktadır. Bu sektörlerde çalışma sebebi, bu

alanlarda Türkçe konuşma ihtiyacının çok olmaması ve genel olarak eğitim düzeylerinin düşük olmasıdır (Şahankaya, 2020: 103-110). Suriyeli ve diğer yabancıların çalışma izni başvuruları reddedilenlerin asıl önemli kısmı çok düşük ücretlerle çalışmaya razı olmak durumundadır. İşverenlerin sosyal güvencesiz ve düşük ücretlerle yabancıları istihdam etmesi, yerli halkın işsizlik oranlarının artmasına ya da onların da hak ettiklerinden daha az bir ücrete çalışmaya razı olmalarına yol açmaktadır. Bu durum ev sahibi halkta yabancı uyruklu nüfusa karşı olumsuz duygulara ve davranışlara yol açmaktadır.

3.2.2.Güvenlik Sorunları

Suriye’de ortaya çıkan iç göç sebebiyle Türkiye’ye yönelen göç hareketlerinin güvenlik açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu dikkati çekmektedir. Gaziantep ilinde yerel halkla yapılan yüz yüze görüşmelerde Suriyeliler’in göçü ile birlikte yerel halkta kadın ve çocuk ticaretinin, kavganın, gürültünün, toplumsal yozlaşma ve ahlaksızlığın arttığı yönünde bir algının olduğu ortaya çıkmıştır.

Şanlıurfa’da yerel halkla yapılan bir anket çalışmasında, Suriyeli göçmenler sebebiyle hırsızlık, gasp, kamu malına zarar verme gibi suçların arttığına yönelik bir algılama geliştiği görülmektedir.2011-2015 yılları arasında Suriyeli yabancılarla ilgili haberler, köşe yazıları ve görsellerin incelenmesi ile sığınmacıların basında toplum güvenliği için tehdit unsuru olarak gösterildiği ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan yerel halk sınır kapılarından ülkemize giren göçmenlerin terör örgütlerine katılacağı endişesi de taşımaktadır. Bu algılar sebebiyle Suriyeli göçmenler de saldırıya uğrama endişesi yaşamaktadır (Göç Raporu,2018: 37-39).

İstanbul’da ülkemizin genelinde olduğu gibi, en fazla yabancı uyruklu nüfusun bulunduğu il olarak bazı güvenlik sorunlarının olduğu bilinmektedir. Özellikle yabancı uyrukluların terör, gasp, hırsızlık gibi çeşitli suçlara karıştıkları veya bu amaçlar için kullanıldıkları ayırt edilmektedir. Örneğin DEAŞ’lı terörist Abdülkadir Masharipov tarafından İstanbul gece kulübü saldırısı ya da Reina Katliamında 1 Ocak 2017’de yerel saatle 01:15’te İstanbul’un Beşiktaş ilçesindeki Ortaköy semtinde bulunan Reina adlı gece kulübüne yeni yıl kutlamaları sırasında düzenlenen silahlı saldırı sonucunda 39 kişi hayatını kaybetmiş ve 70 kişi yaralanmıştır.

3.2.3. Eğitim Sorunları

Yabancı uyruklu nüfusun bir kısmı okul çağındaki çocuklardan ve gençlerden oluşmaktadır. Bunların bir kısmı eğitim imkânına sahip olurken önemli bir kısmı da eğitimden yoksun kalmaktadır. Ülkemizde okul öncesinden lisans eğitimine kadar farklı düzeylerde yabancı öğrenciler öğrenim görmektedir.

Göçmen nüfusun okula gidebilmesi için ikamet tezkeresi gereklidir. Ancak bunun için pasaport sahibi olunmalıdır. Beyoğlu örneğinde Türkmenler ve Kürt Suriyeliler pasaport maliyetlerini karşılayamadıkları için ikamet tezkeresi de alamamakta ve çocuklarını okula gönderememektedirler. Suriyeli Arap ailelerin ekonomik seviyesi daha iyi olduğundan pasaportları ve ikamet tezkereleri bulunmakta ve çocukları Türkiye’de eğitim alabilmektedir. Beyoğlu ilçesindeki çocukları olan Türkmenler’in % 2’si, Suriyeli Kürtlerin % 2’si, Suriyeli Araplar’ın % 43’ü çocuklarını okula göndermektedir. Bu durum göçmenler arasında da eğitimde fırsat eşitsizliğini ortaya koymaktadır (Doğan ve Karakuyu, 2016: 326-327).

Eğitim alanında en büyük sorun ilkökul düzeyindeki sınıflarda ortaya çıkmaktadır. Özellikle büyükşehirlerde kalabalık sınıflar büyük bir sorun olarak karşımızda dururken; son yıllarda sayıları hızla artan Suriyeli çocuklar da Türk çocuklarla aynı sınıflarda eğitim almaktadır. Suriyeli çocukların hemen hepsi hiç Türkçe sözcük bilmeden ilkökula başlamaktadır ve bu durum hem öğretmen hem de öğrenciler için sorun kaynağı olmaktadır. Örneğin İstanbul’un Sancaktepe ilçesinde bir ilkökulda 42 kişilik her sınıfın 4 öğrencisi Suriye uyrukludur. Bu çocukların hemen hepsi Türkçe bilmemektedir. Bunun yanı sıra Suriyeli ailelerde çocuk sayısı fazla olduğundan okul bir bakıma bakımevi vazifesi görmektedir. Bu sebeple okul çağından önce ilkökula başlayan göçmen çocuklar da bulunmaktadır. Bu durumda zaten kalabalık sınıflarda müfredatı yetiştirmekte zorlanan öğretmenler bir de dil bilmeyen ve bazısının yaşları küçük olan yabancı öğrencilerle ilgilenirken; Türk öğrencilere ayıracağı vakit azalmaktadır.

3.2.4. Diğer Sorunlar

Bir taraftan daha iyi şartlarda yaşamak amacıyla başka ülkelere nüfus hareketleri görülürken diğer tarafta çatışma ve iç savaş gibi sebeplerle can güvenliğini kaybeden insan topluluklarının birey ve kitle halinde hareketleri görülmektedir. Ancak burada bilinmesi

gereken, sayıdan ziyade göç eden kitlelerin özellikleri, nitelikleri, yaş grupları, eğitim durumları ve dünyanın hangi bölgesinden geldikleridir. Bu sorulara cevap bulunmadıkça yaşanan göçmen krizinin ortaya çıkardığı etkileri tam anlamıyla açıklamak yetersiz kalacak ve çözüm yollarını bulmak zorlaşacaktır.

Türkiye'nin son yıllarda aldığı göçmen sayısı başka ülkelere gönderdiği göçmen sayısından daha fazladır. Yani Türkiye göç veren ve transit olma özelliğini korurken, diğer yandan uluslararası göçlerin “hedef” ülkesi haline dönüşmektedir.

Ülkelerini ya da bölgelerini terk etme nedenleri ne olursa olsun, ya da vardıkları yerde nasıl karşılanırlarsa karşılanırlar göçmenlerin özelliklerine bağlı olarak (göçün şekli, zamanı, nedeni, zorunlu ya da istemli olması, göçmenlerin cinsiyetleri, yaşları, göç edilen yerin özellikleri vb.) farklı derecelerle de olsa göçmenler uyum güçlükleri yaşamaktadırlar (Şeker, Sirkeci ve Yüceşahin, 2015). Gerçekten ev sahibi toplumun kültürü, gelenek, görenek ve yaşam tarzına uyum sorunu yabancı uyruklu nüfusun çözülmesi gereken uzun vadeli sorunlarının başında gelmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Göç siyasi, ekonomik, dini ve sosyal sebeplerle insan topluluklarının ülke içinde veya ülke dışına yaptıkları yer değiştirme hareketleridir. Yer değiştirme bazen daha iyi bir ekonomik hayata sahip olmak amacıyla gönüllü olarak yapılırken; bazen de savaşlar, kuraklık gibi nedenlerle zorunlu olarak gerçekleşmektedir. Nijerya'dan çalışmak için gelen yabancılar gönüllü göçmenlere; Suriye'deki iç savaştan dolayı ülkemize gelenler ise zorunlu göçmenlere örnek olarak gösterilebilir. Ülkemiz daha önce Balkanlar, Irak, Bulgaristan ve daha birçok bölgeden göç olaylarına maruz kalmıştır. Her geçen yıl ülkemizde ikamet eden yabancıların sayıları artmaktadır. Özellikle 2011 yılında sınır komşumuz olan Suriye'de çıkan iç savaş sebebiyle evleri ve işyerleri yıkılan ya da can güvenliği tehlikede olan Suriyelilerin bir kısmı ülkemize göç etmişlerdir.

Ülkemizde ikamet eden yabancı uyruklu nüfus miktarı 2005 yılında 178.964 iken; 2020 yılında 1.065.236'ya ulaşmıştır. Ülkemizde sırasıyla en fazla Irak, Afganistan ve Suriye uyruklular ikamet etmektedir. En fazla yabancı nüfusun ikamet ettiği ilk üç il; İstanbul, Ankara ve Antalya'dır. Ülke genelinde ikamet izni bulunan yabancı uyruklu nüfusun % 38'i İstanbul ilinde ikamet etmektedir. Başka bir deyişle her 10 yabancı uyruklu nüfustan 4'ü İstanbul ilinde yaşamaktadır.

İstanbul ilinde ikamet eden yabancı uyruklu Asyalı nüfusun oranı 2017 yılında % 68'i iken; 2020 yılında bu oran % 73'e ulaşmıştır. Aynı yıl yabancı uyruklu Avrupalı nüfusun oranı % 19'u iken; 2020 yılında bu oran % 11'e gerilemiştir. Afrikalı yabancı uyruklu nüfusun oranı da 2017 yılında % 11'i iken; 2020 yılında bu oran % 14'e yükselmiştir. Bu verilere göre, İstanbul ilinde ikamet eden yabancı uyruklu nüfusun miktarının ve ülkelere/kıtalara dağılışının çok değişken özellikler taşıdığı dikkati çekmektedir.

İstanbul'da 2020 yılı itibariyle ikamet eden Asyalı kökenli nüfustan en kalabalık grupları Türkmenistan, Suriye ve Irak uyruklular teşkil etmektedir. 2020 yılında 2. kalabalık grubu oluşturan Afrikalı göçmenlerden İstanbul'da en fazla Mısır, Libya ve Fas uyruklular yaşamaktadır. 2020 yılında 3. kalabalık grubu teşkil eden Avrupalı yabancılardan da en fazla Alman, Rus ve Ukrayna uyruklular İstanbul'da ikamet etmektedir. İl genelinde 4. kalabalık

grubu oluşturan Amerikalı nüfustan en fazla ABD, Kanada ve Brezilya vatandaşları ile Okyanusya kıtasından yalnızca Avustralya'dan gelenler İstanbul'da yaşamaktadır.

Yabancı uyruklu nüfusun ülkemizi ve İstanbul'u tercih sebepleri arasında, ülkeler arası siyasi, ekonomik ve kültürel iş birliğinin düzeyi, coğrafi yakınlık, tarihi, dini ve kültürel bağlar ile Türkiye'nin mültecilere ve göçmenlere karşı uyguladığı genel politika gibi birçok etkenleri belirtmek mümkündür. Ayrıca İstanbul özelinde ise şehrin bölge ve dünya üzerinde sahip olduğu konumu, prestiji, ekonomik, ticari, kültürel ve daha birçok faktörün etkisi vardır. Gerçekten İstanbul'un nüfus üzerinde çok güçlü bir çekim gücü ve marka değerinin olduğu ayırt edilmektedir.

İstanbul ilinde en fazla yabancı uyruklu nüfusun ikamet ettiği ilk 3 ilçe; Fatih, Esenyurt ve Başakşehir ilçeleridir. Fatih ilçesi 2017 yılında 50.970 yabancı nüfus ile en fazla yabancının bulunduğu ilçe durumundayken; 2020 yılında ilçedeki yabancı nüfusu 78.209'a ulaşmış ancak bu nüfus ile Esenyurt'un gerisinde kalarak 2. sıraya gerilemiştir. İlçede en fazla Suriye, Irak ve Türkmenistan uyruklular ikamet etmektedir.

Esenyurt,2017 yılında 30.039 yabancı nüfus ile en fazla yabancının ikamet ettiği 2. ilçe iken; 2020 yılında ilçedeki yabancı nüfusu 86.253'e ulaşmış ve Fatih ilçesini geçerek ilk sıraya yükselmiştir. İlçede en fazla Türkmenistan, İran ve Suriye uyrukluların ikamet ettikleri resmi kayıtlardan öğrenilmektedir.

Başakşehir,2017 yılında 17.448 yabancı nüfus ile en fazla yabancı nüfusun ikamet ettiği 3. ilçe iken; 2020 yılında ilçedeki yabancı nüfus 38.201'e ulaşmış ve 3. sıradaki yerini korumuştur. İlçede en fazla Suriye, Irak ve Mısır uyruklular ikamet etmektedir.

İstanbul ilinde Afganistan, Suriye, Mısır, Libya, Filistin, Yemen, Ürdün, Nijerya ve Suudi Arabistan gibi Arap ve Afrikalı yabancı nüfusun çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.Buna karşılık Türkmenistan, Özbekistan,Kırgızistan,Kazakistan gibi Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'nden gelen nüfusta ve Gürcistan, Ukrayna,Moldova gibi komşu ülkelerden gelenlerde kadın nüfus çoğunluktadır. Bu durum ülkemizde ve İstanbul'da güvenliğin yeterli olduğunu ve kadın nüfusun çalışma imkânlarının da fazla olduğunu yansıtmaktadır.

Ülkelerinden çıkıp Türkiye'ye gelen göçmenler ülkemizde ekonomik, sosyal, eğitim, sağlık gibi birçok alanda sorunlar yaşamakta; aynı zamanda birçok sorunun da kaynağı olmaktadır. İstanbul'da işyerleri bulunan yabancı uyruklularla yapılan mülakatlarda; yabancılar en büyük sorun olarak vize alma sürecinin uzaması ve vize ücretlerinin yüksekliğini göstermektedirler. Yabancılar Türk nüfusla ilgili bir sorunları olmadıklarını belirtmişlerdir. Yabancıların yaşadıkları sorunların bir diğeri de dil sorunu olarak tespit edilmektedir.

Ülkemizde ve İstanbul'da ikamet izni alan yabancıların sadece % 13'lük kısmı çalışma izni alabilmektedir. Çalışma izni bulunmayan asıl kalabalık grup ise; tekstil, ev hizmetleri, inşaat gibi sektörlerde kayıt dışı ve sosyal güvencesiz ve düşük ücretlerle çalışmaktadır. Kendi iş yerini açan yabancı nüfus ise; genellikle gıda sektöründe hizmet vermektedir. Bunlar genellikle market ya da fırın işletmektedir. Aynı şekilde yerli halkın belki yaşamayı tercih etmeyeceği harabe konutlarda fahiş kira ücretleriyle yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadırlar.

Diğer taraftan işverenlerin düşük ücretlerle yabancıları çalıştırması, yerli halkın işsiz kalmasına ya da düşük ücretlerle çalışmaya razı olmasına yol açmaktadır. Aynı şekilde harabe yerlerde kira ücretlerinin artması, daha yaşanabilir konutlarda da kira artışlarına sebep olduğundan yerli halkın giderleri artmaktadır. Bu sayılan sebeplerle birlikte yabancıların yoğun yaşadığı semtlerde hırsızlık, çocuk ve kadın ticareti gibi suç oranlarının artması sebebiyle güvenlik endişesinin ortaya çıkması, Suriyeli yabancılarla vatandaşlık verilmesi konularının gündemde olması; yerli halk üzerinde hukuki, sosyal, sağlık, eğitim gibi birçok alanda hak kaybı yaşama korkusuna yol açmakta ve yabancılarla karşı sosyal bir mesafe koyulmasına neden olmaktadır.

Aslında göçmen yönetimindeki en büyük sorun; göçmenlerin ülkemize plansız ve düzensiz şekilde girmesi ve ülkenin her köşesine yerleşmeleridir. Ülkemizdeki 3.3 milyon Suriyeli nüfusun sadece 233.000'i barınma merkezlerinde yaşamaktadır. AFAD, sadece barınma merkezlerindeki yabancı nüfusla ilgili yönetimden sorumludur. Geriye kalan göçmenler ülkenin değişik bölgelerine plansız şekilde yerleşmişlerdir. Göçmen sorununu çözmek için öncelikle tüm göçmenlerin yönetimini kapsayan sürdürülebilir bir göç politikası oluşturulmalıdır. Göç politikasının yönetiminde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü sorumlu olmalı

ve yerel yönetimlerle işbirliği içinde barınma, sağlık, eğitim, çocuk işçi çalıştırma, kültürel oryantasyon gibi sorunlar çözümlenmelidir. Bu sorunların çözümü için öncelikle hangi ülkelerden, ülkemizin hangi il ve ilçelerine ne kadar nüfusun göç ettiği, bunların cinsiyet ve yaş oranlarının, eğitim durumlarının bilinmesi ve bu özelliklere göre önlemlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye dünya üzerinde önemli göç yolları üzerinde bulunmaktadır. Bu nedenle göç olayı ve göçmenlerin sorunlarıyla ilgili akademik çalışmaların artırılması gerekmektedir. Yüksek lisans ve doktora tezi, makale ve özellikle sorunların çözümüne yönelik çeşitli projelere öncelik verilmelidir. Ayrıca göçü kaynağında önlemek amacıyla kaynak ülke ve bölgelerle ilgili de çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Akıncı, B.,Nergiz, A., Geyik, E., 2015, Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme: Göç ve Toplumsal Kabul, Göç AraştırmalarDergisi, Sayı 1 (2), s.58-83.

Akkoyunlu Ertan, K., Ertan, B., 2017, Türkiye'nin Göç Politikası, İktisat ve Sosyal Bilimlerde Güncel Araştırmalar, Cilt 1, Sayı 2, s.7-39.

Akköz Çevik, S., 2016, Suriye'den Türkiye'ye Göç'ün Etkileri, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, Sayı 5(2), s.80-83.

Barın, H.,2015,Türkiye'deki Suriyeli Kadınların Toplumsal Bağlamda Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri,Göç Araştırmaları Dergisi, Cilt :1 sayı: 2,ss.10-56.

Bozdoğan,R.,2011,İstanbul Derinlik,Değişim ve Göç,TC Marmara Belediyeler Birliği Yayını,İstanbul.

Çizel, B., (Proje Koordinatörü) 2018, Ortadoğu'dan Göçün Türkiye'ye Etkileri Raporu, Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi.<http://welcommunitiesproject.akdeniz.edu.tr/wp-content/uploads/2017/03/RAPOR-compressed.pdf> .

Deniz,A.,2018,Türkiye'ye Filipinli Dadı Göçü, Aracı Firmaların Gücü,Coğrafi Bilimler Dergisi, Sayı 16(2), s.289-301, Ankara.

Dinçer, C. G., 2015, Türkiye–Gürcistan Bağlamında Göçmen Kadın Emeği: Güvencesizliğin Ve Belgesizliğin Mekânı Olarak Ev İçi Alan (Ed. L. Körükmez ve İ. Südaş),İçinde: Göçler Ülkesi: Akışlar, Göçmenler, Araştırmacılar,Ayrıntı Yayınları, İstanbul, s.95-114.

Doğan,B.-Karakuyu, M.,2016, Suriyeli Göçmenlerin Sosyoekonomik ve Sosyokültürel Özelliklerinin Analizi: İstanbul Beyoğlu Örneği,Marmara Coğrafya Dergisi,sayı:33, s. 302-333.

Erdoğan, M., Kaya, A., 2015, Türkiye'nin Göç Tarihi: 14. Yüzyıl'dan 21. Yüzyıla Türkiye'ye Göçler, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Eryurt, M.A. (Proje Yürütücüsü), 2017, Türkiye'de Yasal Olarak İkamet Eden Yabancıların Profili ve Yaşam Koşulları, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Yayını, Ankara.

Geray, C., 1970, Türkiye'de Göçmen Hareketleri Ve Göçmenlerin Yerleştirilmesi, Amme İdaresi Dergisi, Cilt 3, Sayı 4, s.8-36.

Geyik, S. , 2018, Göç ve Afganlar: İstikrarlı Mülteciler, Göç Araştırmalar Dergisi, Cilt 4, Sayı 2, s.128-159.

2018 Türkiye Göç Raporu, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Ankara ([https://www. goc. gov. tr/yillik-goc-raporlari](https://www.goc.gov.tr/yillik-goc-raporlari))

Gökburun,İ.,2017,İstanbul'da Nüfusun Gelişimi ve İlçelere Dağılımı (1950-2015),Anadolu Kültür Araştırmaları Dergisi, Sayı 1(3),s.110-130.

Kıroğlu, K., Kesten, A., Elma, C., 2010, Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 2, s.26-39.

Körükmez, L.,Südaş, İ., 2015, Göçler Ülkesi: Akışlar, Göçmenler, Araştırmacılar, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Kurşunlugil,İ.,2010,Türkiye'ye Yıldızlı Göç:İstanbul'da Yaşayan Avrupa Vatandaşları, Ege Coğrafya Dergisi, Sayı 19/1, s.49-65.

Lordoğlu,K., 2007,Türkiyede'ki Çalışma Hayatının Bir Parçası Olarak Yabancı Çalışanlar, Çalışma ve Toplum Dergisi, Sayı 3, s.11-31.

On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) Dış Göç Politikası, 2018,Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara (<https://www.sbb.gov.tr/ozel-ih-tisas-komisyonu-raporlari/>).

Özçetin, S.,2013,Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler,Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış) ,Ankara,

Özdil, K.,2007,Sahranın Güneyinden Gelen İstanbullular ([https://m. bianet.org/bianet/insan-haklari/103270-sahra-nin-guneyinden-gelen-istanbullular](https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/103270-sahra-nin-guneyinden-gelen-istanbullular)).

Özservet Çakırer, Y.,2014,Zeytinburnu Kentsel Mekanında Soydaş Diasporasının Örgütlenmesi,FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi S.3,ss: 235-238.

Perruchoud, R. And Redpath–Cross, J. (Edit), 2009, Göç Terimleri Sözlüğü, Uluslararası Göç Örgütü Yayını (IOM), [https://publications. iom. int/system/ files/pdf/iml31_turkish_ 2ndedition.pdf](https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf)

Şahankaya Adar, A.2020,Türkiye’de Göçmenlerin Refahında Ücret ve Ücret Dışı Gelirlerin Etkisi: İstanbul’daki Suriyeli Göçmenler Örneği, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi (Yayınlanmamış) ,Kocaeli.

Şaul, M.,2013, Sahraaltı Afrika Ülkelerinden Türkiye’ye İş Göçü,Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,Cilt 68, No1,s.83-121.

Şeker, B.D.,-Sirkeci,İ.-Yüceşahin, M., 2015,Göç ve Uyum,Transnational Press London,UK.

Tunç, A. Ş., 2015, Mülteci Davranışı ve Toplumsal Etkileri: Türkiye’deki Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme, TESAM Akademi Dergisi, Sayı 2 (2), s.29-63.

Tümertekin, E.,Özgüç, N.,2015,Beşeri Coğrafya İnsan Mekan Kültür, Çantay Kitabevi,İstanbul.

Uluslararası Af Örgütü, 2014, Hayatta Kalma Mücadelesi: Türkiye’deki Suriye’den Gelen Mülteciler -<http://amnesty.org.tr/uploads/Docs/hayatta-kalma-mucadelesi-turkiye’deki-suriye’den-gelenmülteciler720.pdf>

Ünal,K.,Taşkaya, S.M., Ersoy, G.,2018,Suriyeli Göçmenlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri,Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 4(2), s.134-149.

Üstübici, A.,2017, Türkiye’de Göç Politikaların Dönüşümü: Yasadışılığın Uluslararası Üretiminden Makbul Yabancıya, Toplum ve Bilim Dergisi, Sayı 140, s.106-121.

Yakar, M.,Südaş, İ., 2019, Türkiye’de Yabancı Nüfusun Yeni Coğrafyaları, Ege Coğrafya Dergisi, Sayı 28 (2), s.129-164.

Yalçın, E.,Aslan, S.,2017,Konut Hakkı ve Konut Sektörüne 2013-2016 Dönemi Konya Özelinde Bakış,Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 38, s.95-111.

Yıldırım, S.G., 2018, Göç ve Afganlar: İstikrarlı Mülteciler, Göç Araştırmaları Dergisi, Sayı 4 (2), s.128-159.

Yıldırım, S.,İslamoğlu, E., İyem,C.,2017,Suriyeli Sığınmacıların Toplumsal Kabul ve Uyum Sürecine İlişkin Bir Araştırma,Kırklareli Üniversitesi *International Balkan and Near Eastern Social Sciences* Kongre Bildiri Özeti, Sayı 35, s.107-126.

Yıldırım, S., İslamoğlu, E., 2016, İstihdamda Suriyeli Göçmen Kadın Olmak: Ev Hizmeti Sektöründe Suriyeli Göçmen Kadın Çalıştırmaya Yönelik Bir Alan Araştırması, Uluslararası Göç ve Kültür Sempozyumu (1-3 Aralık), Amasya.

İnternet Kaynakları

TÜİK, Uluslararası Göç İstatistikleri 2017.E.T. 26.09.2020 Saat:13.10

goç.gov.tr/ikamet –izinler .E.T. 26.09.2020 Saat: 13.20

goç.gov.tr/ikamet-izinler. E.T. 26.09.2020 Saat:13.44

<https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/istanbul-un-iranlilari-22216952> E.T. 28.09.2020 saat : 22.54.

<https://haberglobal.com.tr/dunya/zengin-iranlilar-neden-turkiye-ye-geliyor-15430>
E.T. 28.09.2020 saat:23.00

http://www.hips.hacettepe.edu.tr/goc_arastirmalari/yasal_yabancilar_2018.pdf

<https://www.milliyet.com.tr/gundem/istanbul-daki-afrikalilar-artik-sadece-tarlabasi-nda-degil-2201652> E.T. 17.08.2020 saat: 04.21

<http://www.aksam.com.tr/guncel/bizim-somalililerin-sokaginda-bir-tur-62635h/>
haber- 62635 E.T. 19.08.2020 saat:04.41

<https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri>, E.T. 18.05.2020.

https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/YillikGocRaporlari/2016_yiik_goc_raporu_haziran.pdf, E.T. 18.05.2020.

https://www.kizilay.org.tr/Upload/Dokuman/Dosya/38492657_2017-yili-goc-istatistik-raporu-ocak-2018.pdf, E.T. 18.05.2020.

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1067 E.T. 18.05.2020.

<https://tr.m.wikipedia.org> E.T. 10.04.2020 saat:02.40

turkcebilgi.com/istanbul E.T.17.05.2020 saat:06.30

<https://www.harita.gov.tr> E.T. 09.04.2020 saat:03.50

<https://www.hurriyet.com.tr/gundem/seviyor-geliyor-derneklesiyorlar-41097958>
E.T.21.07.2020 saat:16.30

<https://turkey.mfa.gov.ua/tr/embassy/570-ukrajinci-u-turechchini> E.T.21.07.2020
saat:16.59

www.adalar.gov.tr/adalarda-ekonomik-durum E.T.07.08.2020 saat: 23.19

www.arnavutkoy.gov.tr/arnavutkoy-tarihi E.T 07.08.2020 saat:23.43

avcilar.atspace.org/tarih.htm E.T.08.08.2020 saat:01.14

www.bahcelievler.gov.tr/bahcelievlerde-ekonomi E.T.08.08.2020 saat:02.10

bakirköy.gov.tr/ilcemizin-ekonomik-durumu E.T.08.08.2020 saat:03.09

www.basaksehir.bel.tr E.T. 08.08.2020 saat: 04.00

www.bayrampasa.bel.tr/icerik.asp?is=183q1167q10q10q10q10q11q1diq10q1isqp
E.T. 08.08.2020 saat: 04.10

<https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/ekonomi/2015/0426/yasam-kalitesinde-en-yuksek-ilce-besiktas/amp>

www.beykoz.gov.tr/tarihcemiz E.T. 08.08.2020 saat: 18.21

<https://dostbeykoz.com/gecmisten-gunumuze-beykoz-da-bir-uretim-tesisi>
E.T.08.08.2020 saat:18.32

<https://dostbeykoz.com/beykoz-da-internetten-meyve-satilan-bahce> E.T. 08.08.2020
saat:21.13

<https://www.google.com/amp/s/m.sabah.com.tr/ekonomi/2018/05/22/beyoglunda-ev-fiyatları-ucuşa-gecti/amp> E.T.08.08.2020 saat: 23.10

www.buyukcekmece.gov.tr/ilcemiztarihce E.T.09.08.2020 saat:02.00

<https://www.zomato.com/tr/istanbul/fi%C3%A7%C3%A7i-house-kad%C4%B1k%C3%B6y-merkez-istanbul>

<https://www.zomato.com/tr/istanbul/turkmen-bufe-cevizliba%C4%9F-istanbul/maps>

<https://www.foodyas.com/TR/Istanbul/1418830675024591/T%C3%BCrkmen-Cafe>

<https://www.zomato.com/tr/istanbul/fi%C3%A7%C3%A7i-house-kad%C4%B1k%C3%B6y-merkez-istanbul>

<https://www.itvhaber.com/istanbul-catalcada-tarima-deger-katan-universite.html>
E.T.09.08.2020 saat:01.20

cekmekeoy.gov.tr/ilcemizin-tarihi E.T. 09.08.2020 saat:01.40

<https://www.istanbul.net.tr/istanbul-rehberi/dosyalar/bölümler/esenler/7/74>
E.T.09.08.2020 saat:03.10

www.esenyurt.gov.tr/tarihi-vecografi-yapisi E.T.09.08.2020

www.eyupsultan.gov.tr/ilceharitasi2 E.T.09.08.2020 saat:05.00

fatih.gov.tr/ilcemiz E.T.09.08.2020 saat: 15.54

www.gaziosmanpasa.gov.tr/ekonomik-ve-kltr-el-yapi E.T.10.08.2020 saat:00.49

<https://www.google.com/amp/s/www.milliyet.com.tr/amp/yerel-haberler/eskisehir/yabanci-ogrencilerin-turkiyede-yasadiklari-ilk-sorun-dil-12195026>
E.T.31.08.2020 saat:10.35

<http://www.gungoren.gov.tr/ilcemiz> E.T. 10.08.2020 saat:01.13

www.kadikoy.gov.tr/ilcemiz E.T.10.08.2020 saat:01.41

www.kagithane.istanbul/kagithane_belediyesi/detail/Kagithane-Belediyesi-Hakkında/9.2/0 E.T. 10.08.2020 saat:02.10

www.kartal.gov.tr/ilcemiz E.T.10.08.2020 saat:02.39

<https://www.kucukcekmece.istanbul> E.T.10.08.2020 saat:03.28

www.maltepe.gov.tr/ilcemiz E.T.10.08.2020 saat:04.13

<https://www.pendik.be.tr/sayfa/detay/pendik> E.T.10.08.2020 saat:14.43

www.sancaktepe.bel.tr/# E.T. 10.08.2020 saat:15.10

www.sariyer.gov.tr/ilcemiz E.T.10.08.2020 saat:17.00

https://www.silivri.bel.tr/sayfa/silivri_cografyasi/73 E.T. 11.08.2020 saat:00.07

<https://www.sultanbeyli.istanbul> E.T.11.08.2020 saat:03.19

sultanbeyli.gov.tr/ilcemiz E.T.11.08.2020 saat:03.25

www.sultangazi.gov.tr E.T. 11.08.2020 saat:04.18

www.şile.bel.tr E.T. 11.08.2020 saat:05.03

www.şile.gov.tr/kultur-ve-turizm E.T.11.08.2020 saat:05.15

www.sisli.gov.trE.T.11.08.2020 saat:18.38

www.tuzla.gov.tr/tuzlamizin-tarihcesi E.T. 11.08.2020 saat:19.11

www.osbder.org/uye/-detay/41/istanbul-tuzla-organize-sanayi-bölgesi
E.T.11.08.2020 saat:19.42

https://mobil.umraniye.bel.tr E.T.11.08.2020 saat:20.03

https://istanbul.goc.gov.tr/, E.T. 13.09.2020 saat: 20.52